

ИЗВЕШТАЈ О ОСТВАРИВАЊУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

РЕПУБЛИКЕ **СРБИЈЕ**

И СТАЊУ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

2013

РЕПУБЛИКЕ

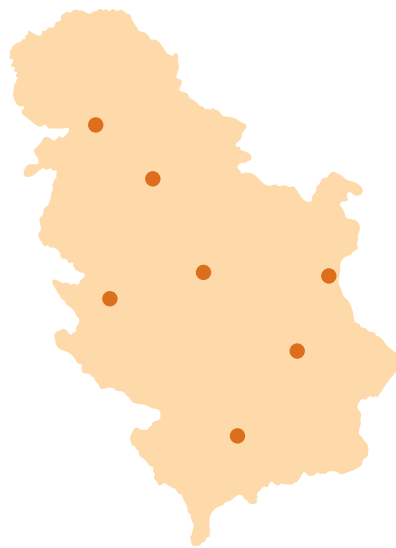
СРБИЈЕ

ТАЈ

Припрему извештаја извршила
Републичка агенција за просторно планирање

Београд, 2014. године

ИЗВЕШТАЈ О ОСТВАРИВАЊУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И СТАЊУ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА 2013

Припрему извештаја извршила
Републичка агенција за просторно планирање

Београд, 2014. године

Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре
Министар проф.др Зорана Михајловић

Републичка агенција за просторно планирање
Директор мр Драган Дунчић

Радни тим:

мр Драган Дунчић
др Љиљана Живковић
др Синиша Тркуља
др Александар Ђорђевић
Огњен Плавец
ма Предраг Ковачевић
ма Оливера Радојичић
Тамара Стефановић
Невена Ђурђевић
Бојана Ђокић

За израду извештаја коришћени су подаци следећих институција и организација:

Министарство привреде
Министарство просвете и науке
Министарство трговине, туризма и телекомуникација
Министарство омладине и спорта
Министарство рударства и енергетике
Министарство државне управе и локалне самоуправе
Министарство унутрашњих послова-Сектор за ванредне ситуације
Министарство спољних послова
Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања
Министарство здравља
Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре-Дирекција за водне путеве
Министарство пољопривреде и заштите животне средине -
Агенција за заштиту животне средине
Републичка дирекција за воде
Министарство културе и информисања
Канцеларија за европске интеграције
Градска управа града Београда
Градска управа града Новог Сада
Градска управа града Суботице
Републички завод за заштиту споменика културе
Покрајински завод за заштиту споменика културе Аутономне покрајине Војводине
Завод за заштиту споменика културе града Београда
Завод за заштиту споменика културе Ваљево
Завод за заштиту споменика културе Зрењанин
Завод за заштиту споменика културе Крагујевац
Завод за заштиту споменика културе Краљево
Завод за заштиту споменика културе града Нови Сад
Завод за заштиту споменика културе Ниш
Завод за заштиту споменика културе Панчево
Покрајински Завод за заштиту споменика културе Приштина, са седиштем у Лепосавићу
Завод за заштиту споменика културе Сремска Митровица
Завод за заштиту споменика културе Смедерево
Међуопштински завод за заштиту споменика културе Суботица
Завод за заштиту природе Србије
Покрајински завод за заштиту природе
Републички хидрометеоролошки завод Србије

Институт за јавно здравље Србије - Батут
Републички завод за статистику
Републички геодетски завод
Републички сеизмолошки завод
Републичка агенција за поштанске услуге
Републичка агенција за електронске комуникације
Републичка агенција за становање
Агенција за контролу летења
Air Serbia
Аеродром Никола Тесла
Аеродром Константин Велики
Управа царине
Агенција за привредне регистре
Национална служба за запошљавање
Тим за социјалну инклузију и смањење сиромаштва
Народна банка Србије
Шумарски факултет Универзитета у Београду
Саобраћајни институт ЦИП
Железнице Србије
Електро mreжа Србије
ЈП Електропривреда Србије
ЈП Путеви Србије
ЈП Србијагас
ЈП Транснафта
Нафтна индустрија Србије
Општина Инђија

САДРЖАЈ

Увод

Стање показатеља просторног развоја Републике Србије	7
Показатељи уравнотежености регионалног развоја и нивоа социјалне кохезије	8
Показатељи регионалне конкурентности и приступачности	41
Показатељи одрживог коришћења природних ресурса и стања животне средина	58
Показатељи заштићености и одрживости коришћења природног и културног наслеђе, и предела	66
Показатељи просторно-функционалне интегрисаности у окружење	70
Реализација приоритетних стратешких пројеката из Просторног плана Републике Србије	76
Покривеност Републике Србије просторно-планском документацијом	103
Информациони систем о просторном развоју Републике Србије	108
Ка оцени стања просторног развоја Републике Србије	110

Увод

Пројекат „Београд на води“, транснационални гасовод „Јужни ток“, инфраструктурни коридор Београд-Јужни Јадран, мултифункционални еколошки коридор „Тиса“, итд., само су неке од развојних иницијатива у Републици Србији, чију реализацију прати **Извештај о остваривању Просторног плана Републике Србије и стању просторног развоја** за 2013. годину који је пред вама (у даљем тексту: Извештај о просторном развоју РС). С обзиром на стратешки значај наведених пројеката, позитиван утицај који се очекује од њихове успешне реализације на низ других развојних активности у Републици, директно или индиректно, од националног до локалног нивоа, даје овом Извештају о просторном развоју РС карактер развојно-подстицајног документа. Одатле, у данашњем политичко-економском тренутку Србије, као и изузетној динамици и комплексном карактеру развојних кретања у региону Југоисточне Европе, Европи и шире, овакав документ има велику важност за управљањем постојећим ресурсима и потенцијалима у Републици.

Овај велики број покренутих комплексних стратешких пројеката у Србији који ће утицати на јачање друштвено-економског статуса грађана и државе, са позитивним ефектима у више сфера рада и живота, ствара и нове професионалне одговорности и обавезе за просторне планере и друге субјекте планског управљања простором у Републици. У том смислу, систем просторног планирања у Републици непрестано се анализира, усклађује и усавршава како би одговорио на потребе свих корисника простора за правим информацијама, где годишњи Извештај о просторном развоју РС управо пружа могућност праћења и процене ефективности и квалитета примењених развојних решења, по секторима и интегрално.

Додатно, посебна врста и интензитет развојних планерско-управљачких изазова очекују се у скорој будућности са најављеним отпочињањем процеса преговора са Европском унијом, и усклађивања националног оквира за просторни развој са принципима, програмима и правилима ове напредне заједнице држава. У том смислу, у будућности посебан значаја имаће одговорна примена постојећих и креирање нових планских принципа и решења за очување и унапређење одрживости и кохезије специфичног развоја и квалитета простора у Републици.

Отуда, предвиђа се да ће се број и врста појава и процес од значаја за праћење и процену стања просторног развоја у Републици, услед реализације идентификованих стратешких пројеката и општих развојних трендова у региону Југоисточне Европе, мењати и прилагођавати. Тако, ради израде Извештаја о просторном развоју РС који је пред вама, у складу са методологијом Програма имплементације Просторног плана Републике Србије за период 2011-2015 и моделом система праћења и процене, Републичка агенција за просторно планирање је прикупила и припремила ажурне вредности за већи број показатеља и стратешких пројеката у односу на претходни Извештај за 2012. годину. Такође, у наредној години, ослањајући се на досада стечено искуство, као и реакције стручне јавности, Републичка агенција за просторно планирање ће припремити нови Програм имплементације ППРС-а за наредни период 2016-2020, који ће наставити усклађивање успостављеног система праћења, оцене и извештавања о просторном развоју Републике са потребама доносиоца одлука и креаторима просторно-развојних политика, на потпуно транспарентан и за ширу јавност отворен начин.

Садржај и структура трећег по реду **Извештаја о просторном развоју РС за 2013. годину** обухвата:

- графичке приказе и сажете описе са интерпретацијом за 64 показатеља просторног развоја (поглавље 2);
- статус реализације за 125 стратешких приоритета, односно пројеката (поглавље 3);
- преглед покривености простора Републике просторним плановима (поглавље 4);
- преглед припремних активности на реализацији будућег информационог система за просторно планирање, односно о просторном развоју Републике (поглавље 5); и
- кратку анализу садржаја свих припремљених извештаја (за 2011., 2012. и 2013. годину), са проценом њиховог потенцијала за доношење стратешко-развојних одлука, као и предлог будућих корака за припрему новог Програма имплементације ППРС-а за период 2016-2020 (поглавље 6).

На крају, Републичка агенција за просторно планирање жели да се захвали свим институцијама, предузећима и организацијама које су допринеле припреми овог Извештаја достављањем података и информација из своје надлежности. Ове и друге субјекте развоја простора у Републици, и стручну и научну јавност, позивамо да у будућности наставимо да заједно развијамо и унапређујемо неопходне информационе платформе, и тако допринесемо креирању добрих развојних одлука и релевантних просторних политика у Србији.

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Област

1. Западнoбачка
2. Севернoбачка
3. Јужнoбачка
4. Севернoбанатска
5. Средњoбанатска
6. Јужнoбанатска
7. Сремска
8. Београдска
9. Мачванска
10. Колубарска
11. Подунавска
12. Браничевска
13. Борска
14. Зајечарска
15. Шумадијска
16. Моравичка
17. Поморавска
18. Златиборска
19. Рашка
20. Расинска
21. Топличка
22. Нишавска
23. Пиротска
24. Косовско-митровачка
25. Пећка
26. Призренска
27. Косовска
28. Косовско-поморавска
29. Пчињска
30. Јабланичка

ПОКАЗАТЕЉИ УРАВНОТЕЖЕНОСТИ РЕГИОНАЛНОГ РАЗВОЈА И НИВОА СОЦИЈАЛНЕ КОХЕЗИЈЕ

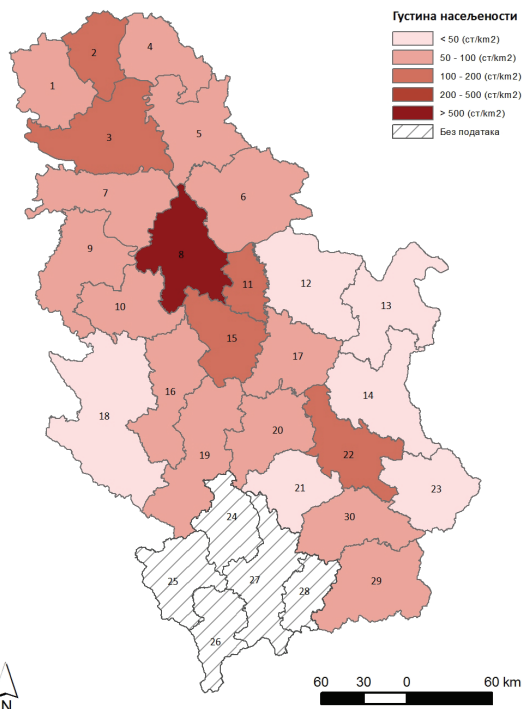
ПОКАЗАТЕЉ 1. ГУСТИНА НАСЕЉЕНОСТИ

ОСНОВНИ ЦИЉ:

1. УРАВНОТЕЖЕНИЈИ РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕНА СОЦИЈАЛНА КОХЕЗИЈА

Оперативни циљ:

Уравнотежени размештај становништва

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Густина насељености представља укупан број становника на квадратном километру и указује на просторни размештај становништва унутар области Републике Србије.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Однос броја становника и површине територије: $G=C/P$ (ст/км²) (параметри: С - број становника, П - површина територије). Скала вредности показатеља: <50, 50-100, 100-200, 200-500, и >500 ст/км².

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Размештај становништва је један од основних показатеља уравнотежености демографског и социо-економског развоја, који пружа информације о потенцијалима као што су радна снага, број потенцијалних корисника услуга, потрошача, итд. У комбинацији са другим, овај показатељ указује и на специфичне развојне (не)прилике, изазове и потребе, од којих су најзначајнији: депопулација подручја или његова пренасељеност, производна виталност подручја, његова потреба и оправданост опремања техничком инфраструктуром, повећани саобраћај, ниво буке у урбаним пренасељеним срединама, већи притисак на земљиште и животну средину и друго.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Због непостојања прецизне дефиниције насеља, као и недостатка адекватних критеријума за класификацију подручја (рурална/урбана), дефинисање типологије насеља и подручја у Републици Србији одвија се отежано. Ово захтева редефинисање појма насеља и успостављање нове класификације насеља према типу (нова подела која поред урбаног и руралног типа познаје још неки прелазни облик/тип). Овим би се донекле избегао проблем „вештачких“ густина када су у питању велике просторне јединице, док би се истовремено много јасније уочиле постојеће разлике између урбаних и руралних подручја.

ИЗВОР:

Републички завод за статистику

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Према просечној густини насељености Република Србија не припада густо насељеним земљама, међутим као и код већине других земаља Европе, најгушће насељени реони обухватају подручја главног града (градско насеље, али и Београдски регион) као и других градских насеља градова и општина. Површина Републике Србије износи 88.502 км² и према статистичко-функционалној територијалној подели подељена на два региона НСТЈ 1 нивоа, пет региона НСТЈ 2 нивоа и 30 региона НСТЈ 3 нивоа (управни окрузи/области). Два региона, Регион Шумадије и Западне Србије, и Регион Јужне и Источне Србије готово су идентичне површине (26.495 км²; 26.249 км²), Регион Војводине је са површином од 21.614 км² дупло већи од Региона Косова и Метохије (10.910 км²) док је Београдски регион са 3.234 км², регион са најмањом површином, али и уједно најгушће насељени регион (504 ст/км²). На нивоу области, поред већ поменутог Београдског региона који у административној подели Републике Србије има статус управног округа (област), нешто гушће насељене области (са преко 120 ст/км²) су 2013. године биле још и: Шумадијска област (122 ст/км²), Нишавска област (137 ст/км²), Јужнобачка област (152 ст/км²) и Подунавска област (158 ст/км²). Са друге стране, шест области имају густину насељености мању од 50 ст/км², и готово све, сем Браничевске области се налазе у пограничном делу територије Републике Србије. Зајечарска и Пиротска област, као најређе насељени простори Републике Србије, имају нешто петнаестоструко мању густину насељености од исте на подручју Београдске области (17 општина). Демографска централизација простора огледа се и у томе да се већа концентрација становништва налази у зонама Пан-европских коридора (Коридора 7 и 10). Неравномерност у густини насељености простора Републике Србије последица је изражене појаве просторно-демографске неравнотеже и неусклађене хијерархије у мрежи насеља што има реперкусије на диспропорције у степену друштвено-економске развијености и нивоа демографског развоја насеља у геопростору. То потврђује и чињеница да се у категорији од 200 до 500 ст/км² не налази ни једна област.

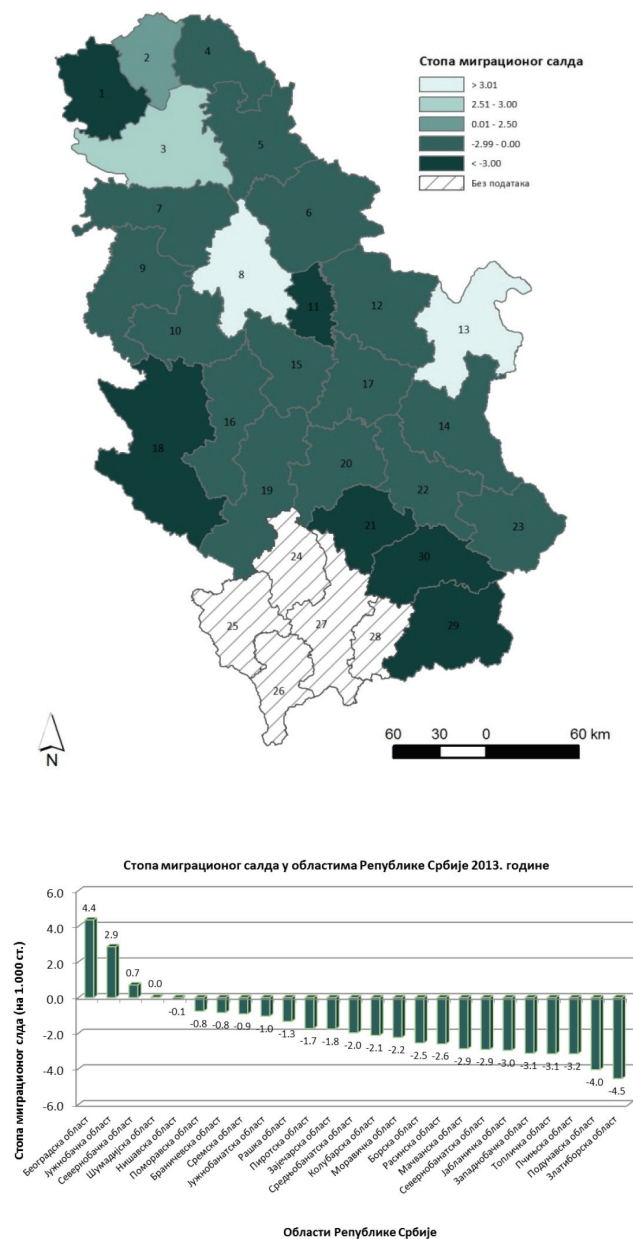
ПОКАЗАТЕЉ 2. МИГРАЦИОНИ БИЛАНС (СТОПА МИГРАЦИОНОГ САЛДА)

ОСНОВНИ ЦИЉ:

1. УРАВНОТЕЖЕНИЈИ РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕНА СОЦИЈАЛНА КОХЕЗИЈА

Оперативни циљ:

Уравнотежени размештај становништва

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Показатељ указује на разлике у динамици просторне покретљивости становништва по областима Републике Србије. Контрасти миграционих кретања су у највећој мери одређени констелацијом просторно-економског диспаритета.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Постоји неколико начина израчунавања стопе миграционог салда. Са обзиром да се ради о једној години посматрања (2013. година), годишња стопа миграционог салда је израчуната као однос (кофицијент) апсолутног броја миграционог салда у години посматрања и броја становника средином 2013. године (процена).

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Мапирање овог показатеља указује на интеррегионалне миграционе токове и посебно на поља већег гравитационог утицаја којим је у пропорционалном односу са приливом, односно одливом становништва. Такође, уочавају се и разлике између Београдске области, коју карактерише константни прилив становништва у претходном периоду, и других области Републике Србије, које углавном прати емиграција становништва, на основу чега је могуће формирати мере заустављања и контролисања миграционих токова, како спољних, тако и оних унутар земље. Показатељ посебно има примену код интеррегионалне упоредивости миграционих токова Републике Србије са земљама ЕУ. Показатељ миграција становништва из граничних и мање развијених подручја указује на потребу спровођење мера и унапређење политике регионалног развоја, са посебним акцентом на пружање економске помоћи демографско угроженим подручјима како би се умањила емиграција становништва са тих подручја.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Миграциони салдо је базиран искључиво на унутрашњим миграцијама, односно анализа је заснована на испитивању миграционих токова унутар Републике Србије. За потребе овог извештаја коришћени су подаци за 2013. годину.

ИЗВОР:

Републички завод за статистику, 2013. година

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

На нивоу унутрашњих миграционих кретања између области Републике Србије, 2013. године су само три области оствариле позитиван миграциони биланс (Београдска област, Јужнобанатска област и Севернобачка област), једна је имала нулту стопу миграционог салда, док је чак у 21 области број емиграната надмашио имиграционо становништво. Београдска област је на основу миграционе компоненте имала прилив од 7.278 становника 2013. године (стопа миграционог салда од 4,4 %), а Јужнобачка област 1.759 становника (стопа миграционог салда од 2,9 %). На другој страни, највећи одлив становништва од преко 60 за годину дана, бележе Расинска област (-617), Јабланичка област (-627), Пчињска област (-634), Подунавска област (-693), Мачванска област (-841) и Златиборска област са негативним миграционим билансом од -1.279 становника. Са обзиром на то да се Република Србија суочава се озбиљним негативним трендом природног обнављања становништва и његовим убрзаним старењем, показатељи негативног тренда миграционих кретања додатно оптерећују и погоршавају демографску слику Републике Србије указујући на далекосежне и готово ненадокнадиве последице по демографски, економски и социјални развој.

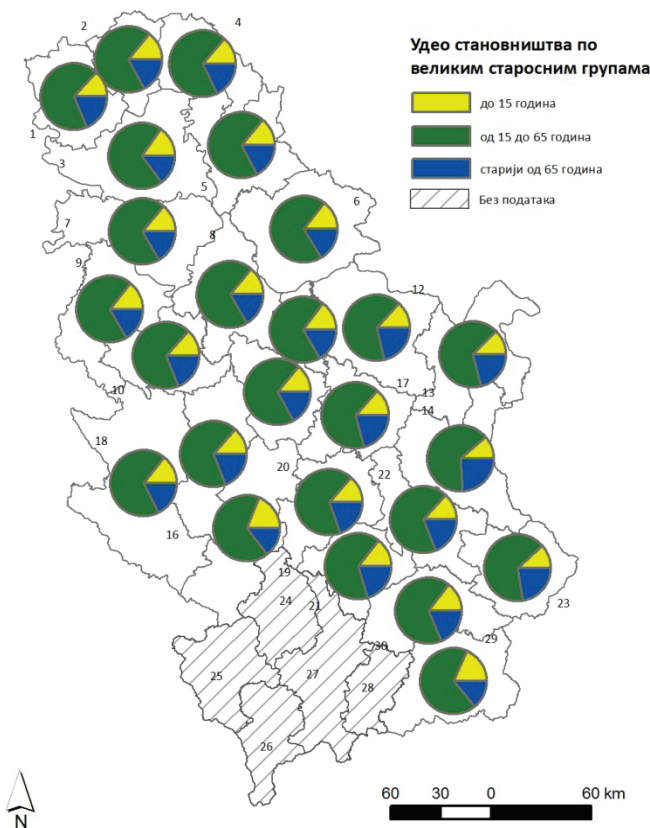
ПОКАЗАТЕЉ 3. УДЕО СТАНОВНИШТВА ПО ВЕЛИКИМ СТАРОСНИМ ГРУПАМА

ОСНОВНИ ЦИЉ:

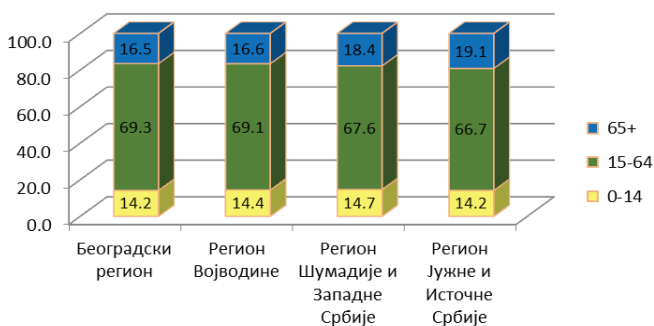
1. УРАВНОТЕЖЕНИЈИ РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕНА СОЦИЈАЛНА КОХЕЗИЈА

Оперативни циљ:

Унапређење/одржање демографске структуре

Удео становништва по великим старосним групама у регионима Републике Србије 2013. године

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Овај показатељ указује на учешће битних старосних скупова становника у укупном броју становника једне области. Ти скупови су: деца предшколског и школообавезног узраста (млађи од 15 година), радни контингент (15–64 године), и становништво старије од 65 година.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Удео младе популације, средовечне и старе популације у укупном становништву: $c_{15} = C_{15}/C * 100$; $c_{15-64} = C_{15-64}/C * 100$; $c_{65+} = C_{65+}/C * 100$ (%) (параметри: c – удео становништва великих старосних група у укупној популацији (c_{15} , c_{15-64} и c_{65+}), C – број становника по старосним контингентима).

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Становништво старости до 15 година, у које спада и школски узраст, представља део становништва који ће се у будућности наћи на тржишту рада. Популација старости од 15 до 65 година чини важан контингент економске структуре становништва, посебно јер квантитативно показује радни контингент. Удео становништва старијег од 65 година је важан показатељ, јер ова популација скоро у потпуности зависи од економски активног становништва. Подаци о старосно-полној структури становништва представљају основ за израду различитих стратегија и политика демографског и социо-економског развоја, као и за израду пројекција становништва и радног контингента. Такође, познавање старосне структуре важно је и за предвиђање будућег притиска на пензиони фонд и систем образовања и социјалне заштите итд.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Сложеније демографске анализе захтевају укључивање мање агрегираних података, као што су 5-годишње или 1-годишње старосне групе, чиме би се омогућила прецизнија обрада, а тиме и сигурнија очекивања даљих промена у старосној структури становништва.

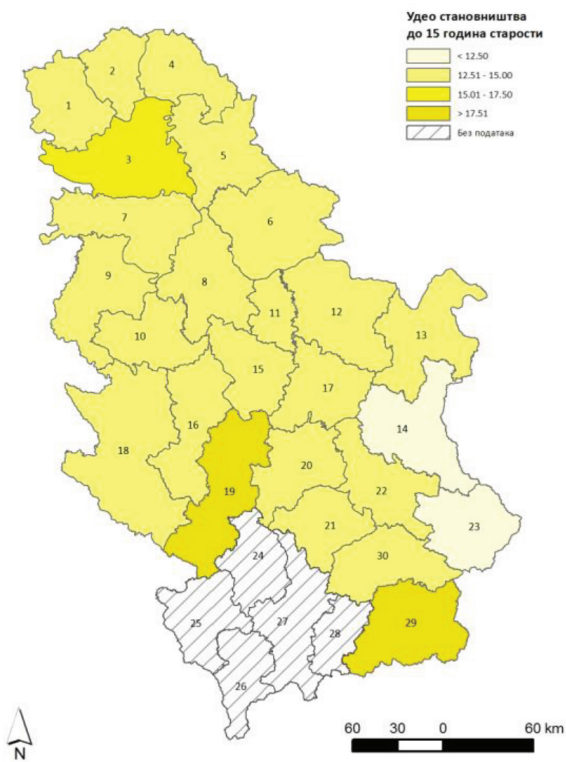
ИЗВОР:

Републички завод за статистику

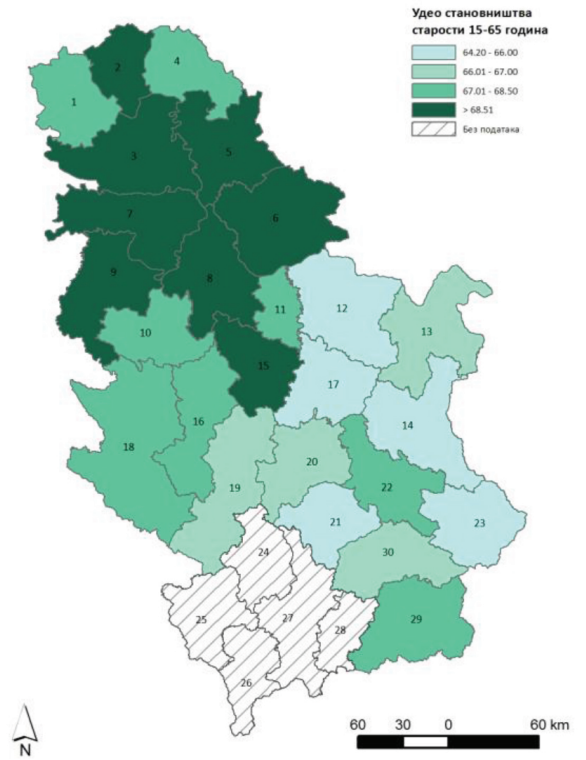
СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Тренд негативног природног прираштаја као и јаки емиграциони процеси, посебно млађег становништва довели су до тога да је у Републици Србији 2013. године старије становништво од 65 година чинило скоро 17,5 % укупне популације, а становништво млађе од 15 година нешто мање од 14,5 %. Највећа концентрација становништва старијег од 65 година (преко 20 %), живи у областима Региона Јужне и Источне Србије, и то у Борској, Поморавској и Браничевској области, док се Пиротска и Зајечарска област издвајају као области са највећим учешћем старије популације области (22,6 %; 24,3 %). На другој страни, процене показују да ни једна област Републике Србије више нема учешће становништва млађег од 15 година које прелази 20 %, као што је то био случај 2011. године у Рашкој области. Ипак, и поред већег учешћа младих у Рашкој и Пчињској области (19,1 %; 18,2 %), укупно 13 области има удео млађе популације мање од 14 %, док је највећа оскудација млађег становништва у Зајечарској и Пиротској области (11,5 %; 11,9 %). Процес демографског старења са којим се Република Србија непрекидно суочава довео је до тога да се према стадијумима демографске старости, становништво Републике Србије налази на самом прагу најдубље демографске старости.

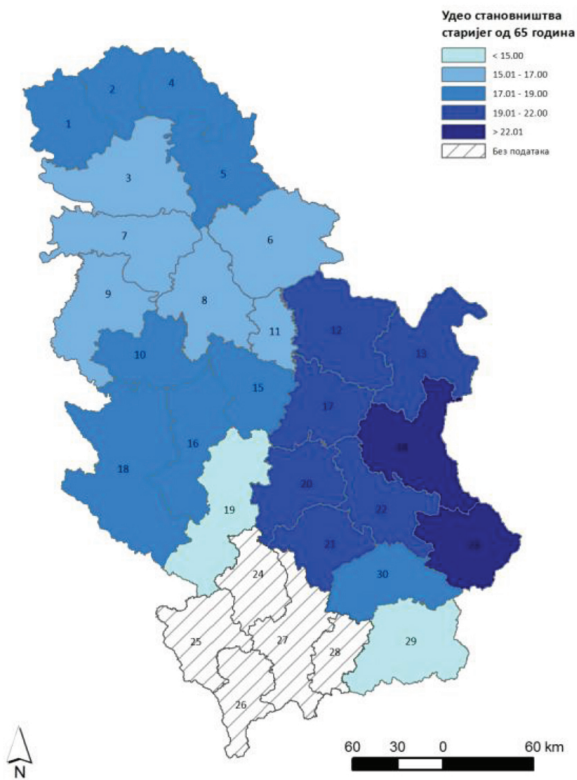
Удео становништва до 15 година старости

Удео становништва старости 15-65 година

Удео становништва старијег од 65 година

Учешће три велике старосне групе у Републици Срби

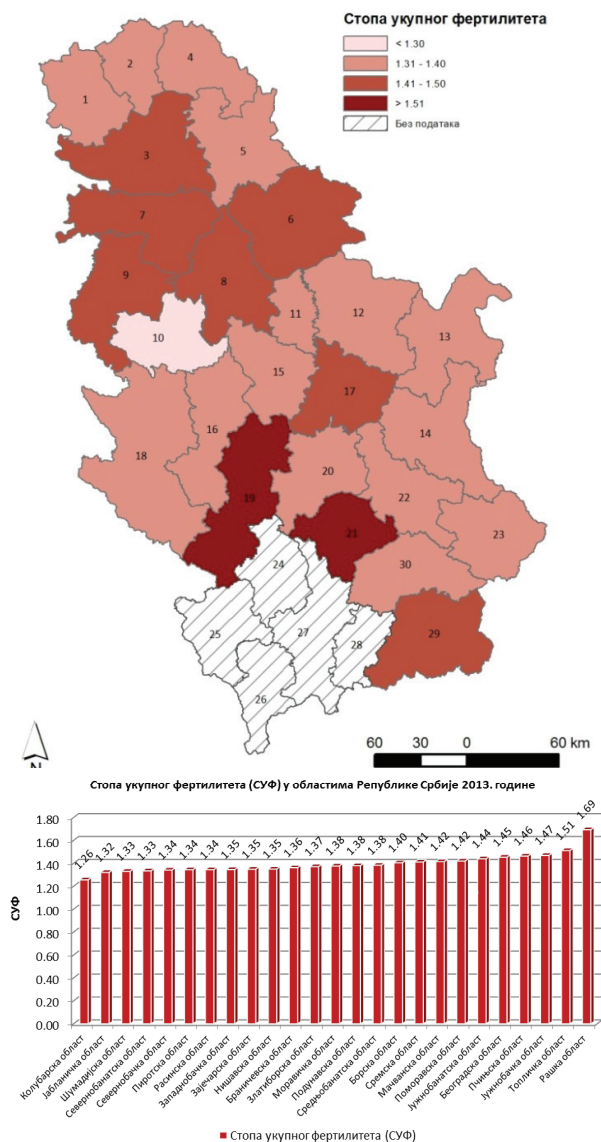
ПОКАЗАТЕЉ 4. СТОПА УКУПНОГ ФЕРТИЛИТЕТА (СУФ)

ОСНОВНИ ЦИЉ:

1. УРАВНОТЕЖЕНИЈИ РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕНА СОЦИЈАЛНА КОХЕЗИЈА

Оперативни циљ:

Унапређење/одржање демографске структуре

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Показатељ представља укупан број живорођене деце на једну жену, односно збир одговарајућих специфичних стопа фертилитета које су рачунате за старосни контингент од 15-49 година по петогодишњима. Како би просто обнављање становништва било дугорочно обезбеђено неопходно је да стопа фертилитета достиже вредност од 2,1. Дугорочно опадање вредности овог показатеља интензивирало је депопулационе процесе и појачало старење становништва, посебно у условима негативног миграционог биланса.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Сума вероватноће рађања према старости жена између 15 и 49 година (статистички податак).

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Са обзиром на комплексност фактора који утичу на фертилитет (устаљене репродуктивне норме, одлагање рађања, висока психолошка и економска цена родитељства, недостатак репродуктивног потенцијала на одређеним територијама) значај овог показатеља јесте у томе да помаже у валоризацији демографских ресурса локалне средине и могућностима њиховог бољег организовања кроз инструменте популационе политике.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Стопа укупног фертилитета (СУФ) не показује на којим основама је утемељен појавни репродуктивни модел па је за детаљније анализе потребно укључити и друге показатеље, као што су: етничка структура, старосна структура, природни и миграциони прираштај, структура фертилног контингента и слично.

ИЗВОР:

Републички завод за статистику

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Нешто слично као и у претходној години (2010), најниже СУФ регистроване су у Пиротској и Браничевској области (мање од 1,2), али овога пута и у деловима АП Војводине, односно Западно-бачкој области. За то време, Борска област је остварила благи раст СУФ у односу на претходни период, али и даље врло низак, што је иначе и демографска одлика источног подручја Републике Србије. Исто као и раније, највећа СУФ је у Рашкој области, са тенденцијом пада (са 1,8 на 1,7). Модел ниске плодности и ниво репродукције који је далеко испод вредности потребне за просто обнављање становништва Републике Србије, успостављен је крајем прошлог века, и на почетку 21. века наставља истим темпом да се смањује. Док је на нивоу Републике Србије вредност СУФ 2013. године износила 1,43, код највећег броја области она се кретала у опсегу од 1,3 до 1,5. Као и претходне 2012. године, и у овој години је само Рашка област остварила СУФ већу од 1,69. Најмања СУФ регистрована је у Колубарској области (1,26), док се у 14 области вредност СУФ налази у опсегу од 1,3 до 1,4, а осам области има вредност СУФ између 1,4 и 1,5. Одсуство репродуктивних потенцијала неопходних за ревитализацију у појединим депопулационим просторима (посебно руралном делу области), услед емиграције и демографског старења становништва, представљају јаке препреке које онемогућавају равномерно и ефикасно спровођење мера за подстицање рађања и повећање СУФ. Уз повећање просечне старости становника, приказане стопе укупног фертилитета (СУФ) указују на озбиљан проблем са којим се сусреће безмало читав простор Републике Србије. Ово захтева активирање посебних мера политике популационог развоја и демографске ревитализације становништва како на републичком, тако још више и на локалном нивоу.

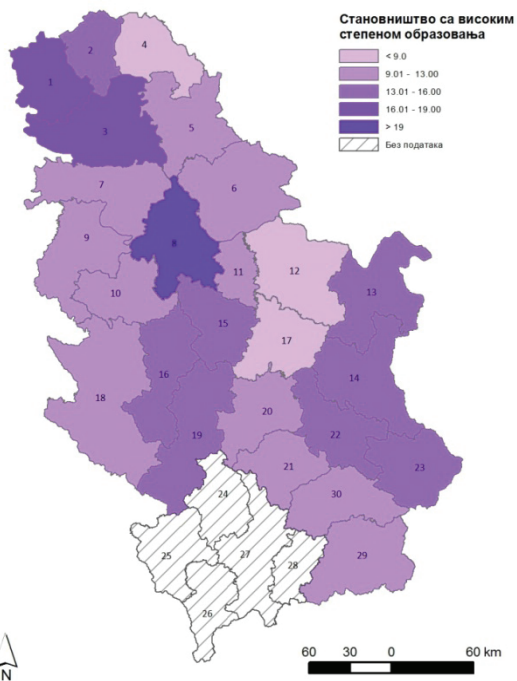
ПОКАЗАТЕЉ 5. СТАНОВНИШТВО СА ВИСОКИМ СТЕПЕНОМ ОБРАЗОВАЊА

ОСНОВНИ ЦИЉ:

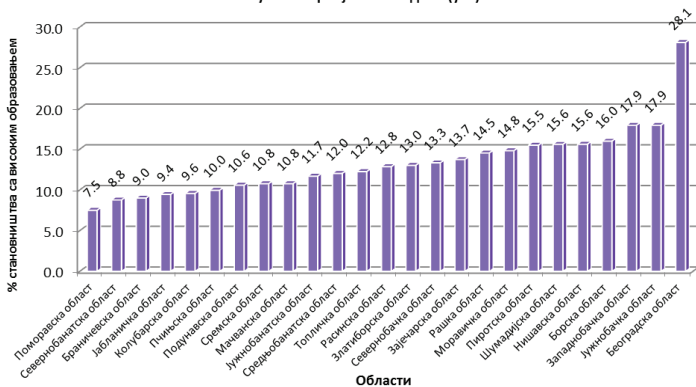
1. УРАВНОТЕЖЕНИЈИ РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕНА СОЦИЈАЛНА КОХЕЗИЈА

Оперативни циљ:

Унапређење/одржање демографске структуре

Становништво старије од 15 година са високим степеном образовања у областима Републике Србије 2013. године (у %)

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Показатељ приказује просторну дистрибуцију високо-образованог становништва у областима Републике Србије.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Учешће становништва са вишим и високим образовања у укупном становништву старом 15 и више година израчунава се: $C_{15 \text{ и више}} = C_{\text{в.о}} / C_{\text{в.о}} * 100$; параметри: $C_{\text{в.о}}$ - удео становништва са вишим и високим образовањем; $C_{\text{в.о}}$ - укупан број становника са високим образовањем; $C_{15 \text{ и више}}$ - становништво старије од 15 година

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Поред тога што приказују ниво образованости становништва, показатељ школске спреме у ширем смислу указује и на достигнути степен друштвено-економског развоја. Показатељ удела становништва са вишим и високим образовањем је од значаја за различита истраживања друштвено-економског, социолошког и демографског развоја, као и за дефинисање и реализацију државних стратегија и политика унапређења образовног система Републике Србије. Веће учешће становништва са високим и вишим образовањем, утиче и на виши ниво социо-економске кохезије становништва, и обратно.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Код испитивања области Републике Србије према степену образовања треба узети у обзир и становништво које ради или обавља дневне активности у општинама области која не представљају место њиховог сталног боравка. Такав случај је најчешћи са Београдском облашћу у коју дневно мигрира становништво вишег и високог образовања, а чије је место сталног боравка нека суседна или даља област (на пример Подунавска, Шумадијска, Колубарска, Мачванска, Сремска и Јужно-бачка и друге области). Такође, поред показатеља о школској спреми становништва и удела становништва са вишим и високим образовањем, реалнију слику о образовној структури становништва даје и показатељ писмености становништва, те би га стога требало и укључити.

ИЗВОР:

Републички завод за статистику

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Према проценама за 2013. годину, 16,3 % становништва Републике Србије старије од 15 година сматра се више или високо образованим становништвом. У периоду од момента Пописа 2011. године настављен је тренд пораста учешћа више и високо образованог становништва на подручју Београдске области, те последњи подаци говоре да сада већ више од једне четвртине укупног становништва главног града поседује више или високо образовање (28,1 %, што је за 9 % више него 2011. године), што је још једна потврда прилива миграната на подручје главног града. Апсорбовање хуманог капитала од стране главног града Београда на уштрб образованог потенцијала других области Републике Србије, узрокују повољнији амбијент и могућности које нуди главни град, а пре свега проналазак одговарајућег посла и бољих egzистенцијалних услова за живот. У укупно 12 области процењује се да је учешће становништва са вишим и високим образовањем изнад 13 %, а поред Београдске области, области које се издвајају са нешто вишим учешћем више и високообразованог становништва јесу: Јужнобачка област, Западнобачка област, Борска област, Нишавска област, Шумадијска област и Пиротска област. Најмањи ниво образовања процењује се у Колубарској, Јабланичкој, Браничевској, Севернобанатској и Поморавској области, што се драстично разликује у односу на стање из 2011. године. Овај показатељ и даље указује на поларизацију Републике Србије према нивоу образовања, где једном полу припадају подручја у којима се налазе највећи градови, а уједно и универзитетски центри Републике Србије (Београд, Нови Сад, Ниш и Крагујевац), док су на другом полу остале области. Ово намеће посебне мере које држава мора спровести у циљу заустављања емиграције становништва вишег и високог образовања у регионима, областима и другим центрима ван Београда, Ниша, Новог Сада и Крагујевца.

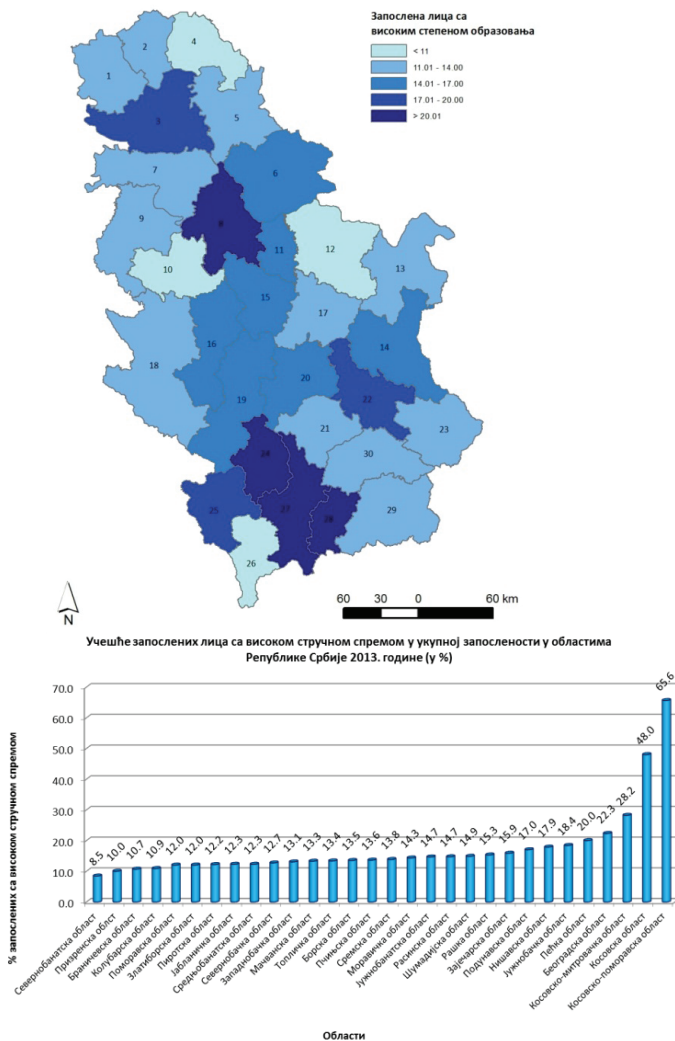
ПОКАЗАТЕЉ 7. ЗАПОСЛЕНА ЛИЦА СА ВИСОКИМ СТЕПЕНОМ ОБРАЗОВАЊА

ОСНОВНИ ЦИЉ:

1. УРАВНОТЕЖЕНИЈИ РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕНА СОЦИЈАЛНА КОХЕЗИЈА

Оперативни циљ:

Унапређење просторне равнотеже у погледу образовног нивоа запосленог становништва

ИЗВОР:

Национална служба за запошљавање

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Запослени са евиденције НСЗ представљају укупан број лица за која су у извештајном периоду пристигли подаци о пријавама на обавезно социјално осигурање на основу запошљавања или рада ван радног односа, а да су се у истом периоду налазила на евиденцији Националне службе за запошљавање. Показатељ приказује удео запослених лица са високом стручном спремом (VI/2 - VIII CCC) у укупном запосленом становништву на територији области у Републици Србији.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Удео броја запослених лица са евиденције НСЗ са високом степеном образовања у укупном броју запослених лица са евиденције НСЗ у областима Републике Србије (изражен у %)

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Компаративном анализом овог показатеља на нивоу области, указује се на просторне дисбалансе хуманог капитала и разлике у концентрацији високообразованих радника у односу на просторе са мањим уделом истог контингента. У Анкети о радној снази се не узима у обзир формални статус лица које се анкетира, него се радни статус тог лица одређује на основу стварне активности коју је оно обављало у посматраној седмици.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Основно ограничење индикатора представља необухватност свих запослених лица која обављају занимање, већ само она лица која имају заснован радни однос и пријављена су у НСЗ. Зато се не сме занемарити део запосленог становништва које обавља неки посао, али без заснивања радног односа, и који се не налази у регистру НСЗ. Основана је претпоставка да се међу њима налази и део лица са високом стручном спремом. На другој страни Анкета о радној снази третира на други начин запослена лица. Према овој методологији у запослена лица се, поред лица која имају заснован радни однос и раде у предузећу, установи или у другој врсти организације или раде као приватни предузетници, укључују и индивидуални пољопривредници, помажући чланови у домаћинству, као и лица која су обављала неки посао који су самостално пронашла и уговорила, без заснивања радног односа.

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Према подацима НСЗ о евидентираним запосленим лицима са високом степеном образовања, може се констатовати да је у Републици Србији 16,8 % припадало групи лица са високом стручном спремом, што је за око 3 % више него претходне године (13,3 %). НСЗ прикупља податке за овај показатељ и на територији Косова и Метохије, али треба имати у виду да ови показатељи нису репрезентативни на подручју јужне српске покрајине пре свега због много мање евидентираних укупне запослености код покрајинске службе НСЗ на подручју Косова и Метохије. Ипак, најмањи удео запослених лица са високом степеном образовања у укупној запослености (мањи од 11 %), регистрован је у Севернобанатској, Призренској, Браничевској и Колубарској области. Мора се констатовати да је дошло до извесног пораста учешћа високообразованог запосленог становништва у односу на претходни период, те да 2013. године само у једној области овај контингент партиципира са мање од 9 % (Севернобанатска област), док је лане четири области припадало истој групи. У 12 области учешће запослених са високом степеном образовања налази се у опсегу од 12 до 14 %, а у шест области у опсегу од 14 до 17 %. Највећи проценат овог контингента у укупној запослености, поред области са подручја КиМ, имају Подунавска, Нишавска и Јужнобанатска област, док се у овој групи области издваја Београдска област са највећим уделом високообразованог запосленог становништва (22,3 %). Регионалне политике морају се заснивати на обезбеђивању услова за запошљавање становништва са високом стручном спремом, што би имало за циљ заустављање емиграције високо квалификоване радне снаге из тих региона. Додатну могућност ревитализације и оснаживања хуманог капитала у Републици Србији представља повратак високообразованог становништва који је последњих деценија напустио земљу.

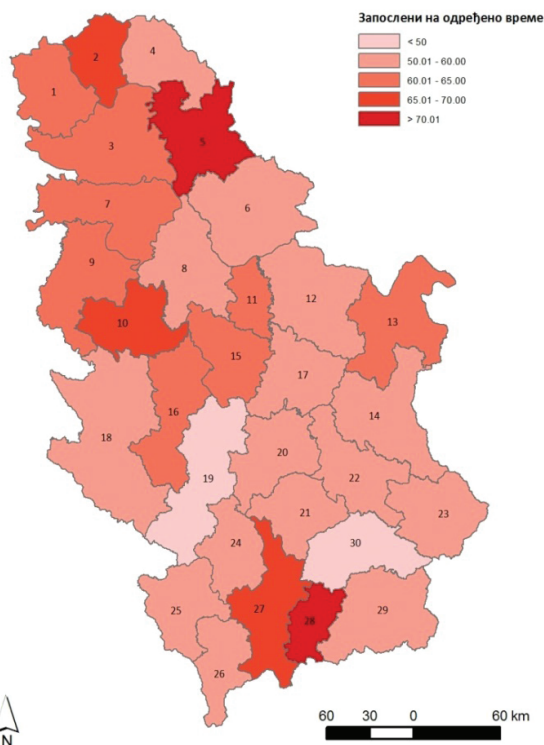
ПОКАЗАТЕЉ 8. ЗАПОСЛЕНИ НА ОДРЕЂЕНО ВРЕМЕ (% БРОЈА ЗАПОСЛЕНИХ)

ОСНОВНИ ЦИЉ:

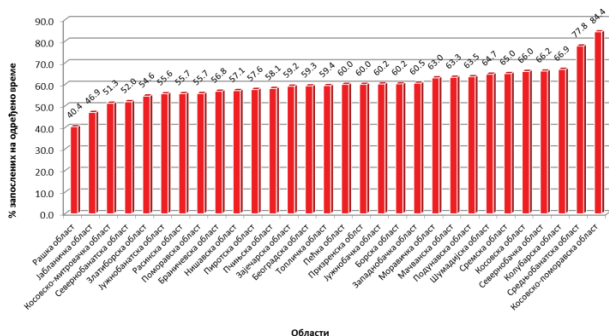
1. УРАВНОТЕЖЕНИЈИ РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕНА СОЦИЈАЛНА КОХЕЗИЈА

Оперативни циљ:

Обезбеђење подједнаких шанси на тржишту рада

Удео запослених на одређено време у укупној запослености у областима Републике Србије 2013. године (у %)

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Запослени са евиденције НСЗ представљају укупан број лица за која су у извештајном периоду пристигли подаци о пријавама на обавезно социјално осигурање на основу запошљавања или рада ван радног односа, а да су се у истом периоду налазила на евиденцији Националне службе за запошљавање. Број запослених лица на одређено време, као и укупан број запослених води се у евиденцији НСЗ.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Удео броја запослених лица са евиденције НСЗ на одређено време у укупном броју запослених лица са евиденције НСЗ.

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Према подацима броја запослених са непуним радним временом могу се добити значајне информације о социјалној структури и степену социјалне инклузије. Међутим, интерпретација овог показатеља мора се урадити пажљиво. Пре свега, постоје различити разлози за овај вид запослености, посебно од како се промовише флексибилност тржишта рада у многим европским земљама и с обзиром на раст женске радне снаге током последњих деценија. Овај вид запослености може бити избор или могућност за додатни извор прихода запослених. Прикупљањем информација о уделу различитих облика запошљавања, стиче се јаснија слика о нивоу социјалне инклузије из аспекта обезбеђивања подједнаких шанси на тржишту рада.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Значај овог показатеља још додатно би био повећан ако би се регистровала нежељена или нужна запосленост са непуним радним временом, како би се открили проблеми ограничене инклузије и недовољне запослености у нашој земљи.

ИЗВОР:

Национална служба за запошљавање (достављени подаци);
Национална служба за запошљавање. „Послови”, Број 589 / 01.10.2014, уредник: Милош Чолић, 2014. Београд.

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Удео броја запослених лица са евиденције НСЗ на одређено време у укупном броју запослених лица са евиденције НСЗ, који је у Републици Србији 2013. године износио нешто више од 59 %, варирао је у областима Републике Србије између 40 и 85 %. Треба имати резерву према овом показатељу са обзиром на велики удео непријављених радника у евиденцији НСЗ, односно не исплаћивање социјалног осигурања од стране послодавца запосленима, посебно оних који обављају посао на основу уговора о раду на одређено време. Такође значајну сумњу представља и чињеница да више од половине укупне запослености у Републици Србији чине запослени на одређено време, што додатно подгрејава валидност званичне евиденције НСЗ. Најмању регистровану стопу запослених на одређено време 2013. године имале су Рашка и Јабланичка област (испод 50 %), док се у 15 области стопа запослених на одређено време креће у опсегу од 50 до 60 %, док 13 области има стопу већу од 60 %. Највећа стопа регистрована је у Средњобанатској и Косовско-поморавској области. На актерима који спроводе политику запошљавања, а посебно на онима који врше инспекцијски надзор или спроводе казнене одредбе Закона о раду, налази се велика одговорност за тренутно стање укупне евидентираних запослености, и посебно евиденције запослених који су свој радни однос засновали на одређено време. Казнена политика према послодавцима који нису пријавили своје запослене мора се активније и ефикасније спроводити чиме би се утицало на смањење неформалне запослености, као и на сузбијању сиве економије. Истраживање спроведено у оквиру Пројекта јачања конкурентности Републике Србије од стране Националне алијансе за локални економски развој и Америчке агенције за међународни развој (USAID), показало је да су привредници уверени да сваки други радник (53 %) у њиховој делатности има уговор, али није пријављен на целокупну плату, као и да сваки трећи радник (36 %) није пријављен.

ПОКАЗАТЕЉ 10. БРОЈ СОЦИЈАЛНО (НЕПРОФИТНИХ) СТАНОВА

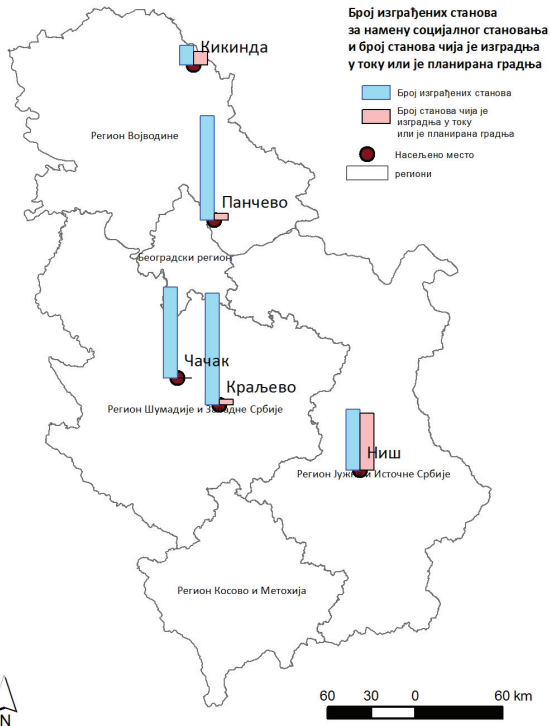
ОСНОВНИ ЦИЉ:

1. УРАВНОТЕЖЕНИЈИ РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕНА СОЦИЈАЛНА КОХЕЗИЈА

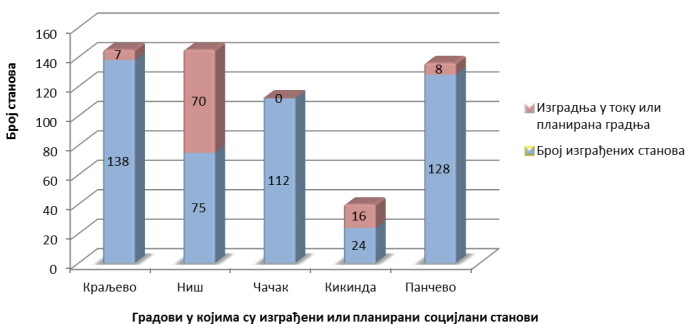
Оперативни циљ:

Обезбеђење стамбене сигурности

.....

Број социјално (непрофитних) станова према броју домаћинства који су у појединим градовима/општинама изграђени кроз Програм социјалног становања

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Годишња понуда социјално непрофитних станова

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Републичка агенција за становање води податке о броју социјално (непрофитних) станова који су у појединим градовима/општинама изграђени кроз Програм социјалног становања.

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Дефинисање политике и стратегије социјалног становања у Републици Србији повезује се са циљевима регионалног и просторног развоја Републике Србије. Изразито неравномеран регионални развој може се побољшати пажљивом стратегијом у којој ће социјално становање имати важну улогу, као што се може и додатно погоршати уколико се неодговарајућом политиком социјалног становања буде даље повећавала привлачност развијених урбаних средина. Социјално становање, као инструмент социјалне стамбене политике Републике Србије треба на системски начин да допринесе решавању стамбених потреба домаћинстава која из економских, социјалних и других разлога нису у могућности да самостално обезбеде на тржишту адекватно становање. С обзиром да је важан сегмент одрживог економског и социјалног развоја градова, социјално становање се не третира као трошак већ као економски и друштвено исплатива инвестиција са дугорочним позитивним ефектима. Поред директног утицаја на повећање социјалне одрживости заједнице, оно има позитивне утицаје и на економске и друге параметре, као што су: тржиште рада, запосленост, унапређење стандарда становања, повећање мобилности радних места, економску стабилност и сл.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Овај показатељ је потребно довести у корелацију са мерама на заустављању бесправне градње, полазећи од оцена да је бесправна градња тешко решив проблем у Републици Србији без одговарајућих мера стамбене, а посебно социјалне стамбене политике. Поред тога, овај показатељ је пожељно пратити упоредо са показатељима обезбеђености резерви комунално опремљеног и уређеног грађевинског земљишта за стамбену и социјално стамбену изградњу.

ИЗВОР:

Републичка агенција за становање

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Републичка агенција за становање је доставила Републичкој агенцији за становање податке који се односе на број социјално (непрофитних) станова према броју домаћинства који су у појединим градовима/општинама изграђени кроз Програм социјалног становања, и то:

- у Краљевоу је до сада изграђено 138 станова намењених давању у закуп, а у току је изградња 7 станова на основу Програма изградње станова за социјално становање;
- у Нишу је до сада изграђено 75 станова намењених давању у закуп, а у току је изградња 70 станова на основу Програма изградње станова за социјално становање;
- у Чачку је до сада изграђено 88 станова намењених давању у закуп, а такође је изграђено још 24 станова у 2013. години на основу Програма изградње станова за социјално становање;
- у Кикинди је до сада изграђено 24 стана намењених давању у закуп, у току је изградња 16 станова на основу Програма изградње станова за социјално становање;
- у Панчеву је до сада изграђено 128 станова намењених давању у закуп, а у току је изградња 8 станова на основу Програма изградње станова за социјално становање.

На основу Програма изградње станова за социјално становање и закључених уговора о реализацији Програма изградње станова за социјално становање са горе наведеним градовима, предвиђени рок за завршетак изградње пројекта стамбених јединица (до добијања употребне дозволе) је најкасније до 31.12.2014. године.

ПОКАЗАТЕЉ 11. СТОПА АКТИВНОСТИ МУШКЕ И ЖЕНСКЕ ПОПУЛАЦИЈЕ

ОСНОВНИ ЦИЉ:

1. УРАВНОТЕЖЕНИЈИ РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕНА СОЦИЈАЛНА КОХЕЗИЈА

Оперативни циљ:

Унапређење/одржање демографске структуре

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Показатељ изражава специфичну стопу активности према полу. Подаци о активном становништву су прикупљени за лица старија од 15 година. Максимална старосна граница није дефинисана због чињенице да лица могу да буду економски активна и након изласка из тзв. радног контингента (15–64 године). Контингент лица која обављају занимање чине: 1) лица која су у недељи пред Попис бар један сат обављала било какав посао који је плаћен или ће бити плаћен (у новцу или у натури), независно од тога да ли лице има формално-правни уговор о запослењу, само усмени договор са послодавцем или самостално обавља посао; 2) лица која имају посао, али су из објективних разлога била спречена да га обављају у референтној недељи због болести, годишњег одмора, штрајка и сл.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Стопа активности мушког становништва (a_m) представља процентуални удео мушког активног становништва које обавља занимање ($C_{a,m}$) у укупном мушком становништву (C_m). Стопа активности женског становништва ($a_{\text{ж}}$) добија се на исти начин.

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

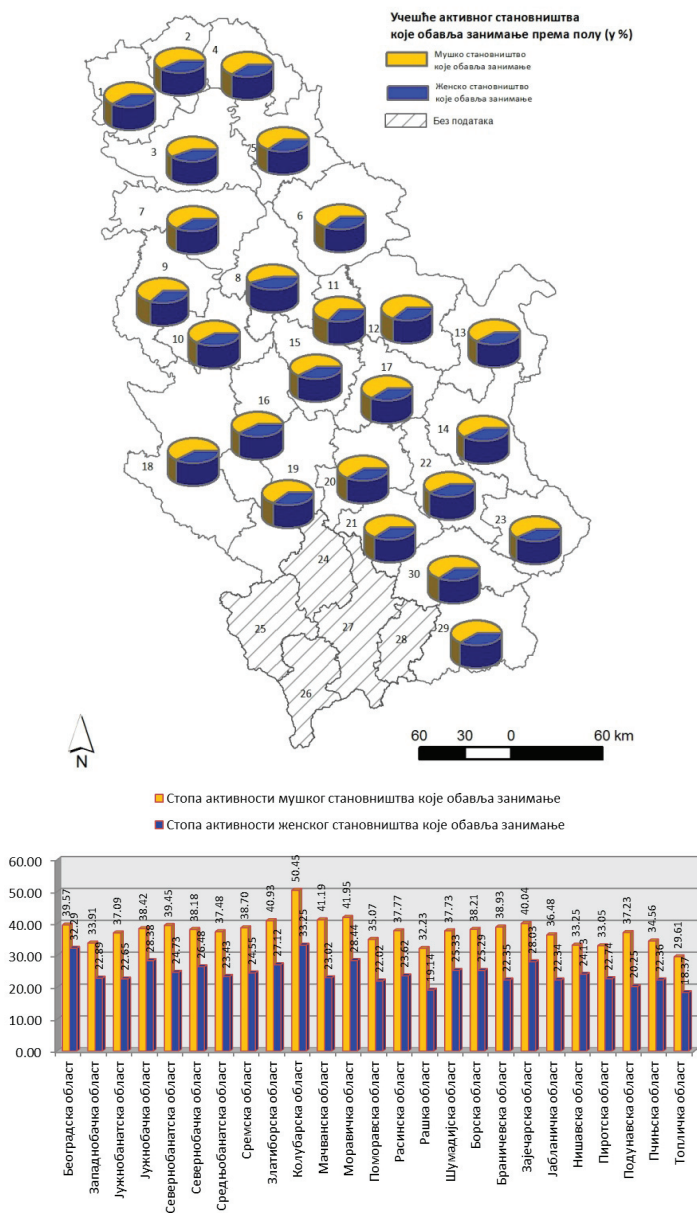
Шире посматрано, овај показатељ указује на капацитете тржишта рада на некој територији, чиме се вреднује ниво развијености и друштвено-економске кохезије посматране области.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Промењена методологија концепта активног становништва у односу на претходне пописе становништва. Ипак, у циљу обезбеђивања међународне упоредивости пописних података, методологија Пописа 2011. усаглашена је са међународним стандардима, а нарочито с Препорукама Конференције европских статистичара за пописе око 2010. године.

ИЗВОР:

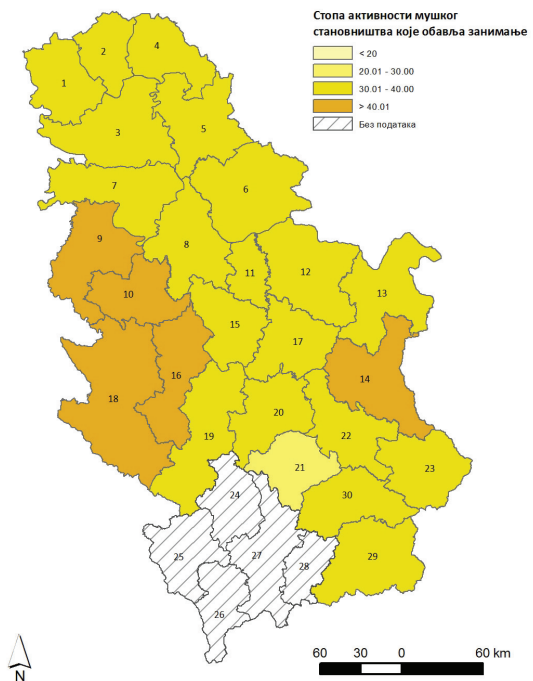
Попис становништва, домаћинстава и станова 2011. Књига 7. „Економска активност“ Републички завод за статистику, 2013.

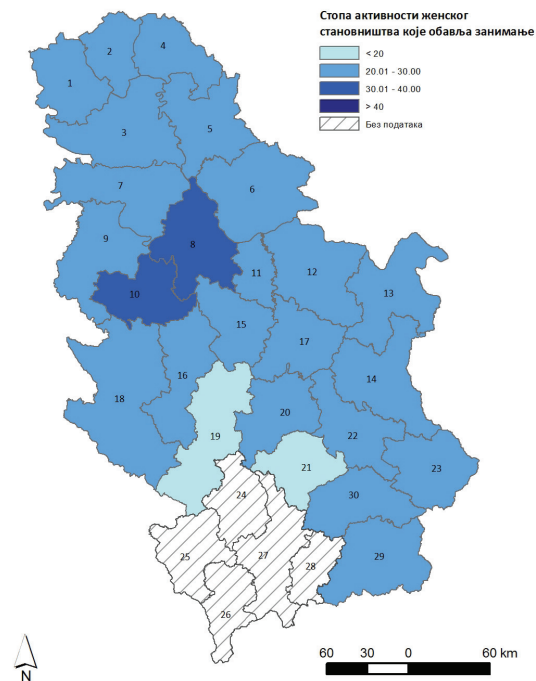
СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Због различите методологије, стопа активности може бити третирана на неколико начина. За ове потребе, стопа активности је израчуната као однос активног становништва које обавља занимање и укупног становништва (у претходном Извештају је уместо укупног становништва узето становништво старости 15-64 година). Према подацима 2011. године стопа активности становништва Републике Србије износила је 32%, док се према полној структури стопа активности драстично разликује. Она је код мушке популације износила 38%, а код женске 26%. Једина област у којој више од половине укупне мушке популације обавља занимање, јесте Колубарска област. Стопу већу од 40%, имале су: Зајечарска (40%), Златиборска (41%), Мачванска (41%), Моравичка (42%). У исто време најмања стопа активности мушке популације, и једина која је испод 30%, регистрована је у Топличкој области (29,6%). Код женске популације, највећу стопу имале су Златиборска (27%), Зајечарска (28%), Јужнобачка (28,3%), Моравичка (28,4%), и Колубарска област (33%). Најмања активност женске популације забележена је у Пчињској (18%) и Рашкој области (19%). Ако се упореди структура активности према полу, видљиве су значајне диспропорције на нивоу области, према којима мушка популација чини више од 60% укупно активног становништва које обавља занимање, док женско становништво партиципира са мање од 40%. Овакав неуравнотежен однос стопе активности према полу присутан је у чак 13 области Републике Србије.

Карта Стопа активности мушког становништва које обавља занимање 2011. године

Карта Стопа активности женског становништва које обавља занимање 2011. године

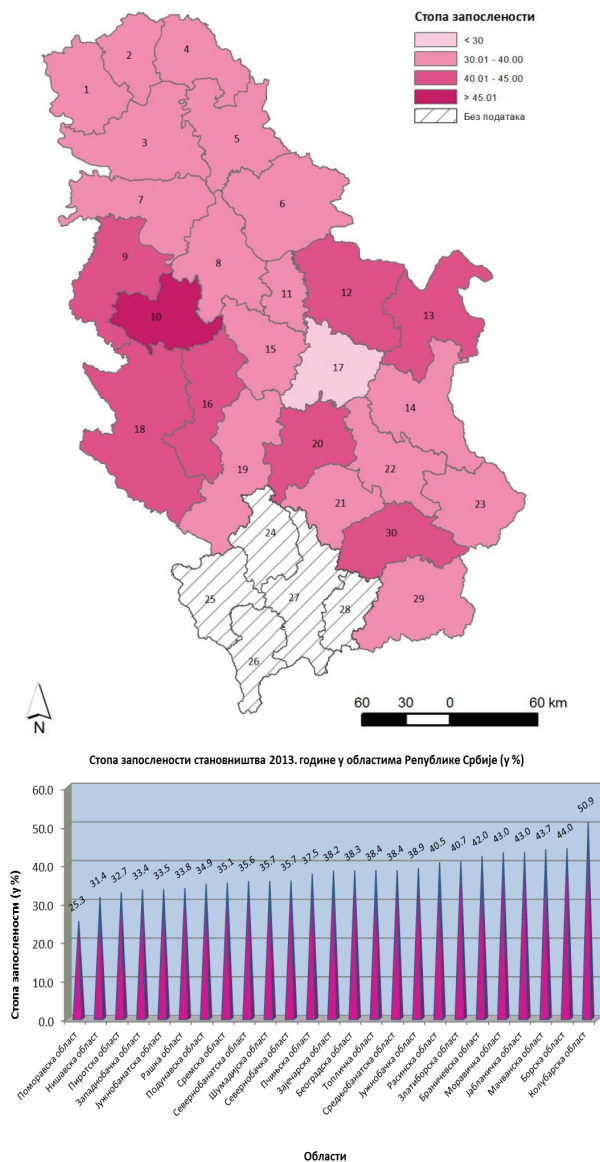
ПОКАЗАТЕЉ 12. СТОПА ЗАПОСЛЕНОСТИ

ОСНОВНИ ЦИЉ:

1. УРАВНОТЕЖЕНИЈИ РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕНА СОЦИЈАЛНА КОХЕЗИЈА

Оперативни циљ:

Расположива радна снага и запосленост становништва

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

У Анкети о радној снази коју спроводи Републички завод за статистику, не узимају се у обзир само формални статус лица, него се радни статус тог лица одређује на основу стварне активности коју је оно обављало у периоду спровођења Анкете. Под запосленим лицима се сматрају она лица која имају заснован радни однос и раде у предузећу, установи или у другој врсти организације или раде као приватни предузетници, затим индивидуални пољопривредници и помажући чланови у домаћинству, као и лица која су обављала неки посао који су самостално пронашла и уговорила (усмено или писмено) без заснивања радног односа и којима је тај рад представљао једини извор средстава за живот.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Стопа запослености представља проценат запослених у укупном становништву старом 15 и више година.

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Стопа запослености представља један од главних показатеља статуса тржишта рада, развијености и инвестиционог потенцијала неког подручја. У комбинацији са другим показатељима просторног развоја, стопа запослености може бити добар показатељ општег тренда развоја на неком делу територије Републике. Лисабонском стратегијом дефинисан је циљ према којем је до 2010. године требало остварити стопу запослености од 70%.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Већ је раније у овом Извештају указано на проблем непотпуног обухвата запосленог становништва, са обзиром на недоступност прецизних података о стопи неформалне запослености. Стопа неформалне запослености представља проценат лица која раде „на црно“ у укупном броју запослених. Рад „на црно“ обухвата запослене у нерегистрованој фирми, запослене у регистрованој фирми, али без формалног уговора о раду и без социјалног и пензионског осигурања, и неплаћене помажуће чланове домаћинства.

ИЗВОР:

Анкета о радној снази, 2013, Републички завод за статистику, Београд

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

На основу Анкете о радној снази из 2013. године, стопа запослености у Републици Србији је 2013. била 37,7 %, што је повећање за око 2 % у односу на претходну годину. Као и претходне године, највећу стопу запослености имао је Регион Шумадије и Западне Србије (38,9 %), међутим нешто је измењен однос између осталих региона, па је тако 2013. године најмању стопу запослености остварио Регион Војводине (36,3 %). Регионалне диспропорције према запослености се најбоље огледају на нивоу области у којима се стопа запосленог становништва кретала у опсегу од 25 до 51 %. Најмању стопу (испод 35 %) оствариле су Подунавска, Рашка, Јужнобанатска, Западнобачка, Пиротска, Нишавска и убедљиво најмање Поморавска област (25,3 %). Највећи број области (њих 17) налази се у групи које имају стопу између 35 и 45 %, док је једино у Колубарској области регистрована стопа изнад 50 %. Стопа активности према полу показује да у свим областима Републике Србије мушко становништво остварује већу стопу запослености у контингенту радне снаге према полу. Посебну резерву треба имати код упоредне анализе стопе запослености на нивоу области, превасходно јер је у неким од њих висока стопа запослености последица већег учешћа пољопривредног становништва, као и помажућих чланова у домаћинству и других лица, а који према методолошком оквиру улазе у контингент запослених. На тај начин, велики удео запосленог становништва имају Мачванска, Колубарска и Браничевска област, у којима је стопа запослености била чак већа него на подручју главног града Београда, првенствено због већег учешћа пољопривредног становништва (као индивидуални пољопривредници или помажући чланови у домаћинству) у овим областима.

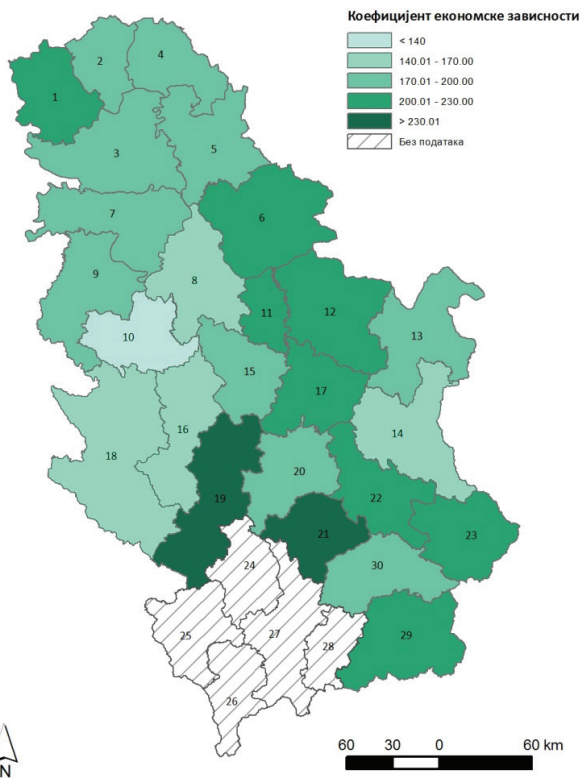
ПОКАЗАТЕЉ 13. КОЕФИЦИЈЕНТ ЕКОНОМСКЕ ЗАВИСНОСТИ СТАНОВНИШТВА

ОСНОВНИ ЦИЉ:

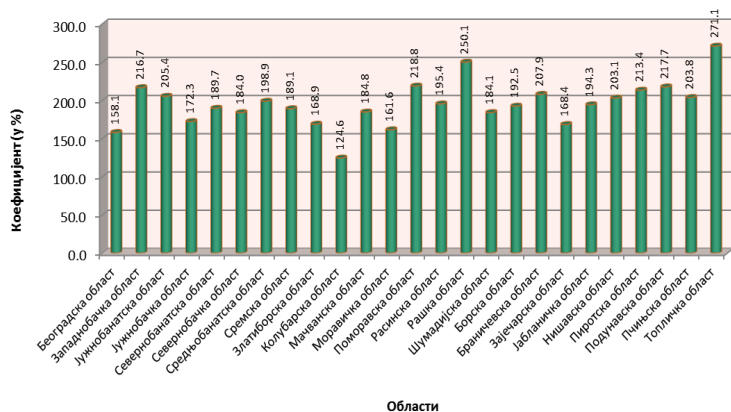
1. УРАВНОТЕЖЕНИЈИ РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕНА СОЦИЈАЛНА КОХЕЗИЈА

Оперативни циљ:

Расположива радна снага и запосленост

Коефицијент економске зависности становништва области Републике Србије 2011. године (у %)

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Коефицијент економске зависности становништва припада групи агрегатних аналитичких показатеља. Он представља економску оптерећеност активног становништва које обавља занимање од стране економски неактивног становништва.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Коефицијент економске зависности становништва (k_e) представља однос између броја економски неактивног становништва (Сн) и броја активног становништва које обавља занимање (С_а). Овај количник се може помножити са 100, те је у том случају скала вредности показатеља: <140, 140.01-170, 170.01-200, 200.01-230, >230.01.

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Коефицијент економске зависности показује у одређеним условима 'притисак' који неактивно становништво врши на активно становништво, комбинујући утицај старосне структуре и специфичне стопе економске активности по старости, полу и другим обележјима. У прошлости, овај показатељ је био већи у неразвијеним земљама, првенствено због високог наталитета и удела деце у укупном становништву. Међутим, због убрзаног процеса старења, и повећаног учешћа пензионера, разлике у вредности коефицијената међу развијеним и неразвијеним земљама су умањене. Компаративна анализа овог показатеља на нивоу области Републике Србије показује подручја веће, односно мање економске зависности неактивног становништва, односно мању или већу оптерећеност економски активне популације.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

За шире схватање узрока и фактора који делују на економску зависност, а самим тим и на овај показатељ, пожељно је укључити још нека демографска обележја, на првом месту природни прираштај, а затим и миграциону компоненту демографског развоја.

ИЗВОР:

Попис становништва, домаћинства и станова 2011. Књига 7. „Економска активност“ Републички завод за статистику, 2013.

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Коефицијент економске зависности у Републици Србији према Попису 2011. године био је 183, док се упоређивањем овог показатеља на нивоу области уочава неравномерност. На овакво стање утицало је неколико фактора. Најважнији од њих су ниска стопа активности, а затим и интензивно старење становништва и повећавани удео лица која су прекинула радни стаж. Такође, у неким случајевима, као што је на пример Рашка област, високи коефицијент економске зависности је последица високог наталитета и већег учешћа деце у укупној популацији. Рашка област са коефицијентом 250 налази се на другом месту, одмах иза Топличке области у којој је регистрован највећи коефицијент (271). Насупрот томе, на подручју где је повећана продуктивност рада коју прати већа стопа запослености, оптерећеност активног становништва је мања, па је самим тим мањи коефицијент економске зависности. Такве су: Моравацка област (161), Београдска област (158) и Колубарска област која тим истиче са убедљиво најмањим коефицијентом (124).

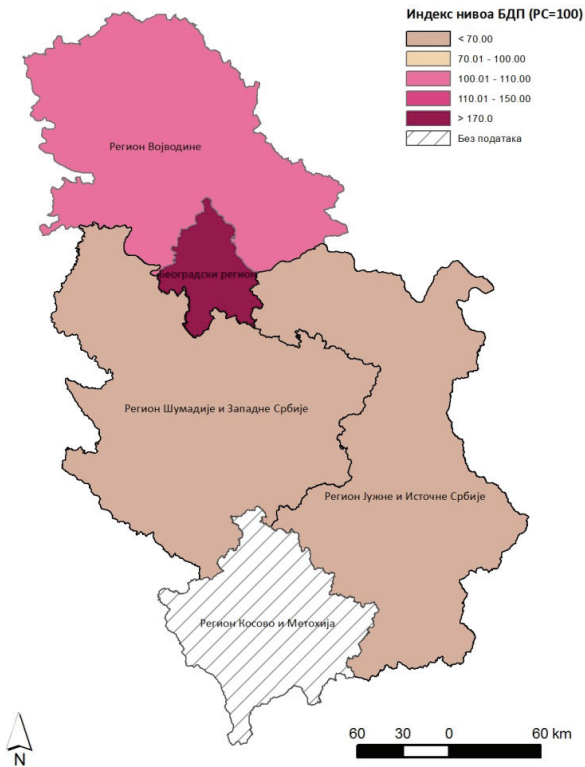
ПОКАЗАТЕЉ 14. ИНДЕКС „РЕДА ВЕЛИЧИНЕ“ У ВИСИНИ БДП / БДВ (АЛТЕРНАТИВНО)

ОСНОВНИ ЦИЉ:

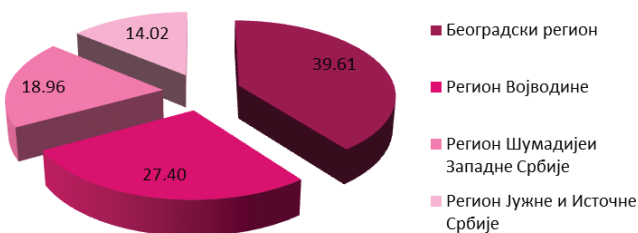
1. УРАВНОТЕЖЕНИЈИ РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕНА СОЦИЈАЛНА КОХЕЗИЈА

Оперативни циљ:

Смањење регионалних економских диспаратитета

Учешће региона НСТЈ 2 у БДП-у Републике Србије 2012. године (у %)

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

БДП – збир додате вредности свих институционалних сектора, тј. економских субјеката који припадају одређеном сектору, плус порези на производе (ПДВ, акцизе и други директни порези) минус субвенције на производе (субвенције директно повезане са производњом добара и услуга). Индекс „реда величине“ израчунава се применом логаритамске функције вредности БДП (БДВ) и редоследа региона/области по овим вредностима

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Индекс нивоа представља однос између вредности БДП по становнику региона у односу на републички ниво БДП-а по становнику. Он не представља раст БДП-а одређеног региона у односу на претходну годину већ показује да ли је БДП региона по становнику већи или мањи у односу на републички ниво. Када је индекс нивоа већи од 100 то значи да је БДП по становнику региона већи од вредности овог показатеља за Републику Србију. Када је мањи од 100, то значи да је регионални БДП по становнику мањи од републичког нивоа.

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Анализа овако синтетизованог индикатора за мерење регионалних диспаратитета има за циљ да пружи интегралну слику укупног стања развијености региона/области, с обзиром на то да изразита територијална неравномерност представља основно обележје регионалног развоја Републике Србије.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Индикатор „брuto домаћи производ“ (БДП) се за сада не прати на мањем нивоу од регионалног.

ИЗВОР:

Регионални бруто домаћи производ 2011-2012. године, Републички завод за статистику, мај, 2014. године

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

На основу прелиминарних података који су представљени у документу РЗС под називом „Регионални бруто домаћи производ 2011-2012. године“, израчунавање регионалног БДП-а спроведено је на нивоу НСТЈ2 региона, осим за Регион Косова и Метохије за који нису постојали поуздани статистички подаци и није обухваћен обрачуном. Учешће појединих региона у БДП-у Републике Србије је следеће: Београдски регион заузима водеће место са 39,6 %, иза њега је Регион Војводине са 27,4 %, а за њима следе Регион Шумадије и Западне Србије са 19 % и Регион Јужне и Источне Србије са 14 %. У поређењу са периодом 2009-2011 година, процене регионалног БДП-а за 2012. годину показују готово идентично учешће појединих региона у националном БДП-у. Београдски регион, који је 2012. године остварио 797 хиљада динара БДП-а по становнику, имао је за 71 % већи персарита у односу на републички ниво, што је за око 1,5 % мање у односу на 2011. годину. БДП је у Региону Војводине био за око 2 % већи у односу на републички просек (око 477.000 РСД.), док је БДП у Региону Шумадије и Западне Србије био за скоро 32 % мањи од БДП-а Републике Србије (315 хиљада РСД), што све указује на не тако упадљиве промене у односу на ситуацију из 2011. године. Најмањи БДП је остварио Регион Јужне и Источне Србије, код кога је, се индексом 63,3 (294 000 дин.), регистровано највеће вредносно удаљавање од нивоа БДП-а Републике Србије. На крају можемо констатовати да, према проценама регионалног БДВ-а за 2012. годину, дискрепанције регионалне економске развијености нису заустављене, и да је и даље присутан драстичан јаз између Региона главног града и Региона Војводине на једној страни и Региона Шумадије и Западне Србије и Региона Јужне и Источне Србије на супротној страни.

ПОКАЗАТЕЉ 15. „ГИНИ ИНДЕКС” ПРИХОДА ДОМАЋИНСТВА

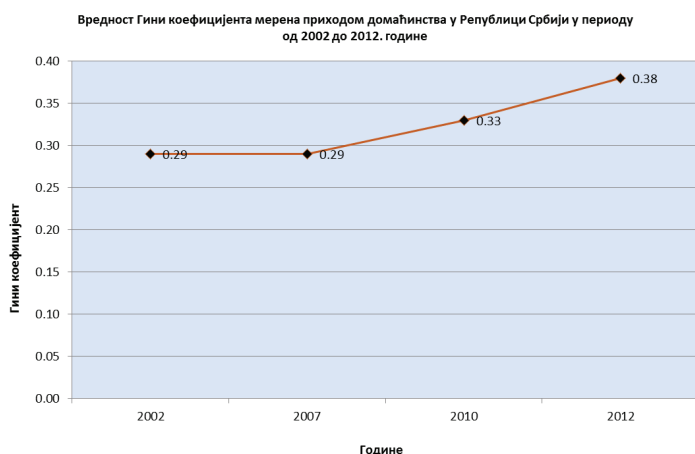
ОСНОВНИ ЦИЉ:

1. УРАВНОТЕЖЕНИЈИ РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕНА СОЦИЈАЛНА КОХЕЗИЈА

Оперативни циљ:

Постизање територијалног баланса у расподели богатства

Gini	2002	2007	2010	2012
Укупно	0.29	0.29	0.33	0.38

ИЗВОР:

Национални извештај о социјалном укључивању и смањењу сиромаштва у Републици Србији – Преглед и стање социјалне искључености и сиромаштва за период 2011 – 2014. године са приоритетима за наредни период, Нацрт, Влада Републике Србије, јул 2014.

Студија о животном стандарду – Србија 2002-2007, Републички завод за статистику.

Праћење социјалне укључености у Србији, Влада Републике Србије – Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва & РЗС, Београд 2010.

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Вредност Гини коефицијента мерена приходом домаћинства у Републици Србији у 2012. години износила је 0,38, при чему се вредност повећала за око 0,5 у односу на 2010. годину. Са обзиром на две различите методологије израчунавања Гини индекса (1. на бази потрошње; и 2. према приходима), за наше потребе је преузета вредност која је добијена на основу укупних регистрованих прихода (методологија која је усклађена са стандардима ЕУРОСТАТА, и која се добија из SILK истраживања). Гини коефицијент, за разлику од овог показатеља неједнакости, мери неједнакост на читавој дистрибуцији дохотка. Гини коефицијент је износио 38 у 2012. години, што је знатно већа вредност од просека 28 земаља ЕУ за 2012. годину (30,6) и већа од вредности Гини коефицијента земаља са највећом неједнакошћу, као што су Летонија (35,7), Шпанија (35), Португалија (34,5) и Грчка (34,3). Када се упореди показатељ неједнакости еквивалентног дохотка у Републици Србији у периоду од 2002. године (и поред тога што подаци нису у потпуности упоредиви због различите методологије у претходном периоду), можемо закључити да се он значајно повећала од почетка економске кризе. Наиме, вредност Гини коефицијента је, након готово непромењеног нивоа у првом петогодишњем периоду, почео да бележи повећање, те док је 2002. године износио 0,29, након једанаест година, увећан је за 0,9.

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Вредност Гини коефицијента мерена је потрошњом домаћинства по скали еквиваленције (на бази пондера).

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Процент прихода који остварује 20% најбогатијих домаћинстава у односу на проценат прихода који остварује 20% најсиромашнијих домаћинстава. Гини коефицијент мери неједнакост у целој популацији, узимајући вредности од 0 до 1, при чему вредност 0 означава потпуну једнакост потрошње свих појединаца, а вредност 1 потпуну концентрацију потрошње на само једног појединца.

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Индикатор презентује унутаррегионалну дисперзију прихода и одсликава међурегионалне разлике које не показују други агрегирани показатељи, попут БДП-а по становнику, или просечног прихода домаћинстава. Узимајући у обзир обим диспаратитета прихода домаћинстава унутар неког региона/ области, овај индикатор има широк спектар примене. Проблемски, поред аспеката борбе против сиромаштва и економске неједнакости, он интегрише и социјалну равнотежу, затим пожељну заступљеност различитих социјалних група у заједници, као и превенцију социјалне сегрегације.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Податак је доступан само на националном нивоу и за градско и рурално становништво. Такође, ограничење представља и дисконтинуитет у праћењу овог индикатора. Показатељ би могао да буде допуњен и регионалним индексом цена, што би значајно побољшало компаративну анализу подручја Републике Србије.

ПОКАЗАТЕЉ 17. БРОЈ ДОМАЋИНСТВА/СТАНОВНИШТВА КОЈЕ ЖИВИ ИСПОД ГРАНИЦЕ СИРОМАШТВА

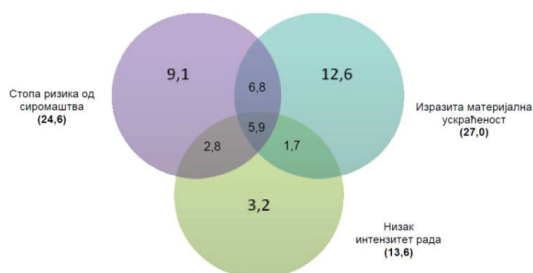
ОСНОВНИ ЦИЉ:

1. УРАВНОТЕЖЕНИЈИ РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕНА СОЦИЈАЛНА КОХЕЗИЈА

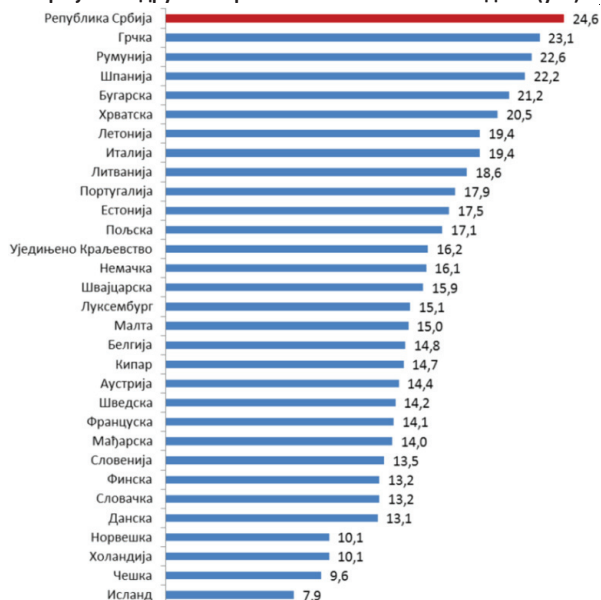
Оперативни циљ:

Смањење броја незапосленог становништва

Графикон 1 Основни показатељи сиромаштва и социјалне искључености (у %)

Графикон 2 Стопа ризика од сиромаштва у Републици Србији у поређењу с другим европским земљама 2012. године (у %)

ИЗВОР:

Републички завод за статистику;
Саопштење број 366 - год. LXIII, Статистика потрошње, прихода и услова живота: „Анкета о приходима и условима живота – Сиромаштво и социјална неједнакост у Републици Србији”, РЗС, Београд, 2013, стр 1

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

„Анкета о приходима и условима живота” (The Survey on Income and Living Conditions – SILC) први пут је спроведена у Републици Србији у 2013. години. Циљ овог истраживања је да се прикупе подаци ради израчунавања индикатора о сиромаштву, социјалној искључености и условима живота. Спровођење истраживања је од посебног значаја, имајући у виду да је засновано на стандардизованој методологији за све државе чланице Европске уније. Истраживање се спроводи једном годишње.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Процент становништва који живи испод апсолутне границе сиромаштва, односно становништво које није у могућности да приушти минимум животног стандарда. Стопа ризика од сиромаштва представља удео лица чији је еквивалентни приход мањи од релативне линије сиромаштва. Ова лица нису нужно сиромашна, већ само имају већи ризик да то буду. Праг ризика од сиромаштва (релативна линија сиромаштва) представља 60% медијане националног еквивалентног прихода и изражава се у динарима.

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Овај индикатор пружа увид о уделу популације чији су приходи испод утврђеног egzистенцијалног минимума. Сиромаштво није само проблем дистрибуције прихода већ иде упоредо са другим социјалним проблемима, као што су погоршано здравствено стања или дугорочна незапосленост због недостатка радног искуства и ниског нивоа образовања. Такође, овај показатељ је значајан и због могућности везивања за друге важне показатеље, од којих су неки: стопа нето миграција, стопа неписмености, национални доходак по становнику, стопа запослености, доступност јавних служби (здравствене заштите, образовања, социјалног старања и др), доступност комуналних услуга (енергија, санитарно-хигијенски услови, комуникације) и слично.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Поред тога што је до 2013. године и прве спроведене анкете у Републици Србији „Анкета о приходима и условима живота” (The Survey on Income and Living Conditions – SILC), до када је постојала неусаглашена методологија мерења овог показатеља са методологијом коју прописује EUROSTAT, проблем представља и то што се за сада степен сиромаштва не мери на нивоу мањем од региона НСТЈ 2.

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Према добијеним резултатима, стопа ризика од сиромаштва у 2012. години износи 24,6%. Ова лица нису нужно сиромашна, већ само имају већи ризик да то буду. Праг ризика од сиромаштва (релативна линија сиромаштва) у 2012. години износи 13.680,00 динара просечно месечно за једночлано домаћинство. За домаћинства с двоје одраслих и једним дететом старости до 14 година праг ризика од сиромаштва је 24.624,00 динара, док је за четворчлано домаћинство с двоје одраслих и двоје деце старости до 14 година овај праг 28.728,00 динара. Посматрано према старости, лица млађа од 18 година највише су изложена ризику од сиромаштва (30,0 %). Најнижу стопу ризика од сиромаштва имају особе старије од 65 година (19,5 %). Највишу стопу ризика од сиромаштва имају лица у домаћинствима која чине две одрасле особе с троје или више издржаване деце (44,4 %), као и самохрани родитељи с једним дететом или више издржаване деце (36,2 %). У зависности од радног статуса, код лица старих 18 и више година, најизложенија ризику од сиромаштва су незапослена лица (48,7%), док најнижу стопу ризика од сиромаштва имају запослени код послодавца (6,4 %). Код samozапослених лица ова стопа износи 38,3 %. Стопа ризика од сиромаштва код пензионера је 14,5 %. Поређењем 31 изабране земље европског континента, Република Србија је 2012. године имала највећу стопу ризика од сиромаштва, нешто већу од Грчке, Румуније, Шпаније, Бугарске и Хрватске. Најмању стопу ризика од сиромаштва бележе Норвешка, Холандија, Чешка и Исланд.

ПОКАЗАТЕЉ 18. ГОДИШЊА СТОПА НЕЗАПОСЛЕНОСТИ

ОСНОВНИ ЦИЉ:

1. УРАВНОТЕЖЕНИЈИ РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕНА СОЦИЈАЛНА КОХЕЗИЈА

Оперативни циљ:

Постизање територијалног баланса у расподели богатства – Осигурање пуне ангажованости регионалних ресурса, уз њихову максималну ефикасност

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Стопа 'регистроване' незапослености према полу и старости у областима Републике Србије. Национална служба за запошљавање рачуна стопу регистроване незапослености користећи административне податке следећих институција: број незапослених - Национална служба за запошљавање, запослени - Републички завод за статистику (Анкета РАД), осигурани пољопривредници - Фонд ПИО.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Стопа регистроване незапослености / просек године, је учеће регистрованих незапослених лица у збиру регистрованих незапослених, запослених лица и индивидуалних пољопривредника који плаћају допринос за пензијско-инвалидско осигурање

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

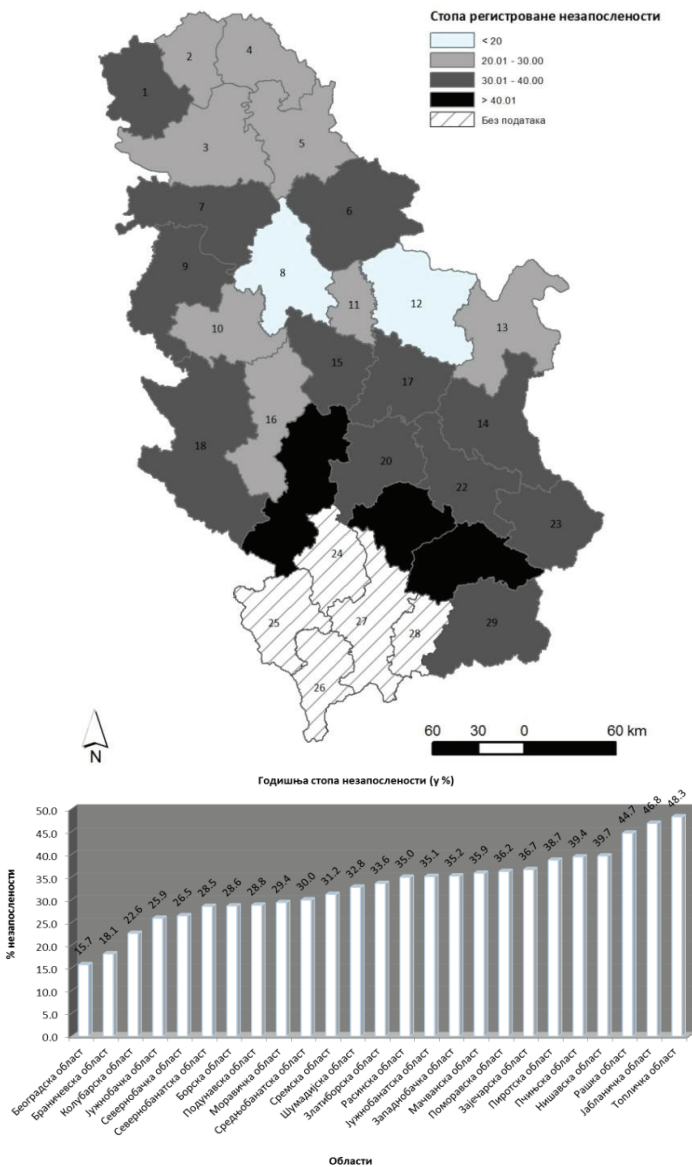
Висока стопа незапослености представља један од највећих економских и социјалних проблема са којом се суочава свака земља, јер повећање стопе незапослености изазива повећање сиромаштва и опадање животног стандарда. Незапосленост становништва је један од озбиљних проблема Републике Србије. Компаративна анализа показатеља стопе незапослености према старости, полу и другим карактеристикама становништва, може бити значајан путоказ код припремања и активирања мера и политика (националних, регионалних и локалних) које имају за циљ да подигну ниво запошљавања. Повећање запошљавања, као и одржавање и смањење укупне стопе незапослености може се спроводити на више начина, а неки од њих подразумевају реструктурирање предузећа, пореску политику, развојне програме и пројекте, или кроз донације из земље и иностранства.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Ограничење представљају различити методолошки концепти овог показатеља које примењују Национална служба за запошљавање (НСЗ) и Републички завод за статистику. Овде је примењена методологија НСЗ.

ИЗВОР:

Национална служба за запошљавање

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Према НСЗ, стопа регистроване незапослености се приказује кроз учеће регистрованих незапослених лица у збиру регистрованих незапослених, запослених лица и индивидуалних пољопривредника који плаћају допринос за пензијско-инвалидско осигурање, и ова стопа је у Републици Србији 2013. године износила нешто више од 29 %. Регионални дисбаланс врло је акцензован на нивоу НСТЈ 2 региона, па је тако незапосленост у Београдском региону скоро два пута мања од исте у Региону Војводине, а 2,2, односно 2,4 пута мања од стопе у Региону Шумадије и Западне Србије, односно Региону Јужне и Источне Србије. Поларитет се још више повећава ако се упореде стопе незапослености између области, па је тако простор Републике Србије подељен на два крака, први, којем припадају Београдска, Браничевска и Јужнобачка област, и осталих области које се налазе на другом краку. Овај поларитет карактерисао је Републику Србију и претходне године (видети Извештај из 2012. године). Тако је на нивоу области Републике Србије (без КиМ), најмању незапосленост имала Београдска и Браничевска област (мање од 20 %), док у седам области стопа не прелази 30 %. Између 30 и 40 % незапосленог становништва имају 13 области, док је у три области (Рашка, Јабланичка и Топличка област) стопа већа од 40 %. Највећу стопу незапослености, која достиже скоро половину регистрованих незапослених, запослених лица и индивидуалних пољопривредника који плаћају допринос за пензијско-инвалидско осигурање (48,3 %), бележи Топличка област.

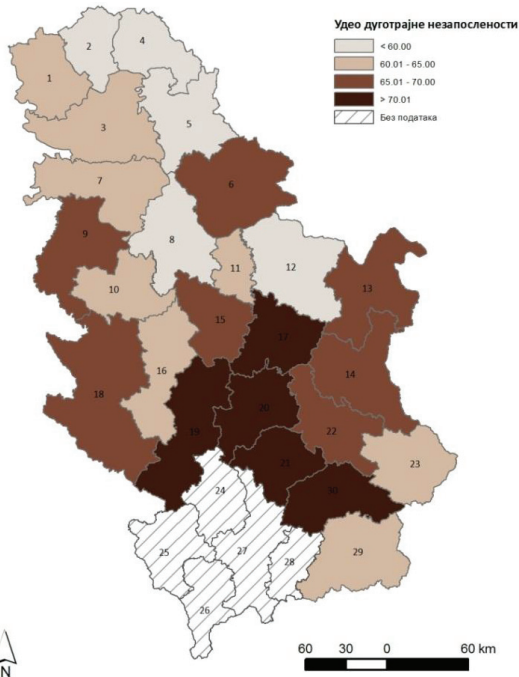
ПОКАЗАТЕЉ 19. УДЕО ДУГОТРАЈНЕ НЕЗАПОСЛЕНОСТИ

ОСНОВНИ ЦИЉ:

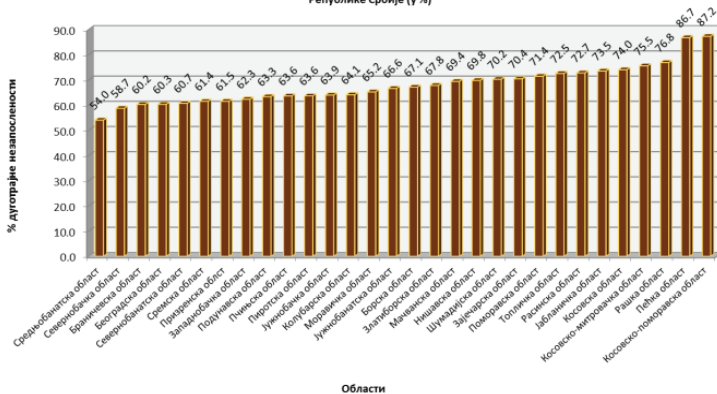
1. УРАВНОТЕЖЕНИЈИ РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕНА СОЦИЈАЛНА КОХЕЗИЈА

Оперативни циљ:

Постизање територијалног баланса у расподели богатства – Осигурање пуне ангажованости регионалних ресурса, уз њихову максималну ефикасност

Учешће незапосленог становништва дуже од годину дана у укупној незапослености 2013. године у областима Републике Србије (у %)

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Показатељ указује на разлике у дуготрајној (дугорочној) незапослености у областима Републике Србије.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Стопа дуготрајне незапослености представља процентуални удео дугорочно незапослених лица (посао траже дуже од 12 месеци) у укупном броју незапослених лица пријављених на евиденцију Национална служба за запошљавање(НСЗ).

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Дугорочна незапосленост је један од кључних показатеља незапослености, а у неким случајевима овај показатељ је погоднији и значајнији од опште стопе незапослености. Ово гледиште је посебно важно са социјалног и психолошког аспекта јер се њиме указује на ризик од западања у стање безизласности, а што доводи до социјалне искључености и обесхрабрења лица да уопште даље траже и коначно нађу запослење. То се посебно односи на лица без квалификација, старије особе (преко 50 година), затим на лица са посебним потребама, лица која трпе неки дискриминацију, или на становнике који имају проблеме са социјалном адаптацијом. Такође, ово се посебно односи и на поједине националне мањине (Роме и друге).

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Ограничење представљају различити методолошки концепти овог показатеља које примењују НСЗ, затим РЗС (у Анкети о радној снази), као и она која је коришћена у АЖС. Овде је прихваћена методологија НСЗ која је релевантнија и погоднија за овај показатељ.

ИЗВОР:

Национална служба за запошљавање

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

На основу расположивих података може се констатовати да дуготрајна незапосленост преовладава у укупној незапослености, па је од укупног броја незапослених лица у Републици Србији скоро две трећине је посао тражило дуже од 12 месеци (показатељ који представља дуготрајну незапосленост), односно 66,5 % укупне незапослености, што је за 2 % више него лане (64,5 %). На регионалном нивоу, подаци говоре да је највећа дуготрајна незапосленост присутна у Региону Косова и Метохије (79,2 %), а затим у Региону Шумадије и Западне Србије (70,7 %), док је иста била нешто мања у Региону Јужне и Источне Србије (68,3 %). У Београдском региону и Региону Војводине дуготрајна незапосленост у укупној незапослености има нешто мање учешће (60,3 %; 62,3 %). Подручје Републике Србије је према стопи дуготрајне незапослености неравномерно распоређено, па се на једној страни налазе области Централне Србије, Војводине и Београдска област, док су на другом делу распрострањене области јужне, источне и југоисточне Србије, а посебно оне на подручју Косова и Метохије. Док је стопа дуготрајне незапослености у Средњобанатској, Севернобачкој, Браничевској Београдској и другим областима кретала до и око 60 %, она је у једанаест области премашила 70 %, а у две чак и 85 %. Поред мера и политика усмерених на смањење опште незапослености, посебна пажња мора бити посвећена дуготрајно незапосленим особама. Са обзиром на стагнацију знања из занимања за које су квалификовани, посебне мере требало би да обухватају програме образовања, чиме би особе стекле нова сазнања и стручне вештине. Ове мере, којима се ојачавају властите компетенције дуготрајно незапослених, морају бити у складу са потребама тржишта рада. Адекватним образовањем, као и додатном специјализацијом, подиже се ниво квалификација незапосленима, чиме се умањује ризик да исте особе остану трајно незапослене.

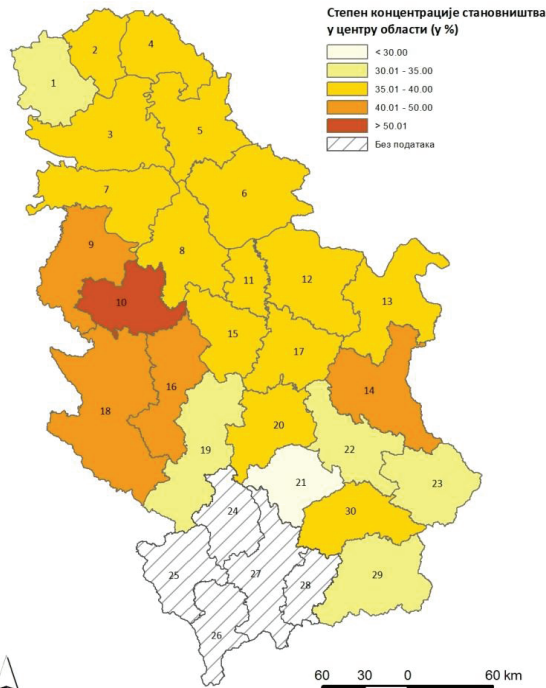
ПОКАЗАТЕЉ 22. СТЕПЕН КОНЦЕНТРАЦИЈЕ СТАНОВНИШТВА РЕГИОНА У ПРИМАРНОМ ЦЕНТРУ

ОСНОВНИ ЦИЉ:

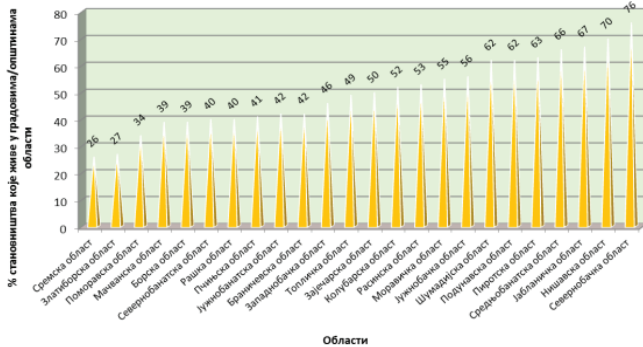
1. УРАВНОТЕЖЕНИЈИ РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕНА СОЦИЈАЛНА КОХЕЗИЈА

Оперативни циљ:

Полицентричност урбаног система

Концентрација становништва у административним центрима (градови и општине) области Републике Србије 2013. године (у %)

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Степен концентрације становништва региона у примарном центру представља процентуални део становништва сваке области који живи у водећем центру те области.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Удео становништва региона/области који живе у водећем центру тог региона/области.

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Концентрација становништва у центру сваке области (центру округа), указује на степен демографске поларизације на интрарегионалном нивоу. Један од основних концепција одрживог просторно-демографског развоја представља полицентрични систем насеобинске структуре, те је регионално подручје полицентрично само онда ако је степен концентрације низак, а моноцентрично ако је он висок. Овај показатељ управо мери и испитује полицентричност Републике Србије и њених целина. Он такође помаже код избора и предузимање различитих сталних и повремених друштвених мера, интервенција и акција (националног, регионалног, субрегионалног и локалног карактера) које имају за циљ да успоставе равномерно децентрализован и функционално-хијерархијски организован систем унутар региона и области Републике Србије.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

За праћење овог показатеља пожељни су краћи временски интервали од оних који се односе на време између пописа становништва, те се будуће анализе морају ослонити на процене становништва на годишњем нивоу.

ИЗВОР:

Републички завод за статистику, процене становништва

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Насеобински систем Републике Србије одликује се високим степеном поларизације и изражене хијерархије на регионалном и општинском нивоу. Због тога, развојна политика просторно-демографске децентрализације мора бити заснована на стварању оптимално структуриране полицентричне мреже насеља. Колики је степен демографске поларизације и интрарегионално неуравнотеженог насеобинског система, показују подаци последњег Пописа 2011. године, на основу којих је рађен претходни Извештај. Са обзиром на то да за 2013. годину не постоје доступни подаци о броју становника на нивоу мањем од градова и општина Републике Србије, овога пута се за анализу примарних центара области/округа узима укупна популација градова и општина, а не центара, односно градских насеља. Проблем је једино представљао Град Београд, због недоступности података о броју становника за градско насеље Града Београда, већ само на нивоу 17 општина, тако да су подаци за примарни центар Града Београда преузети из 2011. године. Највећу концентрацију становништва у примарном центру Београдске области –Београд-насеља, 2011. године живело је чак 70,3 % укупног становништва области. Изразита поларизација Републике Србије се огледа и у томе што је више од 16 % укупног становништва Србије било сконцентрисано на територији Београд-насеља, док је на подручју Града Београда (Београдска област) живела безмало четвртина укупног становништва земље (23,1 %), што је за око 2 % више него 2002. године. На основу процена становништва за 2013. годину, више од половине укупног становништва области које живи у њеном примарном центру имају још и: Севернобачка област (76 %) и Нишавска област (70 %). На другој страни, знатно мању концентрацију становништва у примарном центру имају Пчињска (41 %), Рашка (40 %), Борска (39 %), Мачванска (39 %), Поморавска (34 %), а најмању концентрацију становништва остварује Сремска област (26 %).

ПОКАЗАТЕЉ 23. БДП ПО СТАНОВНИКУ У ОДНОСУ НА ПРОСЕК ЕУ28

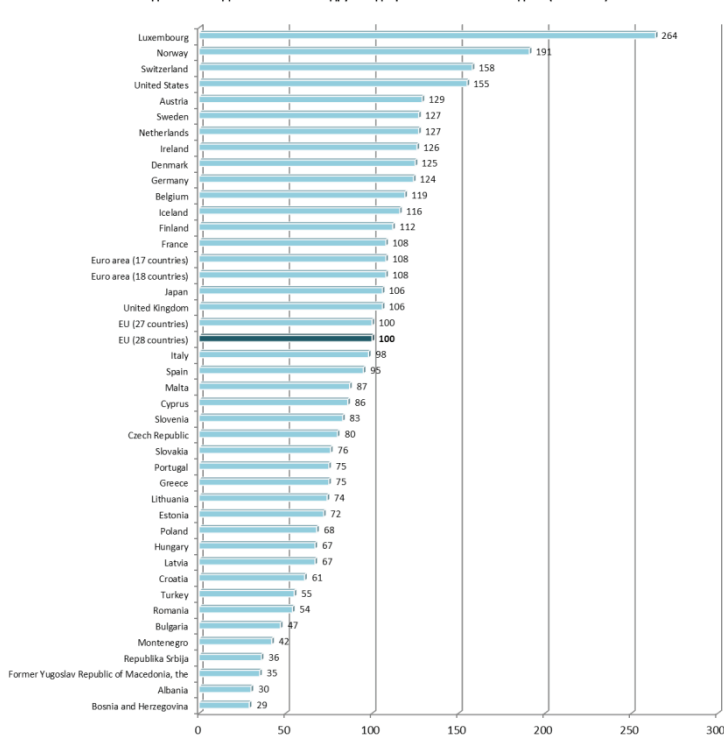
ОСНОВНИ ЦИЉ:

1. УРАВНОТЕЖЕНИЈИ РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕНА СОЦИЈАЛНА КОХЕЗИЈА

Оперативни циљ:

Полицентричност урбаног система

Индекс нивоа БДП-а земаља ЕУ и других одабраних земаља 2013. године (ЕУ28=100)

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Показатељ треба да покаже релативни ниво развијености Републике Србије у односу на просек ЕУ28

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Бруто домаћи производ (БДП) представља меру привредне активности. Дефинише се као вредност свих добара и услуга произведених за потребе било које робе или услуга који се користе у њиховом стварању. Индекс БДП-а по становнику изражава се у односу на Европску унију (ЕУ28) – ЕУ28=100. Ако је индекс једне земље већи од 100, ниво БДП-а по глави у тој земљи већи је од просека ЕУ, и обрнуто. Основни подаци су изражени у ППС, односно заједничке валуте која елиминира разлике у нивоима цена између земаља које дозвољавају значајне запремине поређења БДП између земаља.

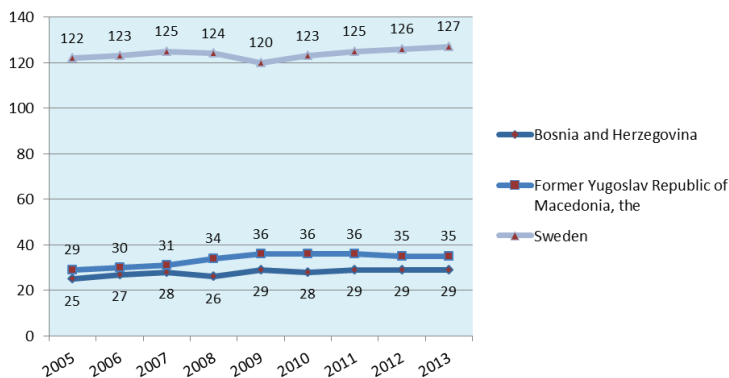
ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Ипак за такве оцене мора се узети у обзир начин израчунавања индикатора „бруто домаћи (регионални) производ“, па је за оцене регионалних разлика потребно користити и друге индикаторе као што су ниво запослености или просечне зараде у регионима.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Показатељ БДП за прати на регионалном нивоу НСТЈ 1, али не на мањем (нивоу области и општина).

Индекс БДП-а по становнику Републике Србије у односу на БДП по становнику ЕУ28 (ЕУ28=100)

ИЗВОР:

EUROSTAT

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tec00114>

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tec00115>

приступ линку дана 8.10.2014. године

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Према подацима EUROSTAT-а, БДП 28 земаља Европске Уније се од 2002. године непрекидно увећавао, сем 2009. године када је након светске економске кризе смањен за 4,5 %, и 2012. године, када је незнатно умањен за 0,4 %. Овакав тренд је пратио готово све чланице Европске Уније уз поједине изузетке. За исти овај период Република Србија, као земља кандидат за чланство у ЕУ, имала је идентичан тренд БДП, са тим да је он имао веће процентуално повећање из године у годину од других земаља ЕУ, што је и разумљиво и у складу са општим тенденцијама убрзаног економског опоравка након тешког периода током 90-их година прошлог века. Ипак, према проценама вредности БДП-а од стране EUROSTAT-а, Република Србија се налази међу земаљама које имају чак три пута мањи БДП од просека за ЕУ28. Он би још био већи за око 8 % у односу на ЕУ18, са обзиром на то да је БДП у старим чланицама Европске Уније био надмашио БДП 28 европских земаља за око 10 % у последњих десет година. Од осталих суседних земаља које као и Република Србија корачају ка чланству у Европској Унији, Република Србија је према вредности БДП нешто боља у односу на БЈР Македонију, Албанију и Босну и Херцеговину, али не и у односу на Црну Гору, која последњих година бележи већи годишњи раст БДП-а.

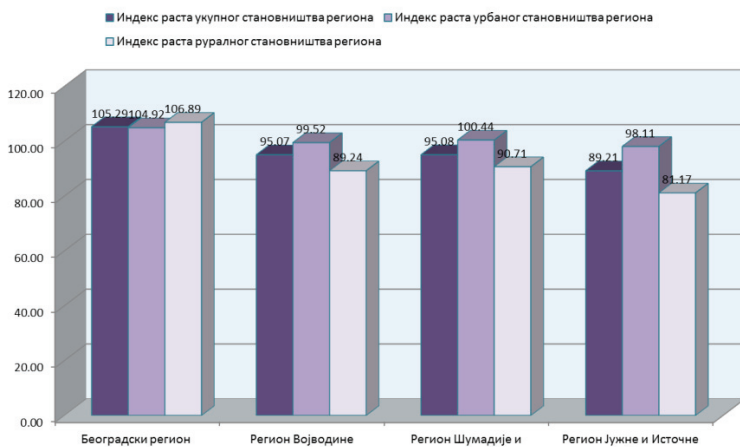
ПОКАЗАТЕЉ 26. ДЕМОГРАФСКИ ТРЕНДОВИ УРБАНИХ ПОДРУЧЈА У ОДНОСУ НА РУРАЛНА ПОДРУЧЈА

ОСНОВНИ ЦИЉ:

1. УРАВНОТЕЖЕНИЈИ РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕНА СОЦИЈАЛНА КОХЕЗИЈА

Оперативни циљ:

Одрживост насељске структуре (односи града и села)

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Показатељ прати демографски раст урбаног становништва у односу на рурално/остало становништво у областима Републике Србије

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

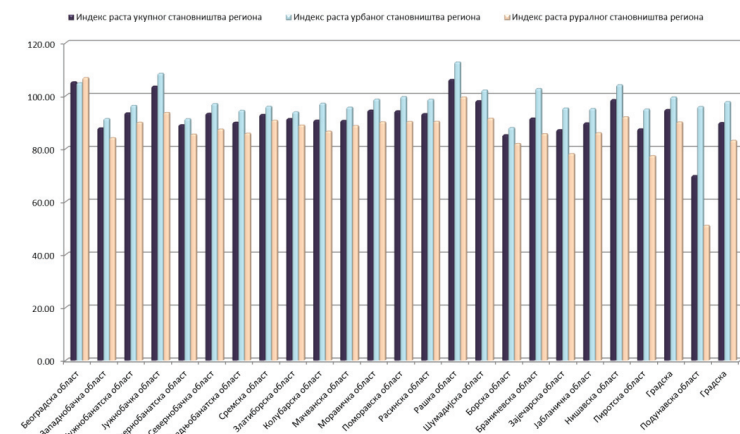
Упоређивање индекса раста/пада урбаног становништва у односу на рурално становништво у областима Републике Србије између два сукцесивна Пописа (овде између Пописа 2002. године и 2011. године).

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Велике промене у просторно-демографској структури које су се десиле у прошлости, биле су узроковане снажним процесом примарне урбанизације и интензивним миграционим токовима на релацији село-град, међутим због демографског пражњења руралних 'резервоара', ситуација је данас доста измењена. Миграције се одвијају на релацији град-град, док се на другој страни, због негативне биолошке компоненте, и урбано и рурално становништво суочава са негативним демографским трендовима. Овај показатељ прати тренд кретања урбане и руралне популације, и идентификује критичне просторе према интензитету тих промена.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Највеће ограничење представља актуелна типологија насеља и класификација на урбана и рурална насеља која је нефункционална и неодговарајућа насеобинском систему Републике Србије. Ово покреће питање о нове редефиницији насеља и утврђивања нових критеријума који би довели до прецизније класификације и типологије насеља. Следеће ограничење тиче се недоступности података за становништво градских и сеоских насеља, па су подаци анализирани на основу Пописа 2011. године.

ИЗВОР:

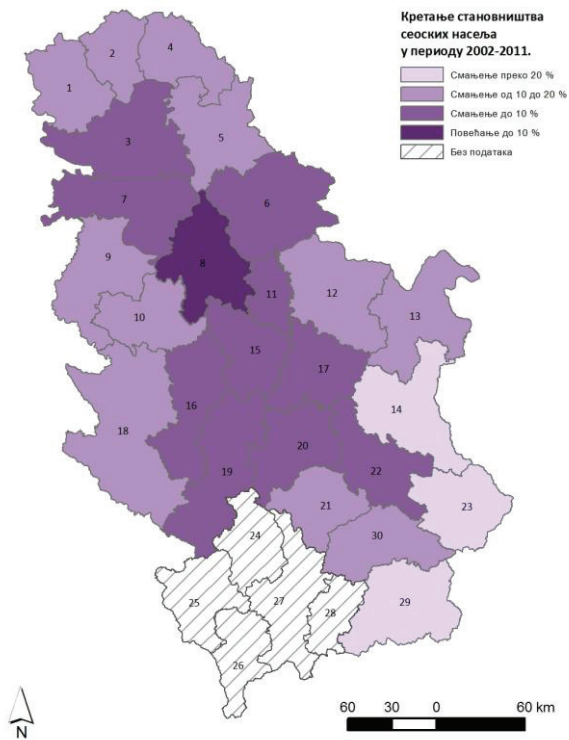
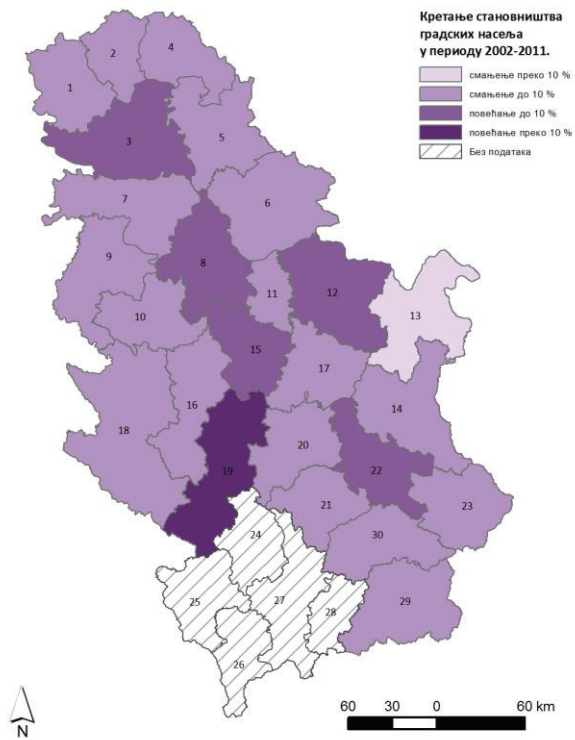
Попис становништва, домаћинства и станова у Републици Србији 2011. године, Републички завод за статистику

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

За време док је укупно становништво Републике Србије у периоду 2002-2011. године опало за 4,15%, њена урбана популација порасла је за свега 1,1%, а рурална се смањила за 10,9%. Стање је веома упозоравајуће, ако се узме у обзир да су само четири од 25 области забележиле популациони раст, док је раст урбане популације остварило свега шест области (Шумадијска 2,2%, Браничевска 2,8%, Нишавска 4,2%, Београдска 4,9%, Јужнобачка 8,5%, и Рашка област 12,8%). Ако се изузме Пчињска област, у чијим општинама Бујановац и Прешево Попис није обухватно спроведен, једина област која је имала смањење урбаног становништва веће од 10% била је Борска област. У исто време, док је укупно рурално становништво опадало, једино је Београдска област успела да очува раст своје руралне популације (6,9%). У 14 области смањење руралне популације било је веће од 10%, а највећи пад сеоског становништва забележен је у Зајечарској области (21,9%) и Пиротској области (22,6%). Ови показатељи указују на потребу хитног креирања и спровођења мера популационе политике, посебно у подручјима која је могуће демографски ревитализовати, што је уједно и један од стратешких приоритета дефинисаних ППРС.

Карта Динамика кретања градског становништва у периоду 2002-2011. године

Карта Динамика кретања руралног становништва у периоду 2002-2011. године

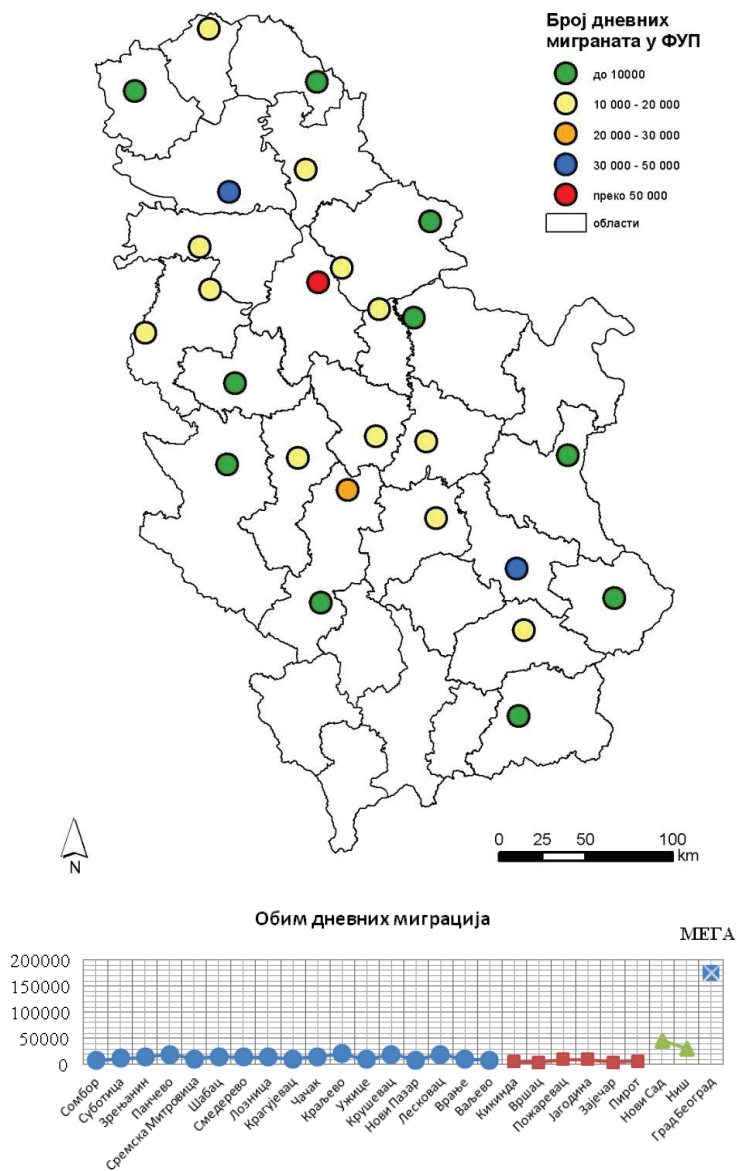
ПОКАЗАТЕЉ 27. ОБИМ ДНЕВНИХ МИГРАЦИЈА

ОСНОВНИ ЦИЉ:

1. УРАВНОТЕЖЕНИЈИ РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕНА СОЦИЈАЛНА КОХЕЗИЈА

Оперативни циљ:

Одрживост насељске структуре (односи града и села)

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Дневне миграције су редовно путовање између места пребивалишта и места рада. Могу се односити и на редовна путовања између две локације, чак и ако се не везују за рад.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Моделовани просторни утицаји центара према правцима дневних миграција (статистички подаци о миграцијама), за центре функционалних урбаних подручја (ФУП) издвојени су у Просторном Плану Републике Србије.

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Овај индикатор помаже да се идентификују центри економског развоја, као и утицај функционалних урбаних подручја (ФУП) дефинисаних у ППРС-у. Праћење индикатора је важно за објективније вредновање регионалног БДП/ст, с обзиром да је обично прецењен због доприноса дневних миграната или потцењен због дневних миграната ка другим подручјима. Тако, према ППРС-у, величина ФУП-а у многим случајевима не кореспондира са његовим реалним утицајем имајући у виду број становника, тј. концентрацију становништва у појединим центрима, и са друге стране, величину општина које гравитирају одређеном граду. У зависности од величине и утицаја града, ниво дневних миграција значајно варира. У многим подручјима интензитет деловања центара је смањен услед трајног пресељења у место рада, које је за последицу имало повећање становника у градовима и изразиту депопулацију и старење становништва у руралном залеђу које данас слабије мигрира.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

У одсуству поузданих и упоредивих података о дневним миграцијама индикатор се за сада не може применити на читавој територији Републике.

ИЗВОР:

Дневне миграције, Републички завод за статистику, Београд

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

На основу расположивих података и информација на територији Републике Србије могуће је издвојити један центар у категорији МЕГА - Metropolitan Growth Area, (град Београд); два ФУП међународног значаја (градови Нови Сад и Ниш); седамнаест ФУП државног значаја (Чачак, Крагујевац, Краљево, Крушевац, Лесковац, Лозница, Нови Пазар, Панчево, Шабац, Смедерево, Сомбор, Сремска Митровица, Суботица, Ужице, Ваљево, Врање и Зрењанин) и шест ФУП регионалног значаја (Јагодина, Кикинда, Пирот, Пожаревац, Вршац и Зајечар). У Републици Србији, 2010. године живело је 81% становништва у неком од ФУП различитог нивоа, а њихов просторни обухват је 60% територије Републике (без података за АП Косово и Метохију). Главни апсорпциони и дисперзивни центар дневне миграције радне снаге, ученика и студената је Град Београд као најјачи пол развоја у Републици Србији. Поред београдске агломерације, градски центри Нови Сад и Ниш привлаче преко 50% околног становништва, док сви остали градови углавном привлаче дневне мигранте до максималних 15%.

Очекивани, односно могући утицаји промене ранга ФУП зависе од повећања/смањења привредних активности, друштвено-социјалних фактора, изградњом нове саобраћајне инфраструктурне и других фактора који непосредно утичу и на обим дневних миграција.

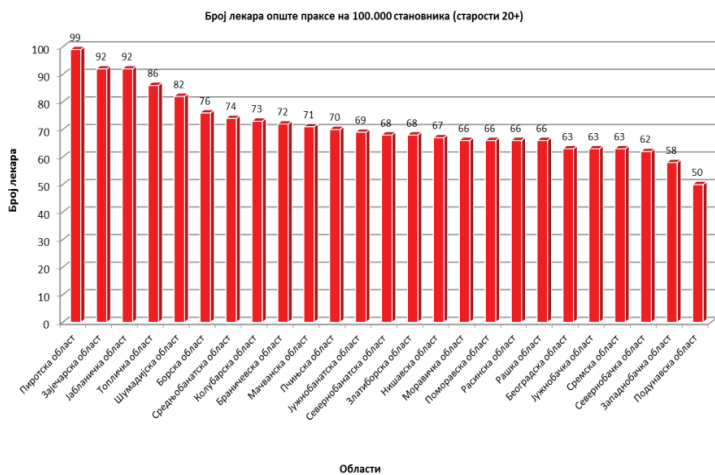
ПОКАЗАТЕЉ 30. БРОЈ БОЛНИЧКИХ ПОСТЕЉА И БРОЈ ЛЕКАРА ОПШТЕ ПРАКСЕ НА 100.000 СТАНОВНИКА

ОСНОВНИ ЦИЉ:

1. УРАВНОТЕЖЕНИЈИ РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕНА СОЦИЈАЛНА КОХЕЗИЈА

Оперативни циљ:

Унапређење доступности јавних служби

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

1) Број болничких постеља на 100.000 становника у областима Републике Србије - није обухваћен број постеља у дневним болницама;

2) Број лекара опште праксе на 100.000 становника у областима Републике Србије - обухвата лекаре који раде у служби опште медицине и медицине рада у дому здравља

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

- $C_{\text{бп}} = C_{\text{бп}} = B_{\text{п}} / C_{\text{о}} * 100.000;$
- $L_{\text{о.м}} = L_{\text{о.м}} / C_{\text{о}} * 100.000.$

$C_{\text{бп}}$ – стопа болничких постеља; $C_{\text{бп}}$ - укупан број болничких постеља; $L_{\text{о.м}}$ - лекари опште праксе, $C_{\text{о}}$ – становништво области (процена);

$л_{\text{о.м}}$ – стопа лекара опште праксе, $Л_{\text{о.м}}$ – број лекара опште праксе, $С_{\text{о}}$ – становништво области (процена);

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Упоредним приказом ова два показатеља на нивоу области Републике Србије уочиће се разлике у стопама између подручја из домена здравствене заштите. Тиме ће се стећи и увид у подручја која би требало да повећају капацитете лекара опште праксе и количину болничких постеља.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Са обзиром на немогућност примене показатеља број 30. *Број и удео становништва које нема приступ примарној здравственој заштити**, као алтернатива су узета ова два показатеља: 1) број болничких постеља на 100000 становника, и 2) број лекара опште праксе на 100000 становника.

* Овај показатељ подразумева и податке о саобраћајној доступности, као и квалитет примарне здравствене заштите. Његова детаљнија анализа важна је како би се испитали узроци и последице за становништво које нема приступ примарној здравственој заштити, те га је потребно укључити у наредне Извештаје о остваривању Просторног плана Републике Србије.

ИЗВОР:

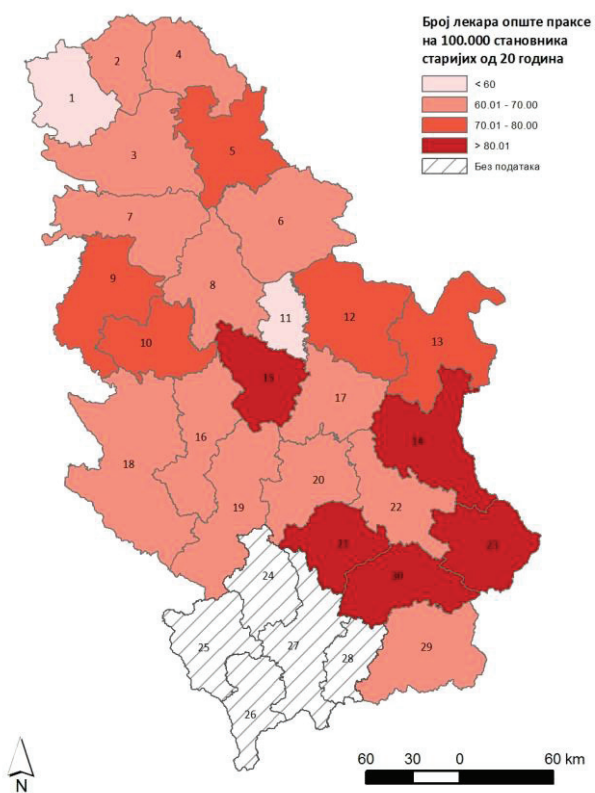
Институт за јавно здравље Србије

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

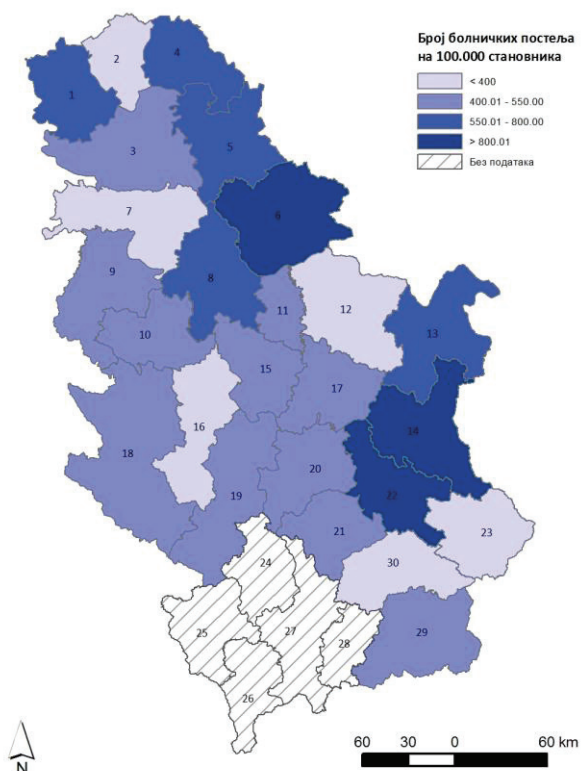
Према показатељу стопе опремљености болничких постеља на 100.000 становника у здравственим установама, која је 2013. године у Републици Србији износила 553, уочава се неравномерна диспозиција овог показатеља између области Републике Србије. Ситуација се није променила у односу на претходни период, па се тако поново издвајају поједине области у којима је ова стопа двоструко, у појединим случајевима и троструко већа. На једној страни се налазе области у којима је стопа већа од 500, од којих се посебно издвајају три области са изузетно високом стопом (Нишавска, Зајечарска и Јужнобанатска област). На другој страни, четири области су имале стопу мању од 400, док их је 2012. године било три. Стање се у односу на претходну годину поправило у Пиротској области, а погоршало у Јабланичкој и Мачванској области.

На основу другог показатеља – стопе лекара опште праксе на 100.000 становника старијих од 20 година, уочава се константа вредности стопе у односу на претходну годину, са обзиром да се неке веће промене не могу очекивати за тако кратко време од једне године дана. Опсег стопа се креће од 50 % у Подунавској области, па све до 99 % у Пиротској области. Мања стопа лекара опште праксе карактерише Западнобачку, Севернобачку (52%), Сремску, Јужнобачку, па чак и Београдску област, док је на другој страни бољу покривеност лекара на 100.000 становника, поред Пиротске области, имају још и у Зајечарска, Јабланичка и Топличка област. Треба напоменути и то да се Пиротска област налази у групи најбоље котираних области када је у питању стопа лекара опште праксе на број становника, међутим иста област заостаје у погледу стопе болничких постеља. Области у којима су видљиви недостаци лекара и болничких постеља, морају постати приоритет државне и локалне политике која би програмске мере усмерила на подизање и ојачавање капацитета система здравствене заштите. Са тим у вези, потребно је усмеравати и политику запошљавања здравствених радника, посебно у областима које имају потребу за повећањем кадра лекара опште праксе.

Карта Број лекара опште праксе на 100.000 становника

Карта Број болничких постеља на 100.000 становника

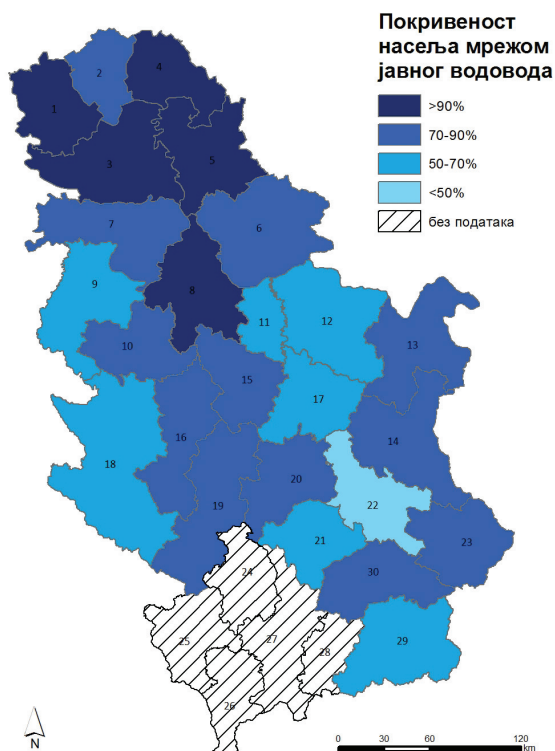
ПОКАЗАТЕЉ 33. ПОКРИВЕНОСТ НАСЕЉА (% БРОЈА ДОМАЋИНСТАВА) МРЕЖОМ ЈАВНОГ ВОДОВОДА

ОСНОВНИ ЦИЉ:

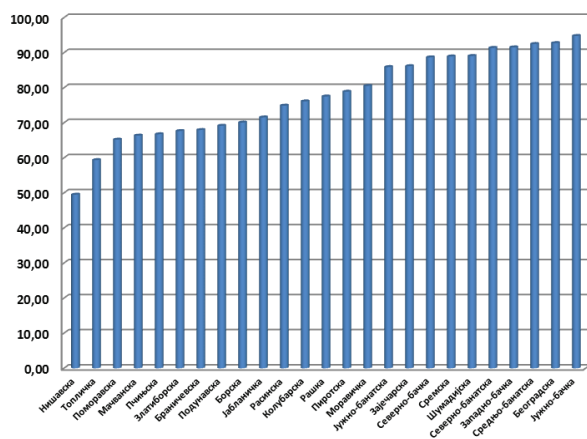
1. УРАВНОТЕЖЕНИЈИ РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕНА СОЦИЈАЛНА КОХЕЗИЈА

Оперативни циљ:

Повећање покривености насеља водопривредном инфраструктуром

ПРОЦЕНАТ ДОМАЋИНСТАВА КОЈА СУ ПРИКЉУЧЕНА НА МРЕЖУ ЈАВНОГ ВОДОВОДА

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Заступљеност броја домаћинстава која су опремљена водоводом, односно прикључена на мрежу јавног водовода у укупном броју домаћинстава посматране области.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Процентуални удео домаћинстава која су прикључена на мрежу јавног водовода (статистички податак); Упоредни преглед по областима - скала вредности показатеља: <50, 50-70, 70-90,>90 (%).

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Значај праћења овог показатеља произилази из чињенице да је опремљеност насеља водоводном инфраструктуром један од кључних показатеља стандарда живљења на неком подручју. С друге стране, с обзиром на то да је мрежа јавног водовода интегрални део изграђеног грађевинског фонда, овај показатељ такође указује и на ниво урбаног стандарда оствареног у неком насељеном месту.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Вредност показатеља указује на степен прикључености домаћинства на јавну мрежу водоснабдевања, док се нема увид у стање и квалитет водоводне мреже. Такође, ограничење представља то што се укупан број домаћинстава прати само у пописним годинама, док се процењен број домаћинстава која су прикључена на мрежу јавног водовода приказује сваке године у Општинским годишњацима. Ограничење овог показатеља је такође што се подаци не прате на нивоу насеља, што би помогло при идентификацији проблема комуналног опремања сеоских и градских насеља, насеља са малим густинама насељености, приградских насеља и итд.

ИЗВОР:

Општине и региони у Републици Србији, 2013. године; Републички завод за статистику, Београд, 2013. године

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Мерењем се издвајају четири категорије вредности показатеља које су неравномерно просторно и бројчано заступљене. Показатељ има најнижу вредност у Нишавској области која је уједно и једина са испод 50% домаћинстава прикључених на мрежу јавног водовода. У категорији 50-70% има седам, а у категорији 70-90% дванаест области, док у категорији преко 90% има пет области. Највеће вредности показатеља измерене су у областима које се налазе у оквиру агломерације Београд-Нови Сад. Посматрајући густину насељености (близу 140ст/км²) и број домаћинстава (близу 128303) у Нишавској области, подизање нивоа опремљености водоводном инфраструктуром у овој области требало би поставити као приоритет који ће директно допринети подизању стандарда живљења и унапређивања квалитета изграђеног грађевинског фонда на овом подручју.

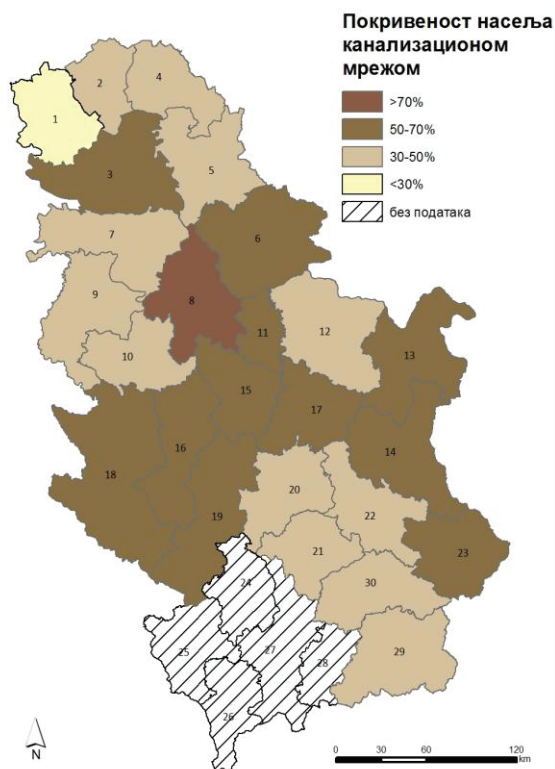
ПОКАЗАТЕЉ 34. ПОКРИВЕНОСТ НАСЕЉА (% БРОЈА ДОМАЋИНСТАВА) КАНАЛИЗАЦИОНОМ МРЕЖОМ

ОСНОВНИ ЦИЉ:

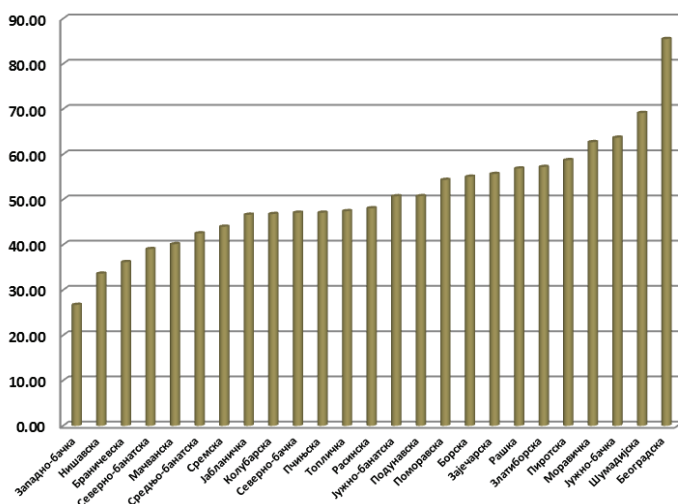
1. УРАВНОТЕЖЕНИЈИ РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕНА СОЦИЈАЛНА КОХЕЗИЈА

Оперативни циљ:

Повећање покривености насеља водопривредном инфраструктуром

ПРОЦЕНАТ ДОМАЋИНСТАВА КОЈА СУ ОПРЕМЉЕНА КАНАЛИЗАЦИОНОМ МРЕЖОМ

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Показатељ указује на удео броја домаћинстава која су прикључена на јавну канализациону мрежу у укупном броју домаћинстава посматране области.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Процентуални удео домаћинстава која су прикључена на јавну канализациону мрежу (статистички податак); Упоредни преглед по областима - скала вредности показатеља: <30, 30-50, 50-70, >70 (%)

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Опремљеност насеља канализационом мрежом један је од кључних показатеља стандарда живљења на неком подручју, односно показатељ оствареног урбаног стандарда у неком насељу. Стога, овај показатељ подржаће праћење реализације стратешког приоритета, реконструкције и проширења обухвата постојећих система канализационе инфраструктуре у Републици Србији, као предуслова изградње постројења за прераду отпадних вода (ППОВ) који су дефинисани Просторним планом Републике Србије. У том смислу, показатељ би додатно пратио и реализацију планираних постројења за прераду отпадних вода (ППОВ) по насељима.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Показатељ указује на процентуалну заступљеност броја домаћинстава која су прикључена на јавну канализациону мрежу у укупном броју домаћинстава посматране области али не указује на квалитет, дотрајалост и недостатке постојеће канализационе мреже. Такође, ограничење представља то што се укупан број домаћинстава прати само у пописним годинама, док се процењен број домаћинстава која су прикључена на канализациону мрежу приказује сваке године у Општинским годишњацима.

ИЗВОР:

Општине и региони у Републици Србији, 2013. године; Републички завод за статистику, Београд, 2013. године

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Уочавају се четири категорије вредности овог показатеља које су и просторно бројчано неравномерно заступљене. Показатељ има најниже вредности у Западно бачкој области, свега 26,74% домаћинстава која су прикључена на јавну канализациону мрежу у укупном броју домаћинстава респективно. У категоријама 30-50% и 50-70% домаћинстава која су опремљена канализационом мрежом налази се дванаест односно једанаест области. Највеће вредности показатеља регистроване су у Београдској области (85,51%). Посматрајући густине насељености и број домаћинстава у Нишавској и Западно бачкој области, подизање нивоа опремљености канализационом инфраструктуром један је од приоритета који ће допринети укупном повећању стандарда живљења и унапређивања квалитета изграђеног грађевинског фонда на овим подручјима.

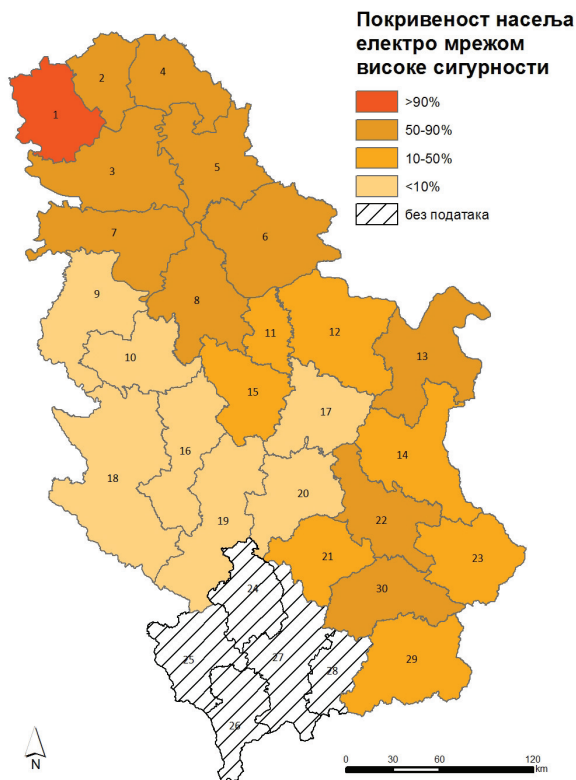
ПОКАЗАТЕЉ 35. ПОКРИВЕНОСТ НАСЕЉА (% БРОЈА ДОМАЋИНСТАВА) ЕЛЕКТРО МРЕЖОМ ВИСОКЕ СИГУРНОСТИ СНАБДЕВАЊА

ОСНОВНИ ЦИЉ:

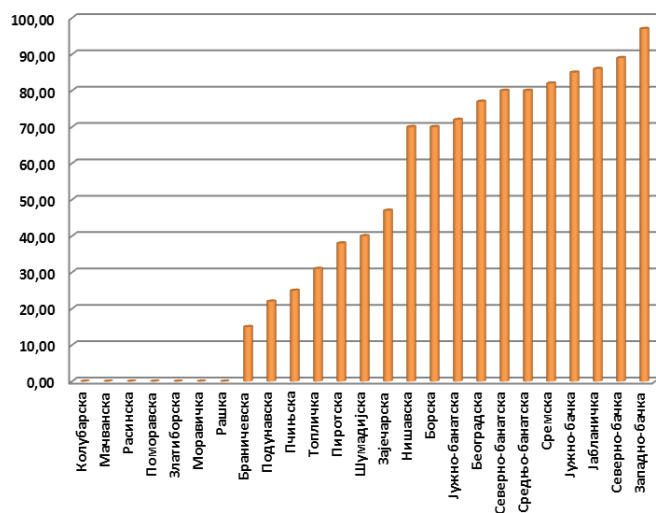
1. УРАВНОТЕЖЕНИЈИ РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕНА СОЦИЈАЛНА КОХЕЗИЈА

Оперативни циљ:

Повећање покривености насеља енергетском инфраструктуром

БРОЈ ДОМАЋИНСТАВА (%) ПОКРИВЕНИХ ЕЛЕКТРО МРЕЖОМ ВИСОКЕ СИГУРНОСТИ СНАБДЕВАЊА

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Овај показатељ прати удео домаћинстава прикључених на електро мрежу високе сигурности снабдевања.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Процентуални удео домаћинстава која су прикључена на електро мрежу високе сигурности снабдевања (статистички податак); скала вредности показатеља: <10, 10-50, 50-90, >90 (%).

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Концепција просторног развоја енергетске инфраструктуре, према ППРС-у, базирана је на остварењу сигурнијег и поузданијег снабдевања потрошача у планском периоду. Показатељ би требало да прати изградњу нових и реконструкцију постојећих преносних и дистрибутивних инфраструктурних објеката и водова (почев од 110 kV) до крајњих потрошача. Под термином висока сигурност подразумева се да домаћинства имају алтернативни правац напајања и трофазну струју. Будући значај овог показатеља би представљала повезаност и са демографским трендовима и процесима који утичу на комунално опремање и обнову постојећих система.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Ограничење је што показатељ није приказан на општинском нивоу, као и на нивоу насеља, чиме би се могли идентификовати проблеми сеоских и градских насеља, насеља са малим густинама насељености, приградских насеља у односу на насеља са релативно компактном урбаном структуром. Као и то што се укупан број домаћинстава прати само у пописним годинама, а између пописног периода се раде само процене које се приказују у Општинским годишњацима, а на основу тога не можемо да имамо прецизан број домаћинстава.

ИЗВОР:

Општине и региони у Републици Србији, 2013. године; Електропривреда Србије – ЕПС, 2013. године.

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Уочава се неколико категорија вредности овог показатеља које су и просторно и бројчано неравномерно заступљене. Показатељ има најниже вредности у неколико области, 0% у чак седам области (Колубарска, Мачванска, Расинска, Поморавска, Златиборска, Моравичка и Рашка). Број области у категорији 10-50% је седам, а у категорији 50-90% има десет области. Највеће вредности показатеља регистроване су у Западно-бачкој области, 97%.

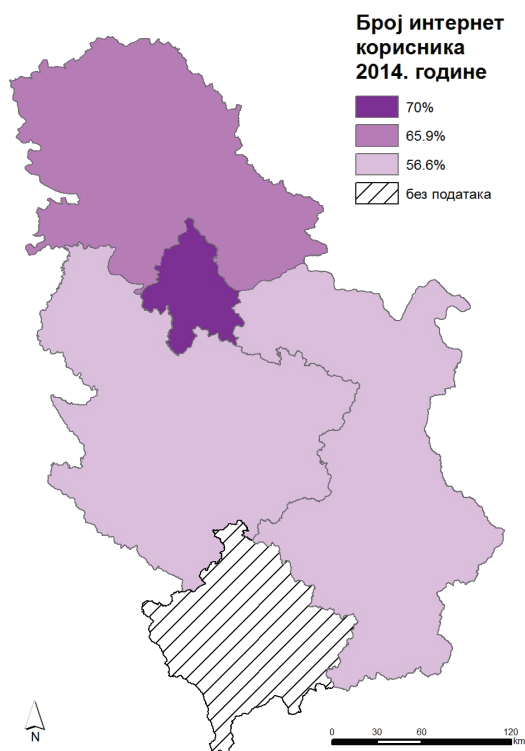
ПОКАЗАТЕЉ 36. БРОЈ ИНТЕРНЕТ КОРИСНИКА

ОСНОВНИ ЦИЉ:

1. УРАВНОТЕЖЕНИЈИ РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕНА СОЦИЈАЛНА КОХЕЗИЈА

Оперативни циљ:

Унапређење приступа информатичким и комуникацијским системима

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Показатељ кроз проценат домаћинстава која имају приступ Интернету указује на могућности стварања инклузивног друштва заснованог на знању, у економском као и у социјалном смислу. Ради бољег увида у стање о интернет корисницима дајемо просечан број интернет корисникау периоду 2006. - 2014. године

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Процент домаћинстава која имају приступ интернету у укупном броју домаћинстава на територији Републике Србије, као и у региону; скала вредности показатеља: регион Београда; регион Војводине; регион Централне Србије; као и период од 2006-2014. године.

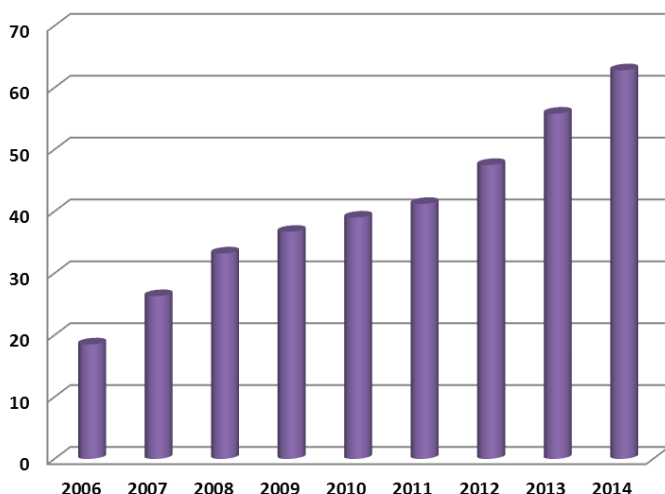
ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Приступ интернету од кључне је важности за концепт стварања инклузивног друштва заснованог на знању, у економском као и у социјалном смислу. Мапирањем ових података може се уочити степен поларизованости простора Републике Србијеса овог развојног аспекта, али се могу добити и значајне информације потребне за дефинисање мера и активности потребних за побољшање просторне равномерности у погледу приступаинтернету из сваког дела наше земље.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Услед немогућности прибављања податка који би указивали на проценат домаћинстава која имају приступ интернету у укупном броју домаћинстава у општини или области, коришћени су доступни подаци за Град Београд, Војводину и Централну Србију. Показатељ не обухвата квалитет интернет приступа (тип конекције, брзина протока, стабилност веза).

БРОЈ ИНТЕРНЕТ КОРИСНИКА У ПЕРИОДУ ОД 2006. ДО 2014. ГОДИНЕ НА ТЕРИТОРИЈИ РС (%)

ИЗВОР:

Домаћинства која поседују интернет прикључак, по регионима, Републички завод за статистику, Београд, 2013. године

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Како прикупљени подаци не омогућавају извођење прецизнијих закључака, неопходне су дубље анализе и увођење допунских показатеља који би указали на квалитет итернет конекције, начина приступању интернету, прецизнији број интернет корисника за остваривање дефинисаног циља. Потребно је још нагласити да је укупан просек интернет корисника у Републици Србији 2006. године износио 18,5% интернет корисника, 2012. године је износио 47,5%, а 2014. године износи 62,80%, што указује на знатан пораст интернет корисника на територији Републике. На нивоу региона, 2014. године, највећи број интернет корисника регистрован је у Београдском региону, 70%.

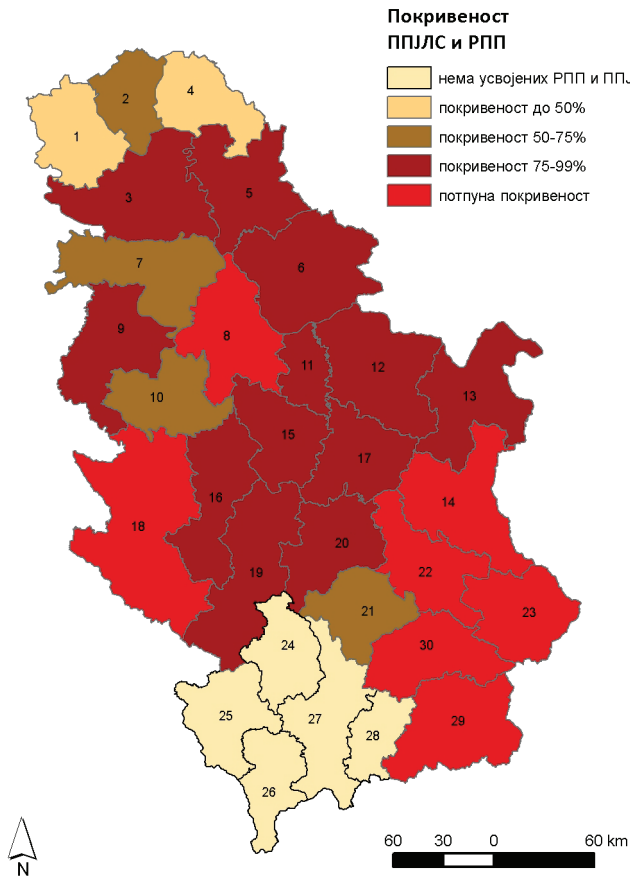
ПОКАЗАТЕЉ 37. ПОКРИВЕНОСТ ПРОСТОРА ПРОСТОРНО-ПЛАНСКИМ ДОКУМЕНТИМА

ОСНОВНИ ЦИЉ:

1. УРАВНОТЕЖЕНИЈИ РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕНА СОЦИЈАЛНА КОХЕЗИЈА

Оперативни циљ:

Унапређење рада територијалне управе

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Покривеност територије Републике Србије усвојеним регионалним просторним плановима и усвојеним просторним плановима јединица локалне самоуправе.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

$$I_r = R + L \sum L_n / P_r$$

I_r – вредност индикатора за управни округ (област) R

R – коефицијент заступљености регионалног плана је 0,25

L – коефицијент заступљености локалних планова је 0,75

L_n – површина покривена локалним просторним планом

P_r – површина управног округа (области), а за град Београд само површина општина за које се раде просторни планови

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

С обзиром на то да су донете одлуке о изради свих просторних планова на регионалном и локалном нивоу и да се на тај начин отвара могућност да територија Републике Србије буде по први пут покривена просторно-планском документацијом овај показатељ указује на динамику усвајања ове две врсте просторних планова што ће допринети одрживом развоју целокупног простора Републике Србије у складу са принципима савременог уређења, организације и коришћења простора. Циљна вредност овог показатеља је потпуна покривеност планском документацијом и премештање тежишта на имплементацију планских решења из усвојених планова и реализацију пројеката који произилазе из планских решења. Реално је очекивати да ће максимална покривеност простора Републике Србије бити постигнута до 2015. године на шта указује вредност овог показатеља.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Просторни планови јединица локалне самоуправе који су усвојени у складу са Законом о планирању и изградњи из 2003. године треба да буду усклађени са Законом о планирању и изградњи из 2009. године. Они нису урачунати у вредност овог показатеља.

Овај показатељ не узима у обзир просторне планове подручја посебне намене и урбанистичке планове, него само планове који се раде за подручја административних јединица тј. јединица локалних самоуправа или један или више управних округа.

Просторни планови подручја посебне намене и урбанистички планови треба да буду усклађени са регионалним плановима и просторним плановима јединица локалних самоуправа.

ИЗВОР:

Републичка агенција за просторно планирање

област	а*	б*	област	а*	б*
Западнобачка	да	2	Зајечарска	да	4
Севернобачка	да	1	Шумадијска	да	7
Јужнобачка	да	8	Моравичка	да	3
Севернобанатска	да	2	Поморавска	да	6
Средњобанатска	да	4	Златиборска	да	10
Јужнобанатска	да	6	Рашка	да	5
Сремска	да	3	Расинска	да	6
Београдска	да	7	Топличка	да	3
Мачванска	не	8	Нишавска	да	6
Колубарска	не	4	Пиротска	да	4
Подунавска	не	3	Јабланичка	да	6
Браничевска	не	9	Пчињска	да	7
Борска	да	3	УКУПНО	7	127

*а – усвојен регионални просторни план (да-не)

*б – број усвојених локалних просторних планова

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

На почетку 2013. године објављена су два усвојена регионална просторна плана (за Нишавску, Топличку и Пиротску и за Златиборску и Моравичку област), поред 4 који су већ били усвојени. У току 2012. године усвојено је 13 планова јединица локалних самоуправа, док је до 2011. усвојено њих 114 у складу са Законом из 2009. Израда осталих регионалних просторних планова и просторних планова јединица локалне самоуправе је у завршним фазама израде (3 регионална и 5 локалних) или усклађивања (20 локалних) са законом из 2009. године.

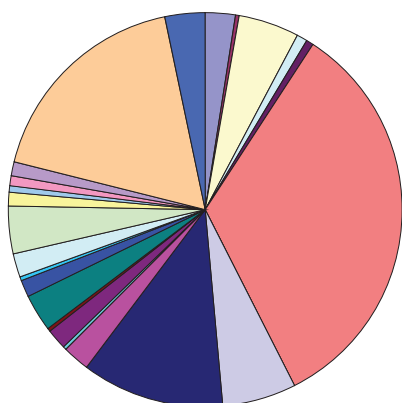
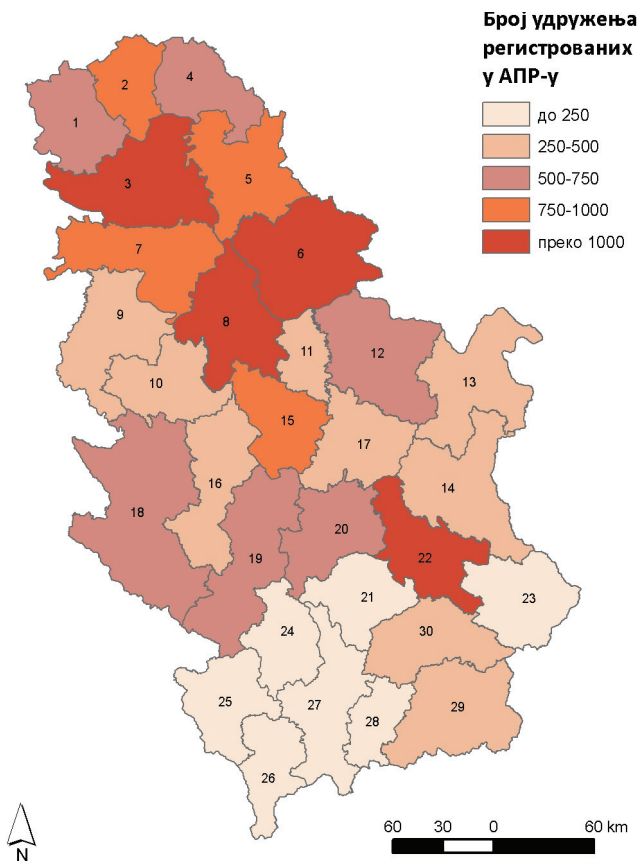
ПОКАЗАТЕЉ 38. УКЉУЧЕНОСТ У РАД УДРУЖЕЊА И ОРГАНИЗАЦИЈА

ОСНОВНИ ЦИЉ:

1. УРАВНОТЕЖЕНИЈИ РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕНА СОЦИЈАЛНА КОХЕЗИЈА

Оперативни циљ:

Унапређење рада територијалне управе

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Број активних удружења у областима Републике Србије областима остваривања циљева .

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Области остваривања циљева удружења које се воде у Агенцији за привредне регистре су: борачко-инвалидска заштита, борба против корупције, хуманитарни рад и програми, информисање, изградња и развој локалне заједнице, култура и уметност, међународне организације, образовање, наука и истраживање, одрживи развој, омладина и студенти, подстицање наталитета, помоћ старима, пословни, професионални и струковни интереси, ширење мира и ненасиља, социјална заштита, заштита и промовисање мањинских права, заштита интерно расељених лица са Косова и Метохије, заштита лица с инвалидитетом, заштита људских права, заштита потрошача, заштита права детета и друштвена брига о деци, заштита права жена, заштита животиња, заштита животне средине.

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Ово је релативно нова област истраживања у смислу мерења укључености цивилног сектора у заједници. Једно од полазишта ППРС-а јесте да је партиципација један од главних стубова управљања, јер без великог броја укључених актера добро управљање не би било могуће. Степен до кога је јавност укључена у доношење одлука о развоју не само да је мерило партиципације, већ и отворености структура управљања. Ради тога, нужно је да грађани имају могућност, право и обавезу да одлучују о просторном развоју своје територије, али и да учествују у одлучивању о просторном развоју свога региона и своје државе.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

За земље ЕУ показатељ прати European Social Survey (ESS), што обезбеђује да су резултати међусобно упоредиви. Израчунавање се ради на бази анкете и исказује кроз „удео лица који су дуже од годину дана укључени у рад неке организације или асоцијације (изван политичких партија), у односу на укупан број анкетираних лица“.

Алтернативни начин праћења у Републици Србији је на основу података о броју удружења по областима остваривања циљева обухвата велики број делатности према начину на који су класификоване у Агенцији за привредне регистре. Највећи број, чак 21880 (94,6%) од 23127 регистрованих активних удружења је по области остваривања циљева сврстано у остала, што значи да се приказани дијаграм заснива на подацима о узорку од 5,4 % регистрованих удружења.

ИЗВОР:

Агенција за привредне регистре

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

У Републици Србији је на крају 2013. године регистровано 23127 званично активних удружења, њихове делатности су разнородне, а њихова укљученост у просторно-развојну политику је недовољна и представља потенцијал за боље поштовање принципа партиципативног планирања.

ПОКАЗАТЕЉИ РЕГИОНАЛНЕ КОНКУРЕНТНОСТИ И ПРИСТУПАЧНОСТИ

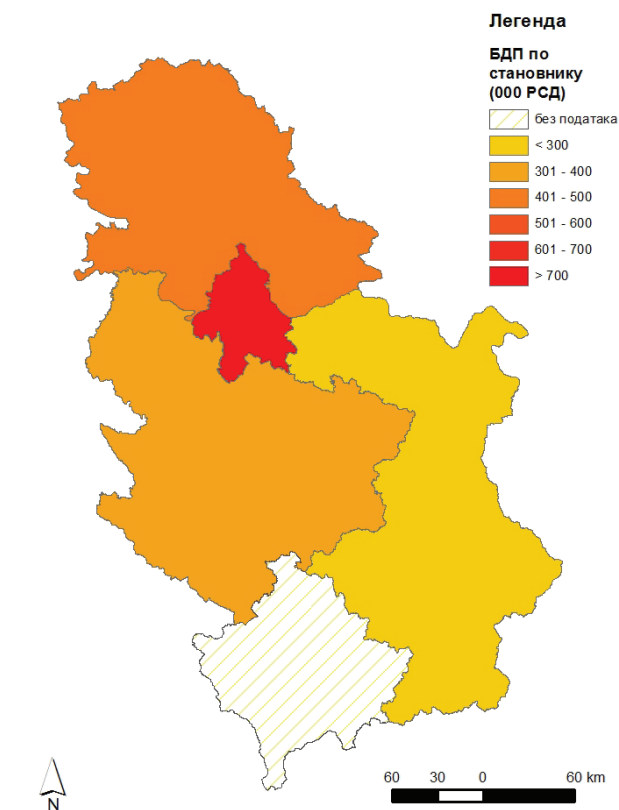
ПОКАЗАТЕЉ 39. БДП ПО СТАНОВНИКУ

ОСНОВНИ ЦИЉ:

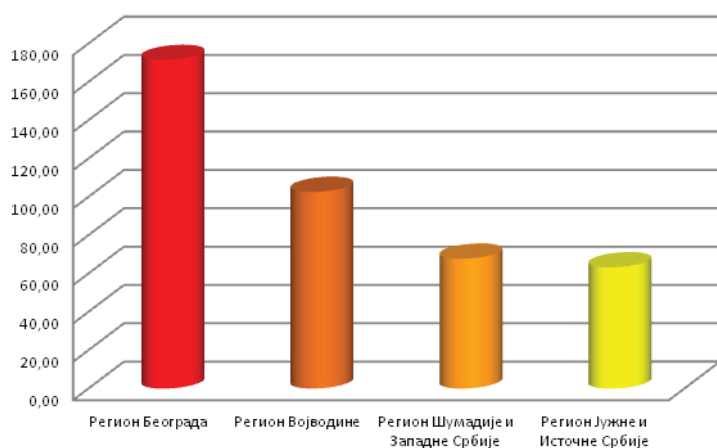
2. РЕГИОНАЛНА КОНКУРЕНТНОСТ И ПРИСТУПАЧНОСТ

Оперативни циљ:

Економске предности и динамичност

ПРОЦЕНТУАЛНО УЧЕШЋЕ БДП-а РЕГИОНА У ОДНОСУ НА БДП РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, ЗА 2012. ГОДИНУ

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Бруто домаћи производ је синтетички показатељ макроекономских токова, који се у међународним поређењима често користи и као мера укупног напретка земље односно региона. Овај показатељ нам приказује однос БДП-а по становнику међу регионима Републике Србије.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Бруто домаћи производ / број становника (статистички подаци). Показатељ се може представити као процентуално одступање вредности БДП-а у односу на изабрани референтни простор (EU=100, ESPON=100, Република Србија=100).

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Један од основних значаја овог показатеља је да се постигне равнотежа између развоја свих регионалних целина, како оних неразвијених, тако и оних развијених, као и да се подстакне територијална, социјална и економска конкурентност. Такође овај показатељ спада у групу показатеља (БДВ, инвестиције, запосленост, итд.) који заједно са одрживим привредним растом служе за формирање макроекономског оквира земље.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Један од основних недостатака овог показатеља је што не осликава реално стање вредности због осцилације курса динара. Потребно је још напоменути да се БДП исказује на годишњем нивоу, док се број становника исказује прама десетогодишњим пописима, тако да су за већу тачност потребне процене на годишњем нивоу. Поред тога, статистичке анализе могу дати криву слику због дневних миграната, који дају допринос расту БДП у области где нису регистровани као становници. Слично показује и тренд фрагментирања предузећа који означава могућност да се иста функција обавља са више удаљених локација, али се укупан допринос расту БДП приказује само у једној од тих области.

ИЗВОР:

Републички завод за статистику, Београд, 2012.

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Према статистичким подацима БДП по становнику за Републику Србију 2012. године износио је 465.000 РСД. Ако узмемо да је износ за Републику Србију једнак 100, можемо добити однос међу регионима. Како БДП за Београдски регион износи 797.000 РСД то би представљало 171,4% у односу на БДП Републике Србије, регион Војводине 477.000 РСД – 102,58%, Регион Шумадије и Западне Србије 315.000 – 67,74% и регион Јужне и Источне Србије 294 – 63,23%. Како су ово подаци на регионалном нивоу, а не на нивоу области, не можемо приказати прецизнија поређења међу областима у Републици Србији.

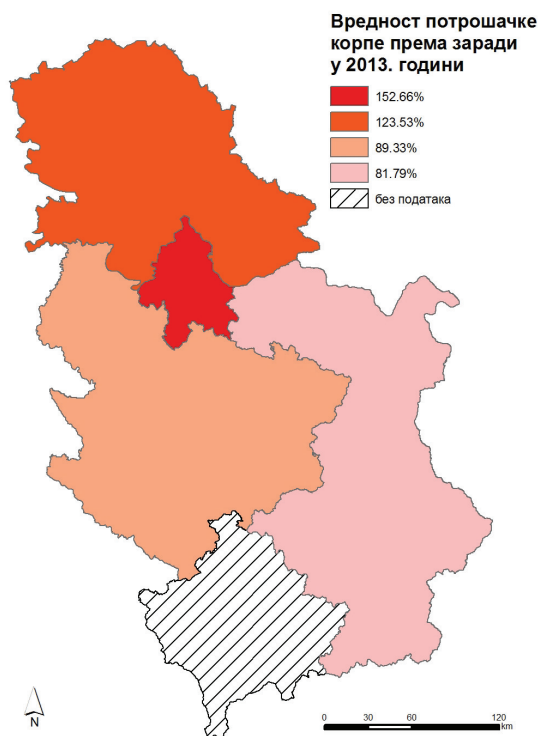
ПОКАЗАТЕЉ 40. БДП У РРР ПО СТАНОВНИКУ

ОСНОВНИ ЦИЉ:

2. РЕГИОНАЛНА КОНКУРЕНТНОСТ И ПРИСТУПАЧНОСТ

Оперативни циљ:

Економске предности и динамичност

	Просечне зараде по запосленом за 2013. годину (дин.)	Лична потрошња домаћинства, просек за 2013. годину (дин.)
Република Србија	43932	52819
Београдски регион	54103	65249
Регион Војводине	42935	53568
Регион Шумадије и Западне Србије	37425	50484
Регион Јужне и Источне Србије	37786	40177

ИЗВОР:

Републички завод за статистику, Београд, 2013. године
Републичка агенција за просторно планирање

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Због немогућности прибављања података о паритету куповне моћи, овим показатељем приказујемо однос личне потрошње домаћинства (потрошачке корпе) и просечне зараде.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Да би приказали однос личне потрошње домаћинства и просечне зараде на месечном нивоу за 2013. годину потребно је утврдити колико просечно домаћинство броји чланова. Пошто је просечна зарада приказана по запосленом, не би било логично помножити просечну зараду по запосленом бројем чланова домаћинства, из простог разлога што углавном нису сви чланови домаћинства запослени. Да би избегли да прикажемо тако нереалан податак узето је да се број чланова домаћинства умањи за просечан број деце по домаћинству. Старосна група људи који су у пензији није обухваћена јер остварује одређену зараду на основу чега их не можемо сматрати издржаваним лицима (иако због висине просечне пензије у Републици Србији особе које остварују право на пензију требало би да припадају групи издржаваних лица). Након множења просечне зараде са новоформираним бројем чланова домаћинства (где добијамо просечну зараду домаћинства) потребно је утврдити којим процентом лична потрошња домаћинства улази у просечну зараду домаћинства.

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Приказивање реалног стања животног стандарда у Републици Србији и регионима, односно колику је зараду потребно остварити да би се покрили основни трошкови живота, као и са колико новца располаже једно домаћинство када се од просечне зараде одвоје средства за основне трошкове живота.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Основно ограничење је што се зарада показује по запосленом а не по становнику. Такође, ограничење је то што добијени подаци нису потпуно реални јер приказују стање бољим него што јесте, јер просечним бројем чланова домаћинства нису обухваћени незапослени као ни пензионери. Иако знамо да пензионери остварују одређену зараду, такође знамо да незапослени не остварују никакву зараду што би аутоматски да је обухваћен и њихов број довело до смањења просечне зараде по домаћинству. Иако нам је познато да у незапослене улазе и лица која нису пријављена, односно „раде на црно“, као и лица која су пријављена на минималну зараду, а примају већу зараду да би послодавац избегао плаћање већих доприноса, сматра се да је број незапослених већи и у односу на ове две групе лица која остварују одређени доходак. За будући развој овог показатеља занимљиво би било упоредити личну потрошњу домаћинства Републике Србије са личном потрошњом домаћинства неких земаља Европске Уније.

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Добијени подаци, којима се приказује однос личне потрошње домаћинства (потрошачке корпе) и просечне зараде, осликавају животни стандард на нивоу Републике Србије и на нивоу региона. На нивоу Републике Србије вредност потрошачке корпе је већа од просечних зарада за 3,64%. Подаци добијени на нивоу региона показују различиту слику животног стандарда. Регион Шумадије и Западне Србије, као и регион Јужне и Источне Србије приказују већу вредност просечне зараде у односу на потрошачку корпу, за разлику од Београдског региона и региона Војводине где је вредност потрошачке корпе већа од вредности просечне зараде за 52,66% тј. 23,53%. Треба узети у обзир да ту слику знатно мења већа незапосленост у регионима (регион Шумадије и Западне Србије, као и регион Јужне и Источне Србије), као и мање разлике у платама у односу на цене.

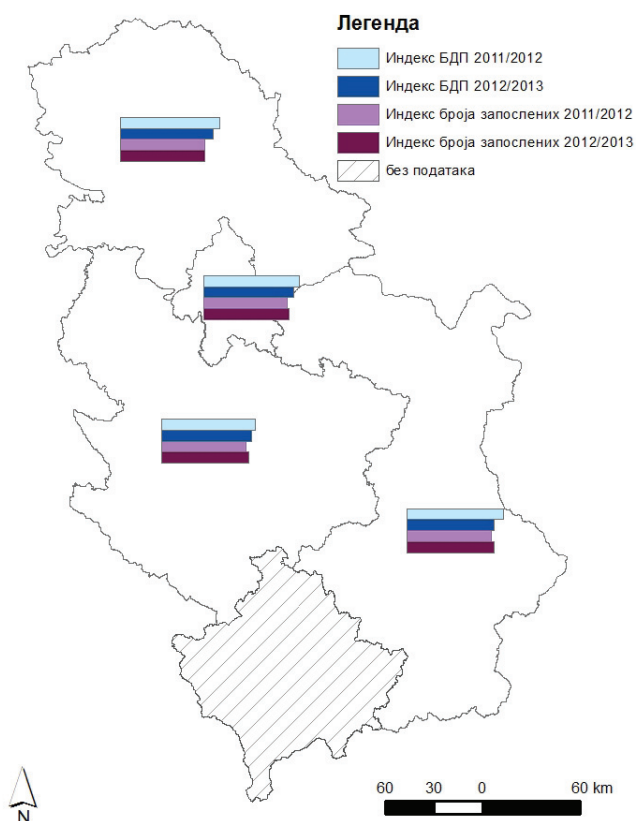
ПОКАЗАТЕЉ 41.ОДНОС РАСТА БДП И РАСТА ЗАПОСЛЕНОСТИ РЕГИОНА

ОСНОВНИ ЦИЉ:

2. РЕГИОНАЛНА КОНКУРЕНТНОСТ И ПРИСТУПАЧНОСТ

Оперативни циљ:

Економске предности и динамичност

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Показатељ нам приказује промену односа укупног БДП-а (у мил. евра) и укупног броја запослених на националном нивоу у периоду 2001 – 2012. година

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

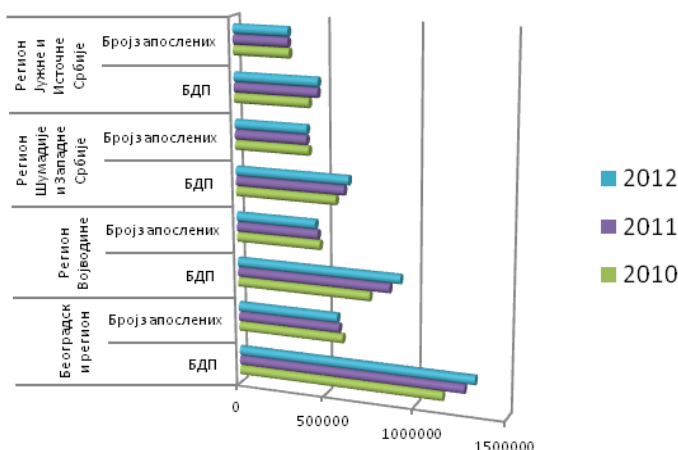
Упоредни преглед промене БДП-а са променама запослености у периоду 2001 – 2012. година., као и БДП и стопа запослености на регионалном нивоу за 2012/2011. годину.

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Посматрајући упоредо годишње промене у два наведена показатеља, може се сагледати динамика привредног раста на националном нивоу. Поред тога ако се вредност прикаже на регионалном нивоу може се упоредити колико је одступање динамике привредног раста у односу на национални ниво.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Као и код осталих показатеља бруто домаћег производа, динамични развој у овом случају не значи и виши ниво квалитета живљења. Основни проблем је што нема тражених података на регионалном нивоу за дужи временски период. Потребно је напоменути да је дијаграм индекса раста БДП-а на националном нивоу по годинама, изражен у еурима, због реалнијег приказа стања, услед нестабилности курса.

ИЗВОР:

Републички завод за статистику, Београд, 2012.

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

БДП у периоду од 2001. до 2008. године константно бележи раст, а после 2008. године пад у 2009. и 2010. години, да би 2011. опет био забележен раст који још увек није достигао ниво из 2008. године. Број запослености није константно пратио и раст БДП-а, тако у периоду од 2001. до 2003. године број запослених опада, да би 2004. и 2005. године растао, а у периоду од 2006. до 2011. године број запослених је у константном опадању. У последњем периоду извештавања, 2012. године, БДП је већи него претходних година извештавања (2011 и 2010), док се бележи константан пад броја запослених у свим регионима.

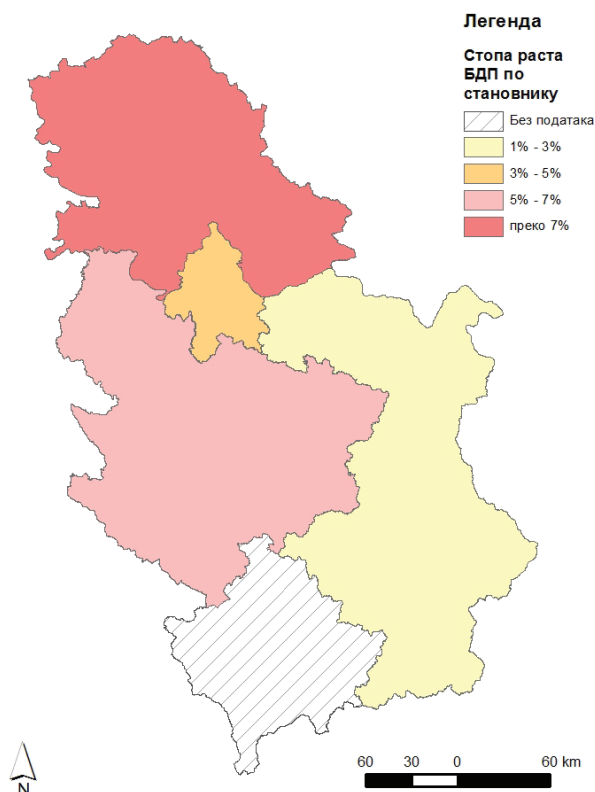
ПОКАЗАТЕЉ 42. СТОПА РАСТА БДП ПО СТАНОВНИКУ (%)

ОСНОВНИ ЦИЉ:

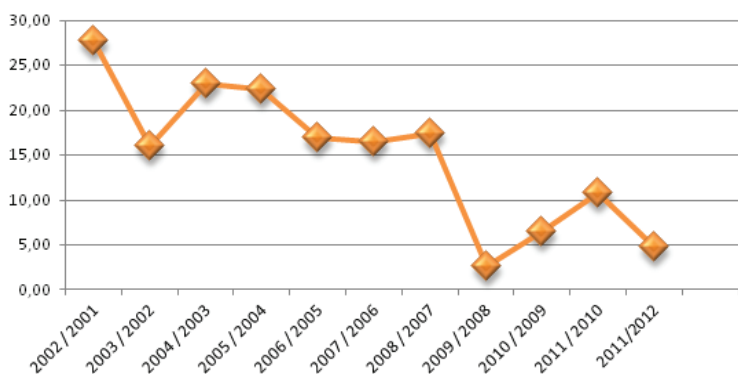
2. РЕГИОНАЛНА КОНКУРЕНТНОСТ И ПРИСТУПАЧНОСТ

Оперативни циљ:

Економске предности и динамичност

Стопа раста БДП-а по становнику за период 2001-2012. година

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Показатељ нам приказује стопу раста БДП-а по становнику на националном нивоу у периоду од 2001. до 2012. године.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Стопа раста бруто домаћег производа по становнику, може се извести из показатеља БДП по становнику, применом обрасца: $[(\text{БДП}_{t2} / C_{t2} - \text{БДП}_{t1} / C_{t1}) / \text{БДП}_{t1} / C_{t1}] * 100$ (параметри: БДП - бруто домаћи производ, C-број становника, t1,t2 - посматране године). Образац приказује вредност промене за једну годину, док се за примену обично приказују просечне вредности на десет година

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Као мера промена, овај индикатор се углавном користи за анализу динамике привредног развоја, и често се посматра као сумарни приказ конкурентних способности. Односно, овај индикатор показује трендове у брзини привредног раста. Као мера процентуалне промене, номиналне вредности су претворене у упоредиве величине што олакшава његово коришћење у анализама.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Неопходно је напоменути да се попис становништва ради на сваких десет година, а да се за остале године врши процена. Проблем представља што се БДП не прати на регионалном нивоу за дужи временски период, на основу чега би се могло приказати који региони имају бржи, односно спорији раст, као и поређење са изабраном референтном просторном јединицом.

ИЗВОР:

Републички завод за статистику, Београд, 2012.

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Стопа раста БДП-а по становнику у периоду од 2001. до 2012. године кретала се промењиво. У периоду од 2001. до 2003. године стопа раста БДП-а по становнику бележи пад да би 2004. године нагло порасла, 2005. и 2006. године опада да би се 2007. године вратила на ниво вредности из 2005. године. Након тога 2008. године бележи пад, да би 2009. године достигла пад од -3.5%, 2010. и 2011. године бележи се благи пораст. У последњем периоду извештавања, стопа бележи значајан пад. Регион Војводине има највећи раст стопе БДП-а по становнику у последњем периоду извештавања (7,2%), затим следи регион Шумадије и Западне Србије (5%) и Београдски регион (3,9%) а на зачељу је регион Јужне и Источне Србије са 1,4%.

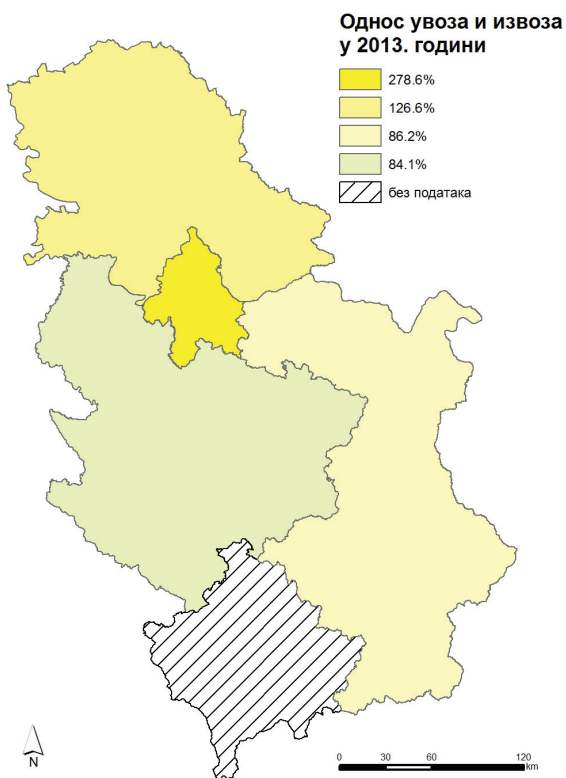
ПОКАЗАТЕЉ 43. ОДНОС УВОЗА И ИЗВОЗА РЕГИОНА

ОСНОВНИ ЦИЉ:

2. РЕГИОНАЛНА КОНКУРЕНТНОСТ И ПРИСТУПАЧНОСТ

Оперативни циљ:

Економске предности и динамичност

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Показатељ приказује однос увоза и извоза на нивоу региона, као и однос увоза и извоза за период 2012. - 2013. године на нивоу Републике Србије

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Однос увоза и извоза, изражен у процентима, на нивоу Републике Србије за период 2012. и 2013. године. И процентуални однос увоза и извоза на нивоу региона за 2013. годину, за Београдски, регион Војводине, регион Шумадије и Западне Србије и регион Јужне и Источне Србије.

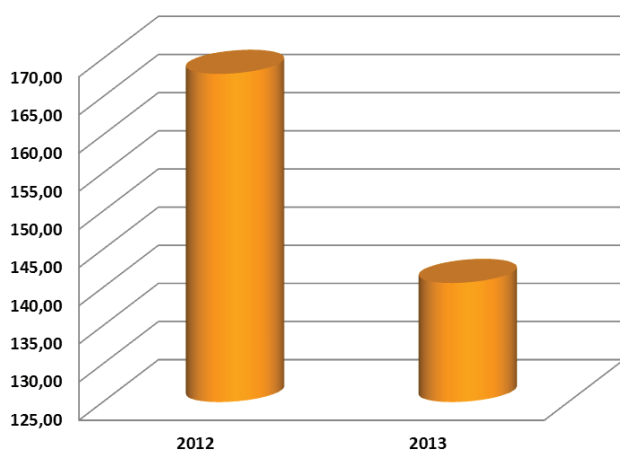
ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Овим показатељем се представља спољно-трговински дефицит/суфицит (према томе колики је обим увоза у односу на обим извоза), а у ширем контексту представља се и степен зависности земље (региона) од спољних економија, као и присуство на спољњем тржишту чиме се види и конкурентска позиција.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Ограничење је што немамо приказ односа увоза и извоза на нивоу Републике Србије и на нивоу региона за дужи временски период, па да се изврши поређење по годинама. Такође и да би извоз могао да се прати у дужем временском периоду боље је да буде приказан у еврима због осцилације курса динара.

ОДНОС УВОЗА И ИЗВОЗА (%) НА НИВОУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ У ПЕРИОДУ 2012-2013. ГОДИНЕ

ИЗВОР:

Републички завод за статистику, Београд, 2013

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Добијени подаци указују да је у 2013. години, на територији Републике Србије, обим увоза већи у односу на обим извоза за 40,6%, док је 2012. године тај проценат износио 68%. Подаци добијени на нивоу региона, за 2013. годину, показују да је у Београдском региону увоз већи у односу на извоз за 178,6%, а у региону Војводине за 26,6%, док је на нивоу региона Шумадије и Западне Србије и региона Јужне и Источне Србије извоз већи у односу на увоз. Показатељ приказује спољно-трговински дефицит Републике Србије, јер је обим извоза мањи у односу на обим увоза.

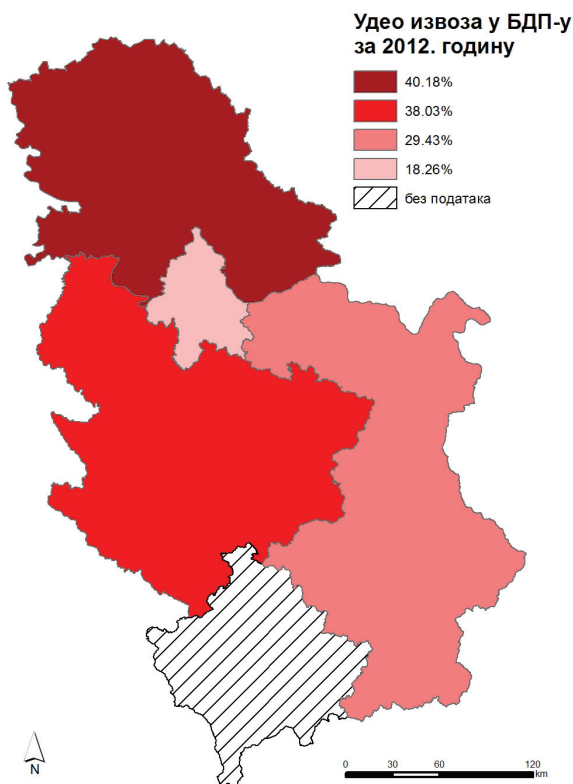
ПОКАЗАТЕЉ 44. УДЕО ИЗВОЗА У СТРУКТУРИ БДП

ОСНОВНИ ЦИЉ:

2. РЕГИОНАЛНА КОНКУРЕНТНОСТ И ПРИСТУПАЧНОСТ

Оперативни циљ:

Економске предности и динамичност

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Овај показатељ приказује удео извоза у структури БДП-а на нивоу региона, као и удео извоза у структури БДП-а у 2011. и 2012. години, на нивоу Републике Србије.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Удео извоза у структури БДП-а, изражен у процентима, на нивоу Републике Србије за период 2011. и 2012. године. Као и процентуални приказ удела извоза у структури БДП-а за 2012. годину на нивоу региона (односно укупног извоза региона и БДП-а региона).

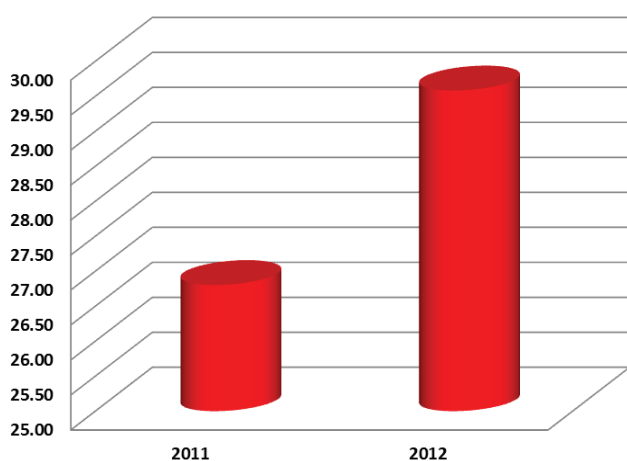
ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Анализом овог показатеља добијају се подаци који показују степен отворености региона према другим тржиштима, као и извозни потенцијал региона односно Републике Србије, и самим тим и конкурентска способност на тржишту.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Ограничење је што немамо приказ за дужи временски период, у којем би удео извоза у структури БДП-а Републике и региона могао дати бољи приказ ситуације у Републици Србији, тачније добили би праву слику извозног потенцијала Републике Србије.

УДЕО ИЗВОЗА У СТРУКТУРИ БДП-а НА НИВОУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ (%)

ИЗВОР:

Републички завод за статистику, Београд, 2013

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Добијени подаци показују да је у 2012. години удео извоза у структури БДП-а већи у односу на 2011. годину, што указује на раст извозног потенцијала Републике Србије. Гледајући удео извоза у структури БДП-а по регионима, закључује се да је регион са највећим уделом извоза у структури БДП-а Регион Војводине (40,18%), а Београдски регион је регион са најмањим уделом извоза у структури БДП-а са 18,26%.

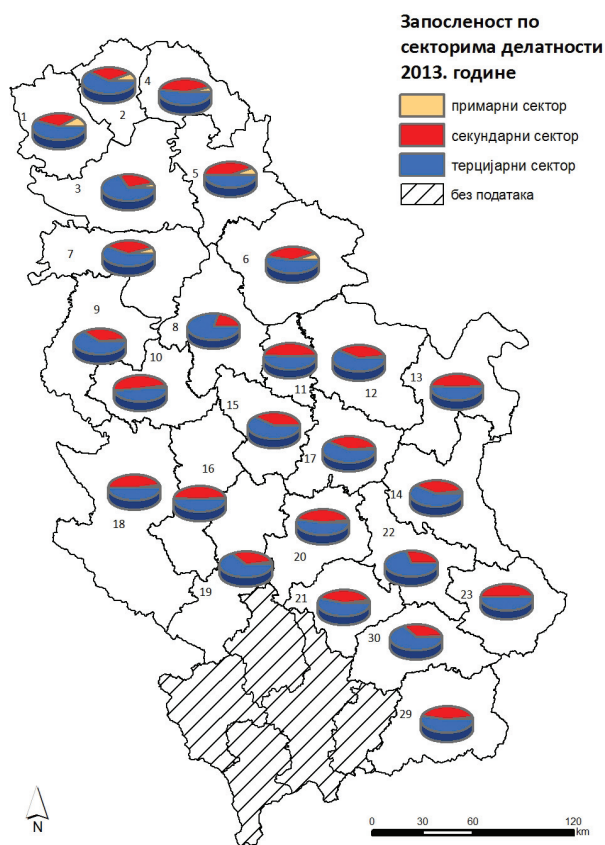
ПОКАЗАТЕЉ 45. ЗАПОСЛЕНОСТ ПО ЕКОНОМСКИМ ДЕЛАТНОСТИМА

ОСНОВНИ ЦИЉ:

2. РЕГИОНАЛНА КОНКУРЕНТНОСТ И ПРИСТУПАЧНОСТ

Оперативни циљ:

Диверзификованост регионалне економије

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Број запослених лица по економским активностима (према јединственој међународној класификацији делатности - статистички подаци) у примарном, секундарном и терцијарном сектору.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Број запослених лица по економским активностима:

Примарни сектор: пољопривреда, шумарство и рибарство. Секундарни сектор: рударство; прерађивачка индустрија; снабдевање електричном енергијом, гасом и паром; снабдевање водом и управљање отпадним водама; грађевинарство. Терцијарни сектор: трговина на велико и мало, поправка моторних возила; саобраћај и складиштење; услуге смештаја и исхране; информисање и комуникације; финансијске делатности и делатност осигурања; пословање некретнинама; стручне, научне, иновационе и техничке делатности; административне и помоћне услужне делатности; државна управа и обавезно социјално осигурање; образовање; здравствена и социјална заштита; уметност, забава и рекреација; остале услужне делатности.

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

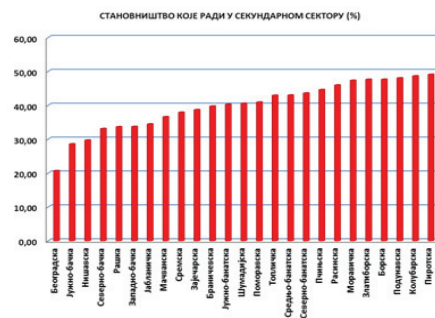
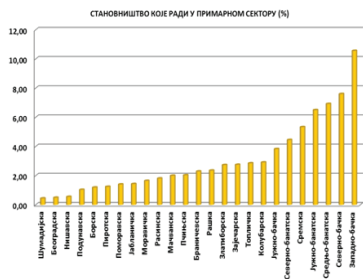
Овај показатељ приказује економски профил сваке области, као и степен концентрације привредних активности, чиме се са аспекта броја запослених анализира достигнути ниво привредне развијености. Циљ показатеља је праћење основних планираних праваца развоја према циљевима и стратешким приоритетима Просторног плана Републике Србије. Анализе треба да покажу којим делатностима се даје предност у појединим областима, да ли се развијају активности према утврђеним потенцијалима и ресурсима и др., до оцена да ли се смањују или повећавају регионалне разлике.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Због различите методологије прикупљања података резултати су веома различити када је извор података попис у односу када је извор података Општински годишњак. На карти је приказана запосленост по секторима делатности из Општинског годишњака за 2013. годину.

ИЗВОР:

Републички завод за статистику, Београд, 2013. године

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Добијени подаци указују на преовлађивање терцијарног сектора на нивоу Републике Србије. У Јужно бачкој области, Нишавској и Београдској (78,33%) преовлађује терцијарни сектор. Секундарни сектор је процентуално највише заступљен у Пиротској области (49,06%), а примарни у Западно бачкој (10,56%).

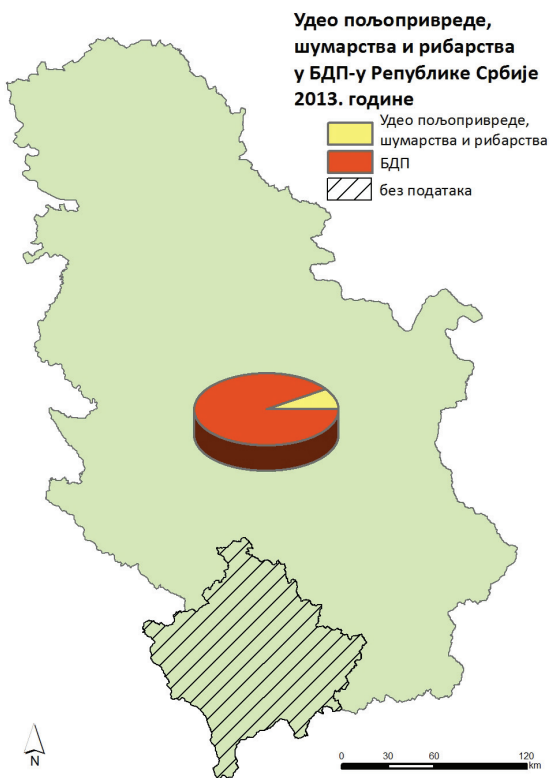
ПОКАЗАТЕЉ 46. УДЕО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И РИБАРСТВА

ОСНОВНИ ЦИЉ:

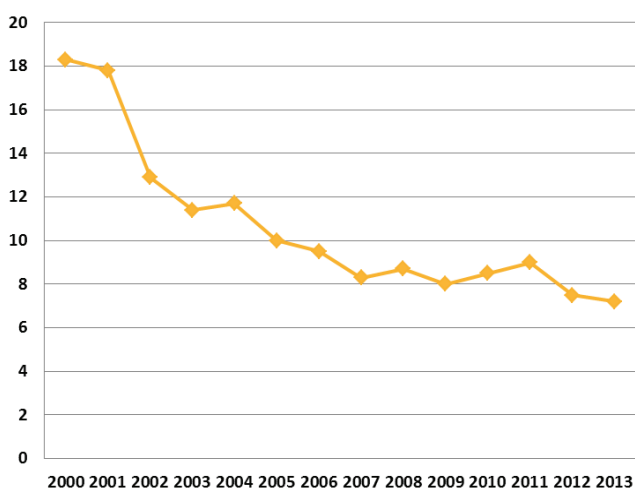
2. РЕГИОНАЛНА КОНКУРЕНТНОСТ И ПРИСТУПАЧНОСТ

Оперативни циљ:

Унапређење/одржање демографске структуре

УДЕО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И РИБАРСТВА У БДП-У РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ (%)

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Овај показатељ приказује удео пољопривреде, шумарства и рибарства у БДП-у Републике Србије.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Удео пољопривреде, шумарства и рибарства у БДП-у у Републици Србији за период 2000-2013. године, изражен у процентима.

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Овим показатељом омогућава се анализа пољопривредног сектора, која може указати на стагнирање привреде у смислу развоја ка секундарном и терцијарном сектору. За будући развој показатеља било би пожељно да имамо податке на нивоу региона и области на основу чега би информације у вези са примарним сектором биле посебно важне за идентификацију региона и области чији укупни приход доминантно зависи од овог сектора, што ће их суочити са структуралним променама у блиској будућности, посебно у контексту приступа светском тржишту. Поред тога, доминантан удео пољопривредног сектора у бруто додатој вредности код периферних региона је пре показатељ структурне привредне слабости, на пример, слабости услуга и индустријских активности, него што одражава суштински развој примарног сектора.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Ограничење је што немамо приказ удела пољопривреде, шумарства и рибарства у БДП-у на нивоу региона и области, него можемо само да вршимо поређења на националном нивоу по годинама, у периоду 2000-2013. године.

ИЗВОР:

Републички завод за статистику, Београд, 2013. године

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Добијени подаци показују да је удео пољопривреде, шумарства и рибарства у БДП-у у Републици Србији за период 2000. – 2013. године углавном опадао, што говори податак да је 2000. године био највећи (18,3%), а у 2013. години удео пољопривреде, шумарства и рибарства у БДП-у износио само 7,20%. Издвајамо период од 2009. - 2011. године када је забележен мањи раст од 1%, односно 2009. године је удео пољопривреде, шумарства и рибарства у БДП-у у Републици Србији износио 8%, да би у 2011. години порастао на 9%.

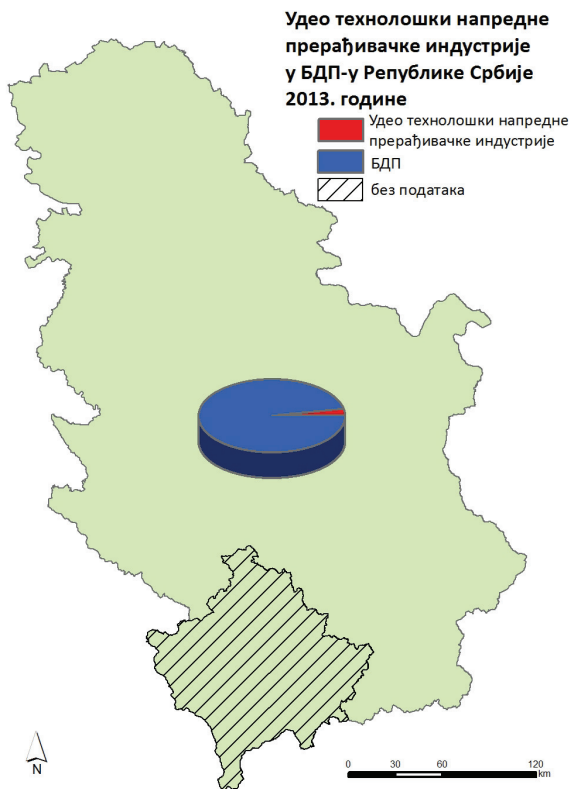
ПОКАЗАТЕЉ 47. УДЕО ТЕХНОЛОШКИ НАПРЕДНЕ ПРЕРАЂИВАЧКЕ ИНДУСТРИЈЕ У ДОДАТОЈ ВРЕДНОСТИ РЕГИОНА

ОСНОВНИ ЦИЉ:

2. РЕГИОНАЛНА КОНКУРЕНТНОСТ И ПРИСТУПАЧНОСТ

Оперативни циљ:

Диверзификованост регионалне економије

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Овим показатељом се прати удео технолошки напредне прерађивачке индустрије У БДП-у на територији Републике Србије

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

За анализу се узимају подаци изражени у процентима који се односе на период 2000-2013. године. Крајњи проценти добијени су уделом сектора из области технолошки напредне прерађивачке индустрије (производња рачунара, електронских и оптичких производа; производња електричне опреме; производња непоменутих машина и непоменутих опреме; производња моторних возила, приколица и полуприколица; и производња осталих саобраћајних средстава) у БДП-у, тј. њиховим збиром за сваку годину посебно.

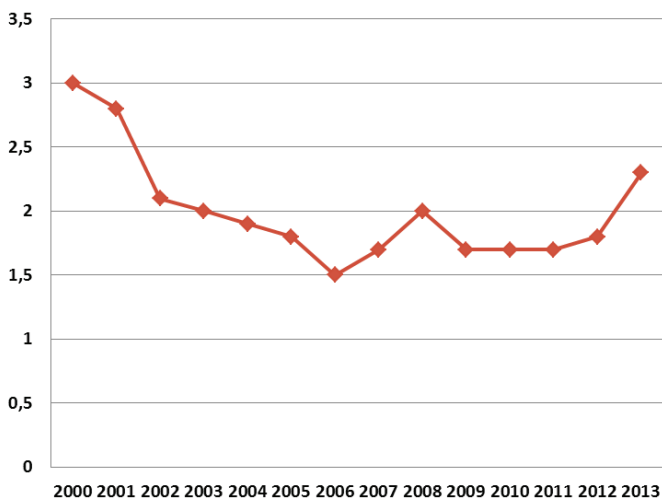
ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Овај показатељ узима се за оцену технолошког нивоа привреде, којим се приоритетно обухватају: производња рачунара, електронских и оптичких производа; производња електричне опреме; производња непоменутих машина и непоменутих опреме; производња моторних возила, приколица и полуприколица; и производња осталих саобраћајних средстава. Значајан је за развој индустрије, отварање нових радних места, равномеран регионални развој као и за извоз Републике Србије, јер се овим производима повећава извозни потенцијал државе.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Показатељ, на основу расположивих података, приказује удео технолошки напредне прерађивачке индустрије У БДП-у по годинама, тачније за период 2000. - 2013. године, али ограничење је немогућност представљања овог показатеља по регионима.

УДЕО ТЕХНОЛОШКИ НАПРЕДНЕ ПРЕРАЂИВАЧКЕ ИНДУСТРИЈЕ У БДП-У РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ (%)

ИЗВОР:

Републички завод за статистику, Београд, 2013. године
Републичка агенција за просторно планирање

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Добијени подаци по годинама, за период 2000.-2013. године показују неравномеран удео технолошки напредне прерађивачке индустрије У БДП-у на територији Републике Србије, са највећим уделом 2000. године (3%), а 2013. године удео технолошки напредне прерађивачке индустрије је пао на 2,3%.

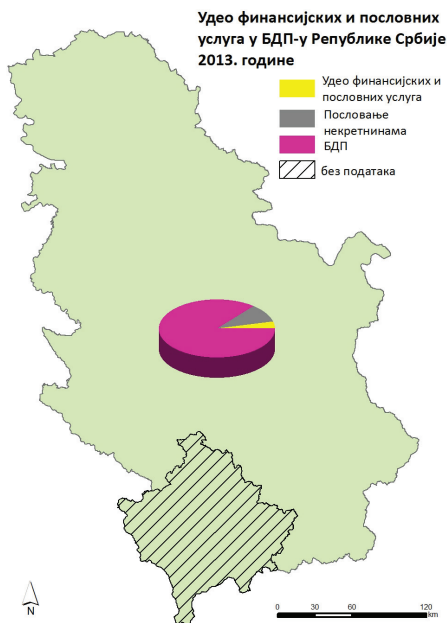
ПОКАЗАТЕЉ 48. УДЕО ФИНАНСИЈСКИХ И ПОСЛОВНИХ УСЛУГА У ДОДАТОЈ ВРЕДНОСТИ РЕГИОНА

ОСНОВНИ ЦИЉ:

2. РЕГИОНАЛНА КОНКУРЕНТНОСТ И ПРИСТУПАЧНОСТ

Оперативни циљ:

Диверзификованост регионалне економије

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Овим индикатором се прати удео финансијских и пословних услуга у БДП-у Републике Србије.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

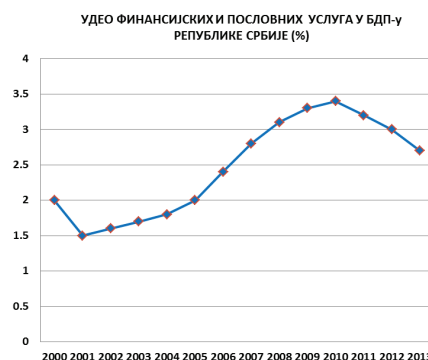
Приказује се проценат удела финансијских и пословних услуга (у које се убрајају: финансијске услуге, осим осигурања и пензијских фондова; осигурање, реосигурање и пензијски фондови, осим обавезног социјалног осигурања; и помоћне делатности у пружању финансијских услуга и осигурању) у БДП-у Републике Србије. Такође, дата је паралела са уделом набројаних финансијских и пословних услуга са додатим уделом пословања некретнинама. Приказане вредности упоређују се у периоду 2000.-2013. године.

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Удео финансијских и пословних услуга у БДП-у требало би да истакне области и регионе који имају водећу и аутономну улогу у привреди. Такође приказује развој ових услуга по годинама, што даје слику целокупног напретка или стагнације привреде у Републици Србији.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Овај показатељ, на основу расположивих података, можемо само да пратимо по годинама, у периоду од 2000. године до 2013. године, што представља велико ограничење, јер не може да се прикаже по регионима, а самим тим ни да истакнемо који регион има водећу улогу у привреди.

ИЗВОР:

Републички завод за статистику, Београд, 2013. године

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Добијени подаци приказују велике осцилације удела финансијских и пословних услуга у БДП-у Републике Србије за период 2000.-2013. године. У 2000. години удео финансијских и пословних услуга у БДП-у Републике Србије био је 2,00%, а 2013. године је тај проценат 2,60. Удео финансијских и пословних услуга у БДП-у, у које је поред финансијских услуга, осим осигурања и пензијских фондова; осигурања, реосигурања и пензијских фондова, осим обавезног социјалног осигурања; и помоћне делатности у пружању финансијских услуга и осигурању убројано још и пословање некретнинама, био је 2000. године 12,10%, а 2013. године је 11,30%.

ПОКАЗАТЕЉ 50. БРОЈ ПРЕДУЗЕЋА У ОБЛАСТИ ИНОВАЦИЈА

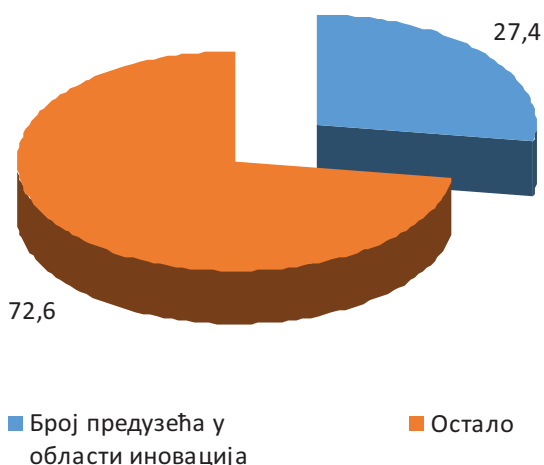
ОСНОВНИ ЦИЉ:

2. РЕГИОНАЛНА КОНКУРЕНТНОСТ И ПРИСТУПАЧНОСТ

Оперативни циљ:

Унапређење технолошког нивоа регионалних економија (аспект иновација и „know-how” технологија у економији)

Предузећа према увођењу области иновација

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Пословни субјекти који су увели иновације на тржишту (производа/услуга и процеса) или у оквиру организације и маркетинга, односно предузећа која су увела технолошки нове или побољшане производе на тржиште, или су применила нове или побољшане технолошке процесе, у укупном броју регистрованих предузећа.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Удео предузећа која су увела технолошки нове или побољшане производе на тржиште, или су применила нове или побољшане технолошке процесе, у укупном броју регистрованих предузећа. Подаци се односе на период 2010-2012 (истраживање у двогодишњој периодици), и публикују се на националном нивоу што је једно од ограничења овог показатеља. Истраживање о иновативности пословних субјеката спроведено је на основу репрезентативног узорка. Узорак је алоциран на подручју Републике Србије до нивоа региона, пропорционално броју пословних субјеката. Величина узорка је 3.500 малих, средњих и великих пословних субјеката. Велики пословни субјекти су обухваћени у целини.

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Овај индикатор пружа информације о иновационој активности на нивоу предузећа, помажући да се агрегирањем добије увид о иновационом потенцијалу привреде. Иновационе активности неког предузећа су од велике важности у том погледу, пошто оне имају значајне ефекте на конкурентност, запосленост, привредни раст региона. Детаљно познавање просторне дистрибуције ових иновативних активности у предузећима је стога основни предуслов за могуће напоре унапређења просторне равнотеже економија заснованих на знању.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Подаци се односе на период 2010-2012 (истраживање у двогодишњој периодици), и публикују се на националном нивоу. Мора се имати у виду променљива природа иновација.

ИЗВОР:

Саопштење број 285 - год. LXIII, 28.11.2013. Статистика науке, технологије и иновација: „Индикатори иновативних активности у Републици Србији, 2010–2012”, РЗС, Београд, 2013, стр 1.

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Подаци који приказују област иновација привредних предузећа резултат су истраживања о иновативним активностима у пословним субјектима у периоду 2010–2012, спроведеног на узорку од 3500 пословних субјеката. Према том истраживању, иновативни пословни субјекти дефинисани су као пословни субјекти који су у посматраном периоду увели иновацију производа или процеса, иновацију у организацији или маркетиншку иновацију. Истраживање је показало да је учешће пословних субјеката са бар једном од наведених врста иновација око 45%. Величина пословног субјекта је кључни фактор за његове иновативне активности. Иновативно је преко 66% великих пословних субјеката, нешто више од половине средњих пословних субјеката и више од 40% малих пословних субјеката. Иновативне активности су више заступљене код производних пословних субјеката, где је иновације увела готово половина њих, док је преко 40% услужних пословних субјеката увело иновације. Од укупно пословних субјеката, укупно њих 3.250, или 27,4% припада групи пословних субјеката који су увели иновације у производима и производном процесу, док су у области организације и маркетинга њих 39,7% (4.705) увели неки вид иновативности.

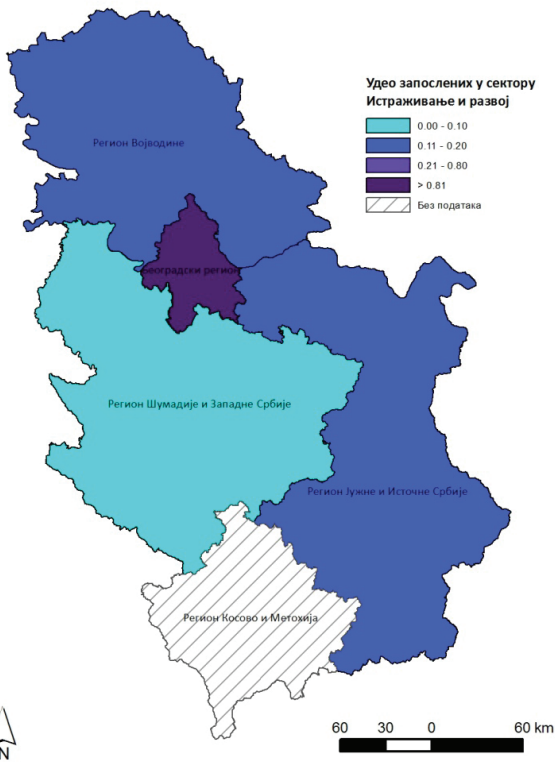
ПОКАЗАТЕЉ 51. ЗАПОСЛЕНОСТ У ОБЛАСТИ ИСТРАЖИВАЊА И РАЗВОЈА (% У УКУПНОЈ ЗАПОСЛЕНОСТИ)

ОСНОВНИ ЦИЉ:

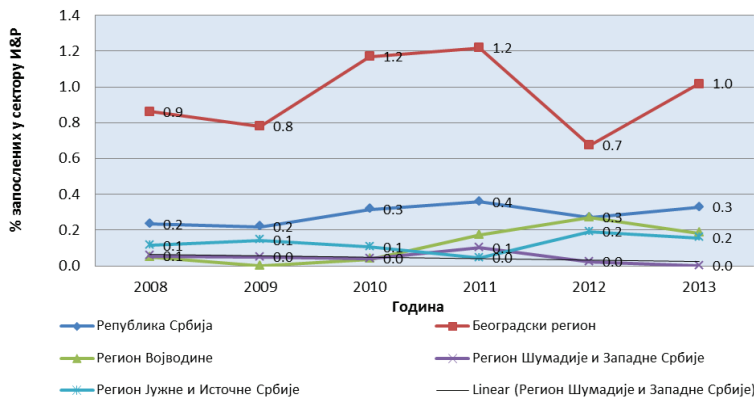
2. РЕГИОНАЛНА КОНКУРЕНТНОСТ И ПРИСТУПАЧНОСТ

Оперативни циљ:

Унапређење технолошког нивоа регионалних економија (аспект иновација и „know-how” технологија у економији)

Удео запослених у сектору Истраживање и Развој у регионима Републике Србије у периоду од 2008. до 2012. године

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Запослености у сектору Истраживање и развој у Републици Србији обухвата запослене у секторима Истраживање и експериментални развој у природним и инжењерским наукама, као и оне у сектору Истраживање и развој у друштвеним и хуманистичким наукама.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Удео запослених у области истраживања и развоја (приватног и јавног сектора) у укупној запослености одређеног подручја (статистички податак).

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Запосленост у области истраживања и развоја добар је еквивалент за мерење способности друштва да креира иновативно друштво и економију. Научна и развојна истраживања у Републици Србији треба да буду, у највећем обиму, генератор знања као фактор развоја нове - глобално конкурентне привредне структуре.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Треба имати у виду да овај индикатор пружа информације само о потенцијалу а не о стварном исходу иновација, али је назнака да је потребно припремити терен за иновативно друштво и економију.

Главно ограничење код овог индикатора је начин како се мери запосленост у овом сектору. Према примерима из статистика европских земаља, релативно мали удео запослених у области истраживања и развоја се стварно убраја у иновативну област у чистом смислу ове речи, а често су и разне функције подршке (администрирање, руковођење) урачунате као запослени у области истраживања и развоја.

ИЗВОР:

Републички завод за статистику

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Запослености у сектору Истраживање и развој у Републици Србији обухвата запослене у секторима Истраживање и експериментални развој у природним и инжењерским наукама, као и оне у сектору Истраживање и развој у друштвеним и хуманистичким наукама. Поражавајући су подаци за Републику Србију када се посматра запосленост у сектору Истраживање и развој у укупној запослености становништва, које је 2013. године износило свега 0,1%. Од 2008. године овај број је незнатно варирао, али никада није прешао више од 0,4%. Када се погледа учешће запослених у овом сектору на нивоу региона НСТЈ 2, уочава се нешто веће учешће овог сектора у укупној запослености на територији главног града, међутим, последњих година је у Београду приметно смањење процента запослених у сектору Истраживање и развој, те је овај сектор 2013. године учествовао са свега 1 %, а 2010. и 2011. године са 1,2%. Остала три региона остварују минимално учешће овог сектора, које је чак у Региону Шумадије и Западне Србије 2013. године било мање од 0,1%. На нивоу округа/области (НСТЈ 3) не постоје доступни подаци који прате запосленост у сектору Истраживање и развој. Нови стратешки оквир за раст и запошљавање у ЕУ који треба да буде руковођен кроз Стратегију “Европа 2020.”, дефинисао је да би Европа кроз десет година требала испуни неколико квантитативних циљева, од којих је један повећање процента БДП који се издваја за истраживање и развој на 3%.

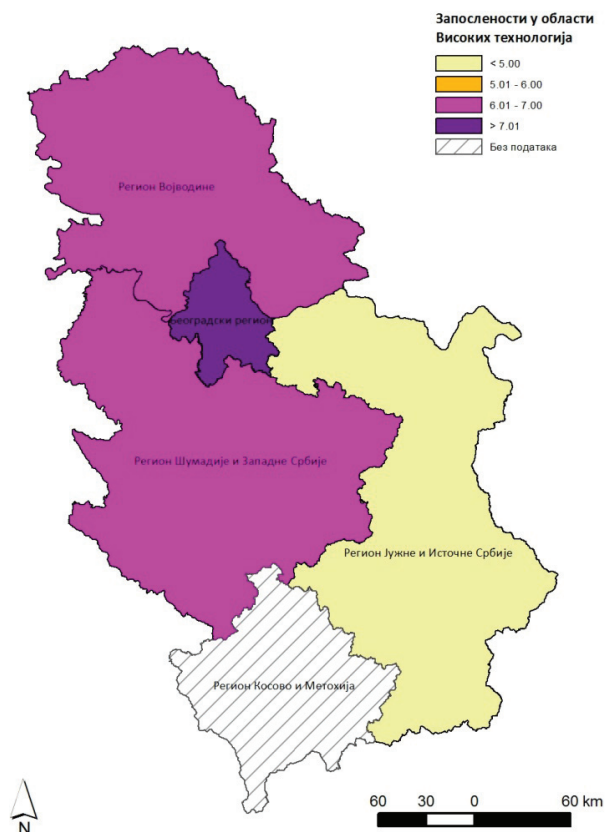
ПОКАЗАТЕЉ 52. ЗАПОСЛЕНОСТ У ОБЛАСТИ ВИСОКИХ ТЕХНОЛОГИЈА

ОСНОВНИ ЦИЉ:

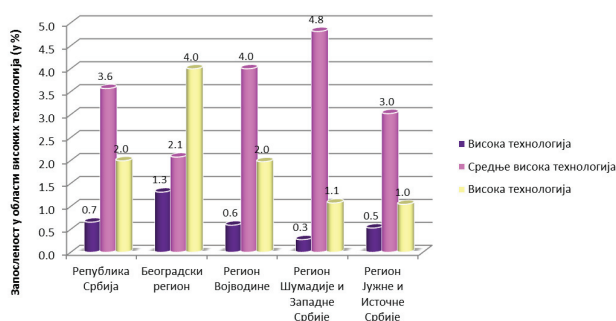
2. РЕГИОНАЛНА КОНКУРЕНТНОСТ И ПРИСТУПАЧНОСТ

Оперативни циљ:

Унапређење технолошког нивоа регионалних економија (аспект иновација и „know-how“ технологија у економији)

Запослености у области Високих технологија за лица старија од 15 година старости према региону, 2013. године

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Запослености у области Високих технологија за лица старија од 15 година старости према региону, а показатељ је дефинисан према IUS (Innovation Union Scoreboard) од стране *UNU-MERIT - Maastricht University*.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Удео запослених лица у области високих технологија („high-tech“ сектору) у производним и услужним делатностима. Вредности су добијене као однос броја запослених у одређеној области високих технологија и укупног броја запослених. Сектори делатности из класификације делатности који су коришћени за добијање вредности јесу: 1. из *прерађивачке индустрије* - Висока технологија: 21 - Производња основних фармацеутских производа и препарата; 26 - Производња рачунара, електронских и оптичких производа; и 30.3 - Производња ваздушних и свемирских летелица. 2. Из *прерађивачке индустрије* - Средње висока технологија: 20 - Производња хемикалија и хемијских производа; 25.4 - Производња оружја и муниције; 27 - Производња електричне опреме; 28 - Производња непоменутих машина и опреме; 29 - Производња моторних возила и приколица; 30 - Производња осталих саобраћајних средстава (у то не улазе 30.1 - Изградња бродова и чамаца, и 30.3 - Производња ваздушних и свемирских летелица); и 32.5 - Производња медицинских и стоматолошких материјала. 3. Из *услужне делатности* - Висока технологија: 59 - Кинематографска, телевизија и музичка продукција; 60 - Програмске активности и емитовање; 61 - Телекомуникације; 62 - Рачунарско програмирање и консултанске делатности; 63 - Информационе услужне делатности; и 72 - Научно истраживање и развој.

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Процент запослених у „high-tech“ сектору показује важан аспект привредне структуре и способност различитих региона на пољу иновација.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Подаци су расположиви на нивоу региона НСТЈ 2.

ИЗВОР:

Републички завод за статистику

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Запослени у области високих и средње високих технологија чинили су 2013. године 6,2 % укупне запослености Републике Србије. Од тога је област *високих технологија* у прерађивачкој индустрији учествовала са 0,7 %, док је у области средње високих технологија било запослено 3,6 % укупно запослених лица. У услужним делатностима, област *високе технологије* упошљавао је 2 % укупно запосленог становништва Републике Србије. Према регионима, највећи удео запосленог становништва у прерађивачкој индустрији, у области високих технологија имао је Београдски регион, који је запошљавао дупло више радника у овој привредној грани у односу на Регион Војводине, и четвороструко више у односу на Регион Шумадије и Западне Србије. У области *средње високих технологија* у прерађивачкој индустрији, други региони су 2013. године остварили веће учешће у укупној запослености у односу на Београдски регион, а највише запослених (4,8 %) имао је Регион Шумадије и Западне Србије. У услужним делатностима, *област високих технологија* упошљавала је највише радника у Београдском региону, а најмање радника у Региону Јужне и Источне Србије.

ПОКАЗАТЕЉ 53. ИЗДВАЈАЊА БДП ЗА ОБЛАСТ ИСТРАЖИВАЊА И РАЗВОЈА

ОСНОВНИ ЦИЉ:

2. РЕГИОНАЛНА КОНКУРЕНТНОСТ И ПРИСТУПАЧНОСТ

Оперативни циљ:

Унапређење технолошког нивоа регионалних економија (аспект иновација и „know-how” технологија у економији)

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Овај показатељ указује на укупну бруто домаћу потрошњу која се издваја на истраживање и експериментални развој, и изражава се као проценат бруто домаћег производа (БДП).

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

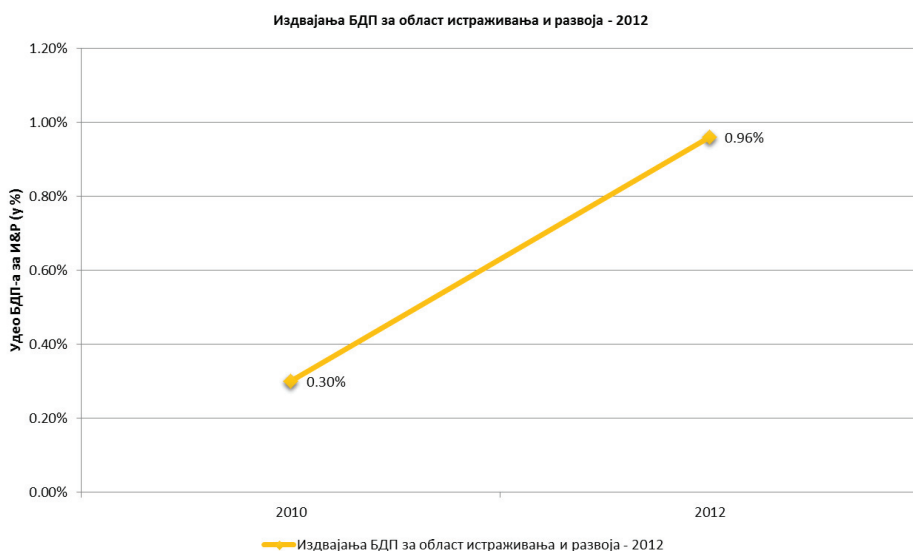
Удео издвајања за истраживачке и развојне активности и пројекте од БДП-а.

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Издавање БДП-а за област истраживања и развоја показује одређеност друштва за иновативне развојне и подстицајне активности.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Иако је релевантност показатеља велика, тренутна препрека за његово коришћење је недостатак просторно дезагрегираних података, па је једино доступан на националном нивоу.

ИЗВОР:

Републички завод за статистику;
Европа 2020.

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Према подацима из периода од 2010. до 2012. године (истраживање у двогодишњој периодици), који су публиковани на националном нивоу, 2012. године је из БДП-а за област истраживања и развоја издвајано 0,96 %. Са обзиром да је 2010. године Србија за област истраживање и развој издвајала тек 0,3 %, две године касније је видан напредак. Србија је поставила циљ да до краја 2015. године за учешће трошкова за научно истраживачки рад и иновационе активности буде 1% БДП-а (циљ ЕУ је да се до краја 2020. на ове трошкове односи 3% БДП). Улагања у образовање, истраживање и развој и иновације у новој европској стратегији Европа 2020. има инвестициони карактер и представља први ранг приоритета.

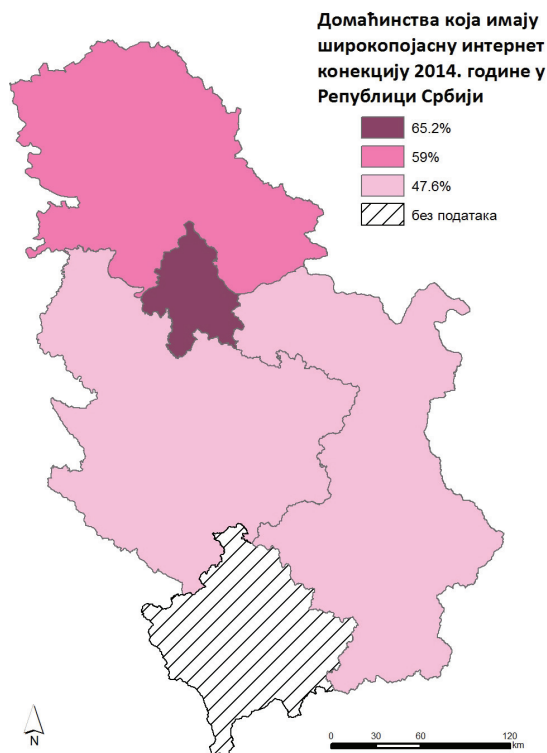
ПОКАЗАТЕЉ 54. ПРИСТУП ШИРОКОПОЈАСНИМ СИСТЕМИМА

ОСНОВНИ ЦИЉ:

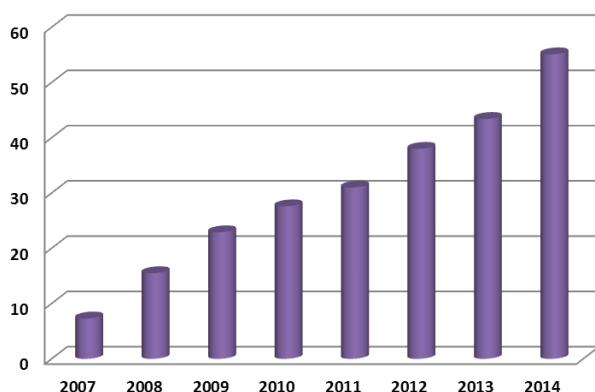
2. РЕГИОНАЛНА КОНКУРЕНТНОСТ И ПРИСТУПАЧНОСТ

Оперативни циљ:

Унапређење технолошког нивоа регионалних економија (аспект иновација и „know-how“ технологија у економији)

Број домаћинстава која имају широкопојасну интернет конекцију на територији РС (%)

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Показатељ приказује приступ широкопојасним системима, односно просечан број домаћинстава која имају широкопојасну интернет конекцију на нивоу Републике Србије и на нивоу региона, за период 2007- 2014. године.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Просечан број домаћинстава која имају широкопојасну интернет конекцију на територији Републике Србије, као и у регионима: регион Београда, регион Војводине и регион Централне Србије. Број домаћинстава приказан је у процентима, за период 2007-2014. године.

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Показатељ се односи на покривеност територије Републике Србије приступним мрежама широкопојасних услуга за пренос података и интернет. Како је развој информатичког друштва императив просторног развоја Републике Србије, тако један од важнијих циљева је изградња и организација савремене електронске комуникационе мреже и доступност универзалног сервиса (који подразумева и универзални широкопојасни сервис).

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Услед немогућности прибављања податка који би указивали на проценат домаћинстава која имају приступ Интернету у укупном броју домаћинстава у општини или области, коришћени су доступни подаци за Град Београд, Војводину и Централну Србију. Показатељ не обухвата квалитет Интернет приступа (тип конекције, брзина протока, стабилност веза), као и податке да ли је базиран на жичном, бежичном или оптичком повезивању.

ИЗВОР:

Републички завод за статистику, Београд, 2013. године

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Како приказани подаци не омогућавају извођење прецизнијих закључака, неопходне су дубље анализе и увођење допунских показатеља који би поредили квалитет интернет конекције између дистрибутера (начин приступања интернету, брзина протока, стабилност веза), као и прецизнији број интернет корисника (по областима, општинама, насељима) за остваривање дефинисаног циља. Потребно је још нагласити да је укупан просек интернет корисника у Републици Србији 2007. године износио 7,30%, а 2014. године износи 55,10%, што указује на то да је поред тога што је порастао број интернет корисника, велики број њих је прешао на широкопојасну Интернет конекцију.

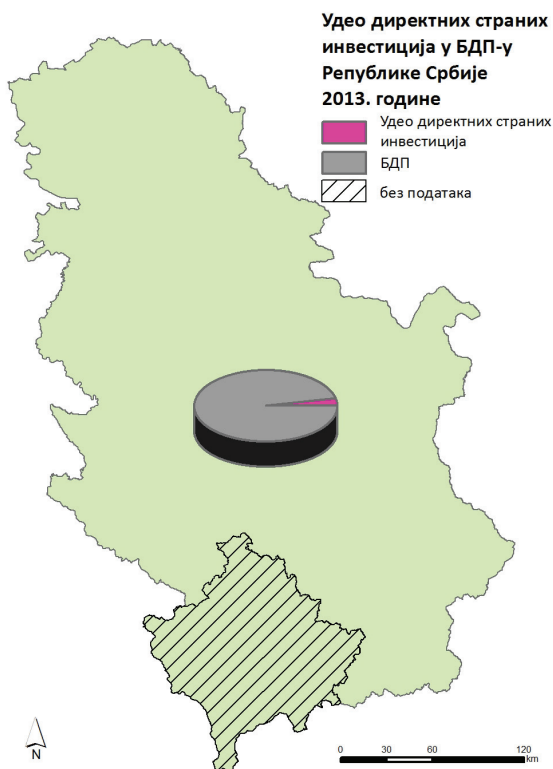
ПОКАЗАТЕЉ 56. ОБИМ ДИРЕКТНИХ СТРАНИХ ИНВЕСТИЦИЈА ПО РЕГИОНИМА

ОСНОВНИ ЦИЉ:

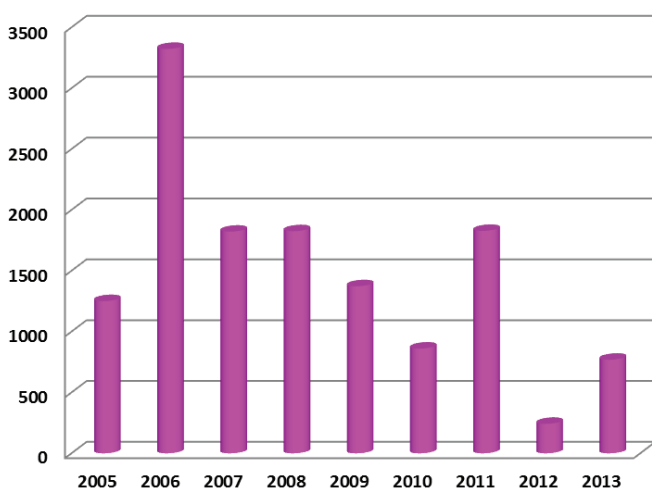
2. РЕГИОНАЛНА КОНКУРЕНТНОСТ И ПРИСТУПАЧНОСТ

Оперативни циљ:

Услови за глобалну конкурентност

ОБИМ ДИРЕКТНИХ СТРАНИХ ИНВЕСТИЦИЈА У ПЕРИОДУ ОД 2005. - 2013. ГОДИНЕ (мил. еура)

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Показатељ приказује обим директних страних инвестиција на територији Републике Србије, за период 2005–2013. године, као и удео директних страних инвестиција у БДП-у Републике Србије.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Обим директних страних инвестиција, у милионима евра, у распону од 2005–2013. године. И удео поменутих инвестиција, исказан у процентима, у БДП-у за 2013. годину.

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Овај показатељ је мера атрактивности локалитета, пошто је правило да се страна улагања пласирају на одређеним локалитетима због предности које пружају – расположивост производних и локационих фактора, регулативни и институционални услови. Директна страна улагања пласирају се углавном у високо-акумулативним гранама ради остваривања максималног профита, ширења пословања ради обезбеђења јефтине радне снаге, сировина, нових тржишта, трговине, веће ефикасности производње, што све упућује на потенцијалну конкурентну способност простора. Праћење овог индикатора има оправдање у једном од стратешких приоритета просторног развоја Републике Србије - изградњи модерне привредне инфраструктуре и стварање повољне инвестиционе климе за привлачење страних инвестиција.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Овај показатељ на основу расположивих података могуће је приказати по годинама, период 2005. – 2013. године, али не и по регионима, што представља ограничење јер не можемо видети који је локалитет тачније регион најатрактивнији за страна улагања. Ограничење је и то што у БДП улазе само новоостварене инвестиције које се такође рачунају и у укупном обиму директних страних инвестиција.

ИЗВОР:

Републичка агенција за просторно планирање

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Највећи обим директних страних инвестиција, изражен у милионима еура, био је 2006. године, а најмањи 2012. године, а у 2013. години је 768,534 милиона еура. Удео директних страних инвестиција у БДП-у Републике Србије за 2013. годину је 2,4%.

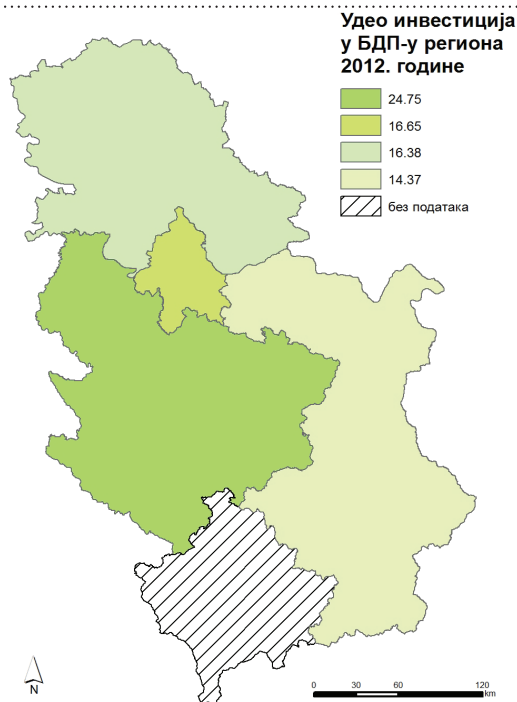
ПОКАЗАТЕЉ 57. СТОПА ИНВЕСТИЦИЈА

ОСНОВНИ ЦИЉ:

2. РЕГИОНАЛНА КОНКУРЕНТНОСТ И ПРИСТУПАЧНОСТ

Оперативни циљ:

Услови за глобалну конкурентност

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Остварене инвестиције, као и ниво инвестиција по становнику на нивоу Републике Србије, регионалном нивоу и нивоу области, како би се омогућиле упоредне анализе. Потребно је још приказати и њихов појединачни удео у БДП-у на нивоу Републике као и региона.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Остварене инвестиције у нова основна средства у текућим ценама, по годинама (статистички податак). Како би се омогућиле упоредне регионалне анализе, потребно је ове статистичке податке агрегирати на регионални ниво и израчунати њихов појединачни удео у БДП.

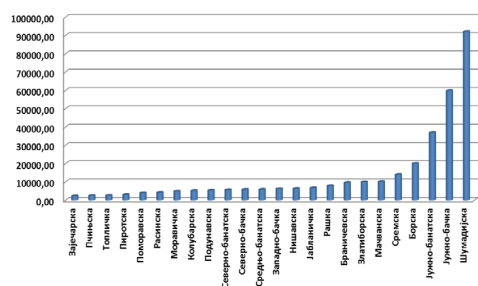
ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Индикатор пружа реалну слику о степену регионалне поларизације земље, показујући колико који регион генерише од укупних инвестиција земље, посебно колико пута је ниво инвестиција по становнику већи или мањи од националног просека. Ове анализе су упућене на усмерања из ППРС-а, да је прилив капитала и његово ефикасно улагање основни предуслов привредног раста, те да је неопходно учинити регионе атрактивним за привлачење инвестиција.

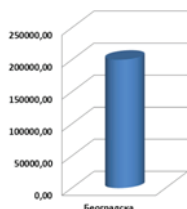
ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Потребно је нагласити да иако се територија Београдске области поклапа са територијом Београдског региона, као и број становника, остварене инвестиције се разликују па самим тим и ниво инвестиција по становнику. Подаци о броју становника се свде на процене за дату годину, што представља ограничење за добијање прецизних података.

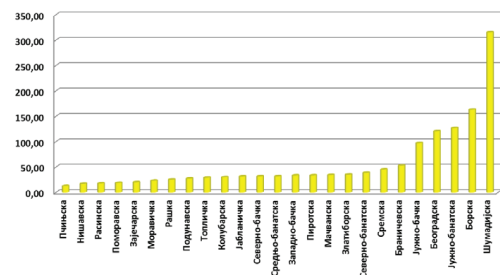
ОСТВАРЕНЕ ИНВЕСТИЦИЈЕ У МИЛИОНИМА ДИНАРА

ОСТВАРЕНЕ ИНВЕСТИЦИЈЕ У МИЛИОНИМА ДИНАРА ЗА БЕОГРАДСКУ ОБЛАСТ

НИВО ИНВЕСТИЦИЈА ПО СТАНОВНИКУ

ИЗВОР:

Републички завод за статистику, Београд, 2013. године
Републичка агенција за просторно планирање

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Остварене инвестиције за Републику Србију у 2012. години 608508 милиона динара, што чини 18,17% удела у укупном БДП-у Републике Србије. На основу ових података добија се да је ниво инвестиција по становнику у Републици Србији 84525 хиљада динара. Такође потребно је нагласити да се удео инвестиција на регионалном нивоу приказује процентуално у односу на укупан БДП тог региона, тако за регион Београда износи 16,65%, за регион Војводине 16,38%, за регион Шумадије и Западне Србије 24,75% и за регион Јужне и Источне Србије 14,37%. Због велике разлике у оствареним инвестицијама између Београдске области и осталих области издвојили смо Београдску област на посебан графикон али када се сагледа у односу на број становника између Београдске области и осталих области види се да та разлика у инвестицијама није толико изражена. Највеће инвестиције по становнику уочене су у Шумадијској области.

ПОКАЗАТЕЉИ ОДРЖИВОГ КОРИШЋЕЊА ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНА

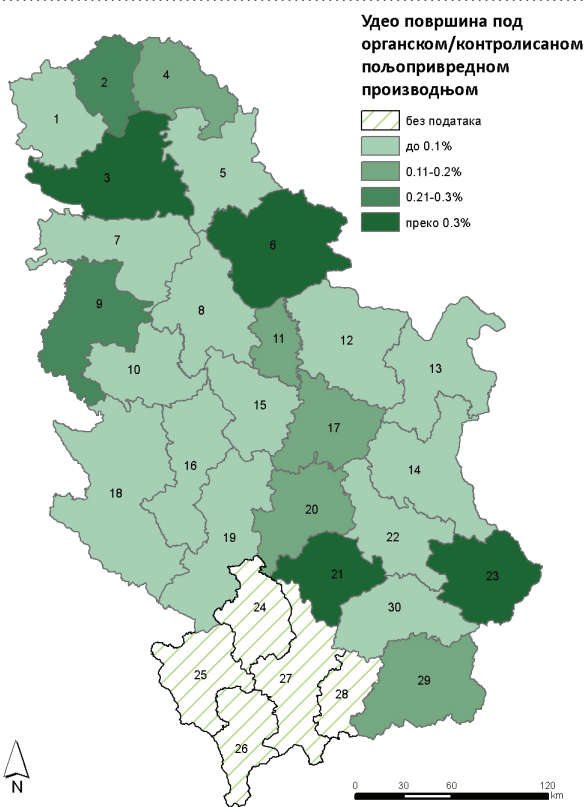
ПОКАЗАТЕЉ 64. УДЕО ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПОВРШИНА ПОД ОРГАНСКОМ/КОНТРОЛИСАНОМ ПРОИЗВОДЊОМ

ОСНОВНИ ЦИЉ:

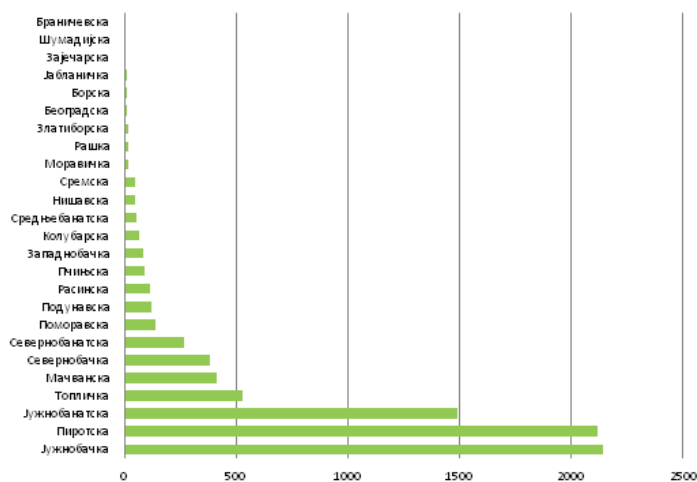
3. ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И ЗАШТИЋЕНА И УНАПРЕЂЕНА ЖИВОТНА СРЕДИНА

Оперативни циљ:

Очување природних ресурса

Пољопривредне површине области од органског/контролисаног производњом у Ха

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Овим индикатором се прати развој производње високе биолошке вредности или/и географског порекла у системима органске, интегралне и традиционалне пољопривреде.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

За анализу се узимају подаци о пољопривредним површинама које су сертификоване за органску производњу или узгајање култура под стручним надзором. Рачуна се удео тих површина у укупним пољопривредним површинама општине (%), а затим се подаци агрегирају према пољопривредној рејонизацији територије како је представљено у ППРС-у.

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Пољопривредна производња се дели на: конвенционалну и органску. Према ППРС-у, просторно диференцирано усмеравање развоја и унапређивања пољопривредне производње (на конвенционалну и органску/контролисану), у зависности је од геофизичких и климатских одлика, демографских и природних потенцијала, постојећих организационих система, социоекономских услова и политичко-административних фактора развоја.

Захтев за органски произведеном храном је у константном порасту као реакција на сазнање о негативним ефектима устаљених начина производње. Подаци о штетности пестицида и чињеница да вештачка ђубрива могу садржати радиоактивне материје су поспешили нов начин производње којим се избегавају ове опасности. Органска производња без употребе инсектицида, пестицида, фунгицида и вештачких ђубрива, регулатора раста, хормона, антибиотика и генетски модификованих организама представља ултимативни избор сваке нације која води рачуна о сопственом здрављу.

Главне предности органске пољопривреде су: више тржишне цене производа; боља заштита животне средине и начин производње подразумева мање интензивно коришћење земљишта. Органска пољопривреда треба да допринесе већој запослености сеоског становништва и да помогне развој мањих газдинстава и фарми, јер у супротном не би могли да се изборе на тржишту.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Због недостатка системских мерења употребљивост расположивих података је ограничена.

Очекује се да показатељ буде обухваћен редовним статистичким извештајима по одговарајућој методологији за међународна упоређења и расположив за мање територијалне целине. Показатељ би се анализирао упоредо са показатељима о одрживом управљању и заштити природних ресурса, демографском развоју, унапређењу социјалне и економске кохезије, као и за међународне упоредне анализе.

ИЗВОР:

Министарство пољопривреде и заштите животне средине - Сектор за органску пољопривреду, Дирекција за националне референтне лабораторије (Одсек за органску производњу), Републички завод за статистику.

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Према достављеним подацима Министарства пољопривреде и заштите животне средине највећи удео површина на којима се узгајају културе сертификоване за органску производњу имају Јужнобачка, Пиротска, Јужнобанатска и Топличка област, док најмање вредности имају Браничевска, Шумадијска, Зајечарска и Јабланичка област.

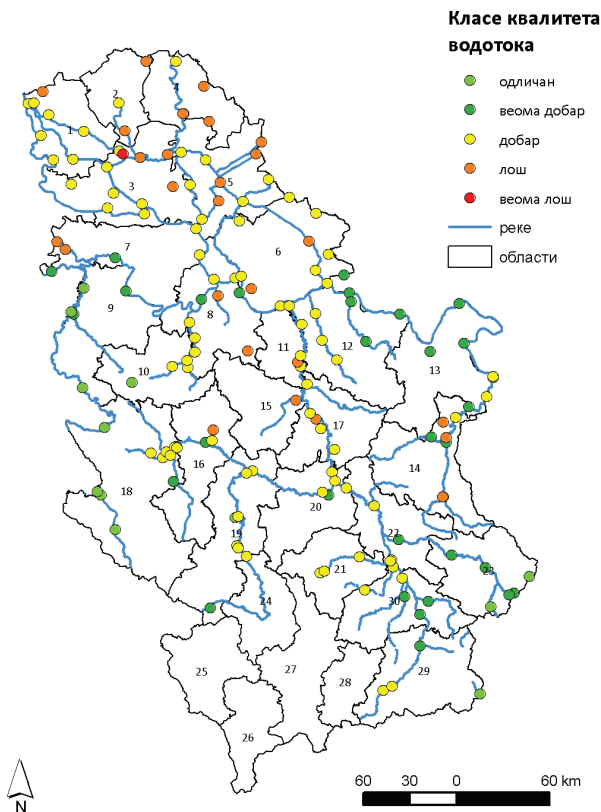
ПОКАЗАТЕЉ 65. КВАЛИТЕТ ВОДА ВОДОТОКА (КЛАСЕ КВАЛИТЕТА)

ОСНОВНИ ЦИЉ:

3. ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И ЗАШТИЋЕНА И УНАПРЕЂЕНА ЖИВОТНА СРЕДИНА

Оперативни циљ:

Очување природних ресурса

Десет најлошијих вредности квалитета вода водотока:

водоток	станица	слив	индекс	описно	године узорковања
Канал ДТД	Врбас 2	Дунав	33	веома лош	1998-2011
Криваја	Мали Иђош	Тиса	41	лош	2001-2011
Криваја	Србобран	Тиса	45	лош	1998-2011
Белица	Јагодина 1	Велика Морава	51	лош	1998-2011
Велики Луг	Младеновац	Јасеница	52	лош	1998-2011
Канал Надел	Старчево	Дунав	53	лош	2006-2007, 2009-2012
Пловни Бегеј	Стајићево	Тиса	54	лош	1998-2011
Кереш	Суботица	Тиса	55	лош	1998-2011
Пловни Бегеј	Српски Итебеј	Тиса	56	лош	1998-2012
Лепеница	Рогот	Велика Морава	56	лош	1998-2011

ИЗВОР:

Републичка агенција за заштиту животне средине
Министарство пољопривреде и заштите животне средине

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Индекс квалитета воде у Републици Србији се заснива на међународној методи рачунања квалитета воде из 1976. године. Овај показатељ агрегира десет параметара физичко-хемијског и микробиолошког квалитета површинских вода.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Десет параметара који се користе за рачунање индекса квалитета воде у Републици Србији су: zasiћеност кисеоником, БПК5, амонијум јон, рН вредност, укупни азот, ортофосфати, суспендоване материје, температура, електропроводљивост и колиформне бактерије. Удео сваког од одабраних параметара на укупни квалитет воде нема исти значај. Воде се по квалитету деле на класе од вода најбољег квалитета до вода најслабијег квалитета: I - одличан, IIa – веома добар, IIb - добар, III - лоши IV – веома лош.

Од 156 мерних станица на 133 се узимање узорака врши од 1998, у међувремену су уведене преостале мерне станице, од којих девет 2012. (три у сливу Колубаре, четири у сливу Тимока, једна на Млави и једна на Ђетињи). Узимање узорака се врши до 15 пута годишње.

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Политика за заштиту воде и управљање водним ресурсима подразумева превентивне мере за смањење губитка воде, прекомерну употребу и загађивање водних ресурса. Одговарајуће просторно планирање и планирање намене земљишта могу дати одлучујући допринос побољшању квалитета воде. Из тог разлога, треба испитати утицај великих пројеката експлоатације воде путем процене територијалног и еколошког утицаја за шта су потребни подаци о квалитету воде на основу којих се могу одредити подручја приоритетних активности и на тај начин стимулисати локалне и регионалне институције како би предузимале одговарајуће активности. Постојећа за пречишћавање отпадних вода (ППОВ) су међу стратешким приоритетима просторних планова на разним нивоима у Републици Србији и њихова изградња или осавременавање доприносе побољшању квалитета вода.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Показатељ је потребно повезати, у првом реду, са показатељима којима се прати покривеност простора канализационом мрежом, намена простора за ППОВ, бесправна изградња у зони изворишта, међународна сарадња по питању транзитних вода. С обзиром да се показатељ заснива на вредностима са мерних станица које су постављене на већим водотоцима постоји ризик од занемаривања мањих, а загађених водотока, стога је потребно овај показатељ додатно разрадити детаљнијим подацима из планова јединица локалне самоуправе. У току 2011. је урађен План управљања водама за слив реке Дунав који покрива највећи део територије Републике Србије тј. све мерне станице приказане на овој карти су у сливу Дунава изузев мерне станице Рибарце на реци Драговиштици која је у Егејском сливу. Реке Јадранског слива у Србији се налазе на територији АП Косово и Метохија за које Република Србија на врши мерења.

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Најлошији квалитет површинских вода је у Великом бачком каналу чија санација и ремедијација је јесте међу приоритетима Просторног плана Републике Србије. Поред мреже канала у АП Војводини која има веома лош квалитет воде, лош квалитет се примећује у рекама Босут, Криваја, Бегеј, Топчидерска река, Лепеница, Тимок и Борска река.

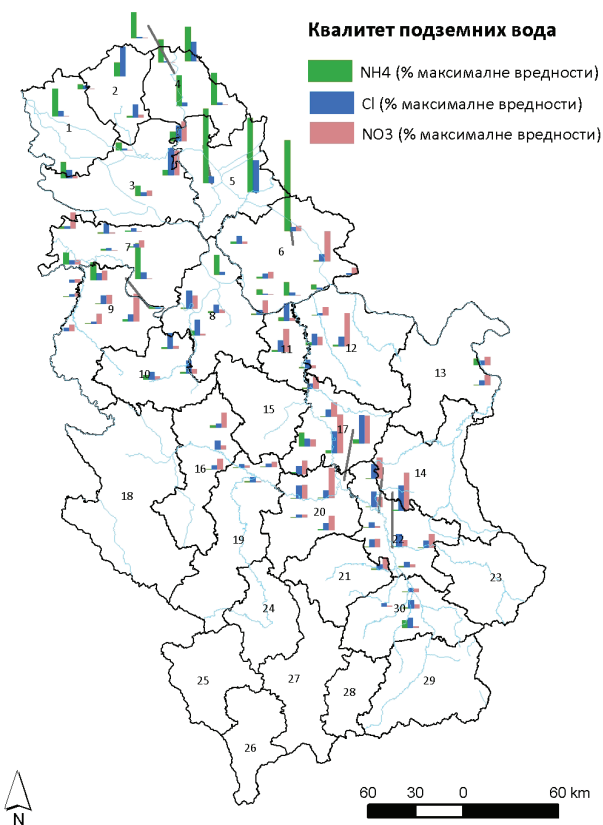
ПОКАЗАТЕЉ 66. КВАЛИТЕТ ПОДЗЕМНЕ ВОДЕ

ОСНОВНИ ЦИЉ:

3. ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И ЗАШТИЂЕНА И УНАПРЕЂЕНА ЖИВОТНА СРЕДИНА

Оперативни циљ:

Очување природних ресурса

максималне вредности (болдирано – друга два индикатора су приказана ради поређења и вредносне оријентације на карти)

Област	Станица	NH ₄	NO ₃	Cl
Јужно-банатска	Банатски Карловац	4,86	11,67	18,7
Расинска	Обреж-Ратаре	0,17	79,21	94,5
Средњо-банатска	Сечањ	3,99	0,27	140

минималне вредности (болдирано – друга два индикатора су приказана ради поређења и вредносне оријентације на карти)

Област	Станица	NH ₄	NO ₃	Cl
Мачванска	Бадовинци	0,13	7,53	14,7
Северно-банатска	Кикинда-Кинђа	1,71	0,17	10,5
Северно-банатска	Нови Кнежебац	1,22	0,3	4,3

ИЗВОР:

Републичка агенција за заштиту животне средине
Министарство пољопривреде и заштите животне средине

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Из табеле се може видети да су максималне вредности нитрата и амонијум јона изнад граничних вредности, док се хлориди у максималној вредности приближавају граничној вредности, али је не прелазе. На карти се може видети да су вредности амонијум јона високе нарочито у Банату, док су вредности хлорида и нитрата високе у Поморављу.

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Квалитет подземне воде приказан је према вредностима три параметра: амонијум јона, нитрата и хлорида. Нитрати представљају хемијске индикаторе коришћења азотних ђубрива и отпада који настаје на фармама или је индустријског порекла, а амонијум јон и хлориди су директни индикатори фекалног хуманог загађења и загађења од стајског ђубрива.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Амонијум јони (NH₄) су анализирани у односу на три граничне вредности 0,1 mg/l и >1,5 mg/l према нашем Правилнику о хигијенској исправности воде за пиће („Службени лист СРЈ”, бр. 42/98 и 44/99), Директиви ЕУ о квалитету воде за пиће намењене људској потрошњи (Directive 98/83/EC) и препорукама Светске здравствене организације. Нитрати (NO₃) за граничну вредност имају 50 mg/l и према смерницама ЕУ, и према Правилнику о хигијенској исправности воде за пиће. Концентрације хлорида (Cl) нису прекорачене изнад вредности 200 mg/l колико је дозвољено према Правилнику о хигијенској исправности воде за пиће.

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Индикатор је намењен да прати остваривање једног од основних циљева ППРС-а, а односи се на планско и одрживо коришћење подземних вода, уз адекватне мере заштите, за водоснабдевање и флаширање, као извор геотермалне енергије и за унапређење бањског туризма. Значај праћења овог показатеља је што су подземне воде споро обновљиве, а због надексплоатације и неадекватне заштите све већи проблем постаје њихов квалитет, доводећи у питање могућност коришћења низа изворишта, чак и из основног водоносног слоја, без употребе постројења за пречишћавање, и то са доста захтевним технологијама. Просторне анализе ће показати учинак планских мера и планских решења која се тичу коришћења простора, броја и локација ППОВ, преусмерења корисника технолошких вода на друге изворе, као и специфичних мера за поједине типове водоносних средина (алувијалних, карстних, неогених, пукотинских).

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Отпадне воде које се изливају без пречишћавања представљају кључни извор загађења вода и имају негативан утицај на животну средину. Извештавање о комуналним и индустријским отпадним водама и емисијама се заснива на подацима које достављају јавна комунална предузећа. Количина прикупљених података је незадовољавајућа, иако достављање података од стране ЈКП представља законску обавезу. Ове отпадне воде брзо доспевају у артешке издани и загађују подземне воде које су често извор воде за пиће. Испитивање квалитета подземних вода према узорку се обавља једанпут годишње у пијезометрима у приобаљу великих река. Мрежа плитких пијезометара се налази у пољопривредном реону и зони утицаја водотока тако да је подземна вода прве издани подложна загађењу са спираних површина, бочних дотока из водотока, али и утицају из септичких јама и излива из сеоских дворишта.

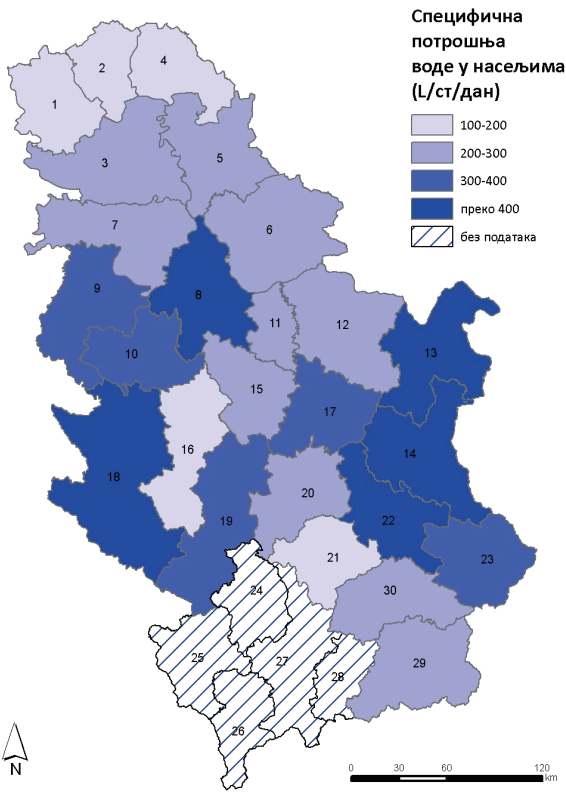
ПОКАЗАТЕЉ 67. СПЕЦИФИЧНА ПОТРОШЊА ВОДЕ У НАСЕЉИМА (L/СТ/ДАН)

ОСНОВНИ ЦИЉ:

3. ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И ЗАШТИЂЕНА И УНАПРЕЂЕНА ЖИВОТНА СРЕДИНА

Оперативни циљ:

Очување природних ресурса

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Улога овог показатеља је да прати резултате планских мера рационализације потрошње воде и смањења специфичне потрошње у свим видовима потрошње, како би се просечна специфична потрошња воде на републичком нивоу смањила.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Просечна дневна потрошња воде по становнику по насељима (годишњи просек), уз приказ сезонских осцилација (L/ст/дан). Резултати се приказују у релацији са величином насеља, густином насељености, као и покривеношћу јавним водоводом

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

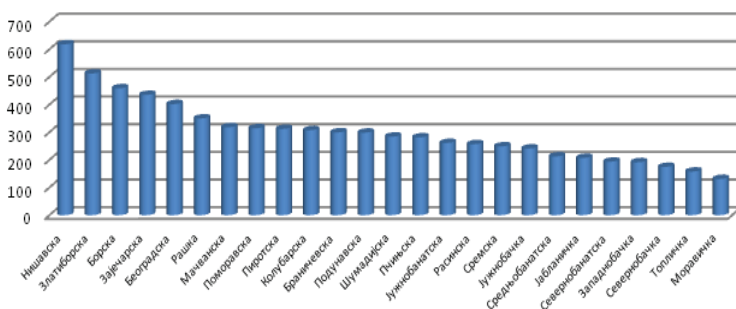
Република Србија је сиромашна водним ресурсима, због тога је неопходан развој сложених интегралних водопривредних система, са пребацивањем воде на све већа растојања. Развој дистрибутивних мрежа је знатно бржи од развоја изворишта, изградње магистралних цевовода (примарних изворишта), што је неповољно јер брзо јача потрошња воде у насељима.

Основни циљ да би се смањила потрошња воде јесте оптимизација интегралних водопривредних система на јединственом водопривредном простору и усклађивање њиховог развоја са циљевима очувања животне средине и других корисника (рационализација коришћења вода и смањење потрошње, заустављање раста штете од поплава, заштита вода на нивоу речних система).

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Због недостатка системских мерења употребљивост расположивих података је ограничена

Специфична потрошња воде у насељима (л/ст/дан)

ИЗВОР:

Републичка дирекција за воде,
Агенција за заштиту животне средине, Републички завод за статистику

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Према приложеним подацима највећу потрошњу воде има Београдска област, а најмања потрошња воде је у Западнобачкој, Севернобачкој и Јужнобачкој области.

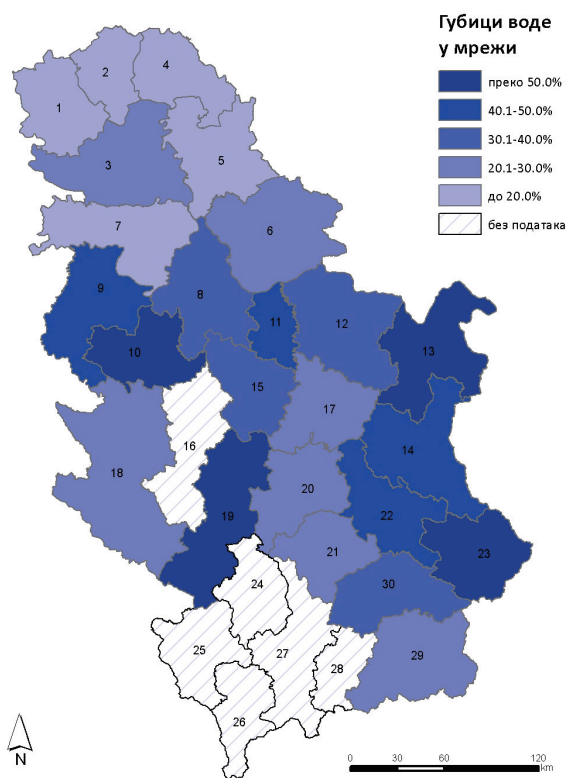
ПОКАЗАТЕЉ 68. ГУБИЦИ ВОДЕ У МРЕЖИ (%)

ОСНОВНИ ЦИЉ:

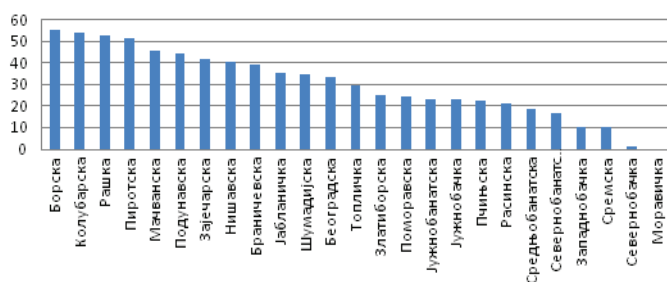
3. ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И ЗАШТИЂЕНА И УНАПРЕЂЕНА ЖИВОТНА СРЕДИНА

Оперативни циљ:

Очување природних ресурса

Губици воде у мрежи по областима у %

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Губици на мрежи одражавају стање водоводне мреже, и један су од главних узрока нерационалног повећања специфичне потрошње воде у насељима. Овај показатељ је намењен за праћење реализације стратешког приоритета обнове мреже свих водовода.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Губици воде су разлика између „укупно захваћених количина воде“ и „укупно испоручених количина воде“ (статистички подаци), а приказују се процентуалним уделом у „укупно захваћеним количинама воде. Количине испоручене воде утврђују се водомером, а где их нема, израчунавају се према нормативима за одређену грану делатности.

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Постојеће количине воде у Републици Србији могу задовољити потребе али под условом да се рационално користе и штите. Према Просторном плану Републике Србије око 2/3 становника је прикључено на јавну мрежу водоснабдевања, а процењује се да је 80 % људи прикључено на водоводну мрежу. Стање водоводне мреже је незадовољавајући па се бележе губици на водоводној мрежи. Због великих губитака потрошња воде у градовима је висока.

Заштита квалитета вода ће да се спроводи у оквиру интегралних система, применом технолошких, водопривредних и организационо-економских мера. Технолошке мере - изградња постројења за пречишћавањем отпадних вода

Водопривредне мере ће се сводити на повећавање малих вода наменским испуштањем чисте воде из акумулација, посебно у маловодним периодима у топлој делу године (оплемењавање малих вода). Организационо-економске мере подразумевају регулативу којом се онемогућава и економски дестимулише загађивање вода и не дозвољава стављање у промет опасних загађујућих супстанци, посебно оних за које постоји могућност замене.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Подаци о дистрибуцији воде се заснивају на евиденцији и документацији, а делом и на процени.

ИЗВОР:

Републички завод за статистику,
Републичка дирекција за воде

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Према извештају Министарства пољопривреде и заштите животне средине – Републичке дирекције за воде и Републичког завода за статистику, највећи губици у мрежи су у Борској области, а најмањи у Севернобаначкој области, док за Моравичку област и за области на подручју аутономне покрајине Косово и Метохија нема података.

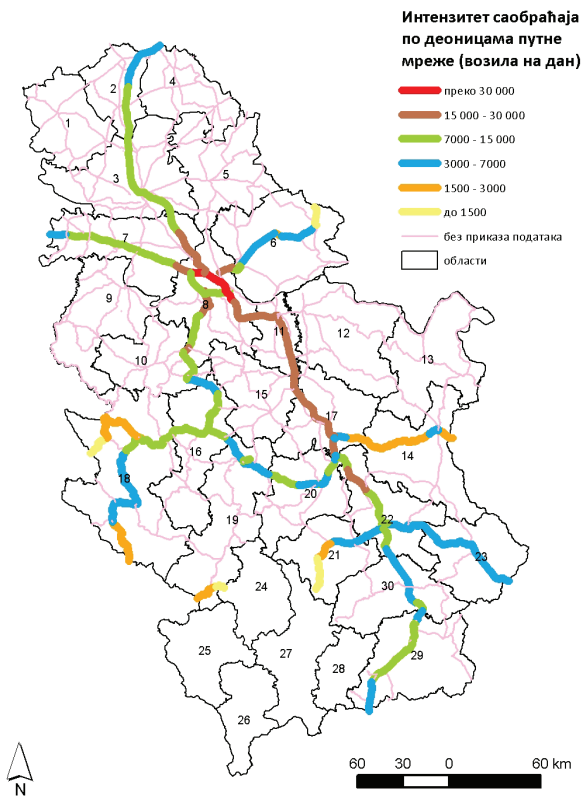
ПОКАЗАТЕЉ 77. ИНТЕНЗИТЕТ САОБРАЋАЈА ПРЕМА ДЕОНИЦАМА САОБРАЋАЈНЕ МРЕЖЕ

ОСНОВНИ ЦИЉ:

3. ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И ЗАШТИЋЕНА И УНАПРЕЂЕНА ЖИВОТНА СРЕДИНА

Оперативни циљ:

Смањење утицаја саобраћаја на животну средину и одрживо коришћење енергије

Поред утицаја на животну средину овај показатељ указује на оптерећеност друмске мреже у Србији на путевима на којима се врши мерење промета возила. Друмски саобраћај у Републици Србији је најинтензивнији вид саобраћаја, а друмска инфраструктура је неодговарајућа.

Други видови саобраћаја у Републици Србији су мање развијени од друмског саобраћаја и захтевају додатну посвећеност. Железнички саобраћај који је мање штетан за животну средину уколико су пруге електрифициране и уколико се енергија производи из обновљивих извора треба да буде фаворизован у односу на друмски саобраћај. Моторна горива која се добијају из нафте као необновљивог извора енергије су, поред негативног утицаја на животну средину, ограничена и не представљају ресурс који ће бити расположив у будућности. Процене о резервама нафте у свету су различите.

ИЗВОР:

Јавно предузеће Путеви Србије

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

На основу мерења дневног промета возила на путној мрежи може се закључити да је највећи интензитет и самим тим загађење настало као последица друмског саобраћаја на подручју града Београда, а и дуж коридора X од Новог Сада до Ниша. У току је завршетак изградње коридора X и дела коридора ка Јужном Јадрану од Београда до Пожеге. Када изградња ових коридора буде завршена, на тим правцима ће сигурно доћи до повећања промета и самим тим до већег негативног утицаја на животну средину.

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Промет друмског саобраћаја као највећег загађивача животне средине.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Број возила на дан по деоницама путне мреже на основу податка о просечном годишњем дневном саобраћају (ПГДС).

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Анализом саобраћаја на сваком од сегмената главне саобраћајне мреже или коридора, долази се до потпунијег сагледавања проблема саобраћајних токова за регионални развој. Поједини сегменти могу бити преоптерећени (и тако подстицати даље инвестирање у инфраструктуру у одређеном региону), док други могу имати расположиве капацитете које треба промовисати (као што је случај са унутрашњим пловним путевима). Поређење стварног оптерећења сегмената различитих видова (друмски у поређењу са паралелним железничким или унутрашњим пловним путевима) може пружити значајне информације о капацитетима, ограничењима капацитета и актуелној модалној подели унутар датог коридора. Сличне унакрсне анализе могу бити важне код тражења најпогоднијих саобраћајних решења за поједина „осетљива подручја“ где се постављају строжи услови заштите животне средине, као и о потенцијалним утицајима на заштићена подручја.

У Републици Србији је у току 2013. двапут мењана категоризација државних путева и то у новембру („Службени гласник Републике Србије“, бр. 105/2013) и у децембру („Службени гласник Републике Србије“, бр. 119/2013). На међународном нивоу су поред паневропских коридора X и VII дефинисане и тзв. руте на нивоу Западног Балкана чији је циљ да повежу све главне градове у макрорегиону, а за реализацију је задужена Опсерваторија за саобраћај у Југоисточној Европи (SEETO).

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Сређивање геопросторне базе података путне инфраструктуре за Републику Србију је у току. Када база података путне инфраструктуре буде сређена у складу са препознатим потребама у Републици Србији и препорукама Директиве INSPIRE коју у Србији имплементира Републички геодетски завод, обрада података ће бити потпунија, квалитетнија, а сам процес обраде поједностављен, поуздан и ефикасан.

За 2013. годину приказани су само прелиминарни подаци за део мреже државних путева који чини мрежу рута у Југоисточној Европи у оквиру мреже SEETO.

Овим показатељем је предвиђено да се прикажу подаци за све видове саобраћаја – друмски, железнички, водни и ваздушни. У извештајима за 2012. и 2013. годину приказани су само подаци за друмски саобраћај који је највећи загађивач животне средине.

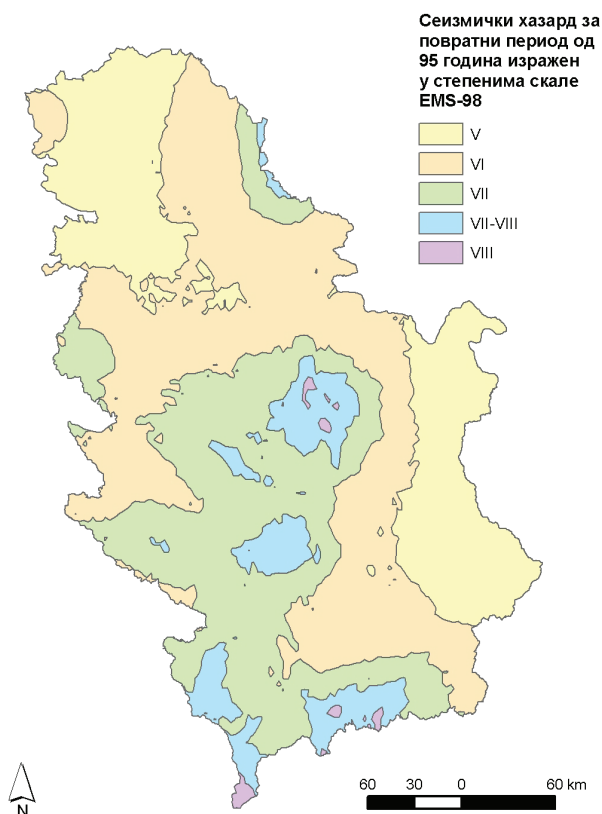
ПОКАЗАТЕЉ 84. НАСЕЉА У ПРОСТОРУ УГРОЖЕНОСТИ СЕИЗМИЧКОМ АКТИВНОШЋУ

ОСНОВНИ ЦИЉ:

3. ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И ЗАШТИЂЕНА И УНАПРЕЂЕНА ЖИВОТНА СРЕДИНА

Оперативни циљ:

Заштита од природних непогода

Интензитет земљотреса по скали EMS 98	Број становника угрожених земљотресом	Процент становништва у зони угрожености
V	2.677.309	37,5
VI	2.662.865	37,3
VII	1.250.310	17,5
VII-VIII	530.465	7,4
VIII	25.138	0,3

ИЗВОР:

Републички сеизмолошки завод

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Насеља (број становника) који се налазе у зонама потенцијалне угрожености од земљотреса, према сеизмичком зонирању територије.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Број становника у атарима насеља чија се површина већински налази у зонама сеизмичком hazardа за површину локалног тла за повратни период од 95 година.

Коришћена је Европска сеизмичка скала EMS-98 која има 12 степени. EMS-98 и 1998. године је модификована EMS-92 скала из 1992. године која за основу има Медведев-Шпонхојер-Карникову скалу из 1964. која се заснива на модификованој Меркалијевој дванаестостепеној скали.

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Угроженост простора сеизмичком активношћу, представља битан чинилац при планирању простора и намене коришћења земљишта, као и при одређивању степена концентрације физичких структура и инфраструктурних објеката.

У оквиру сваког степена EMS-98 скале у односу на интензитет се одређују ефекти следећег редоследа: дејство на људе и понашање, ефекти на предмете и природу (не узимајући у обзир оштећења на зградама, ефекте на тло и пуцање тла) и оштећење на зградама. Начин на који се објекти деформишу под сеизмичким дејством зависи од типа објекта. Европска Макросеизмичка Скала EMS-98 обухвата 4 типа структура објеката (зидане, армиранобетонске, челичне и дрвене) и 6 класа повредљивости од А до F. Класе D-F представљају објекте код којих је остварено приближно линеарно смањење повредљивости, настало као резултат изградње објекта са мерама противтрусне заштите. Класе А-С представљају зграде без мера противтрусне заштите.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

У извештају за 2013. годину су представљени подаци само за повратни период од 95 година и то за површину локалног тла. Републички сеизмолошки завод располаже и подацима за повратне периоде од 475 и 975 година, као и за основну ствену који нису приказани у овогодишњем извештају.

Број становника по насељима је приказан према подацима пописа из 2011. године по атарима чији се већински део налази у подручју одређеног сеизмичког hazardа.

Поред насеља (број становника), показатељ би обухватио и степен концентрације физичких структура и инфраструктурних објеката који се налазе у зонама потенцијалне угрожености од земљотреса, према сеизмичком зонирању територије.

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Највећи део становништва Републике Србије (око 75%) се налази у V и VI зони сеизмичког hazardа према EMS-98 скали за за површину локалног тла за повратни период од 95 година, што значи да постоји ризик да се једном у току века деси прилично јак или јак земљотрес. Преостала четвртина становништва се налази у зонама са још већим ризиком од земљотреса у централним и југозападним деловима Србије.

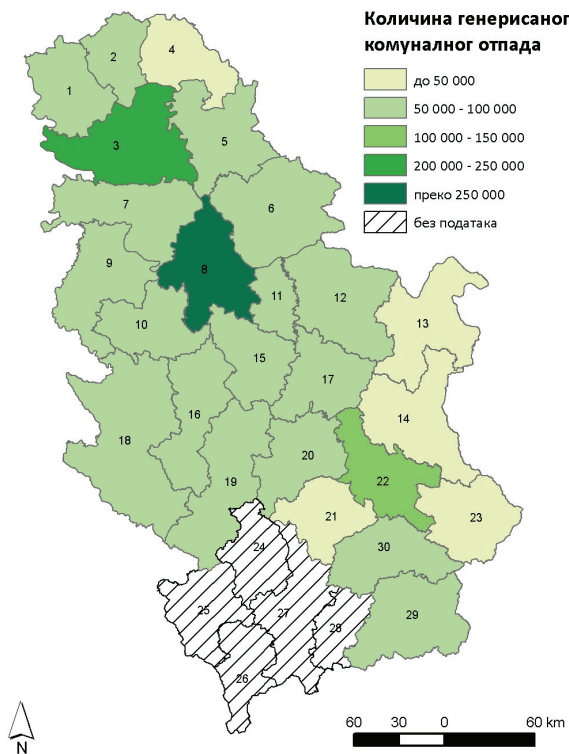
ПОКАЗАТЕЉ 86. КОЛИЧИНА ГЕНЕРИСАНОГ КОМУНАЛНОГ ОТПАДА ИЗ НАСЕЉА РЕГИОНА

ОСНОВНИ ЦИЉ:

3. ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И ЗАШТИЂЕНА И УНАПРЕЂЕНА ЖИВОТНА СРЕДИНА

Оперативни циљ:

Смањење количине отпада, повећање рециклирања

Количина генерисаног комуналног отпада (t)			
Западнобачка	57776	Зајечарска	36381
Севернобачка	59763	Шумадијска	93303
Јужнобачка	210217	Моравичка	66862
Севернобанатска	45785	Поморавска	65387
Средњобанатска	58689	Златиборска	88488
Јужнобанатска	92909	Рашка	95771
Сремска	96372	Расинска	73870
Београдска	640310	Топличка	26377
Мачванска	94239	Нишавска	119047
Колубарска	60432	Пиротска	28198
Подунавска	61197	Јабланичка	65440
Браничевска	55957	Пчињска	62214
Борска	39595	УКУПНО	2394590

ИЗВОР:

Одељење Националног регистра извора загађивања
Агенција за заштиту животне средине
Министарство пољопривреде и заштите животне средине
Мр Небојша Реџић

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Количина генерисаног комуналног отпада на нивоу општина, агрегирано на нивоу области.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Подаци за овај показатељ се добијају на основу евиденција које воде јавна комунална предузећа на локалном нивоу и достављају их Агенцији за заштиту животне средине. За општине које не доставе податке ради се процена.

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Количина комуналног отпада који се организовано сакупља је основни показатељ за област управљања отпадом, а има утицаја и на друге секторе просторног развоја. У оквиру тематске области заштита и унапређење квалитета животне средине, овај показатељ је у вези са другим показатељима чије је мерење или процена предвиђено у оквиру система праћење и оцењивања просторног развоја. То су показатељи: количина отпада који се организовано сакупља, количина индустријског отпада и количина отпада који се рециклира. Прикупљање података за одређивање ових показатеља треба да буде омогућено у наступајућем периоду. Овај показатељ је у вези са следећим темама просторног развоја: коришћење замљишта (имајући у виду постојеће и планиране депоније за одлагање комуналног отпада), саобраћај (имајући у виду организацију сакупљања и превоза отпада), социјални развој (имајући у виду квалитет живота и здравље становништва), економски развој (имајући у виду рециклажу, секундарне сировине и остале области које треба да се рачунају у оквиру посебног показатеља, а у директној вези су са предметним показатељем), разне теме у оквиру области животне средине (смањење загађења животне средине, управљање ризицима и сл). Међу планским решењима Просторног плана Републике Србије у директној вези са овим показатељем су изградња регионалних депонија, успостављање система за сакупљање посебних токова отпада, санација и рекултивација постојећих депонија-сметлишта.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

С обзиром да око 60% локалних самоуправа у Републици Србији доставља податке о количини отпада који прикупљају јавна комунална предузећа, за количину отпада у осталим јединицама локалних самоуправа се врши процена вредности. У циљу потпунијег и веродостојнијег приказа количине отпада који се организовано сакупља потребно је добијање података из што већег броја јединица локалних самоуправа, са циљем да у што ближој будућности све општине и сви градови достављају податке. Поред недостатка података поставља се и питање њихове поузданости, те је због тога потребно вршити корекције расположивих података.

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Очигледно је и очекивано да се највећа количина комуналног отпада генерише у областима у којима се налазе највећи градови. Количина генерисаног комуналног отпада је пропорционална броју становника. Најмању количину комуналног отпада генеришу ретко насељене области Републике Србије – Тимочка Крајина, Пиротски и Топлички округ и Северни Банат као и области са ниским степеном развоја. Смањење количине ове врсте отпада може бити постигнуто бољом политиком управљања отпадом, већим степеном рециклаже и подизањем свести становништва о начинима смањења отпада и значаја ове теме за будућност целокупног становништва и природе.

ПОКАЗАТЕЉИ ЗАШТИЋЕНОСТИ И ОДРЖИВОСТИ КОРИШЋЕЊА ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂЕ, И ПРЕДЕЛА

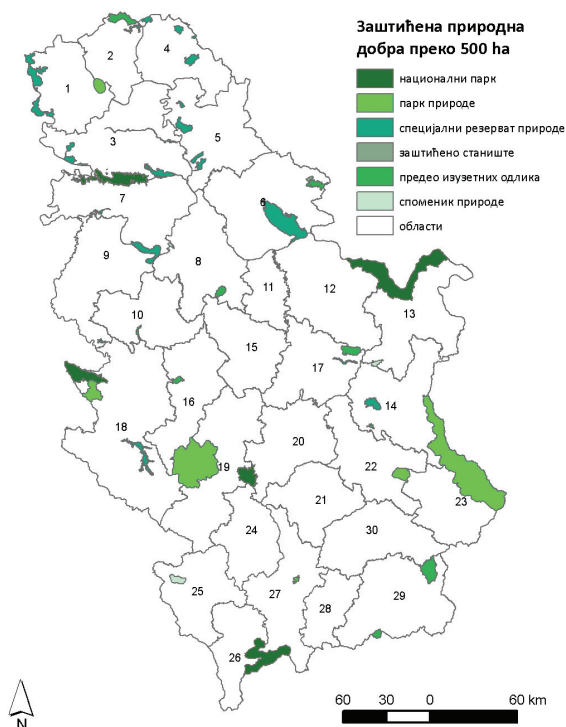
ПОКАЗАТЕЉ 91. ЗАШТИЋЕНА ПРИРОДНА ПОДРУЧЈА

ОСНОВНИ ЦИЉ:

4. ЗАШТИЋЕНО И ОДРЖИВО КОРИШЋЕНО ПРИРОДНО И КУЛТУРНО НАСЛЕЂЕ, И ПРЕДЕО

Оперативни циљ:

Лимитирано смањивање природних подручја – заштита природних станишта и очување биодиверзитета

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Заштићена природна подручја су у Републици Србији дефинисана Законом о заштити природе („Сл. гласник РС“ бр. 36/09, 88/10, 91/10) чланом 27. у коме се препознају седам врста заштићених природних добара: национални паркови, паркови природе (ПП), специјални резервати природе (СРП), строги резервати природе, предели изузетних одлика, заштићена станишта (ЗС) и споменици природе (СП).

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Прецентуално учешће подручја под заштитом природе по окрузима Републике Србије.

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

На заштићеном природном подручју успостављају се режими заштите првог, другог и трећег степена у складу са којима се забрањују или ограничавају радови и активности за које се утврди да и унапређење биолошке разноврсности (биодиверзитета), вредности геонаслеђа, предела

- развој јавних функција заштићених подручја, првенственоу области научноистраживачког и образовног рада, културе, спорта и рекреације

- одрживи развој заштићених подручја и остварење добробити локалних заједница кроз планско, контролисано и ограничено коришћење природних ресурса и простора као грађевинске категорије, развој туризма и пољопривреде

- повезивање и усклађивање националног са међународним системом заштите природе.

Основни циљ је разрађен оперативним циљевима међу којима је и повећање површине под заштићеним подручјима чије се остваривање мери овим показатељем, а у вези је и са осталим оперативним циљевима којима се разрађује основни циљ.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Овај показатељ у перспективи треба да се односи на мрежу Natura 2000 која је дефинисана за државе чланице Европске уније. Дефинисање подручја за мрежу Natura 2000 у Србији је у току и представља приоритетни стратешки приоритет ППРС-а.

Сходно члану 42. став 7 Закона о заштити природе подручје за које је покренут поступак заштите сматра се заштићеним када Завод за заштиту природе достави студију заштите надлежном органу за доношење акта о заштити. Уколико би током 2014. била донета акта о заштити за добра за која је покренут поступак заштите или ревизије површина под заштитом би се увећала за 194 128 ha и износила би 725 410 ha, те би заштићена подручја тада заузимала 8,2% укупне територије Републике Србије.

Област	Површина територије округа под природним добрима (%)	Област	Површина територије округа под природним добрима (%)
Београдска	1,67	Шумадијска	0,14
Западнобачка	9,78	Борска	13,68
Јужнобанатска	9,35	Браничевска	5,11
Јужнобачка	5,75	Зајечарска	15,02
Севернобанатска	3,73	Јабланичка	0,22
Севернобачка	6,76	Нишавска	2,19
Средњобанатска	3,56	Пиротска	24,55
Сремска	7,70	Подунавска	0,02
Златиборска	6,67	Пчињска	4,25
Колубарска	0,51	Топличка	0,03
Мачванска	0,23	Косовска	5,22
Моравичка	14,87	Косовско-митровачка	0,07
Поморавска	3,13	Косовско-поморавска	0,00
Расинска	1,58	Пећка	2,24
Рашка	9,80	Призренска	8,43

ИЗВОР:

Завод за заштиту природе Србије
Покрајински завод за заштиту природе

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

У Републици Србији су заштићена 474 природна подручја укупне површине 531 282 ha. Под заштитом се налази 5 националних паркова, 18 паркова природе, 16 предела изузетних одлика, 69 специјална и строга резервата природе, три заштићена станишта и 324 споменика природе. Заштићена подручја заузимају 6,01% територије Републике Србије. У току 2013. године проглашено је 14 нових природних добара (10 СП, 2 ЗС, 1 ПП и 1 СРП) и извршена ревизија 18 раније проглашених природних добара. У односу на 2012. годину на карти су приказана четири нова добра већа од 500 ha: СП Бојчинска шума, ЗС Мали вршачи рит, СРП Окањ бара и СРП Ртањ.

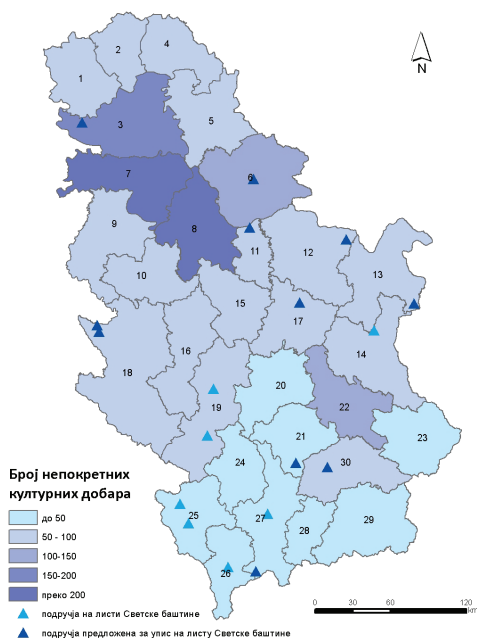
ПОКАЗАТЕЉ 92. БРОЈ ЗАШТИЋЕНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА У РЕГИОНУ

ОСНОВНИ ЦИЉ:

4. ЗАШТИЋЕНО И ОДРЖИВО КОРИШЋЕНО ПРИРОДНО И КУЛТУРНО НАСЛЕЂЕ, И ПРЕДЕО

Оперативни циљ:

Очување културних маркера и очување специфичног карактера предела

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Непокретна културна добра дефинисана чланом 2. Закона о културним добрима („Службени гласник РС“ 71/94) су споменик културе (СК), просторно-културно историјска целина (ПКИЦ), археолошко налазиште (АН), знаменито место (ЗМ). Културна добра, у зависности од свог значаја, разврставају се у категорије: културна добра од изузетног значаја (ИЗ), културна добра од великог значаја (ВЗ) и некатегорисана културна добра. Централни регистар непокретних културних добара води и ажурира Републички завод за заштиту споменика културе.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Број заштићених културних добара у области, према врсти (СК, ПКИЦ, АН и ЗМ) и степену заштите (ИЗ и ВЗ). Сви наведени подаци су приказани у табели (број и степен заштите), док је на карти приказан само укупан број заштићених непокретних културних добара по областима.

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Према Просторном плану Републике Србије, основни циљ је да се културно наслеђе артикулише као развојни ресурс, заштити, уреди и користи на начин који ће допринети успостављању регионалног и локалног идентитета. Овим показатељем прати се број и статус заштите културних добара, као подршка основном концепту у области културног наслеђа који истиче различит приступ заштити, очувању и коришћењу културног наслеђа према циљевима просторног развоја појединих делова Републике Србије. Број културних добара и виши степен заштите повећавају развојне потенцијале територије на којој се налазе и указују на потребу за одрживим активирањем ових ресурса. У Републици Србији постоји пет локалитета Светске баштине по културном критеријуму, док је 11 добара предложено за упис на листу Светске баштине, од тога по пет према културном и према природном критеријуму, а једно добро према мешовитом критеријуму. Упис добра на листу Светске баштине је допринос његовој развојној промоцији.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Програму имплементације ППРС-а је предвиђено да се рачуна површина територије под заштитом, а овај податак до 2013. године још увек није расположив. Културна добра су графички приказана као тачке, док би приказ у виду полигона омогућио рачунање површина територија под заштитом.

Проглашавање добара која уживају претходну заштиту и њихово утврђивање за непокретна културна добра је веома споро, стога су мале промене на годишњем нивоу у вредностима овог показатеља. У перспективи би било добро да се на графичком прилогу могу приказати и врсте непокретних културних добара и њихов просторни распоред. Највећи је број непокретних културних добара која припадају врсти споменика културе, док је мања заступљеност археолошких налазишта, просторно-културно-историјских целина и знаменитих места.

Округ	Врсте културних добара				Степен заштите		Укупно
	СК	ПКИЦ	АН	ЗМ	ИЗ	ВЗ	
Београдска област	372	9	21	7	14	51	409
Западнобачка област	58	3	2	1	1	34	64
Јужнобанатска област	109	2	4	2	8	48	117
Јужнобачка област	156	11	11	8	20	67	186
Севернобанатска област	55	1	4	0	4	25	60
Севернобачка област	81	3	0	4	2	20	88
Средњобанатска област	58	1	1	1	1	33	61
Сремска област	175	4	15	20	30	124	214
Златиборска област	75	3	16	1	13	22	95
Колубарска област	80	3	8	3	1	14	94
Мачванска област	50	3	3	6	6	7	62
Моравичка област	67	1	2	3	5	22	73
Поморавска област	58	1	4	2	3	10	65
Расинска област	34	2	3	2	2	20	41
Рашка област	79	4	10	1	11	30	94
Шумадијска област	84	2	4	2	6	18	92
Борска област	40	6	29	1	8	6	76
Браничевска област	70	1	6	1	2	9	78
Зајечарска област	69	7	3	0	1	5	79
Јабланичка област	49	0	8	0	1	6	57
Нишавска област	127	2	9	5	6	12	143
Пиротска област	29	1	2	0	1	6	32
Подунавска област	52	0	0	1	3	7	53
Пчињска област	28	1	1	0	1	9	30
Топличка област	21	0	3	0	2	6	24
Косовска област	11	1	1	0	12	0	13
Косовско-митровачка област	10	0	0	0	6	0	10
Косовско-поморавска област	5	0	0	0	4	0	5
Пећна област	23	0	0	0	19	0	23
Призренска област	19	0	0	0	19	0	19
Укупно	2144	72	170	71	212	611	2457

ИЗВОР:

Републички завод за заштиту споменика културе

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Стање показатеља за просторни развој:

У току 2013. године проглашено је 35 нових споменика културе и то на територији Београдске области 25; Јужнобанатске области 6; Јужнобачке области 2 и Средњобанатске области 2. Проглашена су и 4 нова археолошка налазишта и то по једно на територији: Златиборске, Сремске, Колубарске и Мачванске области.

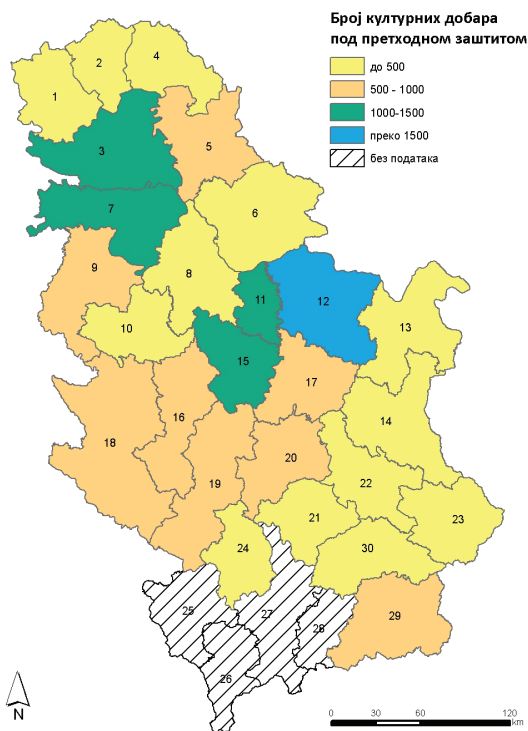
ПОКАЗАТЕЉ 93. БРОЈ ЛОКАЛИТЕТА КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА И ИНТЕГРАЛНИХ ЦЕЛИНА ПРЕДЛОЖЕНИХ ЗА ЗАШТИТУ

ОСНОВНИ ЦИЉ:

4. ЗАШТИЂЕНО И ОДРЖИВО КОРИШЋЕНО ПРИРОДНО И КУЛТУРНО НАСЛЕЂЕ, И ПРЕДЕО

Оперативни циљ:

Очување културних маркера и очување специфичног карактера предела

Број добара која уживају претходну заштиту по областима:

Западнобачка	23	Зајечарска	225
Севернобачка	155	Шумадијска	1221
Јужнобачка	1327	Моравичка	799
Севернобанатска	281	Поморавска	734
Средњобанатска	830	Златиборска	821
Јужнобанатска	340	Рашка	925
Сремска	1365	Расинска	695
Београдска	362	Топличка	124
Мачванска	836	Нишавска	506
Колубарска	319	Пиротска	195
Подунавска	1311	Јабланичка	226
Браничевска	2723	Пчињска	994
Борска	113	Косовско-Митровачка	58
УКУПНО			17508

ИЗВОР:

Подручни заводи за заштиту споменика културе

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Према члану 29. Закона о културним добрима („Службени гласник РС“, 71/94) непокретна културна добра која уживају претходну заштиту су: некрополе и локалитети с археолошким, историјским, етнолошким или природњачким садржајем; стара језгра градова и насеља; градитељски објекти, целине и делови градитељских објеката с историјским или архитектонским вредностима; споменици и спомен обележја посвећени значајним догађајима и личностима; куће у којима су рођене или су у њима радиле заслужне или истакнуте личности заједно са стварима које су им припадале; зграде и места у природи везани за значајне историјске догађаје. Установа заштите евидентира добра која уживају претходну заштиту и дужна је да у року од две године утврди да ли евидентирана непокретност има споменичка својства и да у том року предложи утврђивање те непокретности за културно добро. Уколико евидентирана непокретност није утврђена за културно добро у року од три године од дана евидентирања, на ту непокретност неће се примењивати мере заштите утврђене Законом о културним добрима.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Број непокретних културних добара која уживају претходну заштиту у свакој области.

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Овим показатељем обухваћена су сва добра која уживају претходну заштиту, и према којима се у просторном развоју мора односити као и према заштићеним културним добрима. Евидентирање културних добара може да се врши приликом израде просторних планова. У планским документима који се директно спроводе (урбанистички, просторни планови посебне намене и просторни планови јединица локалних самоуправа) се дефинишу правила уређења и грађења у којима је неопходно узети у обзир сва непокретна културна добра, међу којима су и добра која уживају претходну заштиту.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Евиденција о културним добрима која уживају претходну заштиту не води се у централном регистру већ ту евиденцију воде подручни заводи за заштиту споменика културе. Подручни заводи на воде евиденцију на исти начин. Врсте добара која добијају претходну заштиту нису прецизно дефинисане: објекти народног градитељства, објекти градске архитектуре, објекти сакралне архитектуре, сеоска гробља, појединачни споменици, јавни споменици, спомен обележја, археолошка налазишта, целине итд.

Иако је у важећем Закону о културним добрима предвиђено да се она добра која уживају претходну заштиту бришу из евиденције након три године уколико нису утврђена за заштиту, у евиденцији се могу наћи добра која су регистрована пре више од три године. У оквиру новог Закона о културним добрима статус претходне заштите треба да буде редефинисан, у смислу реалнијих рокова за утврђивање културних добара тј. периода током којег одређено добро може да ужива претходну заштиту. Усвајање новог Закона је један од стратешких приоритета ППРС-а.

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

За 2013. годину је извршен трећи преглед добара под претходном заштитом у Србији за потребе просторног планирања и извештавања о стању просторног развоја. Највећи број добара под претходном заштитом је у Браничевској, Подунавској, Сремској, Шумадијској и Јужнобачкој области. Међу добрима која уживају претходну заштиту највише је потенцијалних споменика културе, као и значајан број археолошких налазишта, а знатно мање потенцијалних просторних културно-историјских целина и знаменитих места.

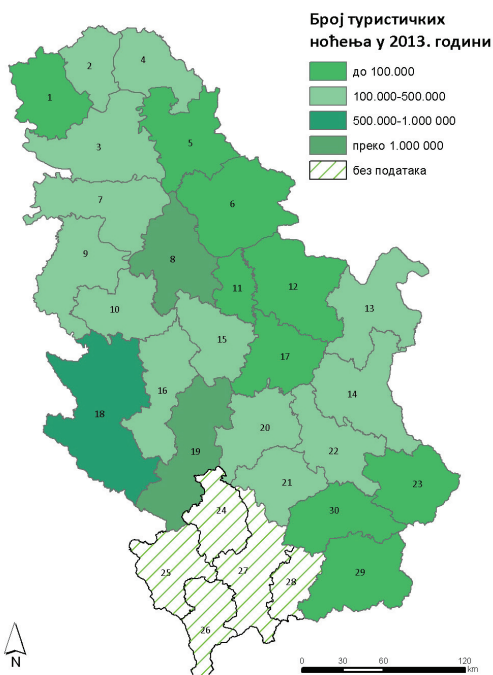
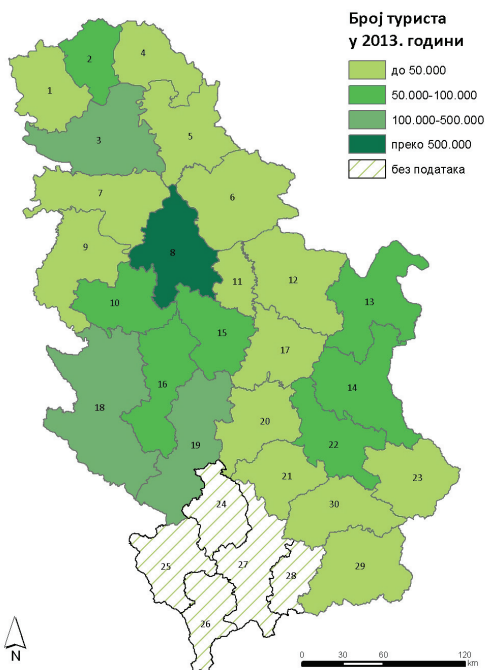
ПОКАЗАТЕЉ 96. БРОЈ ТУРИСТА И ТУРИСТИЧКИХ НОЋЕЊА ГОДИШЊЕ

ОСНОВНИ ЦИЉ:

4. ЗАШТИЂЕНО И ОДРЖИВО КОРИШЋЕНО ПРИРОДНО И КУЛТУРНО НАСЛЕЂЕ, И ПРЕДЕО

Оперативни циљ:

Унапређење регионалних потенцијала за туризам и креативне индустрије

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Повећање или смањење броја туриста показује ниво атрактивности подручја, квалитет и разноврсност понуде, као и у којој мери су постојеће комплементарне локалне активности интегрисане са туризмом.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Промене у годишњем броју туриста и туристичких ноћења у региону.

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Туризам се развија захваљујући развоју инфраструктуре и померању тежишта са примарног и секундарног на терцијарни сектор. У времену глобализације и интензивних комуникација туризам је вишефункционална активност што се одражава у различитим гранама туризма: рекреативни, културни, пословни, транзитни, градски, сеоски, бањски, планински, наутички, ловни, екотуризам итд.

Према Закону о туризму („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 99/11 - др. закон, 93/12) члан 4, планирање и развој туризма обухвата: интегрално планирање развоја туризма и пратећих делатности, проглашење и одрживо коришћење туристичког простора, послове од посебног значаја за развој туризма, категоризацију туристичког места и спровођење подстицајних мера за развој туризма.

У Републици Србији је израђена Стратегија развоја туризма („Службени гласник РС”, бр. 91/06). Очекивани резултати примене Стратегије су постизање повећања конкурентности туризма, повећање девизног прилива, домаћег туристичког промета, као и раст запослености путем туризма, у циљу трансформације Републике Србије у конкурентну туристичку дестинацију.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Статистичко праћење туризма је некомплетно. Индикатор би требало допунити информацијама о туристичким капацитетима. Главна ограничења у туризму огледају се у политичком и социоекономском аспекту. Недостатак новца и недовољна улагања у туристичке дестинације успоравају развој туризма.

Комбиновањем ова два податка са другим подацима од значаја за просторни развој се могу добити сложенији показатељи просторног развоја туризма.

У Републици Србији су проглашена три туристичка простора у току 2011. и 2012. године (Палић, Лепенски Вир и Голубац), у процедури је проглашење туристичког простора Стара Планина. Покривеност територије Републике Србије се рачуна у оквиру посебног показатеља који је био обрађен у 2012. години, али с обзиром да није дошло до промена у 2013. години, овај показатељ за 2013. годину није приказан.

ИЗВОР:

Републички завод за статистику

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

У току 2013. године из приложених података се види да су најпосећенија туристичка подручја у Београдској, Златиборској и Рашкој области, док најмањи интезитет туриста је у Срему, Бачкој, Банату и Југоисточној Србији.

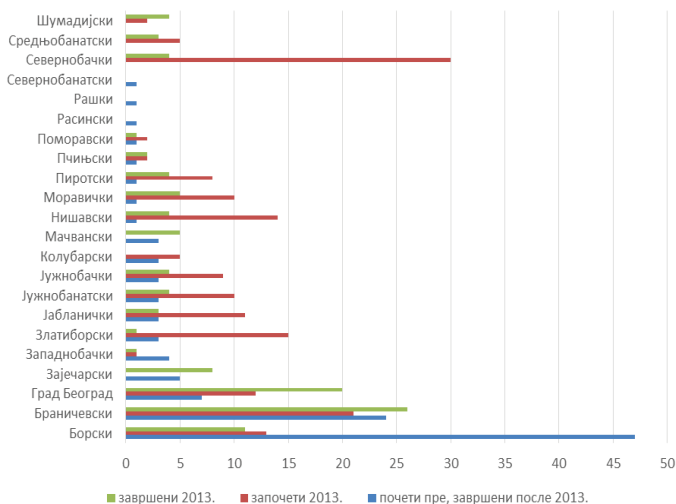
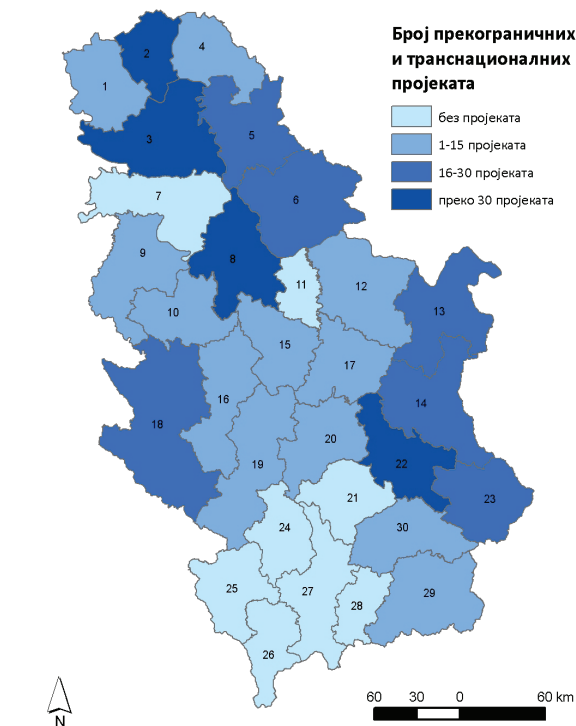
ПОКАЗАТЕЉ 98. БРОЈ ПРОЈЕКТА СА МЕЂУНАРОДНИМ УЧЕШЋЕМ

ОСНОВНИ ЦИЉ:

5. ПРОСТОРНО-ФУНКЦИОНАЛНА ИНТЕГРИСАНОСТ У ОКРУЖЕЊЕ

Оперативни циљ:

Веће учешће у програмима и пројектима прекограничне и транснационалне сарадње

ИЗВОР:

Влада Републике Србије, Канцеларија за европске интеграције Сектор за програме прекограничне и транснационалне сарадње

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

У 2013. години приметно је активније учешће у пројектима територијалне сарадње који се финансирају из IPA фонда у областима у којима се налазе већи градови – Београд, Нови Сад, Ниш, Суботица. Одсуство пројеката територијалне сарадње који се финансирају из IPA фонда у Сремској, Топличкој и Подунавској области је упадљиво, док за области у АП Косово и Метохија овај вид сарадње није био ни предвиђен у 2013. години ради специфичног статуса ове покрајине.

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Пројекти прекограничне и транснационалне територијалне сарадње који се финансирају из IPA фонда за претприступну помоћ Европске уније. Прекогранична сарадња се реализовала у оквиру појединачних програма са свим суседним државама сем Македоније и Албаније, док се транснационална сарадња реализовала у оквиру транснационалног програма Југоисточна Европа.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Број пројеката у оквиру међународне сарадње у које је укључена најмање једна институција резидент у оквиру области.

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Имплементација просторно-планских решења се остварује кроз пројекте који се финансирају из различитих извора. Један од могућих извора финансирања су страни фондови (међу којима се издвајају фондови ЕУ).

Европска територијална сарадња је значајан вид сарадње међу државама чланицама Европске уније, али и шире. Пројекти Европске територијалне сарадње се у државама ЕУ финансирају из неколико фондова међу којима су Европски фонд за регионални развој за државе Европске уније, IPA – претприступни инструмент за државе кандидате и потенцијалне кандидате за чланство у ЕУ и ЕНИ за државе у суседству ЕУ. Фонд за претприступну помоћ IPA има пет компоненти од којих се друга односи на територијалну сарадњу. Програми прекограничне сарадње који су постојали у буџетском периоду ЕУ од 2007. до 2013. године ће наставити да постоје и у буџетском периоду од 2014. до 2020. године са могућношћу отварања програма сарадње и са БРЈ Македонијом, док програми транснационалне сарадње Југоисточна Европа и Јадрански програм у којима је Србија могла да учествује неће постојати од 2014. године. У периоду од 2014. године дефинисана су два нова програма – Дунавски и Јадраско-јонски у оквиру којих ће Република Србија моћи да учествује у пројектима.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Овај показатељ у перспективи треба да обухвати и друге пројекте међународне сарадње који нису финансирани из IPA фонда. Међународни пројекти су врло широка категорија која се може дефинисати кроз различите видове сарадње. У оквиру показатеља приказаног на овај начин сарадња је сведена на страну финансирање и то само из европских фондова. Специфични видови финансирања су и у оквиру билатералне сарадње или мултилатералне сарадње које се реализују најчешће у оквиру међународних организација. Показатељ за пројекте међународне сарадње који се финансирају из IPA фонда за текућу годину је овде приказан на два начина: укупан број пројеката (приказан на карти) и три групе пројеката (приказани на графикану): пројекти чија је реализација започела пре 2013. године, пројекти чија је реализација завршена у 2013. године и пројекти чија је реализација започела пре 2013, а биће завршена после 2013. године.

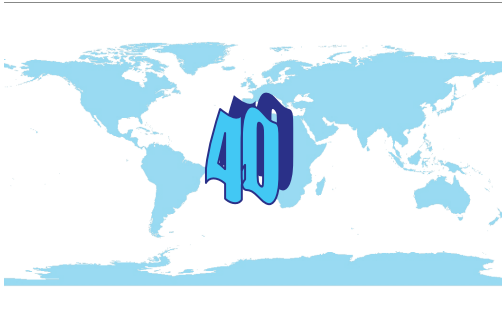
ПОКАЗАТЕЉ 99. ЧЛАНСТВО У МЕЂУНАРОДНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА И МРЕЖАМА САРАДЊЕ

ОСНОВНИ ЦИЉ:

5. ПРОСТОРНО-ФУНКЦИОНАЛНА ИНТЕГРИСАНОСТ У ОКРУЖЕЊЕ

Оперативни циљ:

Веће учешће у програмима и пројектима прекограничне и транснационалне сарадње

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Укљученост у рад међународних организација и институција на светском, континенталном и макрорегионалном нивоу.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Број међународних организација и мрежа сарадње на светском, континенталном (Европа) и макрорегионалном нивоу (Југоисточна Европа) је приказан на илустрацијама с леве стране на основу листе коју је доставило Министарство иностраних послова.

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Међународна територијална сарадња је од великог значаја за просторно планирање. У неким међународним организацијама она је институционализована, док у осталим она може бити препозната у вези са одређеним сектором који доприноси формулисању интегралне политике просторног развоја у складу са принципима одрживог развоја.

На светском нивоу су приказане организације из система Уједињених нација као и остале међународне организације за различите секторске теме. У оквиру организација из система Уједињених нација за област просторног планирања нарочито су битни UN Habitat, UNDP, UNEP и UNESCO.

На европском нивоу Република Србија је члан Савета Европе од 2003. године и кандидат за чланство у Европској унији од 2012. године. У оквиру ове две европске међународне организације за област просторног планирања су нарочите битне Стална конференција министара за просторно планирање – SEMAT у оквиру Савета Европе и мрежа за територијалну кохезију и развој – ESPON у Европској унији.

На нивоу Југоисточне Европе значајан је Регионални савет за сарадњу у оквиру кога се одвија сарадња у секторским областима значајним за просторно планирање (нпр. South-East Europe Transport Observatory - SEETO, Energy Community, Regional Environmental Center – REC). Под окриљем Европске уније донете сумакрорегионалне стратегије и то Стратегија Европске уније за Подунавље и Стратегија Европске уније за Јадранско-јонски макрорегион чије су теме релеванте за просторно планирање.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

С обзиром на интегрални приступ који подразумева мултидисциплинарност у просторном планирању многе су секторске области релевантне за просторно планирање. Велики број међународних организација и мрежа сарадње представља изазов за одабир оних које су релевантне, стога је за 2013. годину као референтна узета листа достављена од стране Министарства спољних послова.

Методологију за приказ овог показатеља је потребно додатно разрадити у извештајима за наступајуће године.

ИЗВОР:

Министарство спољних послова Републике Србије
Организација Уједињених нација,
Савет Европе, <http://hub.coe.int>
Регионални савет за сарадњу, <http://www.rcc.int>
Цемат, www.coe.int/cemat
Еспон, <http://www.espon.eu>
УН Хабитат, <http://unhabitat.org>

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Република Србија је члан бројних међународних организација, тела и конвенција, од оних глобално-политичког карактера као што су Уједињене нације, преко финансијских (ММФ и Светска банка), до стручно-техничких (Међународна организација за шећер, Међународна организација за мобилне сателите и др.). Влада Републике Србије је поставила европске интеграције као један од најбитнијих спољнополитичких циљева. Канцеларија за европске интеграције је у току 2013. припремила документ Национални приоритети за међународну помоћ (НАД) за период од 2014-2017. са пројекцијама до 2020. године.

ПОКАЗАТЕЉ 102. ПРОМЕТ ПУТНИКА И РОБЕ У РЕЧНИМ ЛУКАМА

ОСНОВНИ ЦИЉ:

5. ПРОСТОРНО-ФУНКЦИОНАЛНА ИНТЕГРИСАНОСТ У ОКРУЖЕЊЕ

Оперативни циљ:

Трговинске везе са окружењем

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Показатељ нам приказује колики је остварен промет робе у речним лукама укупно за Републику Србију и по важнијим пристаништима (Београд, Нови Сад, Ковин, Панчево, Прахово, Сремска Митровица и Смедерево) у тонама.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Обим робног саобраћаја међу речним лукама, укупно за Републику Србију и по важнијим пристаништима.

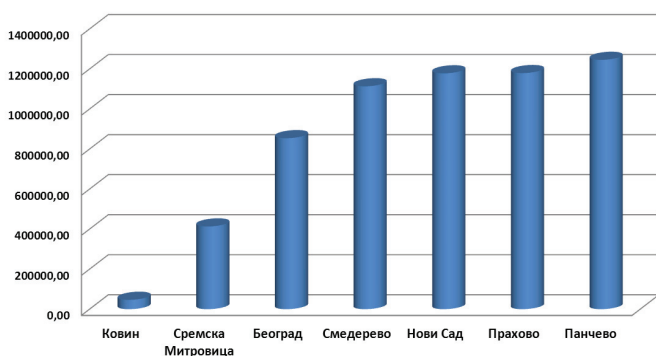
ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Примена индикатора је усмерена према основном циљу развоја водног транспорта које се тиче повећања конкурентске способности речног транспорта подизањем нивоа квалитета услуге у лукама, која ће омогућити рационалну прерасподелу између видова саобраћаја и изградњу ефикасног саобраћајног система Републике Србије.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Поред основног ограничења што показатељ не приказује промет путника у речним лукама, показатељ не приказује још: квалитет и транспорта, време које је потребно да се транспорт оствари, време које је потребно за утовар и истовар робе, складиштење робе, итд.

ПРОМЕТ РОБЕ У ВАЖНИЈИМ ПРИСТАНИШТИМА (t)

ИЗВОР:

Републички завод за статистику, Београд, 2013. године

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Промет робе по речним лукама укупно за Републику Србију износи 7690711 тона. По добијеним подацима у 2013. години најмањи промет робе има пристаниште у Ковину са 46730 тона, а највећи промет робе има пристаниште у Панчеву са 1245386 тона, за разлику од 2012. године када је највећи промет робе имало пристаниште у Смедереву са 2196964 тона. Поред података о промету робе по важнијим пристаништима (Београд, Нови Сад, Ковин, Панчево, Прахово, Сремска Митровица и Смедерево) који је приказан на карти, показатељ би у свом будућем развоју могао да прикаже степен уједначавања карактеристика пловних путева и транспортне инфраструктуре са карактеристикама у државама чланицама ЕУ, као и да подигне нивоа развоја путничког саобраћаја. Основни разлози за подизање нивоа квалитета пловних путева и транспортне инфраструктуре су ти што је речни транспорт економски најисплатљивији и што има мање негативних утицаја на животну средину у односу на друмски саобраћај.

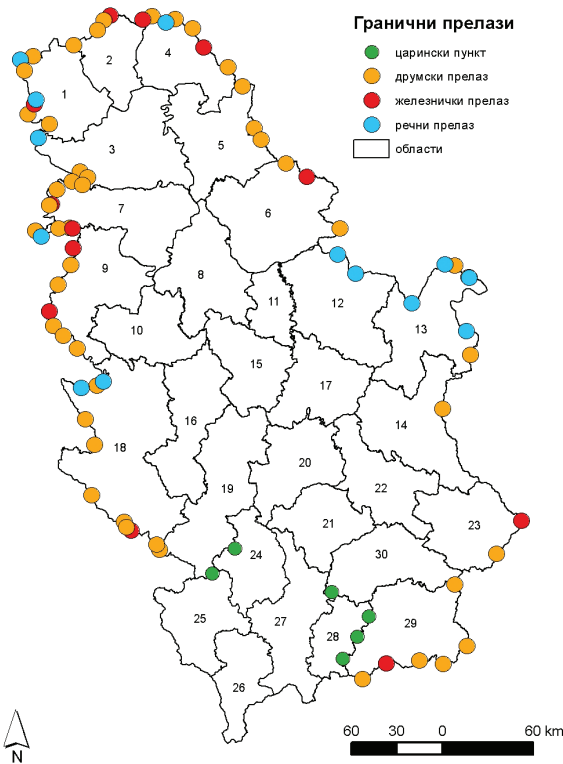
ПОКАЗАТЕЉ 104. ГУСТИНА ДРУМСКИХ И ПРУЖНИХ ГРАНИЧНИХ ПРЕЛАЗА ПО ДЕОНИЦАМА ГРАНИЧНОГ ПОДРУЧЈА

ОСНОВНИ ЦИЉ:

5. ПРОСТОРНО-ФУНКЦИОНАЛНА ИНТЕГРИСАНОСТ У ОКРУЖЕЊЕ

Оперативни циљ:

Пропусност граница

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Показатељ нам приказује број друмских, железничких и речних и скелских граничних прелаза, дужину границе у km, као и густину граничних прелаза по деоницама граничног подручја.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Поред броја граничних прелаза и дужине границе по деоницама граничног подручја, потребно је израчунати и густину граничних прелаза. Број друмских граничних прелаза/дужина границе (/km); број пружних граничних прелаза/дужина границе (/km), број речних/скелских граничних прелаза/дужина границе (/km).

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Боља просторно-функционална интегрисаност у окружење, подразумева појачане потребе прекограничног саобраћаја и већу пропусност граница. То је уједно и прилика за јачање регионалне економије у коме велики значај имају места граничних прелаза.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Ограничења овог показатеља су што не приказује просечно утрошено време чекања на граничним прелазима (укупно и по прелазима), посебно за путнике, посебно за робу, као и квалитет граничног прелаза.

Густина друмских граничних прелаза по деоницама граничног подручја			Густина железничких граничних прелаза по деоницама граничног подручја		
Држава	број прелаза/дужина границе (km)	густина граничне мреже	Држава	број прелаза/дужина границе (km)	густина граничне мреже
Хрватска	10/259	0,038	Босна и Херцеговина	4/363	0,011
Мађарска	6/175	0,034	Мађарска	2/175	0,011
Босна и Херцеговина	11/363	0,03	Македонија	1/115	0,008
Македонија	3/115	0,026	Црна Гора	2/250	0,008
Црна Гора	6/250	0,024	Хрватска	2/259	0,007
Румунија	9/548	0,016	Румунија	2/548	0,003
Бугарска	5/360	0,013	Бугарска	1/360	0,002

Густина речних и скелских граничних прелаза по деоницама граничног подручја		
Држава	број прелаза/дужина границе на води (km)	густина граничне мреже
Мађарска	2/4,7	0,42
Румунија	6/257,3	0,023
Хрватска	2/150,6	0,013
Босна и Херцеговина	3/261	0,011
Бугарска	0/16,9	0
Македонија	0/1,7	0
Црна Гора	0/4,5	0

ИЗВОР:

Министарство унутрашњих послова, Управа граничне полиције

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

У овом показатељу видимо да је највећи број друмских граничних прелаза (11) на граници Републике Србије и Федерације Босне и Херцеговине, а најгушћа мрежа друмских граничних прелаза је између Републике Србије и Републике Хрватске. Највећи број железничких граничних прелаза је на граници Републике Србије и Федерације Босне и Херцеговине (4), а Федерација заједно са Републиком Мађарском чини и најгушћу мрежу железничких граничних прелаза са Републиком Србијом. Највећи број речних и скелских граничних прелаза је између Републике Србије и Републике Румуније (6), а најгушћу мрежу речних и скелских граничних прелаза са Републиком Србијом има Република Мађарска. Највећи број граничних прелаза Република Србија има са Федерацијом Босне и Херцеговине, укупно 18 прелаза. За будући развој овог показатеља значајно је пратити осим густине граничних прелаза и стандарде инфраструктурне опремљености граничних прелаза.

ПОКАЗАТЕЉ 105. НЕДЕЉНИ БРОЈ ЛЕТОВА ДО ЕВРОПСКИХ МЕГА ПОДРУЧЈА

ОСНОВНИ ЦИЉ:

5. ПРОСТОРНО-ФУНКЦИОНАЛНА ИНТЕГРИСАНОСТ У ОКРУЖЕЊЕ

Оперативни циљ:

Пропусност граница

MEGA подручје	Недељни број летова
Беч	39
Москва	23
Цирих	23
Истамбул	22
Франкфурт	21
Минхен	20
Париз	15
Рим	15
Атина	13
Лондон	12
Дизелдорф, Дортмунд, Келн	10
Копенхаген, Малме	8
Милано	8
Амстердам	7
Штокхолм	7
Будимпешта	7
Штудгарт	7
Букурешт	6
Берлин	5
Брисел	5
Варшава	4
Солун	4
Ајндховен	3
Праг	3
Осло	2
Ница	1
Софија	1

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Овај показатељ приказује број повратних летова у току једне године од Београда до европских градова који су у категорији MEGA подручја, са циљем праћења просторног развоја ваздушног саобраћаја Републике Србије.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Просечан недељни број повратних летова у току једне године до европских градова који су у категорији MEGA подручја (Metropolitan European Growth Area) (према ESPON категоризацији MEGA подручја).

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Показатељ омогућава праћење основног циља просторног развоја ваздушног саобраћаја Републике Србије, а то је: да ваздухопловни систем постане интегрални део европског ваздухопловног система, а ваздухопловни саобраћај прерасте у главни вид транспорта на релацијама дужином од 45 минута летења, уз могућност да сваки регион у будућности има аеродром одређене категорије. Основна концепција просторног развоја аеродромске инфраструктуре заснива се на реализацији пројеката који стимулишу развој постојеће мреже у циљу повезивања аеродрома унутар Републике Србије и са окружењем уз реконструкцију и рехабилитацију мреже локалног карактера.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Подаци коришћени за мерење овог показатеља добијени су од Аеродрома Никола Тесла, где је потребно узети у обзир да је ред летења подложен ненајављеним променама и отказивању летова, као и увођењу нових ванредних летова.

ИЗВОР:

Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре
Аеродром Никола Тесла

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Посматрано на нивоу Европске Уније, ниво доступности неког региона авио-транспортом одређује категорију региона као високо, средње и ниско доступног коришћењем овог вида саобраћаја. Подаци који се односе на Републику Србију указују на: 1. Потребу да се повећа број области у Републици које су директно повезане са Европским MEGA подручјима са садашње једне области (Београдске), и 2. Потребу да се анализира и повећа доступност осталих подручја у Републици Србији ка постојећем међународном аеродрому Никола Тесла у Београду и другим потенцијално новим аеродромима. У овај показатељ укључени су још градови Москва и Истанбул, на основу тога што ка овим дестинацијама постоји већи број летова из Београда, иако нису на листи Европских MEGA подручја. Највећи број недељних летова оствари се ка Бечу, а најмањи ка Ници и Софији.

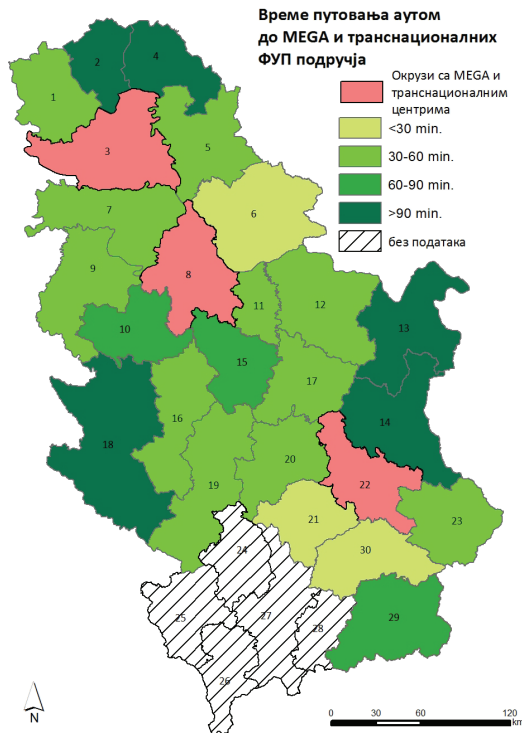
ПОКАЗАТЕЉ 106. ВРЕМЕ ПУТОВАЊА АУТОМ ДО МЕГА И ТРАНСНАЦИОНАЛНИХ ФУП ПОДРУЧЈА (БОДОВАНО ПРЕМА ЗНАЧАЈУ ФУП)

ОСНОВНИ ЦИЉ:

5. ПРОСТОРНО-ФУНКЦИОНАЛНА ИНТЕГРИСАНОСТ У ОКРУЖЕЊЕ

Оперативни циљ:

Унапређење/одржање демографске структуре

ОПИС ПОКАЗАТЕЉА:

Овај показатељ приказује време растојања од центра округа до најближег МЕГА подручја (Metropolitan European Growth Area) и транснационалних ФУП подручја у Републици Србији (Београд-МЕГА подручје, Нови Сад и Ниш-транснационална ФУП подручја, према ППРС-у). Као и просечно време растојања четири регионална центра (Београд, Нови Сад, Ниш и Крагујевац) до три најближа европска МЕГА подручја.

НАЧИН МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Најкраће време путовања аутом од центра округа до најближих МЕГА подручја и транснационалних ФУП подручја у Републици Србији, која су класификована према скали: до 30 минута; од 30 до 60 минута; од 60 до 90 минута и преко 90 минута. Као и просечно време путовања аутом од регионалних центара до најближих европских градова који су у категорији МЕГА подручја (Metropolitan European Growth Area) (према ESPON категоризацији МЕГА подручја).

ЗНАЧАЈ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ:

Показатељем се мери потребно време до МЕГА и транснационалних ФУП подручја, чиме се показују централна подручја са најбољом доступношћу, односно периферна и удаљена подручја са најслабијом доступношћу.

ОГРАНИЧЕЊА МЕРЕЊА ПОКАЗАТЕЉА:

Добијени подаци ограничени су немогућношћу мерења задржавања на границама, што битно утиче на прецизност добијених података.

Центрирегиона	Београд	Нови Сад	Ниш	Крагујевац
МЕГА подручја	Будимпешта	Будимпешта	Софија	Софија
	Софија	Беч	Солун	Будимпешта
	Беч	Софија	Будимпешта	Солун
Просечно време путовања (аутом)	5h 21min	4h 39min.	4h 36min	5h 26min

ИЗВОР:

Републичка агенција за просторно планирање, Београд

СТАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ

Добијени подаци показују да од четири регионална центра (Београд, Нови Сад, Ниш и Крагујевац), подручје са најбољом доступношћу у односу на најближе европске градове (Будимпешта, Софија и Беч) је Ниш, са просечним временом путовања аутом 4h и 39min. Најкраће време путовања аутом до најближих МЕГА подручја и транснационалних ФУП подручја, у Републици Србији, имају Јужнобанатски, Топлички, Јабланички, Нишавски, Београдски и Јужнобачки округ, са просечним временом путовања до 30 минута.

**РЕАЛИЗАЦИЈА ПРИОРИТЕТНИХ
СТРАТЕШКИХ ПРОЈЕКТА ИЗ
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**

Стратешки развојни приоритети различитих сектора, који се реализују у вишегодишњем периоду кроз један или више пројеката од националног односно регионалног значаја, представљају кључне иницијаторе развоја и неопходне факторе унапређења услова живота и рада друштва, државе и грађана Републике Србије. Одатле, степен и квалитет реализације ових пројеката утичу директно на остварење пројектованог ниво економског раста и развој Србије, неопходног за успостављање принципа модерне државе у Републици и усвајања савремених стандарда и модела управљања расположивим ресурсима.

У складу са Програмом имплементације за Просторни план Републике Србије за период 2011-2015, институције и организације задужене за реализацију утврђених 125 стратешких пројеката доставили су податке и информације о активностима на њиховој реализацији спроведеним у 2013. години. За неке од ових пројеката, добијене су и подаци о очекивањима и планови за наредни период (у 2014. години).

За разлику од претходног Извештаја о просторном развоју РС у 2012. годину, достављени су подаци и информације за већи број стратешких пројеката, док се за велики број њих променило одговорно лице за имплементацију.

Ред. бр. стратешког приоритета	Назив стратешког приоритета	Одговорно лице за стратешки приоритет	Вредност стратешког приоритета за 2013. годину
1	Успостављање ИС о пољопривредном земљишту	Министарство пољопривреде и заштите животне средине	Нису добијени подаци.
2	Евидентирање терена угрожених процесима водне и еолске ерозије, и управљање овим процесима	Министарство пољопривреде и заштите животне средине	Нису добијени подаци.
3	Имплементација Стратегије развоја шумарства	Министарство пољопривреде и заштите животне средине	Закон о шумама („Сл. Гласник РС”, бр 30/10, 93/12) и Нацрт програма развоја шумарства на територији Републике Србије, који је предвидео преузимање улоге Стратегије, налазе се у процесу ревизије. У односу на планирани обим биолошких и осталих радова у области шума и шумарства у укупном износу од сса 93 милијарде динара, у 2013. години радови су финансирани у укупном износу од сса 516 мил. динара (0.5%), што је онемогућило одговарајућу имплементацију циљева Стратегије развоја шумарства.
4	Доношење Стратегије управљања дивљачима и ловством	Министарство пољопривреде и заштите животне средине	Стратегија управљања дивљачи и ловства је у процесу доношења.
5	Развој и заштита високопланинских подручја - Голија	Министарство трговине, туризма и телекомуникација	У току 2013. године није било активности на имплементацији развојних пројеката на подручју Голије.
6	Израда Елабората о резервама угља у Колубарском басену и одговарајуће студијске документације	Министарство рударства и енергетике	Израда Елабората о резервама угља у Колубарском басену се одвија кроз израду одговарајућих елабората за „Поље Радљево”, „Поље Звиздар” и „Поље Шопић-Лазаревац”: - ПК Поње „Радљево”: У току 2013. године нису настављени истражни радови у лежишту „Радљево”, па тиме нису ни завршена потребна лабораторијска испитивања и актуелизација Елабората о резервама угља. Наставак истраживања се планира у 2014. години. Идејни пројекат са студијом оправданости урађен је 2010. године; и - ПК „Звиздар” и ПК „Шопић”: Израда елабората о резервама угља вршена у току 2013. године са планираним завршетком у 2014. године. Израда Идејних пројеката планирана за 2014. године.
7	Санација и ремедијација црних тачака	Министарство рударства и енергетике	У складу са зацртаним приоритетима у смислу санације и ремедијације црних тачака (hotspots) није много урађено. Разлози су врло сложени, али главни је да у претходном периоду није било средстава одређених за ову намену. Распожива средства која су пристизала кроз зајмове, донације, као и сопствена средства су пласирана у Пројекте заштите животне средине углавном у термоенергетском сектору. Ипак, у току 2013. године урађени су елаборати нултог стања за флотацијска јаловишта Мајданпека, Церове и Великог Кривеља са становишта утицаја сеизмике и вибрација.

Ред. бр. стратешког приоритета	Назив стратешког приоритета	Одговорно лице за стратешки приоритет	Вредност стратешког приоритета за 2013. годину
8	Изградња постројења за одсумпоравање и денитрификацију, и уградња нових и реконструкција постојећих електрофилтера	Министарство пољопривреде и заштите животне средине	Законом о заштити ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 10/13) прописано је да је оператер дужан да о свом трошку спроведе мере за смањење емисија загађујућих материја утврђених планом за своје стационарне изворе загађивања. Законом није утврђена обавеза оператера да обавештава министарство о реализацији пројеката којима се постиже смањење емисија загађујућих материја у ваздух. За пројекте типа изградње постројења одсумпоравање и денитрификацију у термоенергетским постројењима и уградња нових или реконструкција постојећих електрофилтера у термоблокцима који емитују суспендоване честице изнад ГВЕ, као и за пројекте који се тичу рационалног коришћења природних ресурса, подстицање коришћења секундарних сировина, смањење емисије загађујућих материја и увођење чистије производње преко реконструкције, а тиче се цемента и жељезара у складу са техничким захтевима за коинсинерацију, спроведени су поступци процене утицаја на животну средину у складу са Законом о процени утицаја на животну средину. Међутим, да би се заокружио одговор на питање које се тиче степена реализације свега тога, потребно је да се прибаве одговори од Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре и покрајинског секретаријата за питања урбанизма, грађевине и заштите животне средине да ли су за те пројекте издате грађевинске и употребне дозволе у складу са Законом о планирању и изградњи. Према регистру Привредне коморе Србије на дан 11. јул 2014. године у Србији послује 261 правни субјекат који поседује сертификован систем менаџмента заштитом животне средине ИСО 14001 до данас нема ни једна компанија, регистрована код АПР-а са ЕМАС сертификатом. Три компаније су у припреми за ЕМАС регистрацију кроз пројекат ИПА 2011 “Lawenforcementinthefieldofindustrialpollutioncontrol (IPPC), preventionofchemicalaccidents (Seveso) andestablishingtheEMASsystem”.
9	Побољшање квалитета површинских и подземних вода	Министарство пољопривреде и заштите животне средине	На основу Програма управљања водама у 2013. години Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде - Републичка дирекција за воде финансира је део послова на изради Плана управљања водама за непосредни слив Дунава, који у координацији Међународне комисије за слив реке Дунав заједно раде државе чланице Међународне комисије за заштиту реке Дунав.
10	Подстицање рационалног коришћења природних ресурса, подстицање коришћења секундарних сировина, смањење емисије загађујућих материја и увођење чистије производње	Министарство пољопривреде и заштите животне средине	Нису добијени подаци.
11	Успостављање и проширење мониторинга и даље развијање регистра извора загађивача	Министарство пољопривреде и заштите животне средине	Нису добијени подаци.
12	Изградња 8 регионалних центара за управљање отпадом	Министарство пољопривреде и заштите животне средине	Нису добијени подаци.
13	Успостављање система за сакупљање и третман посебних токова отпада	Министарство пољопривреде и заштите животне средине	Нису добијени подаци.
14	Изградња централног постројења за физичко-хемијски третман опасног отпада и изградња 5 регионалних регионалних складишта опасног отпада	Министарство пољопривреде и заштите животне средине	Нису добијени подаци.

Ред. бр. стратешког приоритета	Назив стратешког приоритета	Одговорно лице за стратешки приоритет	Вредност стратешког приоритета за 2013. годину
15	Спровођење програма мултидисциплинарних истраживања локалних промена климе и утицаја климатских промена, и израда секторских планова и програма адаптације и ублажавања климатских промена	Републички хидрометеоролошки завод, Министарство пољопривреде и заштите животне средине	<p>На основу Програма управљања водама у 2013. години Министарство пољопривреде и заштите животне средине - Републичка дирекција за воде суфинансирала је део послова на пројекту заједно са министарством надлежним за науку: Оцена утицаја климатских промена на водне ресурсе Србије.</p> <p>Током 2013. године унапређен је климатски модел и добијен нов сет резултата могућих регионалних промена климе који се користе за израду Друге националне комуникације за UNFCCC која ће бити завршена 2014. године. Током 2013. године извршена је симулација садашње климе (1971. - 2000.) климатским моделом NMMB на регионалном нивоу на резолуцији од 8 и 14 км чиме је знатно унапређена актуелна база климатских података и информација. Коришћењем резултата регионалног климатског модела за симулацију тренутних климатских услова и процену будућих промена климе изазваних емисијом гасова стаклене баште током 2013. године у пројекту „Истраживање климатских промена и њиховог утицаја на животну средину - праћење утицаја, адаптације и ублажавања” вршена је анализа утицаја климатских промена на сектор шумарства, пољопривреде, здравља људи, енергетике, екстремних хидролошких појава. Више о резултатима овог пројекта може се наћи на http://www.cleniam.rs/UVOD.html. Последњи у низу од пет пројеката који су, уз финансијску подршку Владе Краљевине Норвешке, реализовани предходних седам година у сарадњи са Норвешким директоратом за воде и енергију је пројекат “Даље унапређење и развој система за прогнозу поплава у Србији”. Један од три најважнија резултата овог пројекта је и израда Студије о утицају климатских промена на водне ресурсе на примеру два карактеристична слива у Србији. Водни ресурси су најдиректније погођени климатским и истовремено је на њима најлакше да се квантификују очекиване последице. На овим чињеницама базирана је идеја да се у оквиру овог пројекта, на основу остварених резултата и стечених знања, уради анализа утицаја климатских промена на режим вода на два карактеристична слива. Богато искуство норвешког партнера, стечено током израде сличне студије али за све сливове у Норвешкој, и доказана компетентност експерата за моделирање климатских промена у РХМЗС били су гаранција за успех ове студије. Први корак у реализацији студије био је избор два, са становишта физичко географских карактеристика, карактеристична пилот слива за које се располагало са довољним и поузданим хидролошким и метеоролошким подацима. Као најбоље хидролошки изучени и најрепрезентативнији, за пилот сливове изабрани су слив Топлице и Колубаре. Неопходни историјски Р, Т, Q подаци, потребни за калибрацију HBV хидролошког модела су припремљени и верификовани у предходним пројектима. У циљу популаризација остварених резултата одржана је једна регионална (Црна Гора, Пржно, септембра 2013.) и једна национална (Београд, јануара 2014.) радионица посвећена резултатима Студије о утицају климатских промена на водне ресурсе. Поред веома корисних предавања на задате теме које су одржали позвани експерти из ове области хидрологије, велика пажња посвећена је резултатима студије о утицају климатских промена на режим вода у Србији верификованих на примеру два карактеристична слива (Топлице и Колубаре). Показало се да слична студија није рађена у другим земљама региона и да је за већину ово био први упознавање са конкретним резултатима процене утицаја климатских промена. Током 2013. године, у складу са предвиђеном динамиком пројекта „Структурирана мрежа за интеграцију знања о клими у политику и територијално планирање”, урађено је прикупљене информације о коришћењу и примени различитих индикатора, извршена анализа и мапирани резултати. Израђен је предлог сета индикатора који ће бити коришћени за анализу утицаја климатских промена на поједине секторе у пилот областима. Након тестирања, ревизија предложеног сета индикатора биће урађена у 2014. години. Дефинисана је структура и започето креирање dataplatform на којој ће на располагању бити пројекције климатских модела за различите сценарије. На тај начин ће се обезбедити приступ подацима неопходним за анализу утицаја климатских промена на различите секторе и даље, утврђивање мера адаптације. Ова платформа ће бити оперативна до краја пројекта односно до краја 2014. године. Више података о овом пројекту може се наћи на http://orientgate.rec.org/.</p>

Ред. бр. стратешког приоритета	Назив стратешког приоритета	Одговорно лице за стратешки приоритет	Вредност стратешког приоритета за 2013. годину
16	Развој климатског мониторинг система и база просторних података и информација о локалним и регионалним променама климе	Републички хидрометеоролошки завод, Министарство пољопривреде и заштите животне средине	У 2013. години због недостатка средстава није било активности на развоју климатског мониторинг система и база просторних података и информација о локалним и регионалним променама климе. Током 2013. године, као резултат пројекта „Центар за управљање сушом за Југоисточну Европу DMCSEE (DroughtManagementCentreforSouthEastEurope)“ који је завршен 2012. године експериментално је вршена регионална прогноза услова влажности на основу индекса суше до 4 месеци унапред са вероватноћом појаве екстремних суша на основу дефинисаних прагова индекса суше. Током 2014. године, ове прогнозе ће бити јавно доступне на интернет страници Виртуелног климатског центра за Југоисточну Европу који је у саставу РХМЗ. У току 2013. године израђени су делови Процене угрожености од елементарних непогода и других несрећа на националном нивоу у складу са надлежностима РХМЗ. У оквиру ових активности извршена је детаљна анализа просторне расподеле учесталости и потенцијалне опасности од метеоролошких елементарних непогода (олујни ветар, снежне мећаве, наноси и поледнице, суша и градо) применом „Упутства о методологији за израду процене угрожености и планова заштите и спасавања у ванредним ситуацијама“, Сл.гласник РС, бр. 96/2012. Такође, у оквиру међународног пројекта „Клима карпатског региона“ креирана је јавна база хомогенизованих података и метаподатака, израђене су мапе поља метеоролошких параметара и климатских индекса WebGIS технологијом, а све то је постављено на интернет презентацији пројекта (www.carpatclim-eu.org). Пројекат је формално завршен за све учеснике изузев РХМЗ-а, који је у обавези да настави са одржавањем и ажурирањем интернет презентације пројекта. У складу са планираном динамиком пројекта „Заједничко управљање проценом ризика и приправношћу на катастрофе у Дунавској макрорегији“ у 2013. години израђена је методологија за процену ризика, и представљена на скупу у Новом Саду 05.-06.02.2013. године, а извршено је и прикупљање и анализа релевантних података за израду процене угрожености од суша и пожара за једну од пилот области – Општину Кањижа. У пилот областима је спроведена и анкета о свесности грађана о климатским променама и њиховом утицају на ризике од елементарних непогода. Започета је израда Упутства за адаптацију на климатске промене и процену ризика у Дунавској макрорегији које ће бити завршено током 2014. године. Више информација о ово пројекту може се наћи на http://www.seeriskproject.eu/seerisk/ .
17	Повећање укупне површине под заштитом до 10% територије Републике Србије кроз проглашење нових заштићених подручја	Завод за заштиту природе Србије, Покрајински завод за заштиту природе	Кроз проглашење нових и ревизије статуса раније проглашених заштићених подручја, током 2013. године су на територији АП Војводине проглашени један Специјални резерват природе (СПР „Окањ бара“), један парк природе („Бељанска бара“), једно заштићено станиште (ЗС „Мали вршачки рит“) и један споменик природе („Стабла храста лужњака на Палићу“). На основу ових аката, површина под заштитом увећала се за 6.591,74 ха.
18	Ревизија статуса раније проглашених заштићених подручја и усклађивање са важећом законском регулативом	Завод за заштиту природе Србије, Покрајински завод за заштиту природе	Кроз ревизије статуса раније проглашених заштићених подручја, у току 2013. године на територији АП Војводине извршена је ревизија једног парка природе (ПП „Палић“) и два споменика природе (СП „Стари парк у Великом Гају“ и СП „Парк дворца Јагодић“). На основу ових аката, површина под заштитом смањила се за 0.5 ха.
19	Примена Рамсарске конвенције	Завод за заштиту природе Србије, Покрајински завод за заштиту природе	“Ковилско-петроварадински рит“ уписан је 2012. године на листу Влажних подручја од међународног значаја, Рамсарских подручја, а за Карађорђево, Окањ бару и Русанду припрема се документација.
20	Учешће у Програму „Човек и Биосфера (МаБ), односно припрема документације и активности на упису подручја у Листу резервата биосфере	Завод за заштиту природе Србије, Покрајински завод за заштиту природе	Документација за проглашење Резервата биосфере у Србији под називом „Бачко Подунавље“, као и дела прекограничног резервата биосфере „Мура-Драва-Дунав“, израђена је и преко сталне мисије Републике Србије при UNESCO-у послата у седиште UNESCO-а, 29. септембра 2013. године. У предметном периоду су на иницијативу Општине Алибунар разматране могућности за упис Делиблатске пешчаре на Листу резервата биосфере.

Ред. бр. стратешког приоритета	Назив стратешког приоритета	Одговорно лице за стратешки приоритет	Вредност стратешког приоритета за 2013. годину
21	Листа светске баштине UNESCO – уписивање Ђавоље Вароши и Ђердапа	Завод за заштиту природе Србије, Покрајински завод за заштиту природе	Није било активности на упису НП „Ђердап“ и СП „Ђавоља варош“ на UNESCO Листу светске културне и природне баштине у 2013. години.
22	Успостављање националне еколошке мреже (НЕМ) и европске еколошке мреже NATURA 2000 и заснивање ГИС-а	Завод за заштиту природе Србије, Покрајински завод за заштиту природе	Током 2013. године у оквиру радних група МЕРЖС радило се на изменама и допунама Уредбе о еколошкој мрежи („Службени гласник РС”, бр. 102/2010) и изради Уредбе о оцени прихватљивости. Припремљен је пројектни задатак за пројекат „Успостављање и развој еколошке мреже РС” који ј требало да финансира МЕРЖС. Дефинисани су опрема и софтвер неопходни за формирање информационог система за еколошку мрежу NATURA 2000. Информациони систем ће бити успостављен кроз међународни IPA пројекат чија реализација треба да почне 2014. године или почетком 2015. године.
23	Уређење, презентација и управљање римским налазиштима у Нишу и Медијани и реализација програма прославе 1700 година од доношења Миланског едикта о толеранцији вера	Министарство културе и информисања	У циљу реализације Пројекта заштите и презентације археолошког налазишта Медијана у Нишу изведени су радови на изради темељних стопа за заштитну конструкцију и започети су радови на радионичкој изради заштитне конструкције од ламелираног дрвета. Изведени су радови на статичкој стабилизацији зграде музеја. У односу на позиције планиране Пројектом, изведено је 19,5% од укупно планираних површина.
24	Дефинисање и уређење инфраструктуре и саобраћајница за две културне стазе српске средњовековне културе	Министарство културе и информисања	Нису добијени подаци.
25	Израда и усвајање менаџмент планова за све споменике културе на Листи светске баштине, и израда нових номинација за културна добра предложена за заштиту	Министарство културе и информисања	Менаџмент план археолошког налазишта Гамизград - Ромулијана у завршној фази; менаџмент план за ПКИЦ Стари Рас са Сопћанима је у фази успостављања сарадње са локалном заједницом; није започета израда Менаџмент планова за манастире: Студеницу, Дечане, Пећку Патријаршију, Грачаницу и цркву Богородице Љевишке. Номинациони досијеи за Стећке на локалитетима Мраморје у Перућцу и Растишту, општина Бајина Башта и Грчко Гробље, општина Пријепоље је завршен, док номинациони досијеи за манастир Манасију, Неготинске пивнице, Смедерево, Царичин град, историјски град Бач са околином и Ђердап нису започети.
26	Карактеризација предела Србије	Шумарски факултет Универзитета у Београду	За потребе израде Програма Шумадијског и Јужнокучајског шумског подручја урађена карактеризација предела.
27	Карта ерозије Републике Србије и биланс продукције и проноса наноса у сливовима	Министарство пољопривреде и заштите животне средине	Нису добијени подаци.

Ред. бр. стратешког приоритета	Назив стратешког приоритета	Одговорно лице за стратешки приоритет	Вредност стратешког приоритета за 2013. годину
28	Издвојити зоне и подручја реално могуће демографске ревитализације дефинисањем мера активне политике према миграцијама становништва у склопу одрживог регионалног развоја Србије	Министарство привреде	Израда Студије о зонама и подручјима реално могуће демографске ревитализације (дефинисањем мера активне политике према миграцијама становништва у склопу одрживог регионалног развоја Србије), као активност није била планирана за реализацију у 2013. години. Као што је и наведено и у <i>Извештају о остварењу Просторног плана Републике Србије и стању просторног развоја за 2012. годину</i> , према надлежностима Министарства привреде (а претходно Министарства регионалног развоја и локалне самоуправе), ова активност ће бити планирана за реализацију до 2015. године. И поред тога што активности овог стратешког приоритета нису започете и реализоване у 2013. години, Министарство привреде је у првом делу 2014. године отпочело сарадњу са регионалним партнерима у области планирања и ублажавања ефеката миграција становништва. Учешће сектора за регионални развој заједно са главним партнерима На основу резултата међународног пројекта <i>"Making Migration Work for Development - Policy tools for strategic programming in SEE regions and cities"</i> (MMWD) – односно „Искоришћавање ефеката миграција у сврху развоја - Инструменти за стратешко планирање у регионима и градовима Југоисточне Европе“, на којем учествује Сектор за регионални развој Министарства привреде, уз партиципацију Регионалне агенције за економски развој Шумадије и Поморавља и подршку Републичког завода за статистику, прецизније ће се дефинисати активности, мере и политика заустављања миграција становништва, односно остварење овог стратешког приоритета дефинисаног у Просторном плану Републике Србије.
29	Рedefиниција појма „насеље“ и њено усклађивање, као и утврђивање критеријума за типологију насеља (сходно развојном нивоу и потребама Републике Србије, усклађеног са праксом развијених европских држава)	Потребно је наћи адекватну институцију која ће бити надлежна за спровођење овог приоритета	У циљу утврђивања критеријума за типологију насеља, тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва је, у сарадњи са РЗС, РАПП, стручњацима са Географског факултета, Пољопривредног факултета Универзитета у Београду, као и из Института друштвених наука, оформио радну групу 2012. године. Током 2013. године радна група је установила предлог да се усвоји трихотома типологија насеља (градска, сеоска и мешовита), као и сет критеријума, на основу кога су стручњаци из РЗС разврстали насеља. Предложени критеријуми на основу којих ће се извршити класификација насеља су: број становника, број дневних миграната, удео становништва које се бави пољопривредом и број пољопривредних домаћинстава. Због одређених нелогичности на последњем састанку радне групе закључено је да је од Републичког геодетског завода неопходно прибавити податке о изграђеним површинама насеља, а затим и њих уврстити као један од критеријума. Тражени подаци добијени су током 2014. године. За 2014. годину планирано је да се добијени подаци анализирају, да се изради анализа утицаја предложених критеријума и да се на састанцима радне групе дефинише коначан предлог критеријума за типологију насеља који ће бити предат Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре и РАПП-у, као надлежним институцијама за усвајање нове типологије насеља.
30	Израда браунфилд катастра са валоризацијом	Министарство привреде	Министарство регионалног развоја и локалне самоуправе је од 2012. године уз помоћ ПРОФИД фонда започело израду Пројектног решења за израду катастра пословне инфраструктуре уз Републички геодетски завод као партнерску институцију и консултантску помоћ Географског института „Јован Цвијић“, САНУ. Процес израде Пројектног решења за успостављање катастра пословне инфраструктуре одвијао се у три међусобно повезане фазе, са скупом активности унутар сваке од њих. Обухватио је обимну аналитичко-документациону основу, анкетна и експертска истраживања и два студијска путовања у државе чланице ЕУ ради специјализације. Основни резултат заједничког рада је документ <i>Пројектно решење за израду катастра пословне инфраструктуре</i> . Осим оцене стања и компаративне анализе најбоље праксе развоја геоподатака за потребе становништва и привреде, предлог пројектног решења катастра пословне инфраструктуре садржи дефиниције, кориснике катастра пословне инфраструктуре и учеснике у формирању катастра, функционалне и нефункционалне захтеве и препоруке за промену прописа са индикативним Акционим планом. Успостављање катастра пословне инфраструктуре и информационог система катастра пословне инфраструктуре може се поделити у три фазе које треба да се у наредном периоду реализују sukcesивно (Успостављање правног оквира до краја 2014. године; израда пројекта и формирање и имплементација Информационог система катастра пословне инфраструктуре током 2015 и 2016. године). У циљу ефикасне реализације предвиђених активности на остваривању овог приоритета, у новембру 2013. године министар регионалног развоја и локалне самоуправе господин Игор Мировић и директор Републичког геодетског завода господин Зоран Крејовић потписали су Меморандум о сарадњи две институције на изради катастра пословне инфраструктуре.

Ред. бр. стратешког приоритета	Назив стратешког приоритета	Одговорно лице за стратешки приоритет	Вредност стратешког приоритета за 2013. годину
31	Израда студија развоја руралних подручја, на искуствима развијених европских региона, у којима ће бити дефинисани приоритети носилаца развоја „успешних“ руралних подручја и руралних подручја под притиском	Министарство пољопривреде и заштите животне средине	Нису добијени подаци.
32	Израда стратегије „оживљавања“ угашених/несталих села кроз програме реактивирања села и понуде потенцијала на тржишту	Министарство пољопривреде и заштите животне средине	У марту 2013. године усвојена је Регионална стратегија руралног развоја Јабланичког и Пчињског округа која се базира на мултисекторском приступу и пуној партиципацији приватног, јавног и невладиног сектора из овог региона. Она је поставила циљеве, одредила приоритете и мере, а затим и понудила конкретан Акциони план за рурални развој региона. Регионална Стратегија руралног развоја Јабланичког и Пчињског округа омогућује општинама на подручју Јабланичког и Пчињског округа да створе предуслове за коришћење средстава Пете компоненте Инструмента за предприступну помоћ - ИПА која је намењена руралном развоју (IPARD), са циљем побољшања социјално економских услова овог региона и државе у целини.
33	Израдити и усвојити неопходна стратешка документа социјалног становања на националном, регионалном и локалном нивоу, националну стратегију социјалног становања, локалне стратегије социјалног становања и одговарајуће акционе планове и програме за спровођење ових стратешких докумената	Републичка агенција за становање	У 2013. години реализован је Програм изградње станова за социјално становање (усвојен 2012. године), и усклађен са Националном стратегијом социјалног становања којом је утврђено да домаћинства која немају стан, а испуњавају услове утврђене Законом о социјалном становању, треба усмерити ка програмима становања у повољном закупу. Програмом социјалног становања утврђују се приоритети, критеријуми и услови за изградњу, односно реконструкцију станова у јавној својини, а ради давања у закуп у сврху решавања стамбеног питања социјално угроженог становништва у следећим градовима/општинама: Зрењанину, Кикинди, Краљеви, Нишу, Панчеву и Чачку, а у складу са израженим потребама становништва за хитно решавање њиховог стамбеног питања. Предвиђени пројекти за текућу годину су: 1. Пројекат „Обезбеђивање стамбених решења за становништво са ниским и средњим примањима финансирањем изградње станова за социјално становање и подршка развоју главних инструмената система социјалног становања у Србији“, који ће бити финансиран средствима из зајма Банке за развој Савета Европе, средствима из буџета Републике Србије и финансијским и нефинансијским средствима која обезбеђују јединице локалне самоуправе. Сврха овог пројекта је да се у 12 градова широм Републике Србије изгради 1.700 станова за социјално становање за потребе давања у закуп у јавној својини на одређено време, са могућношћу продужења уговора или обезбеђивање станова за непрофитну продају (отплатом на рате у периоду до 25 година или исплатом у целости). 2. „Пројекат стамбене реконструкције после земљотреса у Краљеви“. Фокус пројекта је на урбаном насељу „Пиц-мала“, који се налази 1,5 km од центра града Краљева, које се састоји од 366 домаћинстава. У складу са потребама горе наведених програма и пројекта, усвојени су следећи правни акти неопходни за реализацију истих: „Правилник о начину и поступку за расписивање и спровођење урбанистичко-архитектонског конкурса“ („Службени гласник РС“, број 58/12), Уредба о стандардима и нормативима за планирање, пројектовање, грађење и условима за коришћење и одржавање станова за социјално становање („Службени гласник РС“, број 26/13), а такође се планира израда још неколико студија, као и усвајање посебних докумената који би олакшали и унапредили реализацију овог пројекта.
34	Израда свеобухватне студије о неформалним насељима и бесправној изградњи	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре	Нису добијени подаци.

Ред. бр. стратешког приоритета	Назив стратешког приоритета	Одговорно лице за стратешки приоритет	Вредност стратешког приоритета за 2013. годину
35	Унапредити информационе основе о зонама беспланске изградње у картама постојећег стања и планираног урбаног развоја у одговарајућим просторним и урбанистичким плановима (просторним плановима општина и генералним и регулационим плановима насеља), кроз идентификацију зона неформалних насеља, а пре свега насеља изграђених без плана или без одговарајућег плана на основу којег је могуће ефикасно издавање локацијске и грађевинске дозволе	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре	Нису добијени подаци.
36	Иницирати реализацију неколико пилот пројеката на различитим локацијама бесправне изградње пре формирања међусекторских тела и институција, пре или у току израде студије и пре припремања нових закона и подзаконских аката	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре	У току 2013. године спроведен је низ активности на реализацији Стратегије за унапређење положаја Рома које су финансиране средствима IPA 2012. Ове активности односе се на израду урбанистичких планова за просторно регулисање насеља и израду техничке документације за унапређење инфраструктуре у овим насељима.
37	Организовати међународну конференцију на тему регулације и унапређења неформалних насеља	Републичка агенција за просторно планирање	Међународна конференција на тему регулације и унапређења неформалних насеља, која је у надлежности Републичке агенције за просторно планирање, због недостатка финансијских средстава одложена је за наредни период, и предлог је да буде предвиђена у финансијском плану и програму РАПП за 2015. годину.
38	Унапређење конкурентности пољопривреде и прехранбене индустрије	Министарство пољопривреде и заштите животне средине	Нису добијени подаци.
39	Повећање производње на 12 мил. t годишње - ПК Дрмно	ЈП Електропривреда Србије	Дефинисање капацитета новог блока ТЕ Костолац Б3 и анализа потребне годишње производње угља, припреме за израду техничке документације.
40	Рударски басен Колубара – проширење а) Поље Велики Црљени; б) Поље Ц; в) Поље Д; г) Поље Е	ЈП Електропривреда Србије	Активности на реализацији приоритета: а) редовна експлоатација угља и експропријација земљишта; б) активности на измештању гробља у Барошевцу; в) измештање гробља у Вреоцима и домаћинстава у зони гробља; и г) израда инвестиционо техничке документације за измештање инфраструктурних објеката.
41	Изградња рудника лигнита – површинског копа Радљево	ЈП Електропривреда Србије	Припреме за прибављање дозволе за експлоатацију и даљу израду техничке документације.
42	Отварање рудника мрког угља и изградња термоелектране Штаваљ	Министарство рударства и енергетике	Тражи се стратешки партнер за отварање рудника и изградњу термокапацитета, а тендер још није расписан. Елаборат о резервама угља је у фази верификације. Овај пројекат је у надлежност Министарства рударства и енергетике (Сектор за геологију и рударство-у делу отварања рудника и Сектор електроенергетике—у делу изградње термоелектране).

Ред. бр. стратешког приоритета	Назив стратешког приоритета	Одговорно лице за стратешки приоритет	Вредност стратешког приоритета за 2013. годину
43	Пројекат геолошких истраживања нафте јужно од Саве и Дунава	Министарство рударства и енергетике	У току су геолошка истраживања у складу са пројектом истраживања у оквиру пет тектонских ровова на простору јужно од Саве и Дунава. У току 2013. године од радова су изведена 2D истраживања у Марковачко-млавској депресији, 3D истраживања на локалитету Сираков и истражна бушотина Касидол-1. Вредност инвестиција у 2013. години, уложених у геолошка истраживања, износи око 430 милиона динара.
44	Ревитализација рудника бакра у Борском басену	Министарство рударства и енергетике	У активностима на ревитализацији и подизању капацитета рудника Велики Кривељ у току 2013. године уложено око 6,7 милиона долара.
45	Отварање рудника Церово (експлоатација бакра)	Министарство рударства и енергетике	У активностима на отварању рудника Церово у 2013. години уложено је око 4,8 милиона долара.
46	Активности у руднику Леце (олово и цинк)	Министарство рударства и енергетике	Инвестициона улагања у 2013. години износе око 280 милиона динара.
47	Поновно отварање рудника Сува Руда (олово и цинк)	Министарство рударства и енергетике	У току су геолошка истраживања у складу са пројектом геолошких истраживања, као и израда пројектно техничке документације. Пројектована инвестициона улагања у 2013. години износе 60.200.000 динара.
48	Изградња рудника фосфата „Лисина“	Министарство рударства и енергетике	У току су геолошка истраживања у складу са пројектом геолошких истраживања и израда Студије изводљивости. Предвиђена реализација пројекта до 2017. године, вредност пројекта 13 милиона динара.
49	Ревитализација рудника магнезита и покретање ватросталног програма у „Магнохрому“ Краљево	Министарство рударства и енергетике	Магнохром Краљево се налази у процесу приватизације, поступак води Агенција за приватизацију. Постоји интересовање страних инвеститора - вредност улагања у руднике и индустрију ватросталног материјала 65 милиона евра. Реализација пројекта зависи од Агенције за приватизацију и расписивања тендера.
50	Могућност експлоатације борних минерала из лежишта „Пискања“	Министарство рударства и енергетике	У току су геолошка истраживања у складу са пројектом геолошких истраживања. Елаборат о резервама је у фази верификације. Наредна фаза је израда Студије оправданости. Вредност пројекта 50 милиона долара, са реализацијом у наредних пет година.
51	Београд на рекама: урбана рехабилитација, побољшање туристичке понуде, интеграција понуде са окружењем (у складу са европским стандардима)	Градска управа града Београда	Активности на реализацији приоритета: 1) У 2013. год. Привремени органи града Београда донели су из делокруга рада Секретаријата за урбанизам и грађевинске послове: Одлуке о изради 17 планова детаљне регулације; Одлуку о изменама и допунама плана детаљне регулације; Одлуку о изменама и допунама Одлуке о изради плана детаљне регулације; 23 Плана детаљне регулације; Просторни план општине; Измене и допуне плана детаљне регулације; два Плана генералне регулације; и 2) Секретаријат за урбанизам и грађевинске послове обавио је процедуру прописану Законом о планирању и изградњи („Сл. гласник РС”, бр. 72/09, 81/09, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13 и 50/13) и припремио за доношење од стране надлежног органа: 10 Планова генералне регулације и један Генерални урбанистички план.
52	Копаоник: осавремењавање скијашке инфраструктуре и комплетирање целогодишње туристичке понуде; изградња туристичких места и места за одмор; саобраћајно повезивање и интегрисање понуде са окружењем (у складу са европским стандардима)	Министарство трговине, туризма и телекомуникација	Вишегодишњи пројекти које финансира Министарство у периоду 2013 -2015. година су: 1. Реконструкција жичаре Крчмар у ски центру Копаоник - у 2013. години уложено 34.306.722 динара; 2. Изградња нове шестоседне жичаре Гвоздац у ски центру Копаоник - у 2013. години уложено 34.306.722 динара; и 3. Изградња летњих и дечијих садржаја у ски центру Копаоник - у 2013. години уложено 58.680.258 динара.

Ред. бр. стратешког приоритета	Назив стратешког приоритета	Одговорно лице за стратешки приоритет	Вредност стратешког приоритета за 2013. годину
53	Touring путни правац коридора Х са бочним правцима: опремање за кружна и линеарна туристичка путовања /туре /путеве (туристичка сигнализација и туристички пунктови)	Министарство трговине, туризма и телекомуникација	Активности на реализацији приоритета: 1. Израда Пројекта за постављање туристичке сигнализације на подручју града Ниша и његове околине и постављање туристичке сигнализације - у 2013. години уложено 20.841.344 динара; и 2. III фаза постављања туристичке сигнализације на територији града Крагујевца - у 2013. години уложено 5.500.000 динара.
54	Фрушка гора са Новим Садам и Сремским Карловцима: рехабилитација Националног парка и туристичких места, интеграција са Дунавом (у складу са европским стандардима)	Градска управа Града Новог Сада	Градска управа за привреду није имала активности везане за просторни развој туризма за Град Нови Сад, нити је планирала пројекте, односно програме у области туризма. Наш индиректни корисник, Туристичка организација Града Новог Сада, је спроводила промотивне активности (на сајмовима, дистрибуција информативно-пропагандног материјала, одржавање семинара, итд.) у циљу привлачења што већег броја домаћих и страних туриста.
55	Тара-Дрина: побољшање понуде туристичких места, инфраструктурно опремање, интеграција са окружењем и трансгранична сарадња (у складу са европским стандардима)	Министарство трговине, туризма и телекомуникација	Активности на реализацији приоритета: 1. Уређење риболовних одмаралишта на реци Дрини и унапређење услова за бављење риболовним активностима на територији општине Љубовија - у 2013. години уложено 1.777.639 динара; и 2. Уређење риболовних ревира на реци Дрини и унапређење услова за бављење риболовних активности на територији општине Бајина Башта - у 2013. години уложено 1.545.120 динара.
56	Горње Потисје са Суботицом, wellness местом за одмор Палић и др: побољшање понуде туристичких места, инфраструктурно опремање, интеграција са окружењем и трансгранична сарадња (у складу са европским стандардима)	Градска управа Града Суботице	У циљу побољшања комуналне инфраструктуре на Палићу у зони надлежности „Парк Палић“ д.о.о урађени су следећи планови: - План детаљне регулације „Викенд насеља“ - Измена дела План детаљне регулације за део простора „Бања Палић“ - План детаљне регулације за део простора „Бања Палић“ северно од Омладинског језера - План детаљне регулације за проширење „ЗОО врта“ На побољшању комуналне инфраструктура изграђена је канализациона мрежа у ул: - Изградња потисног цевовода у Барској улици - Изградња трасе канализације јужног дела бањског комплекса Палић - Изградња канализације употребљених вода у делу улице Јожефа Хегедиша - Изградња канализације у Крфској улици - Изградња собраћајнице улица Нова 5 - Изградња канализације у делу улице Новосадски пут и Омладински парк - Изградња канализације у ЗОО врту – прва етапа - Изградња канализације употребљених вода у ул. Новосадски пут (део од Омладинског парка до водоторња), повез од водоторња до обале у Викенд насељу и јужни крак у Викенд насељу У циљу побољшања понуде туристичког места изграђени су објекти: - Винарија „Звонко Богдан“ - Вила „Ларус“ - Вила „Палвил“ Спроведен је конкурс за идејно урбанистичко-архитектонско решење уређења Бањско-хотелског комплекса уз источну обалу језера Палић.

Ред. бр. стратешког приоритета	Назив стратешког приоритета	Одговорно лице за стратешки приоритет	Вредност стратешког приоритета за 2013. годину
57	Touring пловни правац коридора VII Дунав: опремање пратећих садржаја на утичког пловног пута (марине, пристаништа идр), интеграција са понудом непосредног окружења (у складу са европским стандардима)	Министарство трговине, туризма и телекомуникација	Није било активности од стране Министарства на овом приоритету.
58	Стара планина: реализација туристичке инфраструктуре и развој целогодишње туристичке понуде; изградња туристичких места и места за одмор; саобраћајно повезивање и интегрисање понуде са окружењем и трансгранична сарадња (у складу са европским стандардима)	Министарство трговине, туризма и телекомуникација, ЈП "Скијалишта Србије"	<p>Учешће у процедурама израде урбанистичке документације које су покренуте од стране општине Књажевац, у складу са Просторним планом подручја посебне намене Парка природе Стара планина, а односе се на ски центар Стара планина. Такође, Министарство трговине, туризма и телекомуникација има вишегодишње пројекте који се финансирају у периоду 2013 -2014. година:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Израда пројектно техничке документације за примарне водоводне мреже, фекалне канализације, ТТ канализације, примарног и секундарног гасовода у зони и профилу изграђених саобраћајница Ц2, Ц3, Ц4 и Ц6, оријентационе дужине L=2100м на Старој планини - у 2013. години уложено 256.200 динара; и 2. Израда пројектно-техничке документације за ограде изворишта и видео надзора свих објеката водоснабдевања на Старој планини – Јабучко равниште - у 2013. години уложено 148.800 динара. ЈП Стара планина је закључно са 2013. годином, у складу са ПДР „Јабучко равниште“ реализовала следеће пројекте: <ol style="list-style-type: none"> 1. изградња хотелско - апартманског насеља, објекат 1г. 2. изградња резервоара за питку воду „Дојкина врела“ 3. изградња резервоара за питку воду „Видиковац“ 4. извођење електрорадова и аутоматике на објектима водоснабдевања 5. извођење радова на примарном цевоводу 6. извођење радова на главном одводном колектору канализације отпадних вода 7. израда техничке документације и изградња постројења за пречишћавање отпадних вода (ППОВ) 8. извођење радова на изградњи приступних саобраћајница Ц1, Ц2 и Ц3 9. изградња атмосферске канализације у саобраћајницама Ц2 и Ц3 10. извођење радова на изградњи трафостаница „1“, „2“, „6“ и каблирање од трафостанице 35/10 „Јабучко равниште“ до трафостанице „6“ 11. извођење радова на изградњи трафостанице „Видиковац“ 12. извођење радова на електроснабдевању – изградња кабловског вода од трафостанице „6“ до трафостанице „Видиковац“. <p>Поред тога у 2013. години започети су следећи пројекти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. изградња цевовода и објеката водоснабдевања - проширење система прве фазе по систему „кључ у руке“ 2. далековод 35 kv „Балта Бериловац – Јабучко равниште“ 3. изградња бустер станице „Шопур“ за потребе водоснабдевања 4. изградња трафостанице „3“ и каблирање (грађевински и електромонтажни радови) 5. локални пут 16 Јањски мост – Бабин зуб, санација деонице: Коњарник - Лескова глава, стационажа: км 7+843 – км 10+073“ 6. изградња саобраћајнице Ц4, Ц6 и паркинга (саобраћајнице, атмосферска канализација, јавна расвета, саобраћајна сигнализација).
59	Власина-Крајиште: развој целогодишње туристичке понуде; интегрисање са окружењем и трансгранична сарадња (у складу са европским стандардима)	Министарство трговине, туризма и телекомуникација	У извештајном периоду није било улагања у пројекте на предметном подручју од стране Министарства.

Ред. бр. стратешког приоритета	Назив стратешког приоритета	Одговорно лице за стратешки приоритет	Вредност стратешког приоритета за 2013. годину
60	Завршетак изградње друге половине аутопута у дужини од 107 km: Хоргош - Нови Сад (Коридор Хb) (SEETO)	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре	Аутопут од Хоргоша до Новог Сада је пуштен у саобраћај током 2012. У току 2013. године извођени су радови на отклањању примедби Комисије за технички преглед.
61	Изградња аутопута у дужини од 85,5 km: Ниш - граница са Бугарском код Димитровграда (Коридор Хс) (SEETO)	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре	Радови су у 2013. години извођени у складу са претходно усаглашеним плановима на потезу Просек - граница Републике Бугарске. Радови су у заостатку због познатих проблема: банкрот извођача (ALPINEbau), неблагоприятна експропријација, неодговарајући пројекти, као и тежи геолошки услови на терену од очекиваних. Укупна реализација у 2013. години се процењује на око 17,3%.
62	Изградња и доградња аутопута у дужини од 95 km: Лесковац - граница са Македонијом код Прешева (Коридор Х) (SEETO)	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре	Радови су у 2013. години извођени у складу са претходно усаглашеним плановима на потезу од Грабовнице до Српске Куће. Радови су у заостатку због познатих проблема: незавршена и неблаговремена експропријација, неодговарајући пројекти, и тежи геолошки услови на терену од очекиваних. Укупна реализација у 2013. години се процењује на око 10,5%.
63	Комплетирање дела обилазнице око Београда (сектори А, Б5, Б6) која је у саставу коридора Х, накнадна изградња сектора Ц (Бубањ поток - Болеч - Старчево - Панчево исток - Панчево север) уз претходно усаглашавање динамике изградње пуног аутопутског профила на секторима А и В или започињања активности на сектору Ц, резервисање коридора за северни део аутопутске обилазнице око Београда (веза Е-75 - М-24.1 - М-24 - М-1.9, односно крај сектора Ц, петља Панчево север)(SEETO)	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре	ЈП „Путеви Србије“: Први део обилазнице, деоница Батајница –Добановци, изграђен је у пуном аутопутном профилу. Деоница Добановаца-Остружница-Орловача-Тунела Стражевица изграђена је 1/2 профила, а следећа деоница од Тунела Стражевица до Бубањ Потока није изграђена. У експлоатацији је изграђени део Обилазнице Београда. Тренутно се ради на ажурирању техничке документације за последњу неизграђену деоницу Тунел Стражевица -Бубањ Поток и за другу фазу изградње деонице од Добановаца до тунела Стражевица.
64	Комплетирање аутопутске обилазнице око Суботице (У крак аутопута Е-75) (гранични прелаз Келебија - петља Суботица југ) (М-17.1)	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре	Радови су обустављени. Укупна реализација радова извршених у периоду 2010-2012. процењује се на око 35%. Буџетом Републике за 2013. годину нису била предвиђена средства за наставак радова.
65	Активности на државном путу I реда, (изградња аутопута, Е-70) део руте 4 (SEETO): граница са Румунијом - Вршац - Панчево - Београд	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре	ЈП „Путеви Србије“: Заједно са надлежним Министарством припремљена је апликација за фонд ППФ5 за добијање средстава за израду пројектне документације за изградњу /Е-70/ Румунска Граница-Вршац-Београд веза са коридором Х.
66	Активности на државном путу I реда, (изградња аутопута, Е-763) део руте 4 (SEETO): Београд - Чачак – Пожега, дужина 145 км	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре	Радови су у 2013. години извођени у складу са претходно усаглашеним плановима на потезу од Уба до Прељине у укупној дужини од око 53 км. Радови су у заостатку због следећих проблема: незавршена и неблаговремена експропријација земљишта, неодговарајући пројекти, и тежи геолошки услови на терену од очекиваних. Укупна реализација у 2013. години се процењује на 22,5%.

Ред. бр. стратешког приоритета	Назив стратешког приоритета	Одговорно лице за стратешки приоритет	Вредност стратешког приоритета за 2013. годину
67	Активности на државном путу I реда, (изградња аутопута, Е-763) део руте 4 (СЕЕТО): Пожега - Ариље - Ивањица - Сјеница (Дуга пољана) - Гостун (граница са Црном Гором) дужине 110 км	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре	ЈП „Путеви Србије“: За деоницу руте 5, Е761 Пожега -Ужице-Котроман урађен је Генерални пројекат, а са надлежним Министарством припремљена је и предата апликација за добијање средстава ППФ5 фонда за израду Идејног пројекта. Након усвајања Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора аутопута Е-761, деоница: Појате - Прељина, у новембру на деоницама: Појате - Крушевац и Адрани - Прељина отпочела је стручна контрола Идејних пројеката са Студијама оправданости.
68	Активности на постојећем државном путу I реда, рута 5 (СЕЕТО): Параћин - Бољевац - Зајечар - Вршка чука (граница са Бугарском) (Е-761, М-5)	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре	ЈП „Путеви Србије“: у току 2012. и 2013. године комплетно је завршена рехабилитација постојећег пута Е761 Параћин -Зајечар и проширени су сви објекти на траси.
69	Активности на државном путу I реда (изградња аутопута, Е-80), део руте 7 (СЕЕТО) деоница Ниш - Прокупље	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре	ЈП „Путеви Србије“: Заједно са надлежним Министарством припремљена је апликација за фонд WBIF за добијање средстава за израдуГенералног пројекта за изградњу СЕЕТО Руте 7 Е-80 аутопута од административног прелаза Мердаре-Дољевац преко Куршумлије-Обилазница Прокупља-Житорађа.
70	Активности на постојећем државном путу I реда (коридору аутопута, Е-761) Појате - Крушевац - Краљево - Чачак и даље Пожега - Ужице рута 5 (СЕЕТО)	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре	ЈП „Путеви Србије“: За деоницу руте 5, Е761 Пожега -Ужице-Котроман урађен је Генерални пројекат, а са надлежним Министарством припремљена је и предата апликација за добијање средстава ППФ5 фонда за израду Идејног пројекта. Након усвајања Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора аутопута Е-761, деоница: Појате - Прељина, у новембру на деоницама: Појате - Крушевац и Адрани - Прељина отпочела је стручна контрола Идејних пројеката са Студијама оправданости.
71	Завршетак изградње дела државног пута I реда М-1.11, деоница Лапово - Крагујевац	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре	Нису добијени подаци.
72	Рехабилитација и изградња деоница државног пута I реда Сомбор (веза са Мађарском и Хрватском) - Суботица (веза са Мађарском) - Сента - Кикинда (веза са Румунијом)	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре	Нису добијени подаци.
73	Реконструкција и изградња деоница државног пута I реда Врбас – Кула – Сомбор – државна граница Бачки Брег (веза Коридор X – Коридор VII) са везом на планирани јужни аутопут кроз Мађарску	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре	Нису добијени подаци.

Ред. бр. стратешког приоритета	Назив стратешког приоритета	Одговорно лице за стратешки приоритет	Вредност стратешког приоритета за 2013. годину
74	Активности на путном правцу, државни пут I реда, Сомбор (веза са Мађарском и Хрватском) - Бачка Паланка (М-18) (са доградњом везе према Шиду)-Нови Сад (М-7)-Рума -Шабац-(М-21) (са краком за Лозницу и везу са Босном и Херцеговином (М-19)) -Ваљево -Пожега и даље веза ка Ивањици (М-21.1)	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре	Наком неуспешно окончаних преговора са извођачем из Републике Кине, током 2013. године обављене су припремне активности на изради пројектног задатка за израду Идејног пројекта за деоницу Нови сад - Рума на којој је предвиђен и тунел кроз Фрушку гору. ЈП „Путеви Србије“: Урађен је Генерални пројекат четворотрачног пута Нови Сад –Рума –Шабац-Лозница л=120км. Заједно са надлежним Министарством припремљена је и предата апликација за средства из фонда ППФ5 за изградњу деонице Рума -Шабац л-20 км, за коју је Идејни пројекат на ревизији.
75	Активности на реализацији реконструкције и изградње постојећег државног пута (М-7) I реда Нови Сад-Зрењанин и активности на реализацији изградње планираног државног пута I реда од Зрењанина до државне границе према Темишвару	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре	Нису добијени подаци.
76	Активности на путном правцу, државни пут I реда: Ђала (веза са Румунијом) - Чока (Р-112) - Кикинда - Зрењанин - Панчево - Ковин (М-24), (Банатска магистрала)	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре	ЈП „Путеви Србије“: урађена је пројектна документација за рехабилитацију државног пута IB 13 Н. Кнежевац-Чока и IIА103 Ђала-Н.Кнежевац. Добијена је потврда и извршена допуна претходно издатих услова за израду Просторног плана подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр. 24, Суботица - Зрењанин – Ковин.
77	Израда мастер плана и студије оправданости мреже бициклических коридора у Републици Србији	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре	Нису добијени подаци.
78	(Београд) - Стара Пазова - Инђија - Суботица - државна граница (Келебија), реконструкција и изградња једноколосечне пруге у двоколосечну са мостом преко Дунава и чворовима Нови Сад и Суботица)	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре	Завршена је израда техничке документације за реализацију пројекта реконструкције и модернизације пруге на деоници Стара Пазова-Нови Сад и изградњу другог колосека на овој деоници. Израда техничке документације се финансира из средстава IPA фонда - око 0,5 милиона евра и средстава АД „Железнице Србије“ - око 3 милиона евра. Израђен је Идејни пројекат, Студије оправданости, Студија о процени утицаја на животну средину и планови детаљне регулације. Руска страна је спремна да закључи уговор са Саобраћајним институтом ЦИП д.о.о. о изради Главног пројекта. У току је израда техничке документације за реализацију пројекта модернизације пруге на деоници Нови Сад – Суботица - Мађарска граница. Израда техничке документације се финансира из средстава IPA фонда у износу од 3,950,000 евра. Консултант је отпочео са израдом техничке документације јуна 2013. године, а време израде ће трајати 24 месеца. Консултант ће урадити Студију изводљивости, Процену утицаја на животну средину, Идејни пројекат, Анализу трошкова/користи, припремити тендерску документацију за наредне главне фазе пројектовања/изградње (за радове и услуге надзора), и припремити све неопходне документе за подношење захтева за главни пројекат за финансијску помоћ. Такође, у току је изградња Жежељевог моста, као део реконструкције Коридора 10, који ће допринети повећању протока у друмском и железничком транспорту на овом делу коридора. Укупна инвестиција је 45,3 милиона евра, од тога 26,2 милиона евра је из IPA фонда, 19,1 милиона евра обезбеђује АП Војводина и Град Нови Сад. Постоји велико кашњење у радовима које је узроковао извођач радова, шпанска фирма „Азви“.

Ред. бр. стратешког приоритета	Назив стратешког приоритета	Одговорно лице за стратешки приоритет	Вредност стратешког приоритета за 2013. годину
79	Београдски чвор (завршетак путничког система и ослобађање Савског амфитеатра планираном изградњом: станице Београд Центар, постројења ТПС, РТЦ1) у Макишу и другог колосека од Панчевачког моста до Панчева)	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре	Пројекат изградње Београд Центар - Прокоп (фаза 1), који се финансира средствима кредита Кувајтског фонда за арапски економски развој у висини од 26 милиона евра, обухвата капацитете за пријем, отпрему и управљање саобраћајем возова. Завршена је израда Главног пројекта и окончана процедура јавне набавке радова. Очекује се закључивање уговора између „Железнице Србије“ АД и конзорцијума на чијем је челу компанија Енергопројект. Очекује се да пројекат буде завршен до краја 2015. године.
80	Гиље - Ћуприја - Параћин на прузи Београд - Ниш (изградња нове двоколосечне деонице са мостом преко Велике Мораве)	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре	У току је реализација Пројекта реконструкције и модернизације пруге Београд - Ниш, на деоници Гиље -Ћуприја - Параћин у дужини од 10,2 km, који се финансира средствима ЕИБ, у оквиру Пројекта обнове српских железница II, са изградњом моста преко Велике Мораве. Грађевински радови на реконструкцији и модернизацији деонице Гиље -Ћуприја - Параћин који су реализовани током 2013. године треба да се заврше до 20.11.2014. године. Преостали планирани радови на изградњи новог моста преко Велике Мораве у дужини од 322,5 m, који се не изводе због стечаја водећег партнера извођача радова, припремани су за тендер у току 2013. године. Планирани датум завршетка радова је 23.10.2014. године. Дана 25.09.2013. године потписан је уговор са предузећем „Siemensd.o.o. Beograd“ за набавку опреме и извођење радова на реконструкцији и модернизацији електротехничких постројења деонице Гиље -Ћуприја – Параћин. Радови су почели 06.11.2013. године. Рок за завршетак радова на контактної мрежи и телекомуникационим постројењима је годину дана, а за електронску поставницу у станици Ћуприја две године.
81	Сталаћ - Ђунић на прузи Београд - Ниш (реконструкција и изградња једноколосечне деонице у двоколосечну)	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре	Спроведене припремне активности за израду Просторног плана подручја посебне намене. У току је израда Просторног плана подручја посебне намене у складу са Одлуком о изради Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Сталаћ – Ђунић (“Службени гласник РС”, број 3/14). Обезбеђена су средства у износу од 1,5 милиона евра из Инвестиционог фонда за Западни Балкан (WBIF) за израду пројектне документације за деоницу Сталаћ - Ђунић. Овим пројектом предвиђена је реконструкција 17 km постојеће једноколосечне пруге и изградња другог колосека на поменутој деоници. У току је процедура одобравања Пројектног задатка за израду техничке документације, која још увек није окончана на нивоу Европске комисије, тачније Секретаријата Инвестиционог оквира за Западни Балкан. Након одобрења Пројектног задатка IPF3 ће формирати тим за реализацију. Рок за израду наведене документације је 18 месеци од почетка пројекта.
82	Ниш - Димитровград (ремонт постојеће пруге, електрификација, савремена СС и ТК постројења)	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре	У току 2013. године трајали су преговори за добијање, односно одобрење кредита Чешке експортне банке у износу од 51 милион евра, за који је предвиђена гаранција Републике Србије (Законом о буџету за 2014. годину). Пројекат ће обухватити испоруку материјала и опреме, као и извођење радова на реконструкцији деонице Ђеле Кула–Станичење са опремањем пруге стабилним постројењима електровуче, сигнално–сигурносним и телекомуникационим постројењима. Чешка страна је „Железницама Србије“ ад доставила понуду. У току је анализа елемената достављене Понуде од стране стручних служби „Железнице Србије“ ад. Очекује се да ће до 2015. године бити завршен овај пројекат.
83	Пруга Београд-Врбница (Бар) - ревитализација и модернизација	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре	Предстоји израда Главног пројекта и активности на прибављању сагласности и дозвола. Предвиђени рок за завршетак пројекта је 4 године (од 2014. до 2017. године).
84	Пруга Ваљево-Лозница - наставак започете изградње пруге	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре	Завршен је Просторни план и Главни пројекат, а предстоје активности на експропријацији земљишта и прибављању сагласности и дозвола. Процењени рок за завршетак пројекта је 5 година (од 2014. до 2018. године).

Ред. бр. стратешког приоритета	Назив стратешког приоритета	Одговорно лице за стратешки приоритет	Вредност стратешког приоритета за 2013. годину
85	Проширење и модернизација аеродрома „Никола Тесла“ у Београду	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре	Активности на реализацији приоритета у току 2013. године су: - Друга фаза реконструкције и доградње чекаоница и фингерских ходникаА и Ц – - Друга фаза доградње и уређења путничких, терминалних простораје саставни део ширег пројекта, аобухвата део фингерског ходника Ц, од гејта Ц3 до гејта Ц7. - Проширење чекаоница и фингерских ходникаА и Ц повећава терминалне капацитете и квалитет услуга које се пружају путницима у складу са међународним препорукама. Површина дограђеног дела фингерског ходника износи 312 м2. Проширењем платформе Ц су формиране нове паркинг позиције за паркирање 4 ваздухоплова кодног слова Ц или 2 ваздухоплова кодног слова Е. Површина проширеног дела платформе Ц износи 26.034 м2. Изграђена је Трансформаторска станица Терминал 1 која је преносног односа 10/0,4 кВ/кВ, инсталисане снаге 2х1000 кВА. Површина нове трансформаторске станице износи 98 м2.
86	Проширење и модернизација аеродрома „Константин Велики“ у Нишу (цивилно-војни)	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре	Кроз пројекат „Унапређење конкурентности Аеродрома Константин Велики-II фаза“ реализовани су инфраструктурни радови укључујући радове на систему светлосног обележавања, а није реализована набавкаопреме за ваздушни саобраћај.
87	Припрема за изградњу нове луке Београд на Дунаву у гравитационом подручју Београда. Постојећа лука „Београд“ задржава и развија функцију, са нагласком на контејнерском претовару, до могуће изградње нове	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре	Лучки оператер Лука „Београд“ а.д. је током 2013. године задржао функцију обављања лучке делатности. У истом периоду није било реализованих развојних пројеката у области класичних и контејнерских технологија претовара.
88	Реконструкција преводница у Ђердапу	ЈП Електропривреда Србије	На бродској преводници ХЕ “Ђердап 1” урађен је капитални ремонт, док је на бродској преводници ХЕ “Ђердап 2” урађен ремонт првог степена.
89	Даљи развој речног информационог сервиса (РИС-а) и његова примена на међународним пловним путевима	Дирекција за водне путеве	Пројекат имплементације РИС на Дунаву и Сави званично је завршен 31.03.2013. године. Укупна инвестиција у овај систем је износила 11 милиона еура, а пројекат је комплетно финансиран од стране ЕУ кроз програм ИПА 2007. Законом о пловидби и лукама на унутрашњим водама Дирекција за водне путеве је дефинисана као РИС оператер. Уредбом Владе Републике Србије о врстама услуга речних информационог сервиса (РИС) и почетку њихове обавезне примене, употреба AIS система за лоцирање и праћење бродова и електронска саопштења бродарству (NTS) је обавезна од 01. јануара 2014. године, док електронско извештавање са пловила (ЕРИ) и електронске пловидбене карте (ЕНС) бити обавезне до 01. јануара 2015. године.
90	Регулисање критичних сектора на унутрашњим пловним путевима Републике Србије	Дирекција за водне путеве	За хидротехничке радове на 6 критичних сектора на реци Дунав од Бачке Паланке до Београда, добијено одобрење Државне ревизионе комисије на Студије оправданости и идејне пројекте, и добијено Решење Министарства енергетике, развоја и заштите животне средине о сагласности на Студију о процени утицаја на животну средину. У току припрема главних пројеката. Радови ће бити извођени у периоду 2015-2017. година.

Ред. бр. стратешког приоритета	Назив стратешког приоритета	Одговорно лице за стратешки приоритет	Вредност стратешког приоритета за 2013. годину
91	Обезбеђење техничке базе за примену технологије интермодалног транспорта изградњом интермодалних терминала – у Београду (На основу излазних резултата Студије Омогућавање интермодалног транспорта у Републици Србији чија израда је тренутно у току), Апатину, Пироту, Прахову и Шапцу	Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре	<p>Београд (Батајница) - За време трајања Пројекта „Омогућавање интермодалног транспорта у Србији”, а сходно Закључку Владе 05 Број: 340-1070/2012 од 23. фебруара 2012. године, потписан је Протокол о сарадњи на изградњи интермодалног терминала са логистичким центром између Републике Србије - Министарство саобраћаја, Града Београда и Дирекције за грађевинско земљиште и изградњу града Београда да буде инвеститор у Пројекту до оснивања заједничког предузећа (Република Србија -Град Београд), које ће бити власник/управљач интермодалног терминала и логистичког центра. Оснивање заједничког предузећа претходиће почетку изградње интермодалног терминала, односно у првој половини 2013. године. У току је процедура прибављања сагласности Републичке ревизионе комисије, на наведену техничку документацију. Септембра 2012. године усвојена је Одлука о изради Плана детаљне регулације за локацију Ц-13 Интермодални терминал и логистички центар, од стране Скупштине града Београда. Припремљен је Елаборат за решавање имовинско-правних односа и обезбеђена су средства за експропријацију. Очекује се да ће План детаљне регулације бити усвојен у Скупштини града Београда у новембру или децембру 2014. године. Апатин - 2009. године је Саобраћајни факултет (Универзитета у Београду) урадио претходну студију оправданости ревитализација пруге (Сомбор) Апатин - Сента и изградње логистичког центра у Апатину са луком и пристаништем. Пирот - Корисник пројекта, Општина Пирот је до сада завршила следеће кораке везане за реализацију пројекта: Концепт логистичког центра, Општу студију (истраживање), пред студију изводљивости, студију изводљивости, која је урађена од стране Програма подршке изградње локалне инфраструктуре - МИСП, који финансира ЕУ. Пројектна документација биће завршена у 2013. години, а позив за тендер за изградњу терминала планирање за јануар 2014. године. Следећи кораци који ће бити имплементирани у наредном периоду из поменутог програма су: Идејни пројекат, Главни грађевински пројекат и тендерска документација. Општина Пирот је за потребе логистичког центра, припремила средства за откуп земљишта и спремила да поднесе захтев за израду Студије утицаја на животну средину. Прахово - Општина Неготин је као приоритет за 2013. годину поставила израду ПГР за насеље Прахово, и у припреми је израда Одлуке о изради плана која ће да обухвати луку Прахово, ИХП Прахово, село Прахово и потенцијалну слободну царинску зону и интермодални центар - терминал. Лука Прахово је тренутно у реструктурирању и фази превода у државну својину и опредељења оператора, а након тога се очекују даљи кораци ка реализацији и развоју луке Прахово као интермодалног центра са битним регионалним значајем. Стратешки приоритет Просторног плана Републике Србије са приоритетима општине Неготин датим у Просторном плану општине Неготин и Регионалним просторним планом Тимочке Крајине. Шабац - Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре - Сектор за железнички и интермодални транспорт нема релевантне податке за припрему Извештаја о остваривању Просторног плана Републике Србије 2010-2020. и стању просторног развоја Србије за 2012. годину.</p>
92	Активирање потенцијала „црвене тачке” укрштања Коридора X и VII на територији општине Инђија)	Општина Инђија	Нема активности на приоритету.
93	Потпуна замена аналогне комуникације, као и дигиталне старије генерације	Министарство трговине, туризма и телекомуникација	Није било активности од стране Министарства на овом приоритету.

Ред. бр. стратешког приоритета	Назив стратешког приоритета	Одговорно лице за стратешки приоритет	Вредност стратешког приоритета за 2013. годину
94	Анализа неопходности актуелног обима поштанске мреже	Републичка агенција за поштанске услуге и саобраћај	У вези преузетих обавеза које су дефинисане Програмом имплементације просторног плана Републике Србије, Републичка агенција за поштанске услуге је у сарадњи са Факултетом техничких наука из Новог Сада током 2013. године завршила пројекат везан за ефикасност постојеће поштанске мреже и њену могућу реорганизацију. Резултати овог пројекта су показали да број јединица поштанске мреже може бити и за трећину мањи, када се имају у виду само традиционалне поштанске услуге које су дефинисане као „универзална поштанска услуга“. Законом о поштанским услугама поштанске услуге из опсега „универзалне поштанске услуге“ су проглашене услугом од општег интереса. Иначе, овај пројекат је преважно третирао техничко-организациону страну пружања универзалне поштанске услуге. Са друге стране, Републичка агенција за поштанске услуге је, у сарадњи са специјализованом кућом Ninamedia крајем 2013, а закључно са мартом 2014. године, спровела Истраживање степена задовољења потреба корисника универзалне поштанске услуге. Ово истраживање, детаљније у односу на претходна, додатно је потврдило да постојећа поштанска мрежа одговара потребама становништва везаним за универзалне поштанске услуге. Међутим истраживање је недвосмислено потврдило различите показатеље који указују да се сврха поштанске мреже последњих година убрзано мења у правцу њеног коришћења за финансијске услуге, услуге електронског пословања, као и најшире схваћене услуге е-управе. У том смислу, грађани су неке од тих услуга више вредновали од традиционалних поштанских услуга, иако оне нису проглашене за услуге од општег интереса. Како због очигледне и неумитне промене основне намене поштанске мреже и померања преференција њених корисника није могуће донети једнозначан закључак о неопходном обиму поштанске мреже, током 2014. године планирано је неколико мањих пројеката којима би се извршила додатна евалуација неких од параметра значајних за утврђивање обима поштанске мреже. Такође, упркос стратешким документима Владе Републике Србије, активности на доношењу новог Закона о поштанским услугама и даље нису започете. Стога, могућности за формално-правну промену обима постојеће поштанске мреже су у великој мери ограничене.
95	Изградња новог блока ТЕ-ТО Нови Сад	ЈП Електропривреда Србије	У току 2013. године спроведена је анализа понуда понуђача и припреме за наставак преговора са потенцијалним стратешким партнерима.
96	Градња ТЕ Колубара Б и ТЕНТ Б3; Градња ТЕ Костолац Б3	ЈП Електропривреда Србије	ТЕ Колубара Б: процена опреме и објеката на локацији, припреме за израду следећег нивоа техничке документације, ТЕНТ Б3: израда инвестиционо-техничке документације, ТЕ Костолац Б3: израда инвестиционо-техничке документације, потписан уговорни споразум о реализацији пројекта са кинеском страном.
97	Изградња система хидроелектрана на доњем току реке Ибар	ЈП Електропривреда Србије	Завршена израда идејних пројеката за 10 хидроелектрана. Урађена Студија о процени утицаја на животну средину. Започета израда главног пројекта измештања пута.
98	Изградња система хидроелектрана на Великој Морави	ЈП Електропривреда Србије	Спроведено је геодетско снимање подручја Велике Мораве. Спроведен је тендер за избор пројектанта за израду идејног пројекта.
99	Програм технолошког развоја рафинерија	Министарство рударства и енергетике	У складу са Пројектом геолошких истраживања нафте и гаса на територији Србије јужно од Саве и Дунава у 2013. години су вршена геофизичка испитивања и истражно бушење. Завршена су 2Д рефлективна сеизмичка испитивања на подручју Марковачко-Млавске депресије у обиму од 186,74 км као наставак истражних радова започетих у 2012. години, а на подручју Сираково су изведена 3Д рефлективна сеизмичка испитивања у обиму од 216,80 км ² . Избушена је истражна бушотина Кас-1 (Касидол), којом је потврђено присуство нафте у колектор стенама на локалитету Касидол. У току 2013. године вредност инвестиција уложених у геолошка истраживања нафте и гаса је око 430.000.000 динара.

Ред. бр. стратешког приоритета	Назив стратешког приоритета	Одговорно лице за стратешки приоритет	Вредност стратешког приоритета за 2013. годину
100	Реконструкција и изградња далековаода, трафостаница и разводних постројења (30 пројеката)	Министарство рударства и енергетике	<p>- Реконструкција ТС 400/220/110kV „Ниш 2” Окончани радови на реконструкцији ТС, послат захтев надлежном Министарству за добијање употребне дозволе.</p> <p>- Реконструкција ТС 400/220kV „Београд 8” Окончани радови на реконструкцији ТС, ЈП ЕМС је добио употребну дозволу.</p> <p>- Реконструкција ТС 400/220/110kV „Нови Сад 3” Окончани радови на реконструкцији ТС, ЈП ЕМС је добио употребну дозволу.</p> <p>- Адаптација ТС 400/220kV „Обреновац” Израђен Главни пројекат, добијен позитиван извештај вршиоца техничке контроле Главног пројекта, добијена сагласност МУП-а на Главни пројекат, у току комплетирање документације за добијање одобрења за извођење радова на адаптацији ТС.</p> <p>- РП 400kV „Младост” Нису започете активности на овој ТС.</p> <p>- ТС 220/35kV „Бајина Башта” Поднети захтеви за грађевинску дозволу обе фазе реконструкције надлежном Министарству; отклоњене примедбе на технички део захтева, у току је решавање ИПП, тј. пренос земљишта и објеката са ПД Дринско-Лимске ХЕ на ЈП ЕМС.</p> <p>- РП 400kV „Ђердап 1” У току су припремне активности на реконструкцији РП. Послат захтев за добијање информације о локацији. Израда Студије оправданости са идејним пројектом је у току.</p> <p>- Реконструкција ТС 400/220/110kV „Бор 2” Добијена информација о локацији од стране надлежног Министарства, очекује се став надлежног Министарства по питању потребе процене утицаја на животну средину. На основу наведеног биће покренута набавка Студије оправданости и Студије о процени утицаја.</p> <p>- ТС 400/220/110kV „Панчево 2” Нису започете активности на овој ТС.</p> <p>- Доградња ТС 400/220/110kV „Лесковац 2” Окончани радови на доградњи РП 400kV на ТС Лесковац 2, послат захтев надлежном Министарству за добијање употребне дозволе.</p> <p>- Доградња ТС 400/220/110kV „Смедерево 3” Добијена локацијска дозвола, добијен позитиван извештај ревизионе комисије на Студију оправданости са идејним пројектом, добијена сагласност надлежног Министарства на Студију о процени утицаја на животну средину, извршена техничка контрола Главног пројекта. У току је ревизија Главног пројекта од стране МУП-а, послат захтев Дирекцији за изградњу града Смедерева за накнаду за уређење грађевинског земљишта.</p> <p>- Реконструкција и доградња ТС 220/110kV „Србобран” у ТС 400/220/110kV Добијена локацијска дозвола надлежног Покрајинског секретаријата, добијен позитиван извештај ревизионе комисије на Студију оправданости са идејним пројектом. У току су активности на добијању сагласности на Студију о процени утицаја на животну средину (у току маја 2014. окончан јавни увид).</p> <p>- Изградња ТС 400/110kV „Београд 20” Извршена пријава радова прве и друге фазе радова надлежном Министарству, у току је извођење радова на изградњи ТС.</p> <p>- Изградња ТС 400/110kV „Врање 4” Добијена грађевинска дозвола за прву и другу фазу радова, у току је извођење радова на изградњи ТС.</p> <p>- Реконструкција ТС 220/110kV „Београд 3” Извршена пријава радова надлежном Министарству. У току је извођење радова на реконструкцији ТС.</p> <p>- Реконструкција ТС 220/110/35kV „Београд 5” Добијена грађевинска дозвола од стране надлежног Министарства. У току је извођење радова на реконструкцији ТС.</p> <p>- Реконструкција ТС 220/110/35kV „Крушевац 1” Надлежно Министарство је доставило решење о неприступању израде Студије о процени утицаја на животну средину и упутио на члан 145. Закона о планирању и изградњи. У току је израда Главног пројекта</p>

Ред. бр. стратешког приоритета	Назив стратешког приоритета	Одговорно лице за стратешки приоритет	Вредност стратешког приоритета за 2013. годину
100	Реконструкција и изградња далековода, трафостаница и разводних постројења (30 пројеката)	Министарство рударства и енергетике	<p>- Изградња ТС 220/110kV „Бистрица“.</p> <p>Добијена локацијска дозвола, сагласност на Студију о процени утицаја на животну средину. Очекује се позитиван извештај ревизионе комисије на Студију оправданости са идејним пројектом. У току је израда Главног пројекта.</p> <p>- ТС 110/35kV „Панчево 1“</p> <p>У надлежности ЈП ЕМС је РП 110kV - нису започете активности.</p> <p>- ТС „Београд 1“, ТС „Пожаревац“</p> <p>Ове ТС нису у надлежности ЈП ЕМС.</p> <p>- ДВ 400 kV Београд 8 – Панчево 2, реконструкција на Дунаву</p> <p>Завршена је техничка документација. Надлежно Министарствоје издало Решење о одобрењу радова. Уговорено је извођење радова. Направљен је специјални проводник за прелаз Дунава, који је прошао тестирања у лабораторијама. По стицању услова да се обезбеди искључење биће изведени радови на монтажи проводника.</p> <p>- Изградња прикључних далековода 400 kV и 110 kV наТС „Београд 20“</p> <p>Завршена је комплетна техничка документација. Решени су имовинско правни послови. Надлежно Министарствоје издало Одобрења за изградњу. Уговорена је изградња далековода и приступило се реализацији изградње.</p> <p>- Расплет далековода код ТС „Врање 4“</p> <p>Завршена је техничка документација. Решени су имовинско правни послови. У току је процес обезбеђења грађевинских дозвола за далековода у расплету.</p> <p>- ДВ 400 kV Ниш 2 – Лесковац 2 – Врање 4 – границаМакедоније</p> <p>Објекат је изграђен и пуштен у погон. За Фазу I (Ниш 2 – Лесковац 2) је издата и Употребна дозвола. ФазеII и ФазеIII су у процедури прибављања употребних дозвола.</p> <p>- ДВ 220 kV Београд 8 – ХИ Панчево, реконструкција на Дунаву</p> <p>Завршена је техничка документација. Надлежно Министарствоје издало Решење о одобрењу радова. Уговорено је извођење радова. Направљен је специјални проводник за прелаз Дунава, који је прошао тестирања у лабораторијама. По стицању услова да се обезбеди искључење биће изведени радови на монтажи проводника.</p> <p>- Расплет далековода код ТС „Бистрица“</p> <p>Завршенаје планска документација. Издатаје локацијска дозвола. Усвојена је Студија о процени утицаја на животну средину. У току је израда главног пројекта.</p> <p>- Реконструкција ДВ 2x110 kV Београд 3 – Костолац</p> <p>Инвестиција се реализује етапно. Део деоницаје завршен, док је један део још у реализацији.</p> <p>- Реконструкција ДВ 2x110 kV Ваљево 3 – Зворник</p> <p>Инвестиција се реализује етапно. Део деоницаје завршен, док је један део у реализацији.</p> <p>- Изградња ДВ 2x110 kV Зворник – Лозница</p> <p>Завршенаје планска и техничка документација. Усвојена је студија о процени утицаја на животну средину. Прибављена енергетска дозвола. У току је прибављање локацијске дозволе.</p> <p>- Дограђња ДВ 110 kV Београд 5 – Стара Пазова</p> <p>Документација је завршена. Уговорени су радови. Део радовај е завршен. Пројекат се не може комплетирати због непостојања планског акта на триторији Београда, што онемогућава изградњу три стуба испред ТС “Београд 5”.</p> <p>- Дограђња ДВ 110 kV Нови Сад 3 – Нови Сад 1</p> <p>Дошло је до измене техничког решења енергетског напајања дистрибутивних трансформаторских станица на територији Новог Сада на напонском нивоу 110kV. Изградња кабла 110 kV Нови Сад 5 – Нови Сад 7 је предуслов да се разреши проблем подградјености на предметном далеководу.</p> <p>- Дограђња ДВ 110 kV Врање 1 – ЕВП Ристовац увођење у ТС „Врање 2“</p> <p>Објекат је завршен. Чека се издавање употребне дозволе.</p> <p>- Изградња ДВ 110 kV Ниш 2 – Ниш 1 увођење у ТС „Ниш 8“</p> <p>Објекат је завршен. Чека се издавање употребне дозволе.</p>

Ред. бр. стратешког приоритета	Назив стратешког приоритета	Одговорно лице за стратешки приоритет	Вредност стратешког приоритета за 2013. годину
101	Изградња продуктовода Сомбор-Ниш, складишног простора у Новом Саду и Панчеву, (изградња нафтовода и продуктовода у случају реализације изградње објекта за прераду сирове нафте на Дунаву) и неопходност измештања постојећег нафтовода Омишаљ-Нови Сад-Панчево на подручју града Новог Сада	ЈП Транснафта	<p>Изградња система продуктовода кроз Републику Србију - реализација пројекта подразумева изградњу три објекта система продуктовода према следећој динамици реализације:</p> <p>I) Објекат система продуктовода - деонице Панчево-Смедерево и Панчево-Нови Сад; вредност инвестиције 32 милиона еура. Добијена је локацијска дозвола, позитивна оцена Ревизионе комисије на Студију оправданости са Идејним пројектом за две деонице Система продуктовода Панчево-Смедерево и Панчево-Нови Сад. У процедури смо израде Главног пројекта за изградњу деонице Панчево-Смедерево, а код надлежног Министарства смо поднели захтев за издавање грађевинске дозволе.</p> <p>II) Објекат система продуктовода - деоница Смедерево-Јагодина-Ниш (вредност инвестиције око 90 милиона еура, спремност за улазак у реализацију 2016. године). Реализација изградње условљена завршетком I система продуктовода. III) Објекат система продуктовода - деоница Смедерево-Јагодина-Ниш (вредност инвестиције око 30 милиона еура, спремност за улазак у реализацију 2017. године). Реализација изградње условљена завршетком I Објекта сисетема продуктовода.</p> <p>Изградња складишног простора у Панчеву - На иницијативу Министарства енергетике, развоја и заштите животне средине, у 2013. години започети су разговори на тему изградње складишног простора за складиштење обавезних резерви Републике Србије. Као партнер у овим разговорима и евентуалној инвестицији препозната је немачка компанија „OILTANKING“. Сачињен је меморандум о пословно техничкој сарадњи на који је добијена сагласност Владе Републике Србије. Као потенцијално место изградње предметних резервоара у овом моменту означено је Панчево, због близине реке Дунав, постојања луке за претовар и повезаности са друмском и железничком инфраструктуром. Оно што још опредељује Панчево је и постојање планског основа за изградњу предметних резервоара (Просторни план Републике Србије, План подручја посебне намене система продуктовода кроз Србију и План детаљне регулације Комплекса централног терминала система продуктовода „Панчево“ на подручју града Панчево). У току су припремни радови који подразумевају анализе могућности повезивања будућег складишног терминала са луком и железницом. Реализација пројекта је планирана да почне у 2014. години, а процена је да би пројекат могао бити завршен у наредне две до три године.</p> <p>Изградња нафтовода и продуктовода у случају реализације изградње објекта за прераду сирове нафте на Дунаву - Као и код изградње складишног простора у Панчеву, реализација ове инвестиције зависи од спољних чинилаца. Стога, чим се створе услови, постоји спремност да се започне њена реализација.</p> <p>Неопходност измештања постојећег нафтовода Омишаљ-Нови Сад-Панчево на подручју Града Новог Сада - закључком Владе Републике Србије одговорност за реализацију овог стратешког пројекта прешла је на ЈП Србијас. Усвајањем Просторног плана подручја посебне намене система продуктовода кроз Србију, чију израду је иницирала и финансирала ЈП Транснафта, испуњени су предуслови за реализацију овог пројекта. Овај пројекат остаје, стога, стратешки приоритет.</p>
102	Изградња складишног простора за нафту у Новом Саду	ЈП Транснафта	ЈП Транснафта је добило грађевинску дозволу и у процедури је јавне набавке извођача радова за прву фазу, која подразумева изградњу подземних инсталација, док су темељ резервоара и танкова са рампама за улазак и излазак планирани за 2014. годину из сопствених средстава. Друга фаза која подразумева изградњу надземног дела резервоара са повезивањем на постојећу инсталацију и пуштање у рад планирана је за 2015. годину (у току су преговори са Европском банком за обнову и развој за финансирање друге фазе). Предузеће предложило планирање отварања државне гаранције за финансирање изградње резервоара, 5.7 милиона еура у корист ЕБРД у 2013. години. Због редукације трошкова, овај предлог није уврштен у Буџет Републике Србије за 2013. годину, што је имало за последицу да се овај пројекат не нађе у програму пословања ЈП Транснафта за 2013. годину.
103	Складишта гаса: изградња складишта природног гаса Итебеј и магистрални гасовод ПСГ Итебеј-Панчево-Београд југ	ЈП Србијас	Нема активности на реализацији приоритета.

Ред. бр. стратешког приоритета	Назив стратешког приоритета	Одговорно лице за стратешки приоритет	Вредност стратешког приоритета за 2013. годину
104	Изградња гасовода Ниш-Лесковац, Лесковац-Врање, Ниш Димитровград, разводни гасоводи Лесковац, Врање, гасификација градова Србије	Министарство енергетике, развоја и животне средине, ЈП Србијагас	<p>- Разводни гасовод РГ 11-02 на делу територије града Лесковца</p> <p>Прва фаза градње од изграђеног ГРЧ „Лесковац“ до технолошке славине иза главне мерно-регулационе станице „Власотинце“ је завршен и пуштен у експлоатацију у октобру 2013. године.</p> <p>- Разводни гасовод РГ 11-02 на делу територије града Лесковца</p> <p>Друга фаза градње од изграђене главне мерно-регулационе станице „Власотинце“ до БС „Велика Копашница“ је у фази добијања Решења за одобрење за градњу надлежног министарства.</p> <p>- Разводни гасовод РГ 11-02 на делу територије града Лесковца и општине Владичин Хан</p> <p>Урађен је генерални пројекат и претходна студија оправданости за нову трасу гасовода кроз Грделичку клисуру и добијен је Извештај о извршеној стручној контроли надлежног министарства.</p> <p>- Разводни гасовод РГ 11-02 на територији града Врања</p> <p>Добијен је Извештај о извршеној стручној контроли Идејног пројекта од стране надлежног министарства.</p> <p>- Завршена је изградња гасоводне мреже у: Нишу, Алексинцу, Ражњу, Лесковцу, Александровцу, Лучанима, Гучи и Власотинцу.</p> <p>ЈП Србијагас потврђује да је у току је гасификација следећих градова: Београд, Панчево, Кула, Сомбор, Бач, Бела Црква, Шид, Опово, Тител, Рековац, Смедерево, Топола, Пожаревца, Крушевац, Јагодина, Ћуприје, Параћина, Крагујевца, Велике Планае, Деспотовца, Чачка, Баточине, Раче, Лапова</p>
105	Магистрални гасовод „Јужниток“	SOUTH STREAM д.о.о	<p>У 2013. години прикупљени су технички услови везани за пројектовање и изградњу МГ „Јужни ток“ на основу којих су у новембру месецу добијене:</p> <p>- ЛОКАЦИЈСКА ДОЗВОЛА (бр.350-01-00841/2013-05 од 13.11.2013.) за главну трасу гасовода</p> <p>- ЕНЕРГЕТСКА ДОЗВОЛА (бр.312-01-03208/2013-03 од 14.11.2013.)</p> <p>- Донета је Уредба о изменама и допунама Уредбе о утврђивању ПППН транснационалног гасовода „Јужни ток“ („Сл.гласник РС“бр.98/2013 од 08.11.2013.) -обухваћени и одвојци за Р.Хрватску и Р.Српску</p> <p>- Добијена је сагласност на Студију о процени утицаја пројекта МГ „Јужни ток“ на животну средину (бр.353-02-00813/2013-05 од 26.12.2013.)</p> <p>Такође је урађен Идејни пројекат гасовода и његова ревизија, на основу којих се приступило изради Главног пројекта. Добијање грађевинске дозволе и почетак радова планирани су за крај 2014. године.</p>
106	Разводни: за Белу Цркву и ГМРС, Шумадијске, Колубарске и Мачванске, Златиборске, Моравичке, Браничевске, Расинске и Рашке области, РГ Острово-железара Смедерево и Острово-ТЕ Костолац	ЈП Србијагас	Нема активности на реализацији приоритета.
107	Повезивање са гасоводним системима суседа (Република Румунија, Република Српска, Хрватска код Сотина, као и гасовод Сотин-ГРЧ Госпођинци)	ЈП Србијагас	Нема активности на реализацији приоритета.
108	Дефинисање програма који би инвеститорима омогућили улагање у обновљиве изворе енергије (путем концесије и сл.); стварање услова за веће коришћење и инвестирање	Министарство рударства и енергетике	Усвојен је Национални акциони план за обновљиве изворе енергије (НАПО-ИЕ) и тренутно је у изради Закон о енергетици.

Ред. бр. стратешког приоритета	Назив стратешког приоритета	Одговорно лице за стратешки приоритет	Вредност стратешког приоритета за 2013. годину
109	Израда студије просторног размештаја ветроелектрана у Републици Србији и мерење брзине и правца ветра са циљем израде атласа ветрова у Републици Србији	Министарство рударства и енергетике	Урађена је студија Power Network Analysis for Wind Power Integration.
110	Израда студије просторног размештаја МХЕ и детаљна ревизија локација предвиђених Катастром малих хидроелектрана у циљу прављења прецизне листе изводљивих локација за изградњу МХЕ	Министарство рударства и енергетике	Припремљен је пројектни задатак за пројекат ИПА 2013.
111	Израда студије просторне расподеле, услова за градњу и анализа могућности примене енергија сунца на територији Републике Србије и развој капацитета за коришћење и промоцију соларне енергије за загревање санитарне воде и просторија, и развој соларних електрана за производњу електричне енергије	Министарство рударства и енергетике	Урађени су водичи за инвеститоре за изградњу термосоларних система и електрана које користе енергију сунца.
112	Испитивање могућности преласка на биомасу у 15 топлана које немају могућност снабдевања гасом	Министарство рударства и енергетике	Пројекат се одвија у сарадњи Савезне Републике Немачке, Републике Србије, као и немачке Развојне банке КФВ и има за циљ коришћење биомасе у топланама у Републици Србији. Биомаса би се користила за производњу топлотне енергије или комбиновану производњу топлотне и електричне енергије. Приближан буџет је 110 милиона евра. Споразум о донацији за консултантске услуге потписан је од стране министарства надлежног за послове енергетике и немачке Развојне банке КФВ почетком децембра 2012. године. Споразумом је дефинисано да је задатак консултанта да изради претходне студија оправданости за производњу топлотне енергије или комбиновану производњу топлотне и електричне енергије на биомасу за 10-15 предузећа за даљинско грејање. Део активности на овом пројекту односиће се и на техничку помоћ од стране GIZ-а за развој тржишта биомасе. Планирано је 8 милиона евра за ове активности. Крајем фебруара месеца 2013. године јавно је упућен позив заинтересованим консултантским кућама да се кандидују за избор консултанта на пројекту. Поступак, који се састојао из две фазе – претквалификационе и фазе подношења техничке и финансијске понуде завршен је у августу месецу, када је и изабран технички консултант на пројекту. Почетком марта 2013. године упућен је позив топланама да се кандидују за учешће у пројекту. Пријављивање је завршено крајем маја и укупно се пријавило 15 топлана. Пројектом ће бити обухваћена и анализа изградње постројења на биомасу у Руми, Крушевцу и Панчеву који су обрађени пројектом „Промоција обновљивих извора енергије и енергетске ефикасности“ финансираног од стране ИПА фонда за 2010 годину. На почетном састанку одржаном 24. септембра 2013. године између изабраног консултанта, представника топлана и општина учесница пројекта, као и представника министарства и немачке Развојне банке КfW, представници топлана и општина су се упознали са циљевима пројекта, активностима и динамиком рада на студијама претходне оправданости, као и са врстом података која ће бити неопходна консултантима приликом израде студија. Овај састанак је формално означио почетак рада на студијама за које се очекује да ће бити завршене у року од 5 месеци.

Ред. бр. стратешког приоритета	Назив стратешког приоритета	Одговорно лице за стратешки приоритет	Вредност стратешког приоритета за 2013. годину
113	Пилот пројекат: коришћење геотермалне енергије у топлотне сврхе	Министарство рударства и енергетике	Пилот пројекат је завршен.
114	Формирање националног фонда за енергетску ефикасност	Министарство рударства и енергетике	Законом о ефикасном коришћењу енергије („Службени гласник РС“ број 25/2013), усвојеним у марту 2013. године предвиђено је оснивање Буџетски фонд за унапређење енергетске ефикасности Републике Србије који ће представљати најефикаснији начин за прикупљање и пласирање средстава која би се користила у сврху финансирања или су-финансирања пројеката, програма и активности које за циљ имају ефикасније коришћење енергије. Крајем 2013. и почетком 2014. године у складу са Законом о ефикасном коришћењу енергије усвојена су следећа акта која су омогућила успостављање и рад буџетског фонда: - Одлука о отварању буџетског фонда за унапређење енергетске ефикасности усвојена на седници ВРС 21.10.2013 – („Службени гласник РС“, број 92/2 013) - Уредба о утврђивању програма финансирања активности и мера унапређења ефикасног коришћења енергије у 2014. години („Службени гласник РС“, број 4/14) - Правилник о условима за расподелу и коришћење средстава Буџетског фонда за унапређење енергетске ефикасности Републике Србије и критеријумима о изузимању од обавезе вршења енергетског прегледа (“Службени гласник РС“, број 8/14) У 2014. години из Буџета Републике Србије обезбеђена су средства у износу од 300 милиона динара за Буџетски фонд за унапређење енергетске ефикасности. Средства су намењена правним и физичким лицима, односно јавном сектору кроз јединице локалне самоуправе и сектору домаћинства. Средства за пројекте јединица локалне самоуправе биће додељивана путем јавног позива – конкурса.
115	Стављање у функцију акумулације Стубо-Ровни	Министарство пољопривреде и заштите животне средине	На основу Програма управљања водама у 2013. години Министарство пољопривреде и заштите животне средине - Републичка дирекција за воде финансирала је део радова, односно послова на изградњи бране са акумулацијом „Стубо - Ровни“ који обухватају радове, односно послове на санитарној заштити акумулационог простора, набавци и монтажи електроопреме и монтажи хидромашинске опреме у опточном тунелу, набавци и уградњи дела система осматрања и обавештавања, изградњи дела саобраћајница око бране са акумулацијом, наставак поступка експропријације земљишта за потребе изградње бране са акумулацијом и др.
116	Стављање у функцију акумулације Селова	Министарство пољопривреде и заштите животне средине	У 2013. години због недостатка средстава није било активности на стављању у функцију бране са акумулацијом „Селова“ од стране овог органа.
117	Стављање у функцију акумулације Сврачково	Министарство пољопривреде и заштите животне средине	На основу Програма управљања водама у 2013. години Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде - Републичка дирекција за воде финансирала је финансирала је део радова, односно послова на изградњи бране са акумулацијом „Сврачково“ који обухватају радове, односно послове на чишћењу фундамента за насипање тела бране, изградњи дела опточног тунела, шахтног прелива, темељног испуста и предбране, ињекциони радови, као и наставак поступка експропријације земљишта за потребе изградње бране са акумулацијом и др.
118	Стављање у функцију акумулације Кључ	Министарство пољопривреде и заштите животне средине	У 2013. години због недостатка средстава није било активности на стављању у функцију бране са акумулацијом „Кључ“ од стране овог органа.
119	Подизање успора Влашинског језера (за 0,8 m)	ЈП Електропривреда Србије	Није било активности на овом приоритету.
120	Завршетак пројекта довода Завојског језера	ЈП Електропривреда Србије	Није било активности на овом приоритету.

Ред. бр. стратешког приоритета	Назив стратешког приоритета	Одговорно лице за стратешки приоритет	Вредност стратешког приоритета за 2013. годину
121	Планови управљања ризицима од поплава (ПУРП) за седам водних подручја: Срем и Бачка, Банат, Београд, Доњи Дунав, Сава, Морава и Косово и Метохија	Министарство пољопривреде и заштите животне средине	Сагласно Закону о водама, рок за израду планова управљања ризицима од поплава за територију Србије и за водна подручја је 2017. година. За потребе припреме ПУРП за територију РС, до сада су, кроз регионалну сарадњу у оквиру Међународне комисије за заштиту Дунава и Међународне комисије за слив реке Саве, размењена искуства са државама на сливу Дунава у изради националних ПУРП који за државе чланице ЕУ морају бити завршени до краја 2015. године. Планирано је да се реализација овог плана интензивира посебно током 2015. године а заврши крајем 2016., и тиме омогући усаглашавање ПУРП по водним подручјима са овим планом. Јавна водопривредна предузећа, као надлежна за припрему ПУРП на водним подручјима, ангажована су на прикупљању релевантних података за потребе израде ПУРП по појединим сливовима у оквиру водних подручја.
122	Студија мапирања плавних зона у Републици Србији	Министарство пољопривреде и заштите животне средине	Студијом мапирања плавних зона у Србији, која је завршена, обухваћено је 24 значајна поплавна подручја од укупно 99, колико је прелиминарном проценом ризика од поплава одређено на територији РС. Крајњи резултат ове студије су урађене карте угрожености за два сценарија великих вода (повратног периода од 100 и 1000 година) и карте ризика од поплава по становништво, привредне активности, инфраструктуру, животну средину и културно наслеђе. У Јавном водопривредном предузећу „Србијаводе“, надлежном за подручје разматрано студијом мапирања, је у току верификација резултата и њихова интеграција у Водни информациони систем Србије са циљем припреме резултата за јавност и остале кориснике.
123	Изградња информационог система за просторно планирање и развој (ИСПР)	Републичка агенција за просторно планирање	У току 2013. године, Републичка агенција за просторно планирање (РАПП) је наставила припремне активности на изградњи и увођењу подршке информационог технолошког процеса планског управљања простором у Републици Србији. У циљу стварања услова и обезбеђењу средстава за реализацију информатичке подршке постојећим и новим радним процесима и просторно-планерским задацима, РАПП је интензивно учествовао у креирању нових законских решења у оквиру припреме измена и допуна Закона о планирању и изградњи. Ова решења требало би да омогуће увођење стандарда у домену управљања просторно-планским подацима и обезбеде транспарентност свих процедура од значаја за припрему документације неопходне за реализацију стратешких развојних пројеката у Републици, као и једноставно и директно преузимање планских решења и правила из планова вишег у планове хијерархијски нижег ранга, тј. мањих територијалних целина. Тако, на пример, у наредном периоду обрађивачи планова биће у обавези да достављају графичке прилоге, односно синтезне карте планова у векторском формату, што ће обезбедити њихов једноставан унос и креирање базе података планских докумената, као и коришћење свих предности ГИС технологије. Такође, као део припремних активности за информатизацију и аутоматизацију дела процедура из домена планског управљања простором, посебно креирања дела базе са метаподацима о свим плановима и планским документима, РАПП је почео да прикупља и редовно одржава табелу са основним подацима о плановима и повезаним процедурама њихове израде, односно измена. Коначно, на сајту РАПП уведен је сервис за претрагу просторних планова подручја посебне намене и просторних планова општине. Циљ овог пробног односно привременог сервиса је информисање свих заинтересованих крајњих корисника и други посетиоци сајта о постојећим односно недостајућим планским документима, с једне стране, и креирање потребе и предлога будућег решења портала са просторним плановима, с друге стране.

Ред. бр. стратешког приоритета	Назив стратешког приоритета	Одговорно лице за стратешки приоритет	Вредност стратешког приоритета за 2013. годину
124	Развој Националне Инфраструктуре Геопросторних Података (НИГП) у Републици Србији	Републички геодетски завод	<p>Анализа стања у геосектору спроведена је у циљу сагледавања тренутног стања и потреба за даљи развој у геосектору. На основу информација прикупљених кроз упитник урађена је анализа стања постојећих скупова просторних података, расположивих капацитета за њихову производњу и одржавање, облика сарадње између субјеката НИГП-а и нивоа примене стандарда у геосектору.</p> <p>Имплементацијом IGIS пројекта, у сарадњи са француским конзорцијумом IGNFranceInternational и EADSASTrium, подржава се успостављање НИГП-а и центра за даљинску детекцију. Увођењем високе технологије кроз пројекат је обезбеђена техничка инфраструктура и капацитети за обраду података и израду нових производа и сервиса заснованих на геоинформацијама као што су:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Подаци сателитског и аерофотограметријског снимања и њихова обрада у циљу израде топографских производа (дигитални модел терена, дигитални модел површи, ground-ортофото, true-ортофото, мозаик сателитских снимка и слично); - Прикупљање и обрада података применом LiDAR технологије за израду високо прецизног дигиталног модела терена за потребе моделирања и праћења кризних ситуација као што су поплаве и слично; - Прикупљање 3D векторских топографских података, структурираних у топографску базу на основу које се едитују и дизајнирају топографске и друге тематске карте; - Савремене тематске апликације за анализе у области пољопривреде и животне средине за креирање више наменских тематских карата на основу даљинске детекције; - Техничка инфраструктура за оптимизован смештај, управљање и дистрибуцију геоподатака (ортофото, топографски подаци и карте, карте основног и пољопривредног земљишног покривача, природних станишта, ризика и други) са приступом преко web портала. <p>Применом савремених техничких решења у оквиру IGIS пројекта створени су услове и нове могућности за производњу и размену геоподатака за потребе јавног сектора и других корисника у циљу имплементације INSPIRE директиве.</p> <p>Републички геодетски завод активно учествује у изради EuroGeographics производа EuroRegionalMap, EuroGlobalMap, EuroBoundaryMap и SBESState-Boundary прикупљајући и обрађујући податке о простору на националном нивоу, који су интегрисани у европски топографски скуп података.</p> <p>Током 2013. године организовани су семинари и радионице ради упознавања чланова Савета НИГП-а и радних група, као и других представника из гео-сектора о европским, регионалним и националном искуствима и изазовима у имплементацији INSPIRE директиве.</p>
125	Прикључивање мрежи ESPON	Републичка агенција за просторно планирање	<p>У току програма ESPON 2007-2013. реализовало се око 100 пројеката у оквиру пет приоритета: примењена истраживања, циљне анализе, научна платформа, изградња капацитета и техничка помоћ. У 2013. години су почеле припреме за следећу фазу програма ESPON од 2014. до 2020. Представник Републичке агенције за просторно планирање учествовао је у јуну 2013. године на отвореном семинару у Даблину за време председавања Републике Ирске Европском унијом.</p>

**ПОКРИВЕНОСТ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
ПРОСТОРНО-ПЛАНСКОМ ДОКУМЕНТАЦИЈОМ**

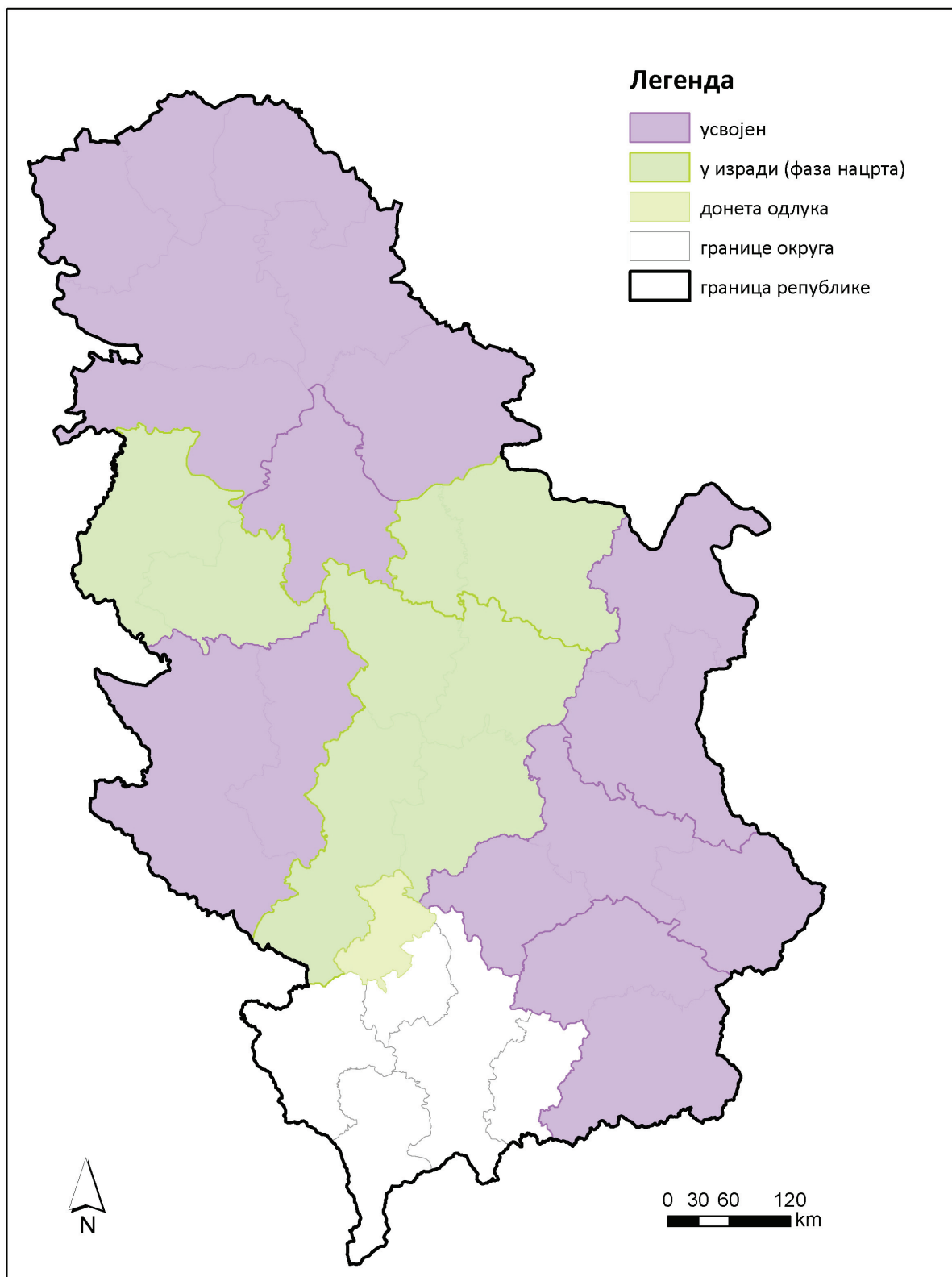
У току 2013. године у службеним гласилима Републике Србије објављени су следећи усвојени просторни планови:

Просторни план	Службено гласило
Регионални просторни план	
Златиборски и Моравички управни округ	„Службени гласник Републике Србије“, бр. 1/2013
Нишавски, Топлички и Пиротски управни округ	„Службени гласник Републике Србије“, бр. 1/2013
Просторни планови подручја посебне намене	
Косталачки угљени басен	„Службени гласник Републике Србије“, бр. 1/2013
Инфраструктурни коридор железничке пруге Ваљево – Лозница	„Службени гласник Републике Србије“, бр. 1/2013
Национални парк Ђердап	„Службени гласник Републике Србије“, бр. 43/2013
Транснационални гасовод Јужни ток (измена и допуна)	„Службени гласник Републике Србије“, бр. 46/2013
Инфраструктурни коридор аутопута Е-761, деоница Појате – Прељина	„Службени гласник Републике Србије“, бр. 98/2013
Просторни планови јединица локалних самоуправа	
Апатин	„Службени лист општине Апатин“, бр. 6/2013
Босилеград	„Службени гласник града Врања“, бр. 8/2013
Брус	„Службени лист општине Брус“, бр. 3/2013
Ваљево	„Службени гласник града Ваљева“, бр. 3/2013
Велика Плана	„Међуопштински службени лист општина Велика Плана и Смедеревска Паланка“, бр. 17/2013
Владимирци	„Службени лист града Шапца и општина Богатић, Владимирци и Коцељева“, бр. 13/2013
Ивањица	„Службени гласник општине Ивањица“, бр. 3/2013
Јагодина	„Службени гласник града Јагодине“, бр. 4/2013
Обреновац	„Службени лист града Београда“, бр. 5/2013
Пожега	„Службени лист општине Пожега“, бр. 8/2013
Сјеница	„Општински службени гласник Сјеница“, бр. 7/2013
Србобран	„Службени лист општине Србобран“, бр. 5/2013
Чока	„Службени лист општине Чока“, бр. 11/2013

Усвојени просторни планови приказани су на картама покривености за регионалне просторне планове, просторне планове подручја посебне намене и просторне планове јединица локалних самоуправа. Показатељ 37 приказује збирно покривеност регионалним просторним плановима и просторним плановима јединица локалне самоуправе.

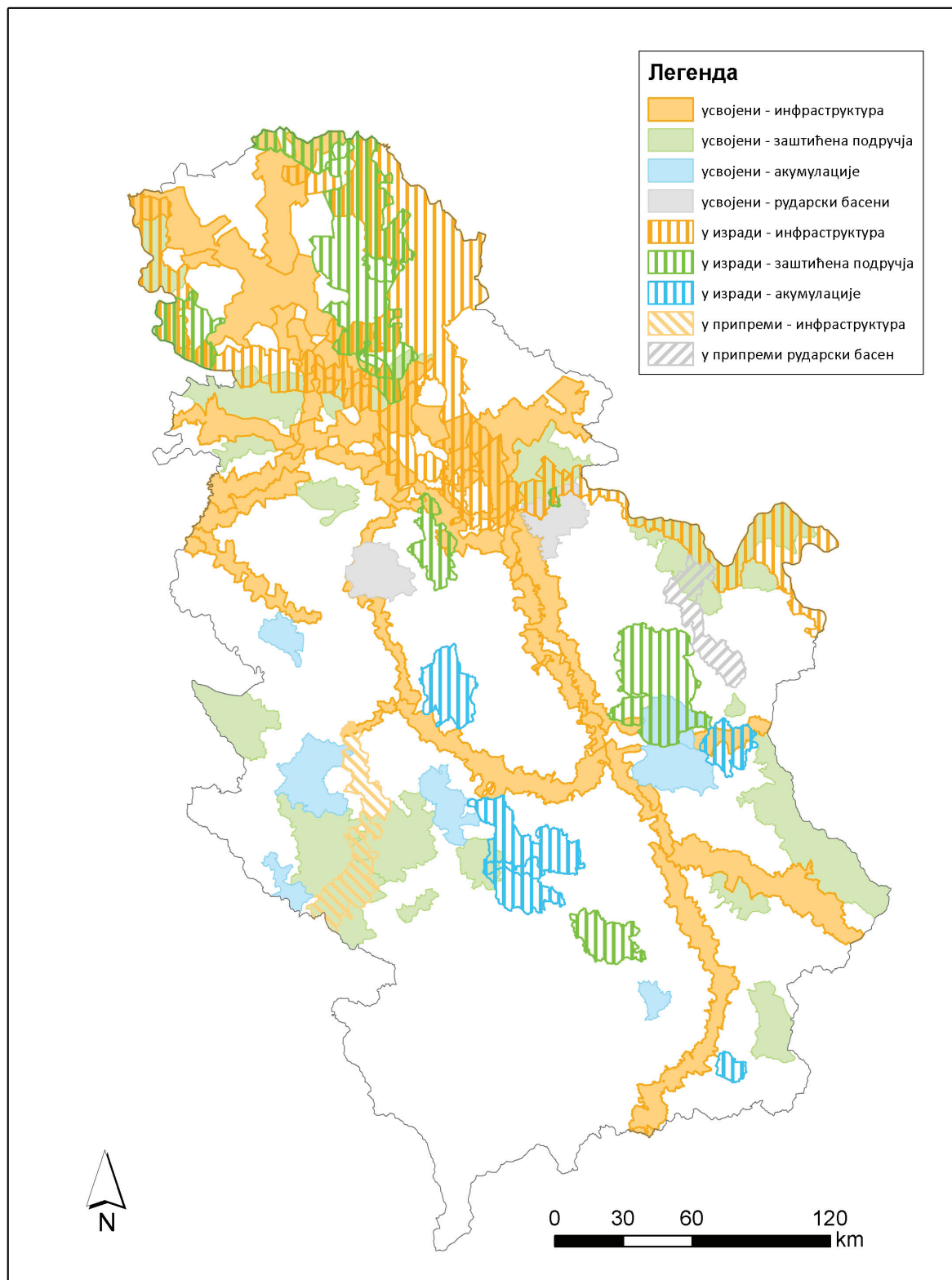
Карта регионалних просторних планова

(стање децембар 2013)

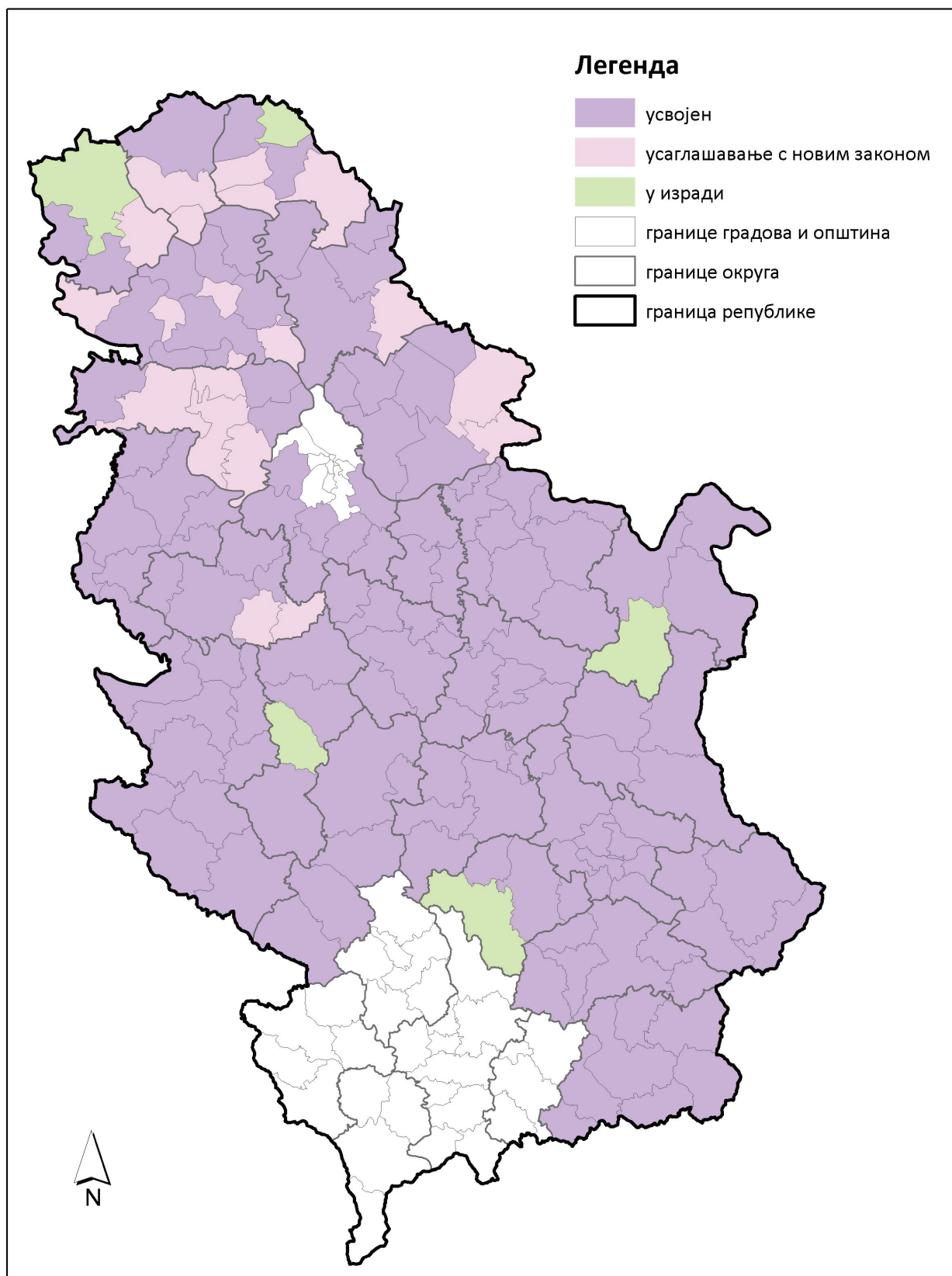
Карта просторних планова подручја посебне намене

(стање децембар 2013)

Карта просторних планова градова и општина

(стање децембар 2013)

ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ О ПРОСТОРНОМ РАЗВОЈУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

У току 2013. године Републичка агенција за просторно планирање (РАПП) наставила је активности на изградњи информационог система и увођењу информационих технологија у процес планског управљања просторним развојем у Републици Србији уопште.

У циљу стварања организационих предуслова и обезбеђењу потребних финансијских средстава за реализацију планиране информатичке подршке постојећим и новим радним процесима и просторно-планерским задацима, РАПП је интензивно учествовао у креирању нових законских решења, измена и допуна важећег Закона о планирању и изградњи. Поменута решења требало би да омогуће увођење међународних стандарда у домену управљања просторно-планским подацима, као и да обезбеде транспарентност свих процедура од значаја за припрему документације неопходне за реализацију стратешких развојних пројеката у Републици. У стручном погледу, решења предложена од стране РАПП-а омогућиће једноставно и директно преузимање планских решења и правила из планова вишег у планове хијерархијски нижег ранга, тј. мањих територијалних целина. Тако, на пример, у наредном периоду обрађивачи просторних планова биће у обавези да достављају графичке прилоге, односно синтезне карте планова у векторском формату, што ће обезбедити њихов једноставан унос и креирање базе података планских докумената, као и коришћење свих предности ГИС технологије за управљање и анализу података.

Такође, као део припремних активности за информатизацију и аутоматизацију дела процедура из домена планског управљања простором, посебно креирања дела базе са метаподацима о свим плановима и планским документима, РАПП је почео да прикупља и редовно одржава табелу са основним подацима о плановима и повезаним процедурама њихове израде, односно измена.

Коначно, на сајту РАПП уведен је сервис за претрагу просторних планова подручја посебне намене и просторних планова општине. Циљ овог пробног сервиса је информисање свих заинтересованих крајњих корисника и други посетиоци сајта о постојећим планским документима, с једне стране, као и стварање потребе и тражење оптималног будућег решења портала са просторним плановима за све крајње кориснике, с друге стране.

**КА ОЦЕНИ СТАЊА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**

У складу са решењима и препорукама Програма имплементације ППРС-а за период 2011-2015, Републичка агенција за просторно планирање (РАПП) прикупила је доступне податке о статусу реализације планираних стратешких пројеката и вредности показатеља просторног развоја у 2013. години. С обзиром да је ово трећа година извештавања по реду, и да су припремом извештаја обухваћени сви Програмом имплементације предвиђени показатељи просторног развоја (укупно 106) и стратешки пројекти (укупно 125), Извештај о просторном развоју за 2013. годину од изузетног је значаја за:

анализу концепта и садржаја система за праћење и процену просторног развоја Републике Србије, и извештавања о просторном развоју као његовог интегралног дела;

процену тренутног потенцијала извештаја за доношење стратешко-развојних одлука на нивоу Републике; као и

израду предлога за редефинисање садржај и усклађивање приступа за праћење и оцењивање просторног развоја Републике, према потребама доносиоца стратешких одлука, а у контексту припреме новог Програма имплементације за остваривање ППРС-а до 2020. године.

Другим речима, у претходном периоду принципи, концепт и модела система за праћење имплементације ППРС-а и процену стања развијености простора Републике био је предмет бројних радова, презентација и предавања, како у земљи тако и иностранству, чиме је потврђен његов квалитет, актуелност и предности. Такође, иако је систем још у фази креирања решења, успостављања комуникационо-информационих канала, и формирања очекивања његових будућих потенцијалних крајњих корисника, растућа заинтересованост и број позитивних реакција стручне јавности охрабрује и оправдава даље кораке у изградњи истог.

Истовремено, из године у годину, и број и врста података и информација предвиђених за креирање ове свеобухватне информационе платформе о социо-економском и статусу развоја животне средине у Србији се повећавао. Одатле, од почетка и првог извештаја, па до овог који је пред вама, количина и квалитет података за припрему извештаја се повећавала.

	2011	2012	2013
	прикупљено података	прикупљено података	прикупљено података
Показатељи просторног развоја	24/106	39/106	64/106
	23%	37%	60%
Стратешки пројекти	7/125	101/125	107/125
	6%	81%	85%

Тако је, на пример, број показатеља просторног развоја приказаних у првом Извештају о просторном развоју РС за 2011. годину који је износио 24 од укупно 106 планираних Програмом имплементације порастао у другој години на 39 показатеља, а у овом трећем извештају достигао укупан број од 64 приказана показатеља просторног развоја.

С друге стране, број стратешких пројеката који се спроводе и за које су добијене информације о активностима на њиховој имплементацији повећан је у 2013. години на 107 пројеката од укупно 125 предвиђених првим Програмом имплементације, што је 85% од укупно планираних стратешких пројеката за остварење у средњорочном периоду имплементације ППРС-а до 2015. године.

Истовремено са порастом броја података и информација о развојним активностима на територији Републике, односно постепеном изградњом и растом информационе платформе о статусу активности на унапређењу услова живота и рада у Србији, формиран је потенцијал извештаја за доношење нових и усклађивање донетих стратешко-развојних одлука. Одатле, извештај који је пред вама пружа могућност доношења одређених одлука, и то оних које су у директној или индиректној вези са неким од показатеља развијености у Републици приказаних у овом извештају.

Општи циљеви просторног развоја Републике Србије до 2020. године	Циљ 1: Уравнотеженији регионални развој и унапређена социјална кохезија	Број показатеља доступних по општем циљу и у односу на планирани број у периоду 2011-2013	
		26/38	68%
	Циљ 2: Регионална конкурентност и приступачност	13/24	54%
	Циљ 3: Одрживо коришћење природних ресурса и заштићена и унапређена животна средина	7/27	26%
	Циљ 4: Заштићено и одрживо коришћено природно и културно наслеђе и предео	4/8	50%
	Циљ 5: Просторно-функционална интегрисаност у окружење	6/9	67%

Тако, у погледу процене степена остварености општих развојних циљева за простор Србије који су дефинисани ППРС-ом, као и за доношење одлуке о евентуалном предузимању нових активности на повећању њихове (циљева) остварености и унапређењу достигнутог нивоа развоја, на располагању су доносиоцима одлука и другим крајњим корисницима у највећем броју демографски подаци и информације повезане са Циљем 1 (њих 26, приказано у наредној табели), док су најдоступнији подаци и информације предвиђени за процену остварености Циљева 1 и 5 (68% и 67%). С друге стране, просечна доступност показатеља просторног развоја по општем циљу износи 53%. Додатно, укупно 56 показатеља просторног развоја од предвиђених 106 било је могуће пратити (53% од укупног броја) у претходном периоду, 12 показатеља било је могуће делимично пратити с обзиром вредности за исте нису били доступни у све три године извештавања (11% од укупног броја), док за 38 показатеља у претходном периоду није било могуће добити податке уопште (36% од укупног броја).

Такође, и приказани подаци о имплементацији планираних стратешких пројеката у овом извештају пружају јасан увид у интензитет и статус развојних активности које се спроводе ради остварења пројектованог нивоа развоја у Републици до 2020. године. Тако, на пример, више од пола стратешких пројеката -њих 74 од укупно 125, или 59%- бележи напредак у реализацији, док само код 21 стратешког пројекта -односно 17% од укупно 125 планираних- није било активности или подаци нису достављени о истима у претходне три извештајне године. Иако се само 2/3 секторских пројеката од националног значаја реализује у складу са првобитним плановима, овај број као и сами приоритетни пројекти и секторски планови биће предмет провере и анализе у наредном периоду. Коначно, тренутне околности развоја у региону, заједно са последњим економским кретањима у Европској унији (ЕУ), допринели су значајно недостатку инвестиционо-акционих иницијатива у појединим секторима и њиховим плановима у Републици Србији.

Статус стратешког пројекта у периоду 2011-2013	Реализација стратешких пројеката	
постоји напредак у реализацији стратешког пројекта	74	59%
активности на реализацији стратешког пројекта тренутно стагнирају	30	24%
нема напретка у реализацији стратешког пројекта или подаци нису достављени	21	17%

На основу претходне анализе и првих генералних процена, приликом припреме новог Програма имплементације за ППРС за период 2016-2020 потребно је извршити ревизију првобитно планираних стратешких приоритета односно пројеката, и спровести њихово даље усклађивање са тренутним потребама и оправданошћу приоритетног развоја одређеног сектора и тржишта у Србији. Такође, потребно је уравнотежити и редефинисати показатеље просторног развоја колико је то могуће по општим развојним циљевима и секторима, и спровести детаљну анализу доступности података и информација које ће подржати праћење развојних трендова од интереса за државу, друштво и грађане у будућем периоду.

Коначно, у сусрет почетку приступних преговора са ЕУ, и отварању нових развојних могућности и обавеза, РАПП ће интензивирати учешће на постојећим и прикључиће се реализацији нових развојних иницијатива, инсистирајући на примени принципа одрживости развоја и тежећи стварању услове за примену концепта свеобухватног развоја ЕУ до 2020. У том смислу, са увођењем нових развојних приступа и стандарда, може се очекивати даље усклађивање садржаја и метода планирања, праћења и процене развоја у Србији, како би се социо-еколошко-економски услови и параметри живота и рада у Србији приближили што пре онима из ЕУ окружења.

A series of 25 horizontal dotted lines spanning the width of the page, providing a guide for handwriting practice.

Handwriting practice lines consisting of 28 horizontal dotted lines.

A series of 25 horizontal dotted lines spanning the width of the page, providing a guide for handwriting practice.

ОГ ПРОСТОР

ИЗВЕШТАЈ

УБЛИКЕ ПЛАНА

РБИЈЕ
2013

ИЗВЕШ